

รูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำในภาษาเขมร:
การศึกษาข้ามสมัย

นายธัญวิทย์ ศรีจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

Lexical Patterns in Thai Corresponding to Morphological Processes in Khmer:

A Diachronic Study

Mr. Thanyawit Srichan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการ สร้างคำในภาษาเขมร: การศึกษาข้ามสมัย
โดย	นายธัญวิทย์ ศรีจันทร์
สาขาวิชา	ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัสววิรุฬหการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กึ่งกาญจนา เทพกาญจนา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไกล่รุ่ง อามระดิษ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)

ธัญวิทย์ ศรีจันทร์ : รูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำใน
ภาษาเขมร: การศึกษาข้ามสมัย (LEXICAL PATTERNS IN THAI CORRESPONDING
TO MORPHOLOGICAL PROCESSES IN KHMER: A DIACHRONIC STUDY)
อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อ. ดร.พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์, 275 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาสถานภาพและความเปลี่ยนแปลงของสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของ
รูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเดิมกลางในภาษาเขมร
ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน โดยเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางเสียง หน้า ที่ รวมถึงภาษา
ที่มาของคำศัพท์และคู่คำศัพท์ในภาษาไทยซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการเติมหน่วยคำเดิมกลาง
ในภาษาเขมร จากเอกสารประเภทวรรณคดี 16 เรื่อง และจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ
ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเดิมกลาง
ในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน ไม่มีลักษณะของกระบวนการทางหน่วยคำ
(morphological process) นั่นคือ ไม่มีความสม่ำเสมอ (regularity) และไม่มีผลิตภาพ (productivity)
ในแง่ความสม่ำเสมอไม่พบความสัมพันธ์ทางเสียงและหน้าที่ที่แน่นอน ส่วนในแง่ผลิตภาพนั้น
คำที่แสดงรูปแบบคำศัพท์เหล่านี้เป็นคำที่มาจากภาษาเขมรเท่านั้น แสดงว่ารูปแบบคำศัพท์
ไม่สามารถนำมาใช้สร้างคำใหม่ในภาษาไทยได้ จึงกล่าวได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็น
ปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเดิมกลางในภาษาเขมร ไม่ได้เป็นกระบวนการทางหน่วยคำ
ในภาษาไทย โดยไม่มีที่มาจากการยืมการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลางจากภาษาเขมร และ
ไม่ใช่การเทียบแบบ แต่เกิดจากการยืมคำศัพท์จากภาษาเขมรมาเป็นจำนวนมาก

ภาควิชา.....ภาษาศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....ภาษาศาสตร์..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2555.....

5280148022 : MAJOR LINGUISTICS

KEYWORDS : INFIXATION / MORPHOLOGICAL BORROWING / LANGUAGE CONTACT / THAI / KHMER

THANYAWIT SRICHAN : LEXICAL PATTERNS IN THAI CORRESPONDING TO MORPHOLOGICAL PROCESSES IN KHMER: A DIACHRONIC STUDY.

ADVISOR : PITTAYAWAT PITTAYAPORN, Ph.D. 275 pp.

This research examines the morphological status of the lexical patterns in Thai that correspond to infixation processes in Khmer from the 13th century CE to the present. By comparing phonological and functional relations between words and word pairs showing lexical patterns resembling Khmer infixation, this study finds that the morphological status of the lexical patterns from the 13th century CE to the present do not show two important characteristics of morphological processes, namely regularity and productivity. With respect to regularity, no clear phonological and functional relations exist. As for productivity, vocabulary items showing the lexical patterns are all from Khmer, indicating that the patterns cannot productively apply to words in Thai. Therefore, this study shows that the lexical patterns corresponding to Khmer infixation are not morphological processes in Thai, neither morphological borrowing from Khmer nor analogy in Thai, the patterns are originated from Khmer lexical borrowing.

Department :Linguistics..... Student's Signature

Field of Study :Linguistics..... Advisor's Signature

Academic Year :2012.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องที่สนใจและยังได้รับความรู้ แนวคิดและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจและขอกราบขอบพระคุณสำหรับความดูแลเอาใจใส่ ความห่วงใย ความเสียสละ และความอดทน จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ซึ่งประกอบด้วย ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลลวณิชย์ รองศาสตราจารย์ ดร.กึ่งกาญจนา เทพกาญจนา และอาจารย์ ดร.ไกลรุ่ง อามระดิษ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น รวมไปถึงข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ทางภาษาศาสตร์ให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งอบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยเป็นนักภาษาศาสตร์และนักวิจัยที่มีศักยภาพ

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สรัญญา เสวตมาลย์ อาจารย์สาคร เรือนไกล และคณาจารย์ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้ให้ความรู้ให้คำแนะนำ และนำทางให้ผู้วิจัยได้ศึกษาความรู้อันเป็นประโยชน์ทั้งทางภาษาและภาษาศาสตร์

ตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยได้รับการช่วยเหลือมาตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณวิลาสินี คารายาย คุณชนศักดิ์ ศิริคะเนรัตน์ คุณศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์ คุณมนต์ชัย เดชะพิพัฒน์สกุล คุณชลิดา งามวิโรจน์กิจ และพี่น้องภาษาศาสตร์จุฬาฯ ทุกคน ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ที่สำคัญที่สุดในชีวิตของผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อประสิทธิ์ ศรีจันทร์ และคุณแม่เสงี่ยม ศรีจันทร์ ที่ทำให้ลูกประสบความสำเร็จในวันนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณยายวันทอง สมฤทธิ์ รวมถึงญาติพี่น้องของผู้วิจัยทุกคน คุณฤทธิ ศรีจันทร์ คุณณปภา ศรีจันทร์ คุณปวีร์ ศรีจันทร์ คุณชาติ แจ็งอักษร คุณชฎาพร แจ็งอักษร และคุณณัฐพล แจ็งอักษร สำหรับความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทร ความปรารถนาดี ความทุ่มเท และความเสียสละที่มีให้ผู้วิจัยตลอดมา

คุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่คุณตาประสิทธิ์ สมฤทธิ์ ผู้ล่วงลับ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามในการวิจัย.....	8
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
1.4 สมมติฐานในการวิจัย.....	8
1.5 ขอบเขตในการวิจัย	9
1.5.1 ขอบเขตข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	9
1.5.2 เอกสารที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย.....	9
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 การสัมภาษณ์.....	12
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์.....	12
2.1.2 ผลของการสัมภาษณ์.....	15
2.1.3 การยืม.....	18
2.2 การเกิดคำใหม่ในภาษา.....	22
2.2.1 กระบวนการทางหน่วยคำ.....	23
2.2.2 การเทียบแบบ.....	25

	หน้า
2.2.3 การยืมคำศัพท์.....	26
2.2.4 ต่างของกระบวนการทางหน่วยคำ การเทียบแบบ และการยืมคำศัพท์.....	27
2.3 การเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร.....	29
2.4 การสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมร.....	32
2.5 คำแผลงในภาษาไทย.....	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 เอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	41
3.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 หน่วยเสียงเติมกลางที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเติมและคำแผลงในภาษาไทย.....	54
4.2 ความสม่ำเสมอของรูปแบบคำเติมและคำแผลงในภาษาไทย.....	62
4.3 ผลกระทบของรูปแบบคำเติมและคำแผลงในภาษาไทย.....	77
4.4 ความเป็นกระบวนการทางหน่วยคำของรูปแบบคำเติมและคำแผลงในภาษาไทย.....	80
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	83
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	86
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	88
รายการอ้างอิง.....	90
ภาคผนวก.....	98
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	275

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	2
ตารางที่ 2	3
ตารางที่ 3	4
ตารางที่ 4	23
ตารางที่ 5	28
ตารางที่ 6	30
ตารางที่ 7	44
ตารางที่ 8	46
ตารางที่ 9	47
ตารางที่ 10	48
ตารางที่ 11	55
ตารางที่ 12	57
ตารางที่ 13	58
ตารางที่ 14	59
ตารางที่ 15	60
ตารางที่ 16	77
ตารางที่ 17	81

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ผลของการสัมผัสภาษา (ดัดแปลงจาก Thomason and Kaufman (1988)).....	16
ภาพที่ 2 ผลของการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมร (ดัดแปลงจาก Thomason and Kaufman (1988)).....	86

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 อัตราส่วนเป็นร้อยละของคำเดิมและคู่คำแผลงที่พบในภาษาไทย.....	61
แผนภูมิที่ 2 ร้อยละของคู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ ในสมัยสุโขทัย.....	63
แผนภูมิที่ 3 ร้อยละของคู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ ในสมัยอยุธยา.....	65
แผนภูมิที่ 4 ร้อยละของคู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ ในสมัยธนบุรี รัตนโกสินทร์ ถึงปัจจุบัน.....	67
แผนภูมิที่ 5 ร้อยละของคู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-am-/ ในสมัยสุโขทัย.....	69
แผนภูมิที่ 6 ร้อยละของคู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-am-/ ในสมัยอยุธยา.....	71
แผนภูมิที่ 7 ร้อยละของคู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-am-/ ในสมัยธนบุรี รัตนโกสินทร์ ถึงปัจจุบัน.....	73

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

หากจะพิจารณาวัฒนธรรมต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีความสัมพันธ์กันทางภาษากับภาษาไทย เขมรนับเป็นวัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์กับไทยอย่างยิ่ง ไทยกับเขมรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้งทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ เขมรกับไทยก็ยังได้ติดต่อกันอย่างต่อเนื่องมาบ้างน้อยบ้างแล้วแต่ท้องถิ่นและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ (กาญจนา นาคสกุล, 2501-2502) ความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ส่งผลให้มีการรับเอาวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ทำให้คำไทยพ้องกับคำเขมรมากมาย มีทั้งที่ไทยยืมเขมร เขมรยืมไทย หรือยังสรุปไม่ได้ นั่นคือทั้งสองภาษามีการสัมผัสภาษาซึ่งกันและกัน และภาษาเขมรเองก็ว่ามีอิทธิพลกับภาษาไทยอย่างมาก โดยไทยได้นำคำภาษาเขมรจำนวนมากมาใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อภาษาไทยยืมคำภาษาเขมรมาใช้จะปรับหรือเปลี่ยนให้เข้ากับระบบโครงสร้างของภาษาไทย ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางคำศัพท์ เสียง ความหมาย กระบวนการทางหน่วยคำ หรือระบบไวยากรณ์ (กรรณิการ์ ชินะโชติ, 2522; อุไรศรี วรศริน, 1984; Nacaskul, 1962; Huffman, 1986)

ภาษาเขมรอยู่ในกลุ่มภาษารูปคำติดต่อหรือภาษาต่อรูปคำ (agglutinative language) เป็นภาษาที่มีการเติมหน่วยคำเติม (affixation) มีทั้งการเติมหน่วยคำเติมหน้า (prefix) รวมถึงการเติมหน่วยคำเติมกลาง (infix) (กตัญญู ชูชื่น, 2543; อนันต์ อารีย์พงศ์, 2548; สานติ ภักดีคำ, 2549; Jenner, 1980-1981; Jacob, 1993) การเติมหน่วยคำเติมกลางเป็นการสร้างคำใหม่ของเขมรที่มีมาตั้งแต่ภาษาเขมรโบราณ ถือเป็นส่วนของกระบวนการทางหน่วยคำแปลง (derivational morphology) โดยมีรูปแบบคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์ของคำฐาน (base word) และคำที่มีการเติมหน่วยคำเติมกลางหรือคำแปลง (derived word) ทั้งทางเสียงและหน้าที่สอดคล้องกัน และสำหรับการสร้างคำแบบนี้มีผลต่อความหมายในทางไวยากรณ์ (Jacob, 1993) นอกจากนี้การเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมรมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้คำใหม่ที่มีหน้าที่และความหมายใหม่ เช่น เพื่อทำคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ให้เป็นคำวิเศษณ์หรือคำนาม หรือทำกริยาหรือวิเศษณ์ให้เป็นกริยาเอกพจน์ (กตัญญู ชูชื่น, 2543; สานติ ภักดีคำ, 2549) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 1 คำฐานและคำแปลงจากการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร

คำฐาน	ความหมาย	ความสัมพันธ์ ทางรูป	ความสัมพันธ์ ทางหน้าที่	คำแปลง	ความหมาย
เกิด	เกิด, มีขึ้น	แทรก-า-น	จากคำกริยาเป็น คำนาม	กำเนิด	การเกิด
คาบ	ถูกต้อง	แทรก-า-น	จากคำวิเศษณ์ เป็นกริยาก่อเหตุ	ค่านาบ	ทำให้ถูกต้อง
ครบ	เต็มจำนวน	แทรก-า-	จากคำวิเศษณ์ เป็นคำนาม	ครប់	รอบ
ฝึก	ซ้อม	แทรก -ม-	จากคำกริยาเป็น คำนาม	บรฝึก	ผู้ซ้อม
เรียบ	จัดตกแต่ง	แทรก -บ-	จากคำกริยาเป็น คำนาม	รเรียบ	แบบแผน

ในขณะที่ภาษาไทยอยู่ในกลุ่มภาษารูปคำโดด (isolating language) เป็นภาษาที่อุดมไปด้วยคำพยางค์เดี่ยว เช่น คำที่เกี่ยวกับญาติพี่น้อง ได้แก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า เป็นต้น โดยภาษานี้จะไม่มี การสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมหน้า เติมหลัง หรือเติมกลาง นั่นคือไม่มีระบบหน่วยคำแปลง ดังเช่นภาษารูปคำติดต่อหรือกลุ่มภาษาต่อรูปคำ เช่น ภาษาเขมร ซึ่งมีผู้ศึกษาการสร้างคำในภาษา เขมรไว้จำนวนมาก (Jacob, 1968; Jenner, 1980-1981; Huffman, 1986; Seam and Blake, 1991; Jacob, 1993; Smyth, 1993) ได้ยกตัวอย่างและแสดงว่าภาษาเขมรมีการสร้างคำโดยการเติมหน่วยคำ เติมกลาง อย่างไรก็ตามในภาษาไทยพบว่ามีคำศัพท์บางคำและบางกลุ่มมีความคล้ายคลึงกับ การสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ถ้ารูปแบบคำศัพท์ดังกล่าวเป็นกระบวนการ ทางหน่วยคำในภาษาไทย ก็จะไม่สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด ซึ่งไม่มี การสร้างคำด้วยการแปลง ดังตัวอย่างข้อมูลต่อไปนี้

ตารางที่ 2 คำศัพท์และคู่คำศัพท์ในภาษาไทยที่คล้ายคลึงกับการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำ
เติมกลางในภาษาเขมร

พัก /phák/	พำนัก /phamnák/
ทนาย /thā:j/	ทำนายนาย /thamnā:j/
กราบ /krà:p/	กำราบ /kamrà:p/
โคลง /khlō:ŋ/	ครรโลง /khanlō:ŋ/
เสวย /sawจ้:j/	สั่งเวย /saŋwจ้:j/
ตรี /tri?/	ดำริ /damri?/
ผสม /phasǒm/	บรรสม /bansǒm/
เพ็ญ /pha?จ้:n/	บังเอิญ /baŋ?จ้:n/
ขาน /khǎ:n/	ขนาน /khanǎ:n/
เสียด /siàt/	เสนียด /saniàt/

ตัวอย่างที่นำมาแสดงมีความสัมพันธ์ระหว่างคู่คำศัพท์ด้วยการเติม /-amn-/, /-am-/, /-an-/, /-aŋ-/, และเติมเสียงนาสิก /-n-/ ที่คล้ายคลึงกับความสัมพันธ์ระหว่างคำฐาน (base) และคำแปลง (derived word) ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างคำในภาษารูปคำติดต่อหรือกลุ่มภาษาต่อรูปคำ (agglutinating language) บางคำเมื่อมีการเติมเสียงดังกล่าวจะทำให้เสียงพยัญชนะต้นเปลี่ยนไป ขณะที่บางคำเป็นเพียงการเติมเสียงพยัญชนะบางเสียงเท่านั้น นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ทางหน้าที่โดยการเปลี่ยนแปลงของประเภทคำ (part of speech) จะพบว่าบางคำเปลี่ยนจากคำกริยาเป็นคำนาม แต่บางคำเป็นคำกริยาเช่นเดิม และอาจทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไปด้วย ลักษณะการสร้างคำใหม่เช่นนี้ไม่ใช่ลักษณะการสร้างคำของภาษาในตระกูลภาษาคำโดด แต่คล้ายการสร้างคำของภาษาคำติดต่อที่เรียกว่า การแปลง (derivation) เพื่อให้เกิดเป็นคำใหม่

เมื่อนำตัวอย่างคู่คำศัพท์ภาษาไทยข้างต้นไปเปรียบเทียบกับภาษาเขมร จะพบว่าคู่คำศัพท์ดังกล่าวพบในภาษาเขมรด้วย ซึ่งมีรูปแบบการสร้างคำที่ตายตัวเป็นการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคู่คำศัพท์ในภาษาไทยที่สอดคล้องกับคู่คำศัพท์ด้วยการเติมหน่วยคำ
เติมกลางในภาษาเขมร

ความสัมพันธ์ทางรูป	ภาษาเขมร		ภาษาไทย	
	คำฐาน	คำแปลง	คำเติม	คำเติมกลาง
แทรกอำ น หลัง พยัญชนะต้น	พาก់ ทาย	พินาก់ ทินาย	พัก /phák/ ทาย /thā:j/	พำนัก /phamnák/ ทำนาย /thamnā:j/
แทรกอำ อัน อัง ระหว่างพยัญชนะต้น ควบกล้ำ	กราบ โคลง เสวีย	กัราบ คณฺโลง สงเวีย	กราบ /krà:p/ โคลง /khlō:ŋ/ เสวย /sawǰ:j/	กำราบ /kamrà:p/ ครรรโลง /khanlō:ŋ/ สังเวย /saŋwǰ:j/
แทรกอำ อัน อัง และเปลี่ยนเสียง พยัญชนะต้น	ตุริะ ผสม เผือร	ฎุริะ บณฺผสม บงฺเผือร	ตริ /tri?/ ผสม /phasǒm/ เผือญ /pha?ǰ:n/	ดำริ /damri?/ บรรผสม /bansǒm/ บังเอิญ /baŋ?ǰ:n/
แทรก ม, น, ง	ขาน់ ฉวย เสียม เสียด	ขุนาน់ ฉมวย เสียม เสเนียนด	ขาน /khǎ:n/ ฉวย /chūaj/ เสียม /sǐam/ เสียด /siət/	ขนาน /khnǎ:n/ ฉมวย /chmūaj/ เสียม /sŋǐam/ เสเนียนด /sniət/

จากตารางข้างต้นพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์ที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำ
ด้วยการเติมกลางที่ปรากฏในภาษาไทยมีลักษณะคล้ายกับความสัมพันธ์ระหว่างคำฐานและคำแปลง
ในภาษาเขมรมาก จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกันทั้งการแทรกเสียง /-amm-/ หลังพยัญชนะต้น การ
แทรกเสียง /-am-/ , /-an-/ หรือ /-aŋ-/ ระหว่างพยัญชนะต้นควบกล้ำ การแทรกเสียง
/-am-/ , /-an-/ หรือ /-aŋ-/ พร้อมเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้น และการแทรกเสียง /-m-/ , /-n-/ หรือ
/-ŋ-/ คำราวैयाกรณัภาษาไทย เช่น หลักภาษาไทย (กำชัย ทองหล่อ, 2509) วิทยากรณ์ไทย
(นววรรณ พันธุเมธา, 2527) เป็นต้น มักเรียกรูปแบบคำศัพท์เหล่านี้ว่า “การแปลง”

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาของกลุ่มคำศัพท์ที่เรียกว่า “คำแผลง” โดยใช้เกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ที่ชัดเจน ซึ่งมีคำจำกัดความของคำแผลงและการแผลงคำที่แตกต่างกัน ท่านแรกคือ พระยาอนุมานราชชน (2508) อธิบายว่า “การแผลงคำเรียกในตำรานิรุกติศาสตร์เป็นภาษาอังกฤษว่า *Infix* หมายความว่าเอาเสียงอีกเสียงหนึ่งแทรกเข้าไปติดในคำเดิม” (พระยาอนุมานราชชน, 2508: 1) และท่านที่สองคือ เปลื้อง ณ นคร (2516) ซึ่งกล่าวตัวอย่างสั้นๆ ว่า “คำแผลง ตามรูปแบบศัพท์ก็คือ คำแปลงนั่นเอง” (เปลื้อง ณ นคร, 2516: 37) กล่าวได้ว่าหากจะใช้คำจำกัดความคำว่า คำแผลง ตามผู้เชี่ยวชาญข้างต้น คำแผลง จะหมายถึงคำศัพท์ที่เกิดจากการแผลงคำ ซึ่งมีความหมายเดียวกับการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลาง คำแปลงในความหมายของเปลื้อง ณ นคร ก็คือคำที่เกิดจากการเติมหน่วยคำเดิม นั่นแสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่านเห็นว่าทั้งๆที่ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดดแต่ก็มีการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลางเช่นเดียวกับภาษารูปคำติดต่อ และอาจจะกล่าวว่าการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลางดังกล่าวนี้เป็นการสร้างคำแบบหนึ่งในภาษาไทยอีกด้วย การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสถานภาพทางหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยดังที่นำมาแสดงตัวอย่างข้างต้น ซึ่งยังไม่ทราบว่าจะเกิดจากการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลางจริงหรือไม่

เมื่อพิจารณาที่มาของคำศัพท์ที่แสดงรูปแบบดังกล่าวพบว่าคำศัพท์จำนวนมากเป็นคำที่ยืมมาจากภาษาเขมร ผู้ที่ศึกษา “การแผลงคำ” จึงมีคำอธิบายสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำและที่มาของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำในภาษาเขมรเป็น 3 แนวคิด ได้แก่ เป็นกระบวนการทางหน่วยคำที่ยืมมาจากภาษาเขมร ไม่เป็นระบบหน่วยคำในภาษาไทย รวมถึงแนวคิดสุดท้ายคือยังไม่ยืนยันและกล่าวแน่ชัดว่ามีสถานภาพและที่มาอย่างไร

แนวคิดแรกนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญส่วนหนึ่งอธิบายว่ารูปแบบดังกล่าวเป็นกระบวนการทางหน่วยคำที่ยืมมาจากภาษาเขมร ตัวอย่างเช่น “โดยเหตุผลที่คำแผลงอย่างนี้ไม่ใช่เป็นวิธีเดิมของภาษาไทย เพราะภาษาไทยเป็นคำโดด ...เมื่อภาษาไทยรับเอาวิธีแผลงคำของภาษาอื่นมีเขมรเป็นต้นมาใช้ จึงมิได้ถือการแผลงว่าต้องมีความหมายในคำแตกต่างกันเสมอไป” (อนุมานราชชน, 2508: 2) คำกล่าวข้างต้นอาจแปลความได้ว่าภาษาไทยยืมกระบวนการสร้างคำ (*morphological borrowing*) มาจากภาษาเขมร ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดที่สองคือการแผลงคำไม่เป็นกระบวนการทางหน่วยคำของภาษาไทย

นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญบางส่วนมีแนวคิดว่าการแปลงคำไม่ได้เป็นหลักในไวยากรณ์ไทย และไม่สามารถอธิบายด้วยลักษณะไวยากรณ์ไทย เช่น “คำแปลงในภาษาไทยเป็นการเปลี่ยนแปลงตัวอักษรซึ่งใช้แทนเสียงเพื่อเพิ่มคำขึ้นใช้ในภาษาและเพื่อประโยชน์ทางความไพเราะของเสียงสัมผัสในการแต่งคำประพันธ์ ...การเปลี่ยนแปลงรูปคำลักษณะคำแปลงในภาษาไทยเช่นนี้จึงไม่มีผลต่อการนำไปอธิบายระบบไวยากรณ์ของคำอย่างในภาษาเขมร” (สุนันท์ อัญชลินุกุล, 2546: 58) แนวคิดข้างต้นสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “การสร้างคำใช้ในภาษาเขมรมีการสร้างคำที่แตกต่างจากภาษาไทย ตรงที่ภาษาไทยใช้วิธีการสร้างคำแบบประสมคำเป็นหลัก แต่เขมรโบราณใช้ในการสร้างคำโดยการเติมหน้าคำและกลางคำ แต่ไม่มีการเติมท้ายคำ ...เมื่อเป็นเช่นนี้ไทยจึงได้ยืมการสร้างคำแบบเขมรมาใช้บ้างในบางกรณี แต่ไม่ถือว่าเป็นหลักการในทางไวยากรณ์ไทย ส่วนมากจะเป็นการแปลงคำใช้ในการประพันธ์ประเภทร้อยกรอง” (กัตติญู ชูชื่น, 2543: 12) กล่าวได้ว่าการแปลงคำไม่เป็นกระบวนการทางหน่วยคำในภาษาไทย แต่ภาษาไทยยืมระบบหน่วยคำดังกล่าวมาจากภาษาเขมรซึ่งไม่ใช่ประโยชน์ในทางไวยากรณ์

ในขณะที่นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญส่วนหนึ่งกล่าวถึงคำแปลงและการแปลงคำไว้ไม่ชัดเจนว่ามีสถานภาพหรือที่มาจากที่ใด บางส่วนกล่าวว่าเป็นเพียงการเลียนแบบ (imitation) อย่างตั้งใจ เช่น “ภาษาไทยมีคำเกิดใหม่ ซึ่งมีคำประกอบหน้าศัพท์ที่มีรูปลักษณะคล้ายอุปสรรคในภาษาบาลีสันสกฤตและเขมร แต่มิได้กำเนิดขึ้นเพื่อประโยชน์ทางไวยากรณ์ แต่เกิดขึ้นเพราะการกร่อนเสียง การแบ่งคำผิด การใช้แนวเทียบผิด การเพิ่มเสียงไม่ให้เสียงคอนกัน และการที่ลงอุปสรรคเลียนแบบภาษาเขมร” (บรรจบ พันธุมธธา, 2514: 22) จะเห็นได้ว่าผู้เชี่ยวชาญข้างต้นใช้คำว่า “เลียนแบบภาษาเขมร” ซึ่งจะหมายถึงการเลียนแบบ (imitation) ทางภาษาเนื่องจากการสัมผัสภาษากัน และมีการใช้คำว่า “แนวเทียบ” มีการเลียนแบบภาษาโดยใช้แนวเทียบและมีต้นแบบทางภาษาทำให้ใช้ภาษาจากต้นแบบนั้นๆ แนวคิดนี้สอดคล้องกับสุนันท์ อัญชลินุกุล (2546) ที่ใช้คำว่า “แนวเทียบ” เช่นเดียวกัน ดังที่กล่าวไว้ว่า “ในส่วนของ การเพิ่มคำขึ้นใช้ในภาษาไทยอาจมีบางคำที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ เนื่องจากการนำหลักการแปลงคำเพื่อเปลี่ยนชนิดและหน้าที่ของคำในภาษาเขมรมาใช้เป็นแนวเทียบ” (สุนันท์ อัญชลินุกุล, 2546: 58)

เนื่องจากการศึกษาในอดีตยังไม่ได้วิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ว่ารูปแบบคำศัพท์ที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมรที่ปรากฏในภาษาไทยเกิดจากการยืมภาษาเขมรมาหรือไม่ ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน และเพื่อวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน

งานวิจัยนี้นอกจากจะเป็นการพิสูจน์ว่าภาษาไทยได้ยืมรูปแบบคำศัพท์ที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมกลางมาจากภาษาเขมรมาจริงหรือไม่ และวิเคราะห์ได้ว่าที่มาของรูปแบบคำศัพท์ที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมกลางที่ปรากฏในภาษาไทยมาจากที่ใด งานวิจัยนี้จะช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการสัมผัสภาษาในอดีตได้ การเปลี่ยนแปลงของภาษาที่มีพื้นฐานมาจากการสัมผัสภาษาคือการยืม การยืมจึงเป็นการรับเอาลักษณะของภาษา หรือภาษาย่อยอื่นเข้ามานั้นเป็นการแทรกแซงทางภาษา (interference) และการแทรกแซงนี้อาจเกิดได้ในทุกระดับของภาษาอัน ได้แก่ ระดับสัทศาสตร์และระดับสัทวิทยา ระดับคำ ระดับหน่วยสร้างคำ ระดับวากยสัมพันธ์ หรือระดับความหมาย (Jeffers and Lehiste, 1982; Aikhenvald, 2007) นอกจากนี้การสัมผัสภาษาไม่ว่าจะเป็นระดับเสียง คำศัพท์ การสร้างคำ หรือไวยากรณ์ จะแสดงให้เห็นถึงความเข้มข้นของการสัมผัสภาษา (intensity of contact) ที่จะบอกได้ว่ามีการสัมผัสภาษาของกลุ่มผู้รู้ภาษามากหรือน้อยในยุคหรือสมัยนั้นๆ (Thomason and Kauffman, 1988) ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้หากพบว่าภาษาไทยมีการยืมการสร้างคำด้วยการเติมกลางมาจากภาษาเขมร หรือยืมเฉพาะคำศัพท์ ผลการวิจัยจะช่วยอธิบายลักษณะของการสัมผัสภาษา ระยะเวลาในการสัมผัสภาษาลักษณะชุมชนภาษาในยุคหรือสมัยนั้นๆ และความเข้มข้นของการสัมผัสภาษาได้อีกด้วย

กล่าวได้ว่าลักษณะของการสัมผัสภาษาที่ต่างกันจะทำให้เกิดผลการสัมผัสภาษาที่ต่างกันไป ดังนั้นการศึกษาว่าภาษาไทยยืมกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมรมาหรือไม่ จะช่วยให้เข้าใจลักษณะของการสัมผัสภาษาไทยและภาษาเขมรได้ดียิ่งขึ้น

1.2 คำถามในการวิจัย

1. สถานภาพทางวิทยานวคําของรูปแบบคําศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคําเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน มีกี่แบบ อะไรบ้าง
2. สถานภาพทางวิทยานวคําของรูปแบบคําศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคําเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน สัมพันธ์กับยุคสมัยของวรรณคดีร้อยกรองภาษาไทยอย่างไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สถานภาพทางวิทยานวคําของรูปแบบคําศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคําเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน
2. เพื่อวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของสถานภาพทางวิทยานวคําของรูปแบบคําศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคําเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน

1.4 สมมติฐานในการวิจัย

1. สถานภาพทางวิทยานวคําของรูปแบบคําศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคําเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน มี 3 แบบ ได้แก่ เป็นกระบวนการแปลงคํา เป็นการเทียบแบบ และ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างคําศัพท์
2. ความเปลี่ยนแปลงของสถานภาพทางวิทยานวคําของรูปแบบคําศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคําเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน มีดังนี้ คําศัพท์ที่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันพบมากที่สุดในทุกสมัย คําศัพท์ซึ่งเกิดจากกระบวนการแปลงคําพบน้อยที่สุด และคําศัพท์ซึ่งเกิดจากกระบวนการเทียบแบบพบมากขึ้นเรื่อยๆ ตามกาลเวลา

1.5 ขอบเขตในการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมรเท่านั้น
2. ศึกษาเฉพาะเอกสารตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 จนถึงปัจจุบันที่ปรากฏในเอกสารภาษาไทยเท่านั้น

1.5.2 เอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย

การเก็บข้อมูลการวิจัยในการศึกษาภาษาไทยเชิงประวัติที่ผ่านมานิยมเก็บข้อมูลโดยแบ่งตามยุคทางประวัติศาสตร์ โดยมีการแบ่งสมัยเอกสารสมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ และรัตนโกสินทร์ตอนต้นนั้นเป็นชนกลุ่มเดียวกัน (เทพี จรัสจรวงเกียรติ, 2543: 20, อ้างใน สุรีเนตร จรัสจรวงเกียรติ, 2551: 7) และสำคัญที่สุดการเปลี่ยนแปลงทางภาษาและการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกัน ดังนั้นการจะแยกสมัยอยุธยาออกจากสมัยสุโขทัย รัตนโกสินทร์ อาจทำให้การวิเคราะห์และตีความคลาดเคลื่อน เหตุผลที่สำคัญอีกประการคือ เอกสารวรรณคดีร้อยกรองในภาษาไทยบางส่วนไม่ได้ระบุชัดเจนหรือมีหลักฐานบ่งบอกแน่ชัดว่ามีขึ้นในสมัยหรือช่วงคริสต์ศตวรรษใด ดังนั้นการวิจัยนี้จะไม่วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารแยกตามสมัย แต่จะศึกษาเอกสารแต่ละฉบับแยกจากกันเปรียบเทียบว่าคำศัพท์ คู่คำศัพท์ และรูปแบบคำศัพท์ในเอกสารแต่ละฉบับนั้นแตกต่างหรือสอดคล้องกันอย่างไร อย่างไรก็ตามเอกสารวรรณคดีที่ใช้ในงานวิจัยนี้อาจแบ่งคร่าวๆ ตามยุคสมัยเพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) วรรณคดีสมัยสุโขทัย ได้แก่ ไตรภูมิพระร่วง หลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงหลักที่ 1 หลักศิลาจารึกวัดศรีชุม สุภษิตพระร่วง 2) วรรณคดีสมัยอยุธยา ได้แก่

อนิรุทธคำฉันท์ ลิลิตพระลอ โคลงเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนารายณ์มหาราช กำสรวลศรีปราชญ์
 คุชฎีสังเวศกถ่อมช้าง นิราศหริภุญชัย สมุทรโฆษคำฉันท์ เสือโคคำฉันท์ และ 3) วรรณคดีสมัย
 ชนบุรีและรัตนโกสินทร์ ได้แก่ ตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ ตะเลงพ่าย รามเกียรติ์ และ
 ลิลิตนิทราชาคริต

สำหรับข้อมูลภาษาไทยปัจจุบันผู้วิจัยเลือกใช้เอกสารที่ปรากฏในสมัยรัชกาลที่ 9 เท่านั้น
 อ้างอิงตามงานวิจัยของไพทยา มีสัจย์ (2539) ปราณีย์ กุลละวณิชย์ (Kullavanijaya, 2002)
 รุ่งอรุณ ทิมพูนทเถียร (2545) และ สุรีเนตร จรัสจรวงเกียรติ (2551) ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากคลังข้อมูล
 อิเล็กทรอนิกส์ ของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผ่านทาง
 เว็บไซต์ <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/ThaiConc/> เนื่องจากคลังข้อมูลนี้มีข้อมูลจำนวนมาก
 และได้แบ่งประเภทของคลังข้อมูลไว้ เป็นข้อมูลที่ครอบคลุมงานเขียนหลากหลายประเภท ได้แก่
 ข่าว บทความทั่วไป นิตยสาร-สารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย บทความวิชาการ กฎหมาย สุนทรพจน์ และ
 บทสนทนา ซึ่งทำให้ข้อมูลไม่เจาะจงเฉพาะกลุ่ม เนื่องจากคำที่ต้องการค้นหามีการสุ่มจากเอกสาร
 ทุกประเภท และเอกสารทุกประเภทตีพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ 9 เท่านั้น สามารถสืบค้นได้สะดวก

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คำฐาน (base word) หมายถึง คำศัพท์ก่อนผ่านกระบวนการทางหน่วยคำด้วยการเติม
 หน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร

คำแปลง (derived word) หมายถึง คำศัพท์ที่ผ่านกระบวนการทางหน่วยคำด้วยการเติม
 หน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร

การแปลง (derivation) หมายถึง กระบวนการทางหน่วยคำที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง
 คำฐานและคำแปลง

คำเติม หมายถึง คำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็น
 ปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ที่มีรูปแบบคล้ายคลึง
 กับคำฐานในภาษาเขมร

คำแปลง หมายถึง คำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับคำแปลงในภาษาเขมร

การแปลง หมายถึง รูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเติมและคำแปลง ซึ่งมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกับการแปลงในภาษาเขมร

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. สถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร จะช่วยให้รู้และเข้าใจระบบวิทยาหน่วยคำในภาษาไทย และสามารถเปรียบเทียบและมองเห็นความสัมพันธ์ของกระบวนการสร้างคำของสองภาษาที่ศึกษาได้

2. การวิจัยนี้จะเป็แนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับประวัติการสัมผัสภาษาไทยและภาษาเขมร เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการยืมคำศัพท์ การยืมการสร้างคำ และการเทียบแบบ ซึ่งต้องอาศัยความรู้หรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของทั้งภาษาไทยและภาษาเขมรมาใช้เป็นเครื่องมือยืนยันการสัมผัสภาษาระหว่างกัน

3. การศึกษาภาษาจะสะท้อนเรื่องราว เหตุการณ์ หรือความสำคัญต่างๆ ในอดีตได้เป็นอย่างดี การวิจัยนี้จะสะท้อนประวัติความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเขมรที่มีมาช้านาน และผลการวิจัยนี้อาจจะช่วยอธิบายอดีตความสัมพันธ์ของสองประเทศเพื่อนบ้านนี้อีกด้วย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้ทบทวนทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำแผลงและการแผลงคำในภาษาไทย รวมถึงคำแปลงและการแปลงด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร โดยจะแบ่งการอภิปรายเป็น 5 ส่วน ได้แก่ 2.1) การสัมผัสภาษา เพื่อให้เข้าใจรูปแบบของการสัมผัสภาษา ปัจจัยทางสังคม รวมถึงความเข้มของการสัมผัสภาษา 2.2) การเกิดคำใหม่ในภาษา เพื่อให้เข้าใจลักษณะและคุณสมบัติของกระบวนการทางหน่วยคำ สามารถนำไปวิเคราะห์รูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยได้อย่างเป็นระบบ 2.3) การสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร หรือการสร้างคำแปลงในภาษาเขมร ที่จะเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล 2.4) การสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมร ช่วยอธิบายความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของความสัมพันธ์สองภาษานี้ และ 2.5) การสร้างคำแผลงในภาษาไทย เพื่อศึกษาประเด็นต่างๆ ที่ได้มีการกล่าวถึงไว้ และเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

2.1 การสัมผัสภาษา

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสัมผัสภาษา

การสัมผัสภาษาหมายถึงปรากฏการณ์ที่ผู้พูดของสองภาษาได้มีโอกาสมาติดต่อกัน มีการแลกเปลี่ยนทางภาษาทำให้สองภาษาได้มาสัมพันธ์กัน (Wolff, 1976; Crystal, 1988) รูปภาษาที่ภาษาหนึ่งยืมอีกภาษาหนึ่งไปถือเป็นที่มาของความรู้เกี่ยวกับการสัมผัสกันระหว่างภาษา เช่น รูปภาษาที่ยืมมาแสดงให้เห็นเราทราบถึงชาติพันธุ์ของผู้พูดภาษาที่ยืมมา ทราบถึงปริมาณ (amount) และอัตรา (degree) ของภาวะสองภาษาที่ใช้กันอยู่ (Wolff, 1976) นอกจากนี้รูปภาษายังแสดงจุดประสงค์ของการยืมหรือทราบสถานะทั้งภาษาที่ให้ยืมและภาษาที่ยืมรูปภาษาอื่นมาใช้ การสัมผัสภาษาเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ ได้แก่ความใกล้ชิดกันของกลุ่มสังคม

ระหว่างภาษาในสังคม และความใกล้ชิดกันทางสภาพภูมิศาสตร์และสังคมนี้เองที่ทำให้ภาษามีการสัมผัสซึ่งกันและกัน การสัมผัสภาษาอาจเกิดขึ้นในรูปของคำยืม รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางเสียง วากยสัมพันธ์ เกิดการผสมผสานกันของภาษา (mixed form of language) (Crystal, 1988)

การสัมผัสภาษาจะเกิดขึ้นในสังคมภาวะสองภาษา (bilingual) หรือหลายภาษา (multilingual) ซึ่งเป็นสังคมที่มีผู้รู้สองภาษาหรือผู้รู้หลายภาษาจำนวนมาก เป็นกระบวนการที่หลายภาษามีอิทธิพลต่อกัน เนื่องจากในสังคมมีผู้รู้สองภาษาหรือผู้รู้หลายภาษาที่อาจใช้ภาษา 2 ภาษาหรือหลายภาษาสลับกันหรือปนกัน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548) ระดับความรู้ทางภาษาของผู้รู้สองภาษา ระดับของภาวะสองภาษา (degree of bilingualism) หรือระดับของภาวะหลายภาษา (degree of multilingualism) จะมีผลต่อการสัมผัสภาษาที่แตกต่างกัน เมื่อมีการสัมผัสภาษาเกิดขึ้นในระดับตัวบุคคลก็อาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับสังคม (collective or social bilingualism) ได้ด้วย (พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล, 2546) เมื่อสังคมนั้นมีจำนวนผู้รู้สองภาษามากก็ย่อมมีการสัมผัสภาษามาก ในขณะที่เมื่อสังคมนั้นมีจำนวนผู้รู้สองภาษาไม่มากหรือมีการเรียนรู้ที่ไม่สมบูรณ์ก็ย่อมมีการสัมผัสภาษาอยู่ในระดับการแทรกแซงทางภาษา (Thomason and Kaufman, 1988) ดังนั้นเราอาจมองว่าระดับของภาวะสองภาษาหรือระดับของภาวะหลายภาษามีผลต่อการสัมผัสภาษาที่แตกต่างกัน

การสัมผัสภาษามีปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเกิดกลไกทางภาษาแตกต่างกัน อาจเกิดขึ้นได้จากปัจจัยภายในตัวภาษาเอง เช่น ลักษณะทางเสียง หรือโครงสร้างไวยากรณ์ในภาษา เป็นต้น และอาจเกิดขึ้นได้จากปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ระยะเวลาที่มีการสัมผัสภาษา รวมไปถึงระดับความเข้มข้นของการสัมผัสภาษา (intensity of contact) เช่น ผู้รู้สองภาษามีระดับความรู้ทางภาษาไม่มาก และระยะเวลาของการสัมผัสภาษาไม่นานก็อาจจะมีการยืมเกิดขึ้นเพียงในระดับคำ แต่ถ้ามีความเข้มข้นของการสัมผัสภาษามากอาจจะมีการยืมโครงสร้างทางเสียงหรือไวยากรณ์ (Thomason and Kaufman, 1988) ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมอื่นๆ เช่น ทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อภาษา โดยเฉพาะความมีศักดิ์ศรี (prestige) ซึ่งหมายถึงการที่ผู้พูดมองเห็นว่าภาษาใดที่ใช้แล้วควมมีศักดิ์ศรีก็จะถูกยืมเข้าไปในภาษาตนเอง เป็นต้น และการสัมผัสภาษายังมีปัจจัยเรื่องความถี่ในการใช้ภาษากล่าวคือ เมื่อมีการใช้ภาษาที่ถี่มากจะแสดงให้เห็นการสัมผัสภาษาที่มาก หากมีการใช้ภาษาดังกล่าวแค่ส่วนน้อยการสัมผัสภาษาที่เกิดขึ้นก็ย่อมอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์ระดับความเข้มข้นและระยะเวลาของการสัมผัสภาษาเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติ เนื่องจากระดับความเข้มข้นและระยะเวลาของการสัมผัสภาษาจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะการสัมผัสภาษาที่แตกต่างกัน Matisoff (1996) (อ้างถึงใน พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2546)) ได้ยกตัวอย่างความสัมพันธ์ของระดับความเข้มข้นและระยะเวลาของการสัมผัสภาษากับการยืมที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) การสัมผัสภาษาในระดับเข้มข้นเล็กน้อย และมีการยืมทางโครงสร้างในระดับไม่มาก เป็นการยืมคำทั้งคำพื้นฐาน คำไวยากรณ์ และการยืมทางโครงสร้าง เช่น เสียง ไวยากรณ์ ความหมาย เป็นต้น ในระดับเล็กน้อย เช่น ภาษาไทใหญ่มีอิทธิพลต่อภาษาล่าหู่ เป็นต้น 2) การสัมผัสภาษาในระดับเข้มข้นมากขึ้น และมีการยืมทางโครงสร้าง มีหน่วยเสียงใหม่ หรือมีการแปรของหน่วยเสียงเดิมเกิดขึ้นในภาษา เช่น ภาษามอญที่มีอิทธิพลต่อภาษาพม่า เป็นต้น 3) การสัมผัสภาษาในระดับที่มีอิทธิพลทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยผลักดัน และมีการยืมทางโครงสร้างในระดับปานกลาง มีโครงสร้างประโยคหรือโครงสร้างพยางค์เปลี่ยนไปเมื่อมีการนำหน่วยเสียงใหม่เข้ามาใช้ในภาษา เช่น ภาษาไทยกับภาษาเขมรที่มีอิทธิพลต่อกันและกัน เป็นต้น 4) การสัมผัสภาษาในระดับที่มีการผลักดันทางวัฒนธรรมที่สูงมาก และมีการยืมทางโครงสร้างในระดับมาก อาจมีการเปลี่ยนแปลงการเรียงลำดับคำในประโยค การออกเสียงบางหน่วยเสียง หรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างคำเมื่อมีการนำหน่วยคำใหม่เข้ามาใช้ในภาษา เช่น ภาษาจีนที่มีอิทธิพลต่อภาษาเวียดนาม เป็นต้น ดังนั้นการสัมผัสภาษากับความเข้มข้นและระยะเวลาของการสัมผัสภาษาที่แตกต่างกันอาจครอบคลุมถึงระบบเสียง ไวยากรณ์ในภาษา รวมถึงกฎต่างๆในภาษาอีกด้วย

2.1.2 ผลของการสัมผัสภาษา

การสัมผัสภาษามีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระหว่างภาษาที่ให้ยืมและภาษาที่ยืม การสัมผัสภาษาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาจากการแทรกแซงของภาษาหรือการยืมหน่วยทางภาษาจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง เปรมีนทร์ คาระวี (2539) กล่าวว่า “Weinreich (1968) กล่าวว่าลักษณะที่เบี่ยงเบนไปจากจตุรร่วม ไม่ว่าจะเป็นของภาษาฝ่ายยืมหรือของภาษาฝ่ายให้ยืมที่เกิดขึ้น ในถ้อยคำของผู้มีสภาวะสองภาษา เรียกว่าปรากฏการณ์การแทรกแซง (interference) การแทรกแซงนี้มีนัยสำคัญถึงการเปลี่ยนแปลงหรือการจัดโครงสร้างภาษา อันเนื่องมาจากการเข้ามาของลักษณะบางอย่างของภาษาอื่น เช่น มีการเปลี่ยนแปลงของระบบเสียง เปลี่ยนแปลงในระบบคำ และเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์” ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในแง่เพิ่มพูนหรือลดลงก็ตามย่อมจะต้องเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงไปของความต่างของหน่วยเสียงแต่ละหน่วยของระบบเดิม การยอมรับว่าการเพิ่มลักษณะใดลักษณะหนึ่งเข้าไปในระบบใดระบบหนึ่งอย่างง่าย ๆ โดยไม่มีผลเกิดขึ้นตามมาแต่อย่างใดนั้นเท่ากับเป็นการทำลายความเชื่อเรื่องระบบ” กล่าวได้ว่าการสัมผัสภาษามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษา ทำให้เกิดหน่วยใหม่ขึ้นในภาษา เช่น มีหน่วยเสียงใหม่ หรือมีคำใหม่เกิดขึ้น เป็นต้น

Thomason and Kaufman (1988) กล่าวว่า การสัมผัสภาษาไม่ว่าจะเป็นระดับเสียง คำศัพท์ การสร้างคำ หรือไวยากรณ์ จะเกี่ยวข้องกับการยืม เช่น ยืมหรือรับวิธีการสร้างคำมาใช้ในภาษาของตน หรือเดิมพูดภาษาหนึ่งแล้วพูดอีกภาษาหนึ่ง จึงมีการใช้ภาษาปนกัน หรืออาจเป็นการแทรกแซงกันของภาษาโดยการเปลี่ยนภาษา และแสดงให้เห็นถึงความเข้มของการสัมผัสภาษา (intensity) ที่จะบอกได้ว่าการสัมผัสภาษากันมากหรือน้อยในยุคหรือสมัยนั้นๆ ตัวอย่างเช่น หากมีความเข้มของการสัมผัสภาษา (intensity) มากจะแสดงให้เห็นว่าการยืมคำศัพท์จำนวนมากอีกด้วย Thomason and Kaufman (1988) ได้เสนอผลของการสัมผัสภาษาไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 ผลของการสัมผัสภาษา (ดัดแปลงจาก Thomason and Kaufman (1988))



จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่า Thomason and Kaufman (1988) จำแนกผลของการสัมผัสภาษาได้ 2 ส่วน คือการชำระภาษาแต่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดจากการยืม และการเปลี่ยนภาษาซึ่งเกิดจากการแทรกแซงภาษา ในกรณีการชำระภาษานั้นเมื่อมีการสัมผัสภาษาในระดับธรรมดาและมีการยืมเกิดขึ้นเล็กน้อยจะเป็นเพียงการยืมคำศัพท์ที่ไม่เป็นคำพื้นฐานเท่านั้น แต่ถ้าการสัมผัสภาษามีความเข้มข้น ภาวะสองภาษามากขึ้น มีการยืมมากและนานขึ้นจะทำให้มีการยืมคำศัพท์มากขึ้นตาม รวมไปถึงการยืมโครงสร้างภาษา โดยเฉพาะทางเสียงและวากยสัมพันธ์ เมื่อมีวัฒนธรรมเข้ามามีส่วนผลักดันจะทำให้เกิดการแทนที่ทางไวยากรณ์จำนวนมาก ในขณะเดียวกันก็อาจเกิดการสูญภาษาไปได้เมื่อวัฒนธรรมและระยะเวลาการสัมผัสภาษาน้อย

ผลของการสัมผัสภาษาในกรณีการเปลี่ยนภาษานั้น จะเห็นได้ว่าเมื่อกลุ่มที่เปลี่ยนภาษาเป็นกลุ่มเล็กๆหรือมีการเรียนรู้ที่สมบูรณ์จะไม่มีแทรกแซงในภาษาเป้าหมายเลย แต่ถ้ากลุ่มที่เปลี่ยนภาษาเป็นกลุ่มใหญ่และมีการเรียนรู้ที่ไม่สมบูรณ์จะมีการแทรกแซงภาษา โดยเกิดภาษา 3 ประเภท ได้แก่ 1) ภาษาเหนือกว่า (superstratum language) เกิดจากการที่ภาษาของผู้มีอำนาจมากกว่าหรือภาษาที่เด่นกว่ามีอิทธิพลต่อภาษาที่เด่นน้อยกว่า 2) ภาษาพื้นเดิม (substratum language) เกิดจากภาษาของผู้มีอำนาจน้อยกว่าหรือเด่นน้อยกว่ามีอิทธิพลต่อภาษาที่เด่นกว่า 3) ภาษาข้างเคียง (adstratum language) เกิดขึ้นจากการสัมผัสภาษาที่มีอิทธิพลต่อกันระหว่างภาษาต่างๆ แต่ไม่มีภาษาใดมีอำนาจมากกว่าหรือเด่นกว่าภาษาใด เมื่อเกิดภาษาเหล่านี้จึงทำให้มีการแทรกแซงทั้งโครงสร้างเสียงและวากยสัมพันธ์ เมื่อภาษาเป้าหมายไม่คงอยู่แล้ว จะมีเพียงการเรียนรู้คำศัพท์ และเกิดภาษาคลีโอลอย่างฉับพลัน

การสัมผัสภาษายังทำให้เกิดภาษาใหม่เรียกว่า ภาษาพิดจิ้น (Pidgin) ซึ่งอาจพัฒนาต่อไปเป็นภาษาคลีโอล (creole) เมื่อพิจารณาจากภาพที่ 1 ภาษาพิดจิ้นเกิดขึ้นจากการผสมภาษาเมื่อผู้พูดมีการติดต่อกันในสถานการณ์ที่เร่งด่วนที่จะติดต่อสื่อสารกัน ทำให้มีการปนภาษาหนึ่งกับอีกภาษาหนึ่ง เมื่อภาษาพิดจิ้นมีการพัฒนาไปเป็นภาษาแม่ของชุมชนใดก็จะมีฐานะเป็นภาษาคลีโอล ที่มีคำมากขึ้น อาจรวมถึงไวยากรณ์ที่ซับซ้อนขึ้น (Crowley, 1992)

โดยสรุปผลจากการสัมผัสภาษา อาจอยู่ในรูปแบบของการชำระภาษาแต่มีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากการยืม ซึ่งการยืมจะอยู่ในระดับคำศัพท์ โครงสร้างทางเสียง ความหมาย ไวยากรณ์ หรือกระบวนการทางหน่วยคำ ต่างก็ขึ้นอยู่กับระดับของภาวะสองภาษา

ระยะเวลาการสัมผัสภาษา และความเข้มข้นของการสัมผัสภาษาอีกด้วย การสัมผัสภาษาอาจอยู่ในรูปการเปลี่ยนภาษาที่เป็นผลมาจากการแทรกแซงภาษาซึ่งขึ้นอยู่กับระดับของภาวะสองภาษา ระยะเวลาการสัมผัสภาษา และความเข้มข้นของการสัมผัสภาษาเช่นเดียวกัน ทำให้เกิดการแทรกแซงภาษามากหรือน้อย ทั้งนี้การสัมผัสภาษาอาจทำให้เกิดภาษาใหม่ คือภาษาพิดจิ้นและภาษาคลีโอลต่อไป ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารนั่นเอง

ดังนั้นงานวิจัยในครั้งนี้หากพบว่าภาษาไทยมีการยืมการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางมาจากภาษาเขมรตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ หรือยืมเฉพาะคำศัพท์ตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ ผลการวิจัยจะช่วยอธิบายลักษณะของการสัมผัสภาษาระยะเวลาในการสัมผัสภาษา ลักษณะชุมชนภาษาในยุคหรือสมัยนั้นๆ และความเข้มข้นของการสัมผัสภาษาได้อีกด้วย

2.1.3 การยืม

การยืมเป็นผลที่ได้จากการสัมผัสภาษาประเภทหนึ่ง มีนักภาษาศาสตร์หลายท่านให้คำจำกัดความของการยืมไว้ ได้แก่ การยืมหมายถึง การที่ภาษาหนึ่งรับหรือนำเอาส่วนของภาษาอีกภาษามาใช้ในภาษาตนเอง (Arlotto, 1972; Crystal, 1988) โดยทั่วไปแล้วการยืมคือกระบวนการที่ภาษาหนึ่งรับหรือนำเอาส่วนของภาษาที่เป็นภาษาอื่น (Arlotto, 1972) ปรากฏเป็น “รูปภาษา” ที่เรียกว่า “คำยืม” แต่ก็ยังมีการยืมเสียงและโครงสร้างทางไวยากรณ์ด้วยเช่นกัน แต่น้อยกว่าการยืมคำ (Crystal, 1988)

ประเด็นหลัง การยืม หมายถึง การลอกเลียนแบบทางภาษาระหว่างสองภาษา หรือมากกว่าสองภาษา มีการเกิดรูปหรือสิ่งใหม่เป็นระบบในภาษา (Gleason, 1955; Bynon, 1977) การยืมคือการลอกเลียนแบบส่วนของภาษา (linguistic item) จากผู้พูดของระบบภาษา (speech form) อื่นมา (Gleason, 1955) ทำให้เกิดรูปหรือระบบใหม่ (innovation) ซึ่งไม่อาจถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาษาที่สืบทอดมาจากลักษณะดั้งเดิมของภาษานั้นๆ และหน่วยภาษาใหม่ยังสัมพันธ์เป็นระบบกับหน่วยภาษาในภาษาฝ่ายที่ให้ยืมอีกด้วย

โดยสรุปการยืมเกิดขึ้นได้เนื่องจากการสัมผัสภาษา เป็นการลอกเลียนแบบส่วน
ของภาษาระหว่างภาษาใดภาษาหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกัน มีการติดต่อกัน ทำให้สองภาษามีรูปแบบ
ทางภาษาที่คล้ายคลึงกัน การศึกษาการยืมภาษาจึงทำให้ออกการสัมผัสภาษาอีกด้วย

การยืมอาจอธิบายด้วยการใช้ภาษาของกลุ่มผู้พูดในสังคม ขณะที่การแทรกแซง
ภาษาจะอธิบายการใช้ภาษาของบุคคลเป็นสำคัญ การแทรกแซงภาษาเป็นกลไกที่ผู้พูดนำลักษณะ
ของภาษาหนึ่งไปพูดอีกภาษาหนึ่ง ทำให้มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เกิดการเบี่ยงเบนจากรูปปกติของ
ภาษาที่มาสัมผัสกัน การแทรกแซงภาษาจึงเป็นเพียงแค่การเปลี่ยนภาษาเท่านั้น เช่น ผู้รู้สองภาษา
ลาวอีสาน-ไทยกลางซึ่งพูดภาษาลาวอีสานเป็นภาษาแม่อาจนำคำศัพท์จากภาษาไทยกลางไปพูด
ปะปนกับคำภาษาอีสาน เช่น ใช้คำว่า พูด แทนคำว่า “เว้า” “หิวข้าว” แทน “อยากข้าว” (พิณรัตน์
อัศววัฒนากุล, 2546) แต่การยืมเป็นการที่ผู้พูดส่วนใหญ่นำลักษณะจากภาษาอื่นเข้ามาในภาษา
ตนเอง ภาษาของตนเองยังคงอยู่แต่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะอื่นที่ได้จากภาษาที่ถูกยืมมา เช่น
การยืมในระดับโครงสร้างทางเสียง ได้แก่ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาเอสกีโมที่ยืมคำภาษาอังกฤษไปใช้
มาก และภาษาที่ยืมทั้งโครงสร้างทางเสียงและไวยากรณ์ในอินเดีย ได้แก่ ภาษาตระกูลดราวิเดียน
ที่ได้ยืมโครงสร้างของประพันธสรรพนามจากภาษาตระกูล Indic และโครงสร้างทางเสียงมาจาก
ภาษาสันสกฤต มาใช้ เป็นต้น (Sridhar, 1978, อ้างถึงใน Thomason and Kaufman, 1988)

การยืมเป็นกลไกทางภาษาที่เป็นผลมาจากการสัมผัสภาษา การที่ภาษาตั้งแต่ 2
ภาษาได้มาสัมผัสกันทำให้ผู้พูดของสองภาษาได้มีโอกาสมาติดต่อสัมพันธ์กัน เกิดการแลกเปลี่ยน
ทางภาษาหรือการยืมขึ้น รูปภาษาที่ภาษาหนึ่งยืมอีกภาษาหนึ่งไปนั้นนับเป็นที่มาของความรู้เกี่ยวกับ
ธรรมชาติของการสัมผัสภาษา (Wolff, 1976) และการยืมภาษาเป็นหลักฐานที่ยืนยันว่ามีการสัมผัส
ภาษาเกิดขึ้นอย่างแน่นอน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าในการศึกษาการ
สัมผัสภาษาของภาษาไทยและภาษาเขมรจะต้องศึกษา การยืมภาษา (linguistic borrowing) ซึ่ง
ภาษาไทยหรือภาษาเขมรอาจเป็นฝ่ายยืมหรือให้ยืมทั้ง เสียง พยัญชนะ สระ คำศัพท์ หรือลักษณะ
ทางไวยากรณ์ ผลของสถานการณ์การสัมผัสภาษาอาจปรากฏออกมาในรูปของคำศัพท์ในภาษา รูป
ของคำยืม ความหมาย รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงทางเสียง และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน
ระบบไวยากรณ์ได้ การเปลี่ยนแปลงของภาษาที่มีพื้นฐานมาจากการสัมผัสภาษาคือการยืม การยืม
จึงเป็นการรับเอาลักษณะของภาษา หรือภาษาย่อยอื่นเข้ามานั้นเป็นการแทรกแซงทางภาษา

(interference) (Jeffers and Lehiste, 1982; Aikhenvald, 2007) และการแทรกแซงนี้อาจเกิดได้ในทุกระดับของภาษาอันได้แก่ ระดับสัทศาสตร์และระดับสัทวิทยา ระดับคำ ระดับหน่วยสร้างคำ ระดับวากยสัมพันธ์ หรือระดับความหมาย

การยืมอาจเกิดได้ทั้งในระดับคำ ระดับเสียง หรือระดับไวยากรณ์เช่นกัน การยืมในระดับคำมีลักษณะที่สังเกตได้ชัดเจนคือ มีคำใหม่เกิดขึ้นในภาษา และคำเก่าอาจมีความหมายแคบลงหรืออาจถูกเลิกใช้และสูญหายไป การยืมคำเป็นการยืมที่ง่ายที่สุดและพบเห็นได้ในภาษาทั่วไป เนื่องจากปรากฏในการสัมผัสภาษาในระดับปกติธรรมดา และมักจะเป็นการยืมคำที่ไม่ใช่คำพื้นฐาน (Thomason and Kaufman, 1988; Matisoff, 1996) ตัวอย่างการยืมภาษาในระดับคำได้แก่ ภาษาไทใหญ่ที่มีอิทธิพลต่อภาษาล่าหู่ ภาษาจีนที่มีอิทธิพลต่อภาษาล่าหู่ ภาษาไทที่มีอิทธิพลต่อภาษาเวียดนาม และภาษาไทยที่มีอิทธิพลต่อภาษามลายู เป็นต้น (Matisoff, 1996) ส่วนการยืมทางเสียงนั้นอาจเกิดขึ้นเนื่องจากการยืมคำเข้ามาเป็นจำนวนมาก ระบบเสียงของภาษาที่เป็นฝ่ายยืมอาจมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เช่น กรณีคนไทยยืมคำภาษาอังกฤษเข้ามาในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก คำอังกฤษมี /-s-/ และ /-l-/ เป็นเสียงพยัญชนะท้าย เช่น tennis, bus, football, central เป็นต้น แต่ภาษาไทยไม่มี เมื่อมีคำยืมจากภาษาอังกฤษจำนวนมากจึงทำให้คนไทยออกเสียง /-s-/ และ /-l-/ ที่ปรากฏท้ายคำได้ ส่วนการยืมในระดับไวยากรณ์ถือว่าการยืมในระดับยากที่สุด เนื่องจากใช้ระยะเวลาในการสัมผัสภาษา อาจมีปัจจัยทางวัฒนธรรมเข้ามาผลักดันทำให้มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าระดับคำหรือเสียงในภาษาเท่านั้น และจะเกิดขึ้นเมื่อมีความเข้มข้นของการสัมผัสภาษามาก เนื่องจากระบบไวยากรณ์ในภาษาถือเป็นระบบที่กระทบได้ยาก การเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์จึงเกิดขึ้นในลำดับสุดท้าย เมื่อภาวะสองภาษามากและมีความเข้มข้นของการสัมผัสภาษามาก อาจมีกระบวนการลู่เข้าหากันของภาษา (convergence) ซึ่งเป็นการยืมลักษณะภาษาซึ่งกันและกัน ทำให้ภาษามีความคล้ายคลึงกัน เช่น ภาษากะเหรี่ยงซึ่งเคยมีโครงสร้างประโยคแบบ SOV เมื่อมีการสัมผัสภาษากับภาษามอญ ทำให้มีโครงสร้างเป็น SVO (Matisoff, 1996) และภาษาในบริเวณคาบสมุทรบอลข่าน ที่มีภาวะหลายภาษาทำให้เกิดการลู่เข้าหากันของภาษา ถึงแม้จะมีคำศัพท์ของแต่ละภาษาแตกต่างกัน เช่น ภาษาบัลแกเรีย ภาษาโรมาเนีย เป็นต้น ภาษาในบริเวณนี้มีรูปแบบโครงสร้างทางภาษาที่เหมือนกัน (McMahon, 1994)

การยืมกลือเป็นเรื่องที่นักวิจัยบางส่วนให้ความสนใจ อาทิ Thomason (2001) กล่าวว่าแนวคิดดั้งเดิมเชื่อว่าไม่มีการยืมกลูจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง Thomason (2001) ได้แย้งแนวคิดดังกล่าวและเชื่อว่ามีกลูจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง กล่าวคือเมื่อมีการสัมผัสภาษา โดยการยืมคำศัพท์ คำศัพท์จำนวนมากจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับคำอื่น ผู้ใช้ภาษาจึงนำความสัมพันธ์นั้นเป็นแนวเทียบสร้างคำใหม่ในภาษา ทำให้ภายหลังกลายเป็นกลูได้ โดยยกตัวอย่างการยืมกลูการสร้างคำในตระกูลภาษามายัน ซึ่งเกิดขึ้นได้โดยไม่มีการยืมคำศัพท์หรือหน่วยคำ (morpheme) จากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่งตามแนวคิดดั้งเดิม ภาษาในตระกูลภาษามายัน เสียงกักเพดานอ่อน (velar stops) จะเป็นเสียงเพดานแข็ง (palatalized) ก็ต่อเมื่อตามด้วยเสียงลิ้นไก่ (uvular) ที่มีรากศัพท์เดียวกัน (Campbell 1998:74) นอกจากนี้การยืมกลูการสร้างคำจะเกิดขึ้นได้ในภาษาที่ไม่ได้อยู่ในตระกูลเดียวกัน เช่น ในภาษา Kadiweu ซึ่งมีรูปแบบการสร้างประโยคแบบ SOV เมื่อผู้ใช้ภาษาแปลประโยคจากภาษาที่มีรูปแบบการสร้างประโยคเป็น SVO ภาษาที่แปลจะเป็นแบบ SVO ซึ่งลักษณะนี้ก็ถือว่าการยืมกลูได้ Thomason (2001) สรุปว่าการยืมกลูเกิดขึ้นได้โดยไม่จำเป็นต้องยืมคำศัพท์หรือหน่วยคำ (morpheme) จากภาษาหนึ่งมาก่อน การยืมกลูอาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากผู้ใช้นิยมนรูปแบบซึ่งเป็นกลูในอีกภาษาหนึ่งมากกว่ารูปแบบในภาษาตน จึงเกิดการยืมกลูมาใช้อย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดดั้งเดิมที่เชื่อว่าไม่มีการยืมกลูจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่งหรือจากแนวคิดของ Thomason (2001) จะกล่าวได้ว่าการยืมกระบวนการทางหน่วยคำ (morphological process) ถือเป็นเรื่องยากและเป็นไปได้ได้น้อยมากนั่นเอง

จะเห็นได้ว่านักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่เชื่อว่าการยืมกลูเป็นการยืมภาษาที่เกิดขึ้นยาก ทั้งนี้บางกรณีอาจไม่ใช่การยืมกลูแต่เป็นการเทียบแบบ โดยอาจเกิดขึ้นจากการยืมคำศัพท์มาจำนวนมากก่อน แล้วผู้ใช้นิยามองเห็นความสัมพันธ์ของคำหรือรูปแบบการสร้างคำดังกล่าว จึงสร้างคำหรือประโยคในภาษาของตนจากการเทียบแบบกับภาษาดั้งเดิมที่ยืมมา เมื่อนำมาวิเคราะห์การสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยกับภาษาเขมรในเรื่องรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลางในภาษาเขมร อาจเป็นไปได้ว่าภาษาไทยยืมคำศัพท์จากภาษาเขมรมาจำนวนมากก่อน แล้วผู้ใช้ภาษาไทยนำความสัมพันธ์ของคำหรือรูปแบบการสร้างชุดคำที่ยืมมา สร้างคำในภาษาไทยด้วยการเทียบแบบกับรูปแบบดังกล่าว

ทำให้ภายหลังมีทั้งคำไทยเดิม คำยืมภาษาอื่น เช่น ภาษาจีน ภาษาบาลีสันสกฤต เกิดเป็นคำศัพท์ในภาษาไทยได้

2.2 การเกิดคำใหม่ในภาษา

การเกิดคำใหม่ในภาษามีความเป็นไปได้หลายทางทั้งที่เกิดขึ้นโดยเป็นเรื่องปกติธรรมดา นั่นคือการยืม บางวิธีอาจเกิดขึ้นได้ง่ายเช่นการยืมคำศัพท์ ขณะที่บางวิธีอาจเกิดขึ้นได้ยาก รวมไปถึงการสร้างคำใหม่ในภาษา ได้แก่ การผสมคำ การเติมหน่วยคำ การสร้างคำย้อนกลับ การซ้ำคำ การตัดคำ การใช้คำย่อ เป็นต้น (Anttila, 1972; Arlotta, 1972; Trask, 1996; Haspelmath, 2002)

การยืมอาจเกิดได้ทั้งในระดับคำ ระดับเสียง ระดับกระบวนการทางหน่วยคำ หรือระดับไวยากรณ์ การยืมในระดับคำมีลักษณะที่สังเกตได้ชัดเจนคือ มีคำใหม่เกิดขึ้นในภาษา การยืมในระดับคำจำนวนมากอาจส่งผลทำให้เกิดการยืมในระดับเสียง และการเทียบแบบ ส่วนการยืมในระดับกระบวนการทางหน่วยคำรวมถึงระดับไวยากรณ์ถือว่าการยืมในระดับยักที่สุด เนื่องจากใช้ระยะเวลาอันยาวนานและมีความเข้มข้นมากในการสัมผัสภาษา อาจมีเรื่องวัฒนธรรมเข้าเกี่ยวข้องด้วย (Thomason and Kaufman, 1988; Matisoff, 1996)

การสร้างคำใหม่ (formation of new words) อาจเกิดขึ้นจากการผสมคำหรือการประสมคำ (compounding) ซึ่งเป็นคำที่เกิดจากการผสมระหว่างรากศัพท์หรือหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปโดยมีสถานะเท่าเทียมกัน โดยไม่มีหน่วยคำใดที่ทำหน้าที่ขยาย (determiner) และถูกขยาย (determined) ซึ่งจะพิจารณาประเภทของคำที่เกิดจากการผสมคำและประเภทของหน่วยคำที่นำมาผสม เช่นในภาษาอังกฤษ Girlfriend ‘เพื่อนสนิทหรือแฟนหญิง’ เกิดจากการผสมระหว่างคำที่มีอยู่แล้ว คือ girl ‘ผู้หญิง’ กับ friend ‘เพื่อน’ เป็นต้น (Nida, 1962; Anderson, 1973; Bybee, et al, 1994) หรืออาจเกิดจากการเติมหน่วยคำ (affixation) คือ การเติมหน่วยคำเติมหน้า (prefixation) การเติมหน่วยคำเติมกลาง (infixation) การเติมหน่วยคำเติมหลัง (suffixation) หรือการเติมทั้งหน่วยคำเติมหน้าและหน่วยคำเติมหลัง (circumfixation) เป็นต้น เช่น ภาษาอังกฤษ rewrite เกิดจากการเติมหน่วยคำเติมหน้า re- ซึ่งหมายถึงการทำซ้ำหน้า write ‘เขียน’ เป็น rewrite ‘ทบทวนเขียนใหม่’ เป็นต้น (Haspelmath, 2002) การสร้างคำใหม่อาจเกิดจากการซ้ำคำ (reduplication) ซึ่งเป็นการซ้ำทั้งหมดหรือบางส่วนของรากศัพท์หรือหน่วยคำ (Nida, 1962) เช่น ในภาษาไทยคำว่า ดี มีการสร้างคำใหม่จากการซ้ำคำได้คำว่า ดีดี หมายถึงดีมาก เป็นต้น

เมื่อพิจารณาคำเดิม คำแผลง และการแผลงคำในภาษาไทยแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการวิจัยนี้อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเกิดคำใหม่ในภาษาทุกประเภท เมื่อได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องคำเดิม คำแผลง และการแผลงคำในภาษาไทย ตลอดจนความสัมพันธ์กับคำฐาน คำแผลง และการแปลงคำในภาษาเขมร พบว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องการยืมเป็นหลัก ได้แก่ การยืมกระบวนการทางหน่วยคำ การเทียบแบบ และการยืมคำศัพท์ ทั้งนี้คำแผลงและการแผลงคำจะเกี่ยวข้องกับการสร้างคำใหม่ด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 กระบวนการทางหน่วยคำ

กระบวนการทางหน่วยคำหมายถึงกระบวนการสร้างคำใหม่ในภาษาต่างๆ เพื่อให้เกิดเป็นคำที่มีเสียงแตกต่างไปจากเดิมหรือเป็นคำใหม่ที่มีความหมายใหม่ (Haspelmath, 2002) เมื่อวิเคราะห์ตามคำจำกัดความข้างต้น หน่วยคำ (morpheme) จึงเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของคำ เช่น dogs ประกอบด้วยหน่วยคำ (morpheme) dog กับหน่วยคำพหูพจน์ plural morpheme -s เป็นต้น ขณะที่คำว่า reconsideration ประกอบด้วยต้นคำศัพท์ (stem) คือ consider มี re- เป็นหน่วยคำเติมหน้า (prefix) และ -ation เป็นหน่วยคำเติมหลัง (suffix) นอกจากหน่วยคำเติมหน้าและหน่วยคำเติมหลังแล้วยังมีหน่วยคำเติมกลาง เช่น ในภาษาตากาล็อก คำว่า /sulat/ จะแปลงเป็น /s-um-ulat/ ‘one who wrote’ จากการเติมหน่วยคำเติมกลาง /-um-/ ดังนั้นหากพบว่าคำศัพท์บางคำในภาษาไทย เช่น ตรวจ มีความสัมพันธ์กับ ตำรวจ ด้วยการเติมกลางเสียง /-amm-/ จากการยืมกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางมาจากภาษาเขมร จะเรียกคำศัพท์เหล่านั้นได้ว่าเป็นการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางนั่นเอง

กระบวนการทางหน่วยคำจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ การผันคำ (inflection) และการแปลงคำ (derivation) (Payne, 1997) เปรียบเทียบได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของการผันคำและการแปลงคำ (ดัดแปลงจาก Payne, 2006)

	การผันคำ	การแปลงคำ
ประเภทคำ	ไม่เปลี่ยนแปลงประเภทคำ	เปลี่ยนแปลงประเภทคำ
ตำแหน่ง	นอกหน่วยคำเดิมคำแปลง	ติดกับรากศัพท์
ความหมาย	เปลี่ยนแปลงคำไวยากรณ์	เปลี่ยนแปลงความหมาย
การใช้หน่วยคำเดิม	ปรากฏกับต้นคำศัพท์	ส่วนใหญ่ไม่ปรากฏกับต้นคำศัพท์
ผลผลิตภาพ	ส่วนใหญ่ไม่สร้างคำใหม่	สร้างคำใหม่

จากแนวคิดข้างต้นจะเห็นได้ว่า รูปแบบคำศัพท์ที่เกิดจากการผันคำจะเป็นคำใหม่ที่เกิดขึ้นในกลุ่มภาษาที่มีการผันคำหรือภาษาวิกัตติปัจจัยเท่านั้น เช่น book และ books ในภาษาอังกฤษ เป็นคำนามทั้งสองคำ มีความหมายพาดพิงไปถึง ‘หนังสือ’ โดย books มีหน่วยคำแสดงพหูพจน์ -s ทำให้เกิดรูปผันอีกรูปคำหนึ่ง (วิจิตร ภาณุพงศ์, 2528) ในขณะที่รูปแบบคำศัพท์ที่เกิดจากการแปลงคำจะเป็นคำใหม่ที่เกิดขึ้นในกลุ่มภาษารูปคำติดต่อ เช่น ภาษาเขมร เมื่อพิจารณารูปแบบคำศัพท์คำฐานและคำแปลงในภาษาเขมร จะพบว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบหน่วยคำแปลง (derivational morphology) ซึ่งมีความสัมพันธ์ของฐาน (base) และคำแปลง (derived word) ทั้งทางเสียงและหน้าที่ เช่น

/kɿaŋ/ ‘แข็งแรง’ /kamlɿaŋ/ ‘ความแข็งแรง’

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงจากฐานไปเป็นคำแปลงด้วยการเปลี่ยนแปลงประเภทคำ เกิดเป็นคำใหม่จากคำวิเศษณ์ไปเป็นคำนาม ด้วยการแทรกหน่วยคำเติมกลาง /-am-/ ในฐาน ในขณะที่เมื่อพิจารณาคำเดิม คำแผลง และการแผลงคำในภาษาไทยจะยังไม่บอกไม่ได้ว่าเป็นส่วนของระบบหน่วยคำแปลงหรือไม่ เนื่องจากยังไม่ทราบว่ารูปแบบดังกล่าวเป็นกระบวนการทางหน่วยคำในภาษาไทยหรือไม่

อย่างไรก็ตามการที่จะบอกได้ว่ารูปแบบที่พบเป็นกระบวนการทางหน่วยคำหรือไม่ สิ่งสำคัญซึ่งต้องแสดงลักษณะของกระบวนการทางหน่วยคำ (morphological process) นั่นคือ ความสม่ำเสมอ (regularity) และผลิตภาพ (productivity) (Trask, 1996; Haspelmath, 2002) การมีความสม่ำเสมอ (regularity) หมายถึงการที่รูปแบบในภาษามีความสัมพันธ์ในรูปแบบเดียวกัน ทั้งทางเสียงและหน้าที่กับทุกๆ คำที่เข้ากับกฎการสร้างคำนั้นๆ สำหรับการมีผลิตภาพ (productivity) เป็นการวิเคราะห์รูปแบบนั้นๆ ว่าเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป หรือมีคำศัพท์ใหม่ๆ ซึ่งอาจมีที่มาเป็นภาษาต่างประเทศ เมื่อรูปแบบคำศัพท์มีความสม่ำเสมอแล้ว จะสามารถสร้างเป็นคำใหม่ที่เป็นไปตามกฎการสร้างคำนั้นๆ ได้สอดคล้องไปในทางเดียวกัน ดังนั้นเมื่อต้องการวิเคราะห์รูปแบบคำศัพท์ในภาษาว่าเป็นกระบวนการทางหน่วยคำในภาษาหรือไม่ จำเป็นต้องศึกษาความสม่ำเสมอและผลิตภาพควบคู่กันไป

เมื่อพิจารณาคำศัพท์ในภาษาเขมร จะเห็นได้ว่าคำศัพท์จะเป็นไปตามกฎการสร้างคำด้วยการเติมกลางในภาษาเขมรทั้งสิ้น แต่ในภาษาไทยนั้น ถึงแม้คำศัพท์บางส่วนมี

ความสัมพันธ์และคล้ายคลึงกับการเติมกลางในภาษาเขมร จะยังสรุปไม่ได้ว่าคำศัพท์ที่พบในภาษาไทยเหล่านั้นเกิดจากการเติมหน่วยคำเติมกลางจริงหรือไม่ จนกว่าจะนำคุณสมบัติ 2 ประการข้างต้นนี้ไปพิจารณาคำศัพท์และลักษณะบางประการในภาษาไทยที่มีความคล้ายคลึงกับการเติมกลางในภาษาเขมรในเอกสารตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.2.2 การเทียบแบบ

การเทียบแบบ (analogy) เป็นกลไกอีกกลไกหนึ่งซึ่งทำให้เกิดคำใหม่ขึ้นในภาษา เป็นกลไกที่เกี่ยวข้องกับการยืม เมื่อภาษาผู้รับยืมคำศัพท์มาจากภาษาผู้ให้จำนวนมาก และสร้างกฎขึ้นเองในภาษาด้วยการวางนัยทั่วไป (generalize) โดยการเทียบแบบจากคำศัพท์ที่ยืมมาจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเทียบแบบ พบว่าการเทียบแบบ (Analogy) มีความหมาย 2 ทาง ความหมายแรกหมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่มีต้นแบบและแนวเทียบในการเปลี่ยนแปลง (McMahon, 1995; Trask, 1996) ขณะที่ความหมายหลังหมายถึงกระบวนการทางปริชาณของผู้ใช้ภาษาโดยมองความสัมพันธ์ของภาษาเป็นแนวเทียบ (Holyoak, Gentner, and Kokinov, 2001) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การเทียบแบบซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางภาษาจากต้นแบบและแนวเทียบในภาษา อาจเกิดขึ้นได้ทั้งที่เป็นระบบ (systematic analogy) และไม่เป็นระบบ (sporadic analogy) (McMahon, 1995) การเทียบแบบที่เป็นระบบเช่น การเทียบแบบด้วยการปรับให้เสมอกัน (analogical leveling) โดยการยึดเอาแบบที่ตายตัวของความสัมพันธ์ระหว่างคำเป็นต้นแบบ หรือการเทียบแบบขยาย (analogical extension) ตัวอย่างเช่นกริยา 3 ช่องในภาษาอังกฤษ เช่น tear tore torn เป็นต้น ส่วนการเทียบแบบไม่เป็นระบบ (sporadic analogy) ได้แก่ การสร้างคำย้อนกลับ (back formation) หรือเป็นการเทียบแบบประวัติคำแนวชาวบ้าน (folk etymology) เป็นการใส่ภาษายึดตามท้องถิ่น เช่นเรียก Asparagus ว่า Sparrow grass เป็นต้น และการเปลี่ยนตาม (contamination) ในการออกเสียงคำว่า father ที่มีพัฒนาการการออกเสียงจากเสียง /t/ เป็นเสียง /ð/ และเสียง /d/ เป็นต้น

การเทียบแบบอาจหมายถึงกระบวนการทางปริชาณของผู้ใช้ภาษาในการนำแนวเทียบมาใช้กับภาษา Holyoak et al. (2001) กล่าวว่าลักษณะการเทียบแบบอาจเกิดขึ้นได้

เนื่องจากผู้ใช้ภาษามีแนวคิดทางปริชาน เชื่อว่ามีต้นแบบของการสร้างคำในภาษาที่ตนใช้ จึงนำความสัมพันธ์ดังกล่าวไปเป็นต้นแบบ เกิดการเทียบแบบสร้างเป็นคำใหม่ในภาษาของตน เป็นการวางนัยโดยการเทียบแบบ (Generalize by analogy) ได้คำศัพท์หรือคำใหม่ที่เกิดจากกระบวนการทางปริชานของผู้ใช้ภาษาเอง

จะเห็นได้ว่าการเทียบแบบเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางหน่วยคำ เนื่องจากความสัมพันธ์ของคำเดิมและคำใหม่ในภาษาหนึ่งๆ อาจเกิดขึ้นได้จากกระบวนการทางหน่วยคำที่มีระบบ มีรูปแบบที่ตายตัว สม่่าเสมอ และเกิดเป็นคำใหม่ที่จำแนกเป็นกลุ่ม ได้อย่างชัดเจน แต่ถ้ารูปแบบดังกล่าวไม่แสดงกระบวนการทางหน่วยคำ อาจเกี่ยวข้องกับการเทียบแบบ ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่มีต้นแบบและแนวเทียบในการเปลี่ยนแปลง หรือคำใหม่ที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากกระบวนการทางปริชานของผู้ใช้ภาษาที่มองความสัมพันธ์ของภาษาเป็นแนวเทียบ เกิดเป็นคำใหม่ได้

ดังนั้นเพื่อตอบคำถามของงานวิจัยนี้ จึงต้องมีเกณฑ์ที่ชัดเจนที่จะบ่งบอกได้ว่ารูปแบบที่พบแสดงลักษณะของกระบวนการทางหน่วยคำครบถ้วน หรือเป็นการเทียบแบบ เมื่อพบว่ารูปแบบคำศัพท์ที่วิเคราะห์มีความสม่่าเสมอและแสดงผลภาพจะถือว่าเป็นกระบวนการทางหน่วยคำ แต่ถ้ารูปแบบคำศัพท์ดังกล่าวแสดงความสม่่าเสมอและผลผลิตภาพเพียงบางส่วนจะเป็นการเทียบแบบ

2.2.3 การยืมคำศัพท์

การยืมคำศัพท์ หมายถึงการที่ภาษาใดภาษาหนึ่งรับเอาส่วนหนึ่งของภาษาในระดับคำเรียกว่า “คำยืม” (loan word) จากภาษาหนึ่งหรือภาษาถิ่นหนึ่งมาใช้ในภาษาตนเอง (Arlotto, 1972, Crystal, 1988) การยืมคำศัพท์ ถือเป็นกรสร้างคำใหม่ในภาษาอีกประเภทหนึ่งที่มีวิธีการพิจารณาและพิสูจน์คำศัพท์ด้วยการค้นหาว่าคำเหล่านั้นมีอยู่ในภาษาใดตระกูลใดบ้าง และเพื่อนำผลการศึกษานั้นไปตัดสินที่มาของคำ (กาญจนา นาคสกุล, 2501-2502; อุไรศรี วรรณศรี, 2524; เปรมินทร์ คาระวี, 2539) กล่าวคือหากได้ศึกษาพบว่าคำนั้นๆ ปรากฏในภาษาต่างๆ ที่เป็นภาษาในตระกูลเดียวกัน และไม่มีใช้ในภาษาตระกูลอื่นๆ ก็แสดงว่าคำเหล่านั้นเป็นคำร่วมเชื้อสายกัน แต่หากพบว่าคำนั้นๆ ไม่ปรากฏว่ามีใช้ในภาษาร่วมเชื้อสายภาษาใดๆ เลย แต่มีใช้ในภาษาต่าง

ตระกูลที่น่าจะเชื่อได้ว่าการยืมคำมาจากภาษาต่างตระกูลซึ่งเกิดจากการสัมผัสภาษา และต้องทำการศึกษาต่อว่าคำเหล่านั้นมาจากภาษาใดหรือภาษาตระกูลใดต่อไป โดยรูปแบบของคำศัพท์และไวยากรณ์ของภาษาหนึ่งๆ นั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นเนื้อแท้ที่มีมาแต่ดั้งเดิมของภาษานั้น กับส่วนที่ภาษานั้นยืมมาจากภาษาอื่น (Lehmann, 1962) ดังนั้นจึงจะต้องค้นคว้าว่ารูปภาษารูปใดบ้างที่เป็นรูปภาษาดั้งเดิม และรูปภาษาใดบ้างไม่เป็นรูปภาษาที่เป็นเนื้อแท้ที่ยืมมาจากภาษาอื่น

คำยืม บางครั้งอาจมีลักษณะคล้ายตามแบบอย่างทางเสียงหรือคำของภาษาที่เป็นฝ่ายยืม หรือคำยืมจะยังคงรักษาลักษณะเดิมของมันไว้ซึ่งคนที่ไม่ได้เป็นเจ้าของภาษาของคำยืม นั้นสามารถสังเกตเห็นได้ เช่น คำยืมภาษาอังกฤษแบบอเมริกันจากภาษาสวาฮีลี ในคำว่า /bwana/ ซึ่งเห็นได้ชัดว่าไม่ใช่คำภาษาอังกฤษแบบอเมริกันที่ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ /bw/ (Gleason, 1955) ทั้งนี้ผู้ศึกษาสามารถศึกษาที่มาของคำได้จากการศึกษาประวัติของคำและประวัติของภาษาด้วย และอาจสังเกตจากเสียงปฏิกิริยา โดยการนำเสียงปฏิกิริยาจากคำยืมที่สัมพันธ์กันมาเทียบดู เพื่อให้รู้ว่าคำยืมดังกล่าวนั้นถูกยืมมาจากภาษาใด หรือสังเกตจากระบบหน่วยคำและวากยสัมพันธ์ และสังเกตจากความหมายของคำ เนื่องจากในบางครั้งความหมายของคำสามารถบอกทิศทางของการยืมได้ แม้ว่าเราไม่อาจเข้าใจระบบหน่วยคำของภาษานั้นๆ (Gleason, 1955)

2.2.4 ความแตกต่างของกระบวนการทางหน่วยคำ การเทียบแบบ และการยืมคำศัพท์

จะเห็นได้ว่าการสร้างคำใหม่ในภาษาจะเกิดขึ้นได้ใน 3 กรณี คือ เกิดขึ้นได้เอง โดยในภาษามีกฎหรือกระบวนการทางหน่วยคำในภาษาเป็นของตนเอง หรืออาจเกิดขึ้นเมื่อภาษาผู้รับยืมคำศัพท์มาจากภาษาผู้ให้จำนวนมาก และสร้างกฎขึ้นเองในภาษาด้วยการวางนัยทั่วไป (generalization) จากคำศัพท์ที่ยืมมาโดยการเทียบแบบ (analogy) และการยืมคำศัพท์จากภาษาอื่นเป็นคำยืม ที่ต้องสืบสาวหาภาษาที่มาจากคำศัพท์นั้นๆ ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ซึ่งต้องการทราบสถานภาพของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิกิริยากับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร จะเกี่ยวข้องกับทั้งกระบวนการทางหน่วยคำ การเทียบแบบ และการยืมคำศัพท์ ผู้วิจัยจะต้องมีเกณฑ์และจำแนกได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบแสดงลักษณะของการสร้างคำใหม่ในภาษาเป็นลักษณะใด และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

การวิจัยนี้หากพบว่าทั้งรูปแบบทางเสียงรวมถึงไวยากรณ์หน้าที่และความหมายมีความสม่ำเสมอ ภาษาที่มาส่วนใหญ่เป็นภาษาเขมรและภาษาอื่นในปริมาณใกล้เคียงกันจะถือว่าแสดงลักษณะกระบวนการทางหน่วยคำ (morphological process) นั้นคือเป็นระบบหน่วยคำ (morphology) ในภาษาไทย ขณะที่หากพบว่ารูปแบบทางเสียงรวมถึงไวยากรณ์หน้าที่และความหมายมีความสม่ำเสมอ ภาษาที่มาส่วนใหญ่เป็นภาษาเขมร บางส่วนเป็นภาษาอื่น นั้นแสดงให้เห็นว่าเป็นการเทียบแบบ (analogy) ซึ่งหมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่มีต้นแบบและแนวเทียบในการเปลี่ยนแปลง หรือกระบวนการทางปริชานของผู้ใช้ภาษาโดยมองความสัมพันธ์ของภาษาเป็นแนวเทียบ ทำให้รูปแบบคำศัพท์ในภาษานั้นๆ อาจสม่ำเสมอและเกิดได้บางภาษา แต่เมื่อใดก็ตามหากพบว่าทั้งรูปแบบทางเสียงรวมถึงไวยากรณ์หน้าที่และความหมายไม่มีความสม่ำเสมอ และภาษาที่มาเป็นภาษาเขมรทุกคำ คุณสมบัติดังกล่าวนี้เป็นคุณสมบัติของ การยืมคำศัพท์ (lexical borrowing) ซึ่งนั่นคือไม่มีความสม่ำเสมอและผลผลิตภาพ ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตารางการวิเคราะห์ข้อมูลตามคุณสมบัติของกระบวนการทางหน่วยคำ การเทียบแบบ และการยืมคำศัพท์

	ลักษณะทางเสียง	ลักษณะทางหน้าที่	ภาษาที่มาของคำ
เป็นระบบหน่วยคำ	รูปแบบระหว่างคำศัพท์มีความสม่ำเสมอ	รูปแบบและหน้าที่ของคำศัพท์เป็น 1:1	พบในคำที่ไม่ใช่ภาษาเขมรในปริมาณไม่ต่างกันมากกับคำภาษาเขมร
การเทียบแบบ	รูปแบบระหว่างคำศัพท์มีความสม่ำเสมอ	รูปแบบและหน้าที่ของคำศัพท์เป็น 1:1	พบในคำภาษาเขมรและบางส่วนเป็นคำที่ไม่ใช่ภาษาเขมร
การยืมคำศัพท์	แต่ละรูปแบบอาจมีความสม่ำเสมอหรือไม่มีความสม่ำเสมอ	รูปแบบหนึ่งอาจมีหน้าที่ได้หลายแบบ	ต้องเป็นภาษาเขมรเท่านั้น

2.3 การเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร

การเติมหน่วยคำเติมกลางเป็นวิธีการสร้างคำใหม่ประเภทหนึ่งของภาษาเขมรที่มีมาตั้งแต่ภาษาเขมรโบราณ (อนันต์ อารีย์พงศ์, 2548, ศานติ ภัคดีคำ, 2549) การสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร หากจำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์ทางเสียงและหน้าที่ จะพบว่า มีหน่วยคำเติมกลาง /-m-/ เพื่อทำให้เป็นคำนาม เช่น ในคำว่า /son/ ‘ตอบแทน’ เมื่อเติมหน่วยคำเติมกลาง /-m-/ เข้าไปหน้าที่จะเปลี่ยนเป็นคำนาม /smon/ ‘ผู้ตอบแทน’ หรือ /pre/ ‘ใช้’ เมื่อเติมหน่วยคำเติมกลาง /-m-/ ลงไปกลายเป็น /pamre/ ‘ผู้รับใช้’ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีหน่วยคำเติมกลาง /-n-/ เพื่อทำให้เป็นคำที่แสดงอุปกรณ์ หรือวิธีการ เช่น ในคำว่า /vās/ ‘วัด’ กลายเป็น /vnās/ ‘เครื่องวัด’ หรือในคำว่า /sre/ ‘นา’ กลายเป็น /sanre/ ‘ที่ทำนา’ เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อศึกษาการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมรจะพบว่ายังมีอีกหน่วยคำคือหน่วยคำเติมกลาง /-mn-/ เป็นหน่วยคำที่เติมเพื่อให้เป็นคำนาม เช่น ในคำว่า /pos/ ‘บวช’ กลายเป็น /pamnos/ ‘นักบวช’ เป็นต้น ตัวอย่างคำฐานและคำแปลงที่สัมพันธ์กันมีดังนี้

1. การเติม /-amn-/ เช่น

กต๋ /kat/ ‘กต, จต’	กัณต๋ /kamnat/ ‘กณฺณกต’
แจก /caek/ ‘แจก, แบ่ง’	จ็แจก /camnaek/ ‘ส่วนแบ่ง’

2. การเติม /-am-/ เช่น

ซุระ /crěəh/ ‘สะอาดหมดจด’	ซุระ /cumrěəh/ ‘ทำให้สะอาด’
---------------------------	-----------------------------

3. การเติมหน่วยคำเติมกลางเสียงนาสิก /-m-/, /-n-/ เช่น

กาน់ /kan/ ‘ถือ’	ขุมาน់ /kman/ ‘ผู้ถือ’
สูม /soum/ ‘ขอ’	สูมูม /smoum/ ‘ผู้ขอ’

4. การเติมหน่วยคำเติมกลางเสียงระเบิด ริมฝีปาก /-b-/

เรียน /riən/ ‘เรียน’	รเบียน /rəbiən/ ‘ความรู้จากที่เรียน’
ลาส /lǎəh/ ‘ผล’	ลุบาส /ləbah/ ‘ใบที่เพิ่งผล’

นอกจากนักวิจัยชาวไทยที่ได้ศึกษาการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมรแล้ว ยังมีนักวิจัยและผู้สนใจเรื่องนี้ ได้แก่ Jenner (1980-1981), Huffman (1986), Jacob (1993) และ Smyth (1993) สามารถสรุปได้เป็นตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 การสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร (คัดแปลงจาก Jenner (1980-1981), Huffman (1986), Jacob (1993) และ Smyth (1993))

ลักษณะไวยากรณ์หน้าที่ (Grammatical function)	การเติมหน่วยคำเติมกลาง (Infixation)		
	เขมรโบราณ (Old Khmer)	เขมรยุคกลาง (Middle Khmer)	เขมรสมัยใหม่ (Modern Khmer)
1. การทำให้เป็นนาม (Nominalization)	/-(v)mn-/	/-(v)mn-/	/-(v)mn-/
(a) ทั่วไป (General)	/-(v)n-/	/-(v)n-/	/-(v)n-/
(b) เครื่องมือ (Utensil)	/-(v)n-/	/-(v)n-/	/-(v)n-/
	/-(v)n-/	/-(v)n-/	/-(v)n-/
	/-(v)rn-/	/-(v)rn-/	/-(v)rn-/
(c) ผู้กระทำ (Agent)	/-(v)m-/	/-(v)m-/	/-(v)m-/
	/-(v)n-/	/-(v)n-/	/-(v)n-/
(d) สร้างกรรม (Object Made)	/-(v)p-/	/-(v)p-/	/-(v)p-/
2. การทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ (Causativization)	/-(v)m-/	/-(v)m-/	/-(v)m-/
3. การทำเป็นเครื่องมือ (Instrumental)	/-(v)n-/	/-(v)n-/	/-(v)n-/

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าในภาษาเขมรไม่ว่าจะเป็นยุคเขมรโบราณ เขมรยุคกลาง หรือเขมรสมัยใหม่ จะแบ่งการเติมหน่วยคำเติมกลางตามลักษณะทางไวยากรณ์หน้าที่ได้ 3 ประเภท ทั้งนี้อาจเป็นคำภาษาเขมรเดิม คำภาษาเขมรสมัยใหม่ รวมถึงคำยืมภาษาต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การทำให้เป็นนาม (Nominalization)

1.1 การทำให้เป็นนามทั่วไป (General) ด้วยการแทรกเสียงนาสิก เช่น /-am-/ , /-an-/ , /-aŋ-/ และ /-m-/ , /-n-/ , /-ŋ-/ รวมถึง /-mn-/ แล้วทำให้คำเดิมเป็นคำนาม เช่น

kdaw ‘hot’ > kamdaw ‘heat’

klaŋ ‘strong’ > kamlaŋ ‘strength’

1.2 เครื่องมือ (Utensil) ด้วยการแทรกเสียงนาสิก เช่น /-am-/, /-an-/, /-aŋ-/
และ /-m-/, /-n-/, /-ŋ-/ และ /-rn-/ แล้วทำให้คำเดิมเป็นคำนาม เช่น

dəŋ ‘to know’ > damnəŋ ‘knowledge, news’

suə ‘to ask’ > samnuə ‘a question’

1.3 ผู้กระทำ (Agent) ด้วยการแทรกเสียง /-am-/, /-an-/ และ /-m-/, /-n-/
แล้วทำให้คำเดิมเป็นคำนาม เช่น

criəŋ ‘to sing’ > camriəŋ ‘song’

tɰĩ ‘to buy’ > tumntɰĩ ‘merchandise’

1.4 สร้างกรรม (Object Made) ด้วยการแทรกเสียง /-ap-/ และ /-p-/ แล้วทำ
ให้คำเดิมเป็นคำนาม

2. การทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ (Causativization) ด้วยการแทรกเสียง /-am-/ และ
/-m-/ แล้วทำให้คำกริยาเดิมเป็นคำกริยาก่อเหตุ เช่น

sqaat ‘clean’ > samqaat ‘to clean’

slap ‘to die’ > samlap ‘to kill’

tləəq ‘to fall’ > tumləəq ‘to overthrow’

3. การทำเป็นเครื่องมือ (Instrumental) ด้วยการแทรกเสียง /-an-/ และ /-n-/ แล้วทำ
ให้คำเดิมเป็นเครื่องมือ เช่น

cuəl ‘to rent’ > cnuəl ‘rent, hire payment’

sioət ‘to insert’ > snioət ‘insert, wedge’

baek ‘broken’ > pnaek ‘section, piece’

สรุปได้ว่าหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมรถ้าแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ จะพบหน่วยคำ
เติมกลางทำให้เป็นคำนาม /-amn-/, /-am-/, และ /-mn-/ หน่วยคำเติมกลางทำให้เป็นกริยา
ก่เหตุ /-am-/ และ /-m-/ รวมถึงหน่วยคำเติมกลางทำให้เป็นเครื่องมือ /-an-/ และ /-n-/
โดยผู้วิจัยจะใช้ลักษณะความสัมพันธ์เหล่านี้เป็นเกณฑ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเป็นแนวทาง
ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้

2.4 การสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมร

ภาษาไทยและภาษาเขมรถือว่ามีความสัมพันธ์กันมาช้านาน และมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์หลายประการที่แสดงให้เห็นว่าสองภาษานี้มีการสัมผัสภาษากันมานานมาก และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือสภา

ภูมิศาสตร์ที่ใกล้ชิดกันทำให้ผู้พูดทั้งสองภาษาได้มีโอกาสติดต่อกัน ถ่ายทอดวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ทำให้มีการยืม การแทรกแซง หรือการสลับภาษาในสังคม ภาษาไทยและภาษาเขมรจึงมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ซึ่งปรากฏทั้งระบบคำ ระบบเสียง รวมถึงระบบไวยากรณ์ (กาญจนา นาคสกุล, 2501-2502; อุไรศรี วระศรีน, 2524; วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์, 2544) ภาษาไทยและภาษาเขมรมีการสัมผัสกันทั้งในระดับคำ ระดับเสียง รวมไปถึงระดับกระบวนการทางหน่วยคำและไวยากรณ์ ดังนี้

ภาษาไทยและภาษาเขมรมีการสัมผัสภาษามาเป็นเวลายาวนาน ผลที่ได้จากการสัมผัสภาษาคือการยืมคำศัพท์ เรียกว่า “คำยืม” ซึ่งพบทั้งคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย และพบคำยืมภาษาไทยในภาษาเขมรจำนวนมาก ดังนั้นนักวิจัยต้องมีเกณฑ์ในการจำแนกสองภาษานี้ออกจากกัน (กาญจนา นาคสกุล, 2501-2502; อุไรศรี วระศรีน, 2524) ในระดับคำ กาญจนา นาคสกุล (2501-2502) ได้ศึกษาเรื่องคำสันนิษฐานในภาษาไทยที่มีมูลรากเป็นภาษาเขมร พบคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยจำนวนมากทั้งคำราชาศัพท์และคำที่ใช้ทั่วไป กาญจนากล่าวว่าคำที่พ้องกับภาษาเขมรมักตัดสินใจได้ยากเพราะภาษาเขมรเป็นภาษาที่ยังมีชีวิตอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปคำและการใช้ยืมคำใหม่ ๆ ยังมีเกิดขึ้นเรื่อย ๆ คำในภาษาเขมรมีพ้องกับคำในภาษาไทยมาก คำพวกนี้อาจเป็นคำเขมรที่ไทยนำมาใช้ หรืออาจเป็นคำไทยที่เขมรนำไปใช้ หรืออาจเป็นคำที่มีพ้องกัน โดยที่ไม่มีใครเป็นฝ่ายยืมใครไปใช้ก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม กาญจนา ได้ให้เกณฑ์การสังเกตคำยืมภาษาเขมรไว้ ได้แก่

- 1) เท่าที่สอบสวนได้ปรากฏว่าเป็นคำที่ไม่มีอยู่ในภาษาไทยเดิม เช่นในภาษาถิ่นของไทยเป็นต้น
- 2) เป็นคำพ้องกับคำภาษามอญ อันเป็นภาษาตระกูลเดียวกัน
- 3) เป็นคำควบกล้ำโดยเฉพาะที่ควบกับพยัญชนะอื่นนอกจากตัว ร,ล,ว เป็นคำมากพยางค์หรือคำแผลงซึ่งไม่มีอยู่ในลักษณะของคำไทยถิ่นต่างๆ ในปัจจุบันเป็นส่วนใหญ่
- 4) สังเกตจากคำที่มาใช้เป็นคำซ้อนในภาษาไทย จะเห็นได้ว่า

4 หลักเกณฑ์ข้างต้นช่วยในการจำแนกคำภาษาเขมรและคำภาษาไทยได้ในเบื้องต้น

วิธีการหนึ่งที่จะศึกษาคำยืมระหว่างทั้งสองภาษา อาจจะศึกษาโดยการสืบค้นข้อมูล โดยใช้เอกสารหรือข้อมูลทางประวัติศาสตร์ อุไรศรี วรรณ (2524) ได้ศึกษาการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมร โดยการสืบค้นหลักฐานทางด้านตัวเขียนในจารึกหรือเอกสารโบราณ เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินว่าคำใดเป็นคำยืมเขมรในภาษาไทย โดยต้องดูว่าคำที่สงสัยนั้นมีโครงสร้างทางเสียงหรือระดับคำสอดคล้องกับภาษาเขมรหรือไม่ หากเห็นว่าสอดคล้องกันก็จะถือว่าเป็นภาษาเขมร หากไม่สอดคล้องก็จะสอบสวนประวัติคำโดยศึกษาภาษากลุ่มมอญเขมร อุไรศรีเสนอแนวคิดที่ว่าถ้าพบว่าคำที่สงสัยปรากฏอยู่ในจารึกเขมรโบราณ ที่มีหลักฐานบอกเวลาไว้แน่นอนว่าอยู่ระหว่างศตวรรษที่ 7 ถึง 11 จะตัดสินว่าเป็นคำดั้งเดิมของเขมร คำเหล่านี้อาจถูกยืมเข้ามาในภาษาไทยราวศตวรรษที่ 11 โดยประมาณ ที่จริงแล้วไม่อาจเป็นไปได้ว่าคำจารึกเขมรโบราณในราวศตวรรษที่ 7 ถึง 10 จะเป็นคำดั้งเดิมของไทยที่ถูกเขมรยืมไป เนื่องจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และสังคมทำให้ทราบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาไทยไม่ปรากฏอยู่ในอินโดจีนแถบตอนกลางก่อนศตวรรษที่ 11 แม้จะมีการยอมรับกันว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาไทยได้เข้ามาก่อนหน้าศตวรรษที่ 11 เล็กน้อยก็ตาม แต่ก็เชื่อว่ากลุ่มดังกล่าวไม่น่าจะมีจำนวนมากและมีอิทธิพลถึงกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาเขมรจะยืมเอาศัพท์ไทยไปใช้ได้

เช่นเดียวกับการศึกษาของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2544) ที่ศึกษาคำเขมรในภาษาไทยจากการศึกษาประวัติศาสตร์ วิไลวรรณได้ศึกษาประวัติศาสตร์ของทั้งภาษาไทยและภาษาเขมร เสนอว่าลักษณะคำยืมที่พบเป็นผลมาจากการแทรกแซงภาษาซึ่งไม่ใช่การยืม แต่เป็นผลมาจากในอดีตที่คนไทยเป็นผู้พูดสองภาษา (bilingual) ทำให้เกิดการปนภาษาระหว่างคนไทยที่รู้ทั้งภาษาไทยและภาษาเขมร คำเหล่านี้มีทั้งที่เกิดจากการยืมและจากการถ่ายเทคำมาจากภาษาเขมรด้วยกระบวนการปนภาษา (code-mixing) และคำเขมรประเภทหลังมีมากกว่าประเภทแรก วิไลวรรณ ได้อธิบายเหตุผล 6 ประการที่แสดงให้เห็นว่าคำเขมรในภาษาไทยไม่ใช่คำยืม ดังนี้ 1) คำเขมรในภาษาไทยมีธรรมชาติที่แตกต่างจากคำอื่นๆ ในภาษาไทย อาทิ คำยืมภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ เพราะคำเขมรในภาษาไทยจำนวนมากเป็นคำเกี่ยวกับสิ่งที่คนไทยรู้จัก ไม่ใช่สิ่งใหม่ อย่างเช่น คำยืมภาษาจีน เช่น ก๋วยเตี๋ยว โอเลี้ยง ถือเป็นสิ่งที่สังคมไทยไม่มีมาก่อน 2) คำเขมรในภาษาไทยมีคำไวยากรณ์ (grammatical words) ที่มีความเป็นนามธรรมซึ่งไม่ปรากฏในคำยืมภาษาอื่นๆ 3) คำแสดงถึงความเข้าใจและความซาบซึ้งในอารมณ์และความรู้สึกในคำที่เป็นคำภาษาเขมร

มีจำนวนมากในภาษาไทย คำเหล่านี้เกิดจากการยืมเพราะความใกล้ชิดและการยืมเพราะวัฒนธรรม

4) คำเขมรมีปริมาณมากมายเกินขอบเขตของความเป็นคำยืม เกิดจากการถ่ายเทภาษาเขมรเข้าสู่ภาษาไทย เพราะคนในสังคมรู้สองภาษาดีเท่ากัน 5) ชื่อภาษาเขมรจำนวนมากได้กลายเป็นชื่อคนไทยซึ่งบ่งบอกถึงภาวะสองภาษา 6) คำเขมรในไทยที่มีมากกว่า 1 ความหมาย มีความหมายอื่นตรงกันกับคำในภาษาเขมรด้วย ดังนั้นประวัติศาสตร์อาจเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ศึกษาการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมรจะต้องรู้และเข้าใจ นอกจากจะบอกเรื่องราวในอดีตของไทยและเขมรแล้วยังช่วยบอกลักษณะการสัมผัสภาษาอีกด้วย

การศึกษาที่จะบ่งบอกได้ว่าภาษาใดสัมพันธ์กับภาษาใดที่สำคัญประการหนึ่งคือการศึกษาระบบเสียงและกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเสียง ในภาษาไทยและภาษาเขมรก็เช่นเดียวกันระบบเสียงบางระบบ หรือหน่วยเสียงบางเสียงจะแสดงลักษณะเฉพาะของภาษานั้นๆ ได้ ช่วยจำแนกความแตกต่างของภาษาไทยและภาษาเขมรที่มีอิทธิพลต่อกัน (อุไรศรี วรระศริน, 2524; Nacaskul, 1962) ในการพิจารณาว่าคำที่มีใช้ร่วมกันในภาษาไทยและเขมรนั้นควรจะเป็นคำยืมภาษาใดมีดังนี้ 1) ตามอักษรวิธีเขมรเสียงพยัญชนะต้น /m/ /n/ และ /l/ เมื่อนำเสียงสระอโหษะจะเขียนด้วยพยัญชนะ ม ณ พ ตามลำดับ แต่เมื่อปรากฏว่าในภาษาเขมรเขียนเป็น หม หน หล หรือ ม น ล คำที่ปรากฏอยู่ในภาษาเขมรเหล่านั้นน่าจะยืมไปจากไทย 2) พยัญชนะต้นภาษาเขมรไม่มีหน่วยเสียง /f/ 3) ภาษาเขมรมีเสียง /kh/ ในขณะที่ภาษาไทยมีเสียง /k/ 4) คำในภาษาไทยและภาษาเขมรใช้ร่วมกันแต่ในภาษาไทยคำดังกล่าวมีรูปวรรณยุกต์ตามหลักเกณฑ์ทางเสียงชี้ให้เห็นว่าคำนั้นยืมไปจากภาษาไทย (Nacaskul, 1962) แนวคิดนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุไรศรี วรระศริน (2524, อ้างใน อรรวรรณ บุญยฤทธิ์ และคณะ, 2553) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของเสียงภายในคำยืมเมื่อภาษาไทยมาตรฐานนำเข้ามาใช้ ซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยมาตรฐานอาจจำแนกออกเป็น 2 แบบ คือ 1) คำยืมที่ไม่มี การเปลี่ยนแปลงทางเสียง และ 2) คำยืมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเสียง ซึ่งมีตัวอย่างเช่น 1. เปลี่ยนแปลงที่พยัญชนะต้น เช่น ‘ต้นไทร’ เขมรโบราณ = <jrai> เขมรปัจจุบัน = <jrai> /crey/ ขณะที่ภาษาไทยปัจจุบันเป็น <drai> /sai/ 2. การเปลี่ยนแปลงที่สระ เช่น คำที่มีความหมายว่า ‘เริ่มต้นโดย’ เขมรโบราณ = <damnepra> ไทยโบราณ (อยุธยา) = <dāmnīeapra> /thamna:p/ 3. เปลี่ยนแปลงที่กลุ่มสระและพยัญชนะ เช่น ‘ทะเล’ เขมรโบราณ = <danle> เขมรปัจจุบัน =

<danle> /tɔnle:/ ขณะที่ภาษาไทยปัจจุบันเป็น <dahle> /thále:/ 4. เปลี่ยนแปลงพยัญชนะท้าย เช่น ‘เดิน’ เขมรโบราณ = <ter> เขมรปัจจุบัน = <toer> /da:ə/ ขณะที่ภาษาไทยปัจจุบันเป็น <tein> /dɔ̃m/ เป็นต้น ผลการวิจัยของ Nacaskul และ อุไรศรี วระศริน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยวิเคราะห์ความแตกต่างทางด้านระบบเสียงของภาษาไทยและภาษาเขมรได้เป็นอย่างดี

การศึกษาภาษาไทยและภาษาเขมรไม่เพียงศึกษาได้เฉพาะภาษาไทยกลาง ภาษาไทยกรุงเทพฯ หรือภาษาเขมรจำกัดเฉพาะยุคใดยุคหนึ่ง อาจศึกษาโดยใช้ภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่งในการวิเคราะห์ก็ได้ ตัวอย่างการศึกษาภาษาเขมรและภาษาไทยโดยใช้เสียงเป็นเกณฑ์ในการเก็บรวบรวมในภาษาถิ่น ได้แก่ การศึกษาเรื่องคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้ ของ เปรมินทร์ คาระวี (2539) ผลการวิจัยพบว่ามีคำยืมเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้จำนวนมาก เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงในคำยืมเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้กับเสียงในคำเขมรปัจจุบันพบว่ามีลักษณะเสียงสัมพันธ์ 10 แบบ ภาษาไทยถิ่นใต้ยืมคำเขมรส่วนใหญ่มาโดยมีการลดเสียงบางเสียง โดยเฉพาะเสียงพยัญชนะต้น แต่ภาษาไทยมาตรฐานยืมคำเขมรส่วนใหญ่มาทั้งคำ และเมื่อเปรียบเทียบเสียงของคำยืมกับคำเขมรปัจจุบันและคำเขมรโบราณพบว่า เสียงพยัญชนะต้น เสียงสระ และเสียงพยัญชนะท้ายของคำยืมอาจสัมพันธ์กับเสียงในภาษาเขมรได้หลายเสียง ซึ่งปรากฏว่าเสียงเหล่านี้คล้ายคลึงกับเสียงในคำสัมพันธ์ในภาษาเขมรโบราณมากกว่าในคำสัมพันธ์ในภาษาเขมรปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้จึงอาจนำเสียงบางเสียงในคำยืมเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้มาเป็นเกณฑ์ในการสันนิษฐานสมัยของการยืมคำเขมรบางคำได้ โดยพบว่ามีคำยืมเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้ที่สันนิษฐานว่า ได้ยืมเข้ามาตั้งแต่สมัยโบราณ 306 คำ มีคำยืมเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้ที่สันนิษฐานว่า ได้ยืมเข้ามาจากภาษาเขมรปัจจุบัน 81 คำ อาจกล่าวได้ว่าระบบเสียงและเสียงบางประการในภาษาไทยและภาษาเขมรเป็นส่วนสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าสองภาษามีความเหมือนและความแตกต่างกันอยู่ ปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการศึกษาการยืมภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมร

การสร้างคำ ก็ถือเป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่แสดงความสัมพันธ์ของภาษาไทยและภาษาเขมร นอกจากอิทธิพลของภาษาเขมรในภาษาไทยแล้ว การสัมผัสระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมรยังทำให้ภาษาเขมรได้รับอิทธิพลของภาษาไทยอีกด้วย การศึกษาคำไทยและอิทธิพลบางประการของภาษาไทยในภาษาเขมร โดยมุ่งศึกษาคำที่ไทยและเขมรใช้ร่วมกันเพื่อหาเกณฑ์ที่จะชี้ว่าคำใดเป็นคำไทยที่เขมรยืมไป และศึกษาอิทธิพลบางประการของภาษาไทยในภาษาเขมร จะทำให้เห็น

อิทธิพลที่ไทยมีต่อเขมรในด้านการประกอบคำ ระบบการนับ การใช้คำบอกจำนวน และการใช้ลักษณนาม ผลการศึกษาเรื่องการประกอบคำสรุปได้ว่าภาษาไทยมีอิทธิพลต่อภาษาเขมรในด้านการประกอบคำคือ 1.การสร้างคำนามโดยการประสมคำ 2.อิทธิพลด้านการใช้คำบอกจำนวน คือระบบการใช้คำบอกจำนวนในเขมรยุคกลางและยุคปัจจุบันเป็นระบบแบบเดียวกับไทย ซึ่งต่างกับการนับในสมัยเขมรโบราณ (กรรณิการ์ ชินะ โซติ, 2522)

ที่มาของคำที่เกิดจากกระบวนการทางหน่วยคำมีส่วนสำคัญในการนำมาตัดสินคำยืม (อุไรศรี วระศรีน, 2524; Huffman, 1986) ดังนั้นคำที่เกิดจากกระบวนการทางหน่วยคำ ซึ่งอาจเกิดจากการซ้ำคำ หรือเกิดจากการเติมหน่วยคำจะต้องได้รับการตรวจสอบโดยนำศัพท์นั้นๆ มาศึกษาด้วยระเบียบวิธีการเปรียบเทียบทั้งในส่วนของภาษาไทยเองและส่วนของภาษาเขมร ถ้าพบว่ารากศัพท์เป็นของภาษาเขมรก็ตัดสินได้ว่าเป็นคำยืมเขมร แต่ถ้าพิสูจน์ได้ว่ารากศัพท์เป็นของภาษาไทยอาจเป็นไปได้ว่าคำดังกล่าวไม่ใช่คำที่ไทยยืมจากเขมร ทั้งนี้เนื่องจากเคยพบว่าผู้พูดภาษาไทยได้ยืมวิธีในการสร้างคำของเขมรมาใช้กับรากศัพท์ไทย ตัวอย่างเช่น หากพบว่ารากศัพท์เป็นของเขมร ก็มีโอกาสสูงที่คำที่เกิดจากกรรมวิธีไวยากรณ์จะเป็นคำยืมเขมร เช่น /kɑmɲə:t/ ‘เกิด’ - /kɑmɲa:ət/ ‘การเกิด’ แต่หากรากศัพท์เป็นของภาษาไทยและคำที่เกิดจากกรรมวิธีทางไวยากรณ์มีปรากฏเฉพาะภาษาไทยก็มีโอกาสสูงที่คำที่เกิดจากกรรมวิธีทางไวยากรณ์นั้นเป็นคำไทย ไม่ใช่คำยืมเขมร เช่น /sɑmɲia:ŋ/ ‘สำเนียง’ เป็นต้น (อุไรศรี วระศรีน, 2524) อย่างไรก็ตามอาจมีกรณีที่ซับซ้อนกว่านั้นคือหากรากศัพท์เป็นของภาษาไทย แต่คำที่เกิดจากกระบวนการทางหน่วยคำมีทั้งในภาษาไทยและภาษาเขมร กรณีนี้มีความเป็นไปได้ 2 กรณี คือ 1. เป็นคำเกิดจากกระบวนการทางหน่วยคำที่สร้างขึ้นเองในภาษาไทย 2. คนเขมรยืมรากศัพท์ไทยเข้าไปและได้สร้างคำจากกระบวนการทางหน่วยคำขึ้นเองภายในภาษาเขมร (อุไรศรี วระศรีน, 2524) นอกจากนี้การศึกษาเรื่อง “Khmer Loanwords in Thai” (Huffman, 1986) ศึกษาคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย โดยวิเคราะห์จากการสร้างคำในภาษาเขมร และได้ยกตัวอย่างคำและเปรียบเทียบให้เห็นว่าการแปลงคำ (derivation) ซึ่งเป็นการเติมหน่วยคำเติมหน้า (prefix) และการเติมหน่วยคำเติมกลาง (infix) เป็นการสร้างคำของภาษาเขมรที่พบได้ในภาษาไทยจำนวนหนึ่ง จะเห็นได้ว่าการสร้างคำเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะแสดงให้เห็นการยืมภาษาของภาษาเขมรในภาษาไทยหรือภาษาไทยในภาษาเขมรได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในอดีตมีการศึกษาการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมรที่หลากหลาย ทั้งเรื่องการยืมคำศัพท์ ระบบเสียงและการเปลี่ยนแปลงทางเสียง ตลอดจนการสร้างคำและความสัมพันธ์ของสองภาษา งานวิจัยเหล่านี้จะเป็นอีกแนวทางที่สำคัญที่จะช่วยออกแบบการวิจัยครั้งนี้ได้ และยังคงประโยชน์ช่วยให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ

2.5 คำแผลงในภาษาไทย

ดังที่ได้กล่าวไปในบทที่ 1 ว่านักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านเรียกรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำในภาษาเขมรว่า “การแผลงคำ” และเรียกคำเหล่านั้นว่า “คำแผลง” ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแผลงคำและคำแผลง ดังนี้

คำแผลง หมายถึง คำใหม่ที่เกิดจากการสร้างคำเดิมทำให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปโดยการเติมหน่วยคำ อาจมีการเปลี่ยนแปลงทางเสียง หน้าที หรือความหมาย (อนุมานราชชน, 2508; เสาวรัตน์ ดาราวงษ์, 2517; Noss, 1964) หากจะอธิบายคำแผลงโดยไม่ใช้นิยามทางภาษาศาสตร์ คำแผลงจะหมายถึงคำใหม่ที่เกิดจากคำยัดเสียงพยางค์ในคำให้ยาวออกไปเป็นอีกพยางค์หนึ่ง เป็นการเปลี่ยนแปลงรูปหรือเสียงอักษรให้ผิดแผกไปจากเดิม หรือบางทีก็เพิ่มพยัญชนะ สระ หรือวรรณยุกต์ลงไปให้เสียงเพี้ยนไปจากเสียงเดิม ลักษณะการแผลงคำเรียกในตำรานิรุกติศาสตร์เป็นภาษาอังกฤษว่า *Infix* หมายถึงเอาเสียงอีกเสียงหนึ่งแทรกเข้าไปติดในคำเดิม (พระยาอนุมานราชชน, 2508) เมื่อวิเคราะห์ความหมายของคำแผลงตามนิยามข้างต้นแล้วจะพบว่าคำที่ปรากฏในภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นคำแผลงทั้งสิ้น เช่น “นักเรียน” เป็นคำแผลงที่เกิดจากการเติมหน่วยคำเดิมหน้า “นัก” หน้าคำเดิม “เรียน” (คำกริยา) ‘ศึกษาค้นคว้า’ เกิดเป็นคำใหม่เป็นคำนามที่มีความหมายว่า ‘ผู้ศึกษาค้นคว้า’ หรือ “คำริ” เป็นคำแผลงที่เกิดจากการเติมหน่วยคำเดิมกลางในคำเดิม “ตรี” และมีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของพยัญชนะต้นเป็น “คำริ” เป็นต้น

ลักษณะการแผลงคำในภาษาไทยมีที่มาจากสัมผัสภาษากับภาษาเขมร (พระยาอนุมานราชชน, 2508; บรรจบ พันธุเมธา, 2514; เสาวรัตน์ ดาราวงษ์, 2517; สุนันท์ อัญชลินุกูล, 2546; Noss, 1964; Huffman, 1986) การแผลงคำเป็นวิธีประกอบคำในตระกูลภาษามอญเขมร และตระกูลภาษามลายู โปลิเนเซียน เขมร ชวา มลายู เป็นต้น การแทรกเสียงลงไปในคำเดิมต้องการจะ

แผลงคำให้มีเสียงและความหมายแปลกเพี้ยนออกไปเพื่อประโยชน์ของภาษา เสียงชนิดที่แทรกนี้เรียกเป็นคำเฉพาะในนิรุกติศาสตร์ว่า Semanto-phonetic elements คือส่วนที่มีทั้งความหมายและเสียง ยกตัวอย่างคำแผลง เช่น พัก แผลงเป็น ฟ่านัก กราบ แผลงเป็น กำราบ เป็นต้น (พระยาอนุমানราชชน, 2508) แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มียกวิจยท่านใดพูดไว้ชัดเจนหรือทำการศึกษาโดยใช้เกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ว่าการสัมผัสภาษานี้มีลักษณะเช่นไร เป็นการยืมหรือเป็นเพียงการเลียนแบบทางภาษา เป็นการสัมผัสภาษาในระบบคำ ระบบเสียง ระบบหน่วยคำ หรือระบบไวยากรณ์กันแน่

การแผลงคำในภาษาไทยจำแนกได้ตามประเภทของการเติม ได้แก่ การเติมหน้า การเติมกลาง และการเติมหลัง หรืออาจเรียกว่า คำพยาน ก็ได้ (เสาวรัตน์ ดาราวงษ์, 2517; Noss, 1964) คำแผลงอาจหมายถึงคำในภาษาไทยที่ประกอบด้วยการเติมทั้งหมด เช่นการศึกษาของเสาวรัตน์ ดาราวงษ์ เรื่อง “คำพยานและที่มาของหน่วยพยานในภาษาไทย” ที่ได้แบ่งหน่วยคำในภาษาไทยเป็นการเติมหน้า เช่น หน่วยคำมูลฐาน ทำ เกิดเป็นคำพยาน กระทำ เป็นต้น การเติมกลาง เช่น หน่วยคำมูลฐาน อวย เกิดเป็นคำพยาน อำนวย เป็นต้น และการเติมหน้าเปลี่ยนระดับเสียง เช่น หน่วยคำมูลฐาน ดี เกิดเป็นคำพยาน ดีดี เป็นต้น

การแผลงคำหรือคำแผลงอาจจำกัดเฉพาะหมายถึงคำเดิมที่มีการเติมกลางเท่านั้น คำแผลงมีลักษณะแตกต่างกันจำแนกได้ตามเสียงที่แทรก (พระยาอนุমানราชชน, 2508; Gehr, 1951; Huffman, 1986) การแทรก /-am-/ , /-an-/ และ /-aŋ-/ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ครบ /khróp/	เป็น	คำรบ /khamróp/
เกิด /kʰət/	เป็น	กำเนิด /kamnʰət/
คลัง /klǎŋ/	เป็น	กำลัง /kamlǎŋ/
ขด /khòd/	เป็น	ขन्द /kanhòd/
เฉียง /chǐ:aŋ/	เป็น	ชะเมียง /chamǐ:aŋ/
รม /rôm/	เป็น	ระงม /raŋôm/

นอกจากการใช้เสียงเป็นเกณฑ์แล้วเราสามารถสังเกตคำแผลงตามการเปลี่ยนชนิดของคำหรือหน้าที่ของคำได้หลายลักษณะ โดยคำเดิมและคำแผลงมีความสัมพันธ์กันทางหน้าที่ (อนุমানราชชน, 2508; สุพันธ์ อัญชลินุกูล, 2546) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำแผลงชนิดที่ทำกริยาเดิมให้เป็นกริยาเหตุ เช่น

คำเดิม	คำแผลง
กราบ /kràp/ ‘ก้มกราบ’	กำราบ /kamràp/ ‘ทำให้ราบ’
ทลาย /thalāj/ ‘พัง’	ทำลาย /thamlāj/ ‘ทำให้พัง’

คำแผลงชนิดที่ทำกริยาให้เป็นนาม เช่น

คำเดิม	คำแผลง
กด /kòt/ ‘ข่ม บังคับ’	กำหนด /kamnòt/ ‘ข้อบังคับ’
ตัก /tàk/ ‘พัก วาง’	ตำนก /tamnàk/ ‘ที่พักเจ้านาย’

คำแผลงที่ทำคำคุณศัพท์ให้เป็นนาม เช่น

คำเดิม	คำแผลง
ไกร /krāj/ ‘ยิ่งใหญ่’	กำไร /kamrāj/ ‘สิ่งที่ได้เกินทุน’
ขลัง /klàŋ/ ‘ซึ่งทำให้สำเร็จ’	กำลัง /kamlàŋ/ ‘สิ่งช่วยให้สำเร็จ’

คำแผลงชนิดที่ทำนามให้หมายความว่าเป็นอีกอย่างหนึ่ง เช่น

คำเดิม	คำแผลง
เก็จ /kèt/ ‘แก้วประดับ’	กำเหน็จ /kamnèt/ ‘ค่าจ้างประดับ’

คำแผลงชนิดที่แผลงหรือยืมเสียงในคำให้เป็นสองพยางค์ เพื่อความสละสลวยของเสียง อันเป็นอุปกรรมแก่กวีนิพนธ์เป็นส่วนใหญ่ ไม่มีความหมายแตกต่างไปจากเดิม

คำเดิม	คำแผลง
จรัส /carət/ ‘งามรุ่งเรือง’	จำรัส /camràt/ ‘งามรุ่งเรือง’
เจริญ /carjā:n/ ‘รุ่งเรือง’	จำเริญ /carjā:n/ ‘รุ่งเรือง’
ชนะ /chanáʔ/ ‘มีชัย’	ชำนะ /chamnáʔ/ ‘ผู้มีชัย’

นอกจากนี้ยังมีการนำเนื้อหาเรื่องคำแผลงในภาษาไทยที่ได้กล่าวมาข้างต้นไปสร้างเป็นบทเรียน เช่น การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่อง “คำแผลง” ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์, 2518) และมีนักวิจัยจำนวนหนึ่งตั้งข้อสังเกตเรื่องสถานภาพและที่มาของคำแผลงในภาษาไทย เช่น ได้มีการศึกษาเรื่อง “Khmer Loanwords in Thai” (Huffman, 1986) ที่ได้ยกตัวอย่างคำและเปรียบเทียบให้เห็นว่าการแผลงคำหรือที่ผู้เขียนใช้ว่า “derivation” ซึ่งเป็นการเติมหน่วยคำเติมกลาง (infix) เป็นการสร้างคำของภาษาเขมรที่พบได้ในภาษาไทยจำนวนหนึ่ง แนวคิดนี้สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์คำแผลงในตำราหลักภาษาไทย” (อนันต์ อารีย์พงศ์, 2539) พบว่ามีการแผลงคำ ซึ่งจำแนกได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแผลงแบบเติมหน้า และเติมกลาง กับการเปลี่ยนเสียง ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตไว้ในตอนท้ายว่าเหตุใดคำแผลงในภาษาไทยจึงมีจำนวนมากเช่นเดียวกับในภาษาเขมรอีกด้วย

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าคำแผลงในภาษาไทยอาจมีจำนวนคำที่ปรากฏในวรรณคดีแต่ละเล่มแตกต่างกัน เนื่องจากผู้แต่งวรรณคดีแต่ละเล่มมีความรู้ภาษาเขมร รวมถึงความนิยมในการใช้คำแผลงแตกต่างกัน กล่าวคือผู้แต่งบางท่านอาจมีความรู้ภาษาเขมรเรื่องการเติมหน่วยคำเติมกลางเป็นอย่างดี บางท่านนิยมใช้คำแผลงเพื่อประโยชน์ในงานประพันธ์ จึงใช้คำแผลงในงานประพันธ์จำนวนมาก เมื่อวิเคราะห์รูปแบบคำศัพท์จึงพบว่ามีคำแผลงจำนวนมากและมีลักษณะค่อนข้างสม่ำเสมอ ผลการวิเคราะห์ก็จะบอกได้ว่าผู้ใช้ภาษานั้นมีความรู้และใช้การเติมหน่วยคำเติมกลางได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาคำแผลงในระบบไวยากรณ์ภาษาไทย แต่ไม่ได้ศึกษาความรู้และทักษะการใช้คำแผลงของผู้แต่งแต่ละคน เอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยนี้จึงมีความหลากหลายไม่จำเพาะเจาะจง ทำให้ได้ผลการวิจัยที่จะแสดงให้เห็นคำแผลงในภาษาไทยโดยทั่วไปตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเรื่องคำแผลงในอดีตให้ความสำคัญกับคำศัพท์และวิธีการแผลงคำ แต่จะเห็นได้ว่ายังไม่ได้ศึกษาโดยใช้เกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ที่เน้นเรื่องที่มาและสถานภาพของคำแผลงในภาษาไทย ดังนั้นการวิจัยนี้จะเพิ่มความชัดเจนว่าแท้จริงแล้วภาษาไทยยืมกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางมาจากภาษาเขมรแล้วนำมาสร้างคำในภาษาไทย หรือไม่ได้ยืมกระบวนการดังกล่าวมา แต่ยืมคำศัพท์เหล่านั้นมาจากภาษาเขมรโดยอิสระจากกัน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้อมูลแบบข้ามสมัย (diachronic study) ด้วยการนำข้อมูลจากเอกสารและวรรณคดีแต่ละแหล่งข้อมูลมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ทั้งด้านความสัมพันธ์ทางเสียงหน้า ที่ รวมถึงภาษาที่มาของคำแผลงและคู่คำเดิมในภาษาไทย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและวรรณคดีภาษาไทยได้เลือกเฉพาะคำศัพท์ในภาษาไทยที่แสดงรูปแบบที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเดิมกลางในภาษาเขมร ข้อมูลเหล่านี้นำไปวิเคราะห์ตามลักษณะทางเสียงหน้า ที่ และภาษาที่มาของคำ ก่อนที่จะวิเคราะห์ข้อมูลนำไปสรุปและอภิปรายผล

3.1 เอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เอกสารที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้มีความหลากหลายทั้งในเรื่องผู้แต่งและสมัยในการแต่ง อย่างไรก็ตามวรรณกรรมที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ในงานวิจัยนี้ได้มาจากการเลือกวรรณกรรมที่ได้ตีพิมพ์ในหนังสือรวบรวมวรรณกรรมที่กรมศิลปากรได้จัดพิมพ์เผยแพร่บางเล่มเท่านั้น วรรณกรรมบางเรื่องที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปอาจไม่อยู่ในรายการข้อมูลในครั้งนี้

การวิจัยนี้จะไม่วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารแยกตามสมัย แต่จะศึกษาเอกสารแต่ละฉบับแยกจากกันเปรียบเทียบว่าคำศัพท์ คู่คำศัพท์ และรูปแบบคำศัพท์ในเอกสารแต่ละฉบับนั้นแสดงความแตกต่างหรือสอดคล้องกันอย่างไร อย่างไรก็ตามเอกสารที่เป็นวรรณคดีร้อยกรองที่ใช้ในงานวิจัยนี้อาจแบ่งคร่าวๆ ตามยุคสมัยเพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

วรรณคดีสมัยสุโขทัย

ไตรภูมิพระร่วง

ลิไทย, พระยา. ไตรภูมิพระร่วง, พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: บรรณาการ, 2515.

หลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงหลักที่ 1

รามคำแหง, พ่อขุน. ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง. กรุงเทพฯ: ศิริมิตรการพิมพ์, 2517.

หลักศิลาจารึกวัดศรีชุม

ศิลปากร, กรม, กองหอสมุดแห่งชาติ. ศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 2 (จารึกวัดศรีชุม)

ฉบับผลการสัมมนา พุทธศักราช 2523. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2527.

สุภายิตพระร่วง

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. สุภายิตพระร่วงคำโคลง

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ตามเค้า

ของเดิม. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเกษม, 2499.

วรรณคดีสมัยอยุธยา

อนิรุทธคำฉันท์

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์ติ้ง กรุ๊ป,

2530.

ลิลิตพระลอ

ศิลปากร, กรม. ชุมนุมเรื่องพระลอ. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์, 2547.

โคลงเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์ติ้ง กรุ๊ป,

2530.

กำสรวลศรีปราชญ์

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์ติ้ง กรุ๊ป,

2530.

คุษฎีสังเวยกล่อมช้าง

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์ติ้ง กรุ๊ป,

2530.

นิราศหริภุญชัย

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์ติ้ง กรุ๊ป,

2530.

สมุทรโฆษคำฉันท์

ศิลปากร, กรม. **วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป,
2530.

เสื่อโคคำฉันท์

ศิลปากร, กรม. **วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป,
2530.

วรรณคดีสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์

คำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์

ศิลปากร, กรม. **วรรณกรรมสมัยสุโขทัย.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2528.

ตะเลงพ่าย

ศิลปากร, กรม. **ลิลิตตะเลงพ่าย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2515

รามเกียรติ์

ศิลปากร, กรม. **กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์. วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1.**
กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2532.

ลิลิตนิทราชาคริต

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. **ลิลิตนิทราชาคริต.** กรุงเทพฯ:
อมรการพิมพ์, 2520.

เอกสารสมัยปัจจุบัน

ภาควิชาภาษาศาสตร์. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **“Thai Concordance Online”** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/ThaiConc/>
[มกราคม–กันยายน 2554]

3.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. เกณฑ์การสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานวรรณกรรมและเอกสารที่ผู้วิจัยได้กล่าวไปแล้วข้างต้น จะใช้เกณฑ์ตามตารางที่ 7 ต่อไปนี้

ตารางที่ 7 การสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร (ดัดแปลงจาก สานติ ภัคดีคำ (2548), อนันต์ อารีย์พงศ์ (2549), Jenner (1980-1981), Huffman (1986), Jacob (1993) และ Smyth (1993))

ลักษณะทางหน้าที่ (Grammatical function)	การเติมหน่วยคำเติมกลาง (Infix)
1. การทำให้เป็นนาม (Nominalization)	/-(a)mn-/ /-am-/
2. การทำให้เป็นกริยาต่อเหตุ (Causativization)	/-(a)m-/
3. การทำเป็นเครื่องมือ (Instrumental)	/-(a)n-/

เกณฑ์ทางเสียงในตารางข้างต้นเป็นกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลาง 3 ประเภทหลักในภาษาเขมร เกณฑ์ดังกล่าวนี้ช่วยกำหนดขอบเขตคำศัพท์ที่จะเก็บรวบรวม นั่นคือ จะเก็บเฉพาะคำแผลงที่มีการเติม /-(a)mn-/, /-am-/, /-(a)m-/ และ /-(a)n-/ เท่านั้น อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้จะเลือกเก็บเฉพาะคำเติมและคำแผลงที่พบมากและพบ โดยทั่วไปทั้งในงานวรรณกรรมและเอกสารสมัยปัจจุบัน ดังนั้นคำเติมและคำแผลงบางส่วนที่อาจพบในงานวรรณกรรมอาจไม่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. เป็นคำศัพท์ที่ไม่ปรากฏในเอกสารสมัยปัจจุบัน

คำเติม	คำแผลง	ความสัมพันธ์ทางเสียง
เทียม /thiam/	ทำเนียม /thamniam/	การเติม /-amn-/
กาจ /kà:t/	ก่านาจ /kamnà:t/	การเติม /-amn-/
เดรีย /drīaʔ/	คำเดรีย /damrīaʔ/	การเติม /-am-/

คำเดิม	คำแผลง	ความสัมพันธ์ทางเสียง
เตรีย /trīaʔ/	ตำเรีย /tamrīaʔ/	การเติม /-am-/
เขลาะ /kləʔ/	กำเลาะ /kamləʔ/	การเติม /-am-/
เขลา /klāw/	กำเลา /kamlāw/	การเติม /-am-/

2. เป็นคำศัพท์ที่ไม่อยู่ในรูป-๖

คำเดิม	คำแผลง	ความสัมพันธ์ทางเสียง
เกิด /kçət/	กมเนิด /kamnçət/	การเติม /-amn-/
เตรีย /trīaʔ/	คมเรีย /damrīaʔ/	การเติม /-am-/
ตรี /triʔ/	คมรี /damriʔ/	การเติม /-am-/

ตัวอย่างคำศัพท์ข้างต้นอาจพบได้ในวรรณกรรมบางส่วนเท่านั้น และอาจแสดงความรู้และทักษะการใช้คำแผลงของผู้แต่งวรรณกรรมแต่ละคนเท่านั้น ทั้งนี้ข้อมูลที่ไม่ได้เก็บรวบรวม อาจส่งผลต่อผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามความสอดคล้องกันของผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารแต่ละแหล่งข้อมูลที่ใช้เก็บรวบรวมในการวิจัยนี้โดยส่วนใหญ่ จะแสดงให้เห็นแนวโน้มและความเป็นไปได้ในการสรุปและอภิปรายผลได้

2. ตารางจำแนกข้อมูลตามแหล่งที่มาของข้อมูลและความสัมพันธ์ทางเสียง

ข้อมูลสมัย _____
 ที่มา: _____
 แหล่งอ้างอิง _____

ที่	คำแผลงที่พบ	ตัวอย่าง	หน้า/บรรทัด	คำเดิมที่ควรเป็น	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	คำเดิมที่พบ	ตัวอย่าง	หน้า/บรรทัด
1	อำนาจ	ด้วยอำนาจบุญสมการนั้นจึงได้ปราบทั่วทั้งจักรวาล	31/28	อาจ	แทรก /-amn-/	อาจ	แต่พระญาคองค้โดองค์หนึ่งก็ดี แลจะ <u>อาจ</u> สามารถแลจะแต่งเครื่องสัพพยุทธิ์	35/19
2	สำเร็จ	ข้อมได้สำเร็จในต้นไม้นั้นทุกประการแลฯ	28/35	เสร็จ	แทรก /-am-/	เสร็จ	แลกระแจจวงจันท์ทั้งหลาย <u>เสร็จ</u> แล้ว	49/15
		วัน ๒๖ วันเป็น <u>สำเร็จ</u> แล้วแลนิพนบัจโจฯ	98/7				ทรงพระนามชื่อพระพุทฺธิสิขีเจ้า ๆ นั้น <u>เสร็จ</u> มาโปรดโลกย์ทั้งหลาย	58/33-34
3	กำเนิด	เปรตฝูงนี้เมื่อกำเนิดเกิดก่อนเขานี้ตระหนักรแล	19/26	เกิด	แทรก /-amn-/	เกิด	ลางคาบเล่าได้ไปเกิดเป็นท้าวเป็นพระญาผู้ใหญ่	31/14-15

ตารางที่ 8 ตารางจำแนกข้อมูลตามแหล่งที่มาของข้อมูลและความสัมพันธ์ทางเสียง

3. ตารางจำแนกข้อมูลตามความสัมพันธ์ทางเสียง และหน้าที่

ข้อมูลสมัย _____

ที่มา: _____

แหล่งอ้างอิง _____

ที่	คำแผลงที่พบ	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	คำเดิมที่พบ	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	อำนาจ	แต่ <u>อำนาจ</u> ทานข้าเกรงสมณพราหมณ์ผู้มีศีลแลนุชาธรรมทั้งปวงนี้	อนุญาต, ให้	อวย	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	อวย	ธ จึง <u>อวย</u> ทานรักษาศีลสิ้น ๘ วัน	อนุญาต, ให้
2	จำเลย	และบังคับจิตก์และ <u>จำเลย</u> นั้นด้วยสัญชื้อและชอบธรรม	ผู้แก้	เฉลย	Instrumental	เฉลย	อาจารย์ <u>เฉลย</u> ว่าดังนี้ อันว่าเกิดอุปปาติกโยนนั้นคุณนางผู้หนึ่ง	แก้
3	ชำระ	จากไพร่ค่อมคอย <u>คิริชำระ</u> ชำระธาร	ทำให้ไหลเป็นทาง	ชำระ	Causativization	ชำระ	จากไพร่ค่อมคอย <u>คิริชำระ</u> ชำระธาร	ไหลเป็นทาง
4	ค้ำถัด	เนือกเนก <u>ค้ำถัด</u> นั้นนอบน้อมบพมุล	การเฝ้า	กัถ	Nominalization	กัถ	เฝ้า <u>กัถ</u> เฝือกม ถ้วนทุกกรมทุกหมู่	เฝ้า

ตารางที่ 9 ตารางจำแนกข้อมูลตามความสัมพันธ์ทางเสียง และหน้าที่

4. ตารางจำแนกข้อมูลตามความสัมพันธ์ทางเสียง หน้าที่ และภาษาที่มาของคำศัพท์

ข้อมูลสมัย _____

ที่มา: _____

แหล่งอ้างอิง _____

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิม ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่างคำแผลง ที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	อำนาจ (เขมร)	ด้วยอำนาจบุญสมภารนั้น จึงได้ปราบทั่วทั้งจักรวาล	ความสามารถ กำลัง	อาจ (เขมร)	แทรก /-amm-/ /	Nominalization	แลพระญาค็ไคองค์หนึ่งก็ดี และอาจสามรถและแต่ง เครื่องสรรพยุทธ์	สามารถ, กล้า
2	ดำเนิน (เขมร)	สันธมิตตวจึงค่อยลุดไปแล มีดำเนินเป็นอันงาม	การก้าวไป, การเดิน	เดิน (เขมร)	แทรก /-amm-/ /	Nominalization	ท่านนั้นก็มีทันเห็นแลธก็ เดินไปภายภาคหน้าฯ	ก้าวไป, ไป

ตารางที่ 10 ตารางจำแนกข้อมูลตามความสัมพันธ์ทางเสียง หน้าที่ และภาษาที่มาของคำศัพท์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อทราบเกณฑ์การสร้างคำด้วยการเติมกลางในภาษาเขมรและตัวอย่างคำศัพท์ คู่คำศัพท์ ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลจากคำแผลงในภาษาไทยก่อน คำศัพท์ในที่นี่หมายถึงคำที่มีความคล้ายคลึงกับคำแผลงในภาษาเขมรซึ่งผ่านกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมกลางมาแล้ว เช่น คำตรวจ คำเนิน อำนาจ เป็นต้น กล่าวคือเป็นคำศัพท์ในภาษาไทยที่เรียกว่า “คำแผลง” ที่เกิดจากการเติม $/-(a)mn-/$, $/-am-/$, $/-(a)m-/$ และ $/-(a)n-/$ ทั้งหมด เมื่อเก็บข้อมูลได้แล้วจะนำไปบันทึกในตารางที่ 8 ตารางจำแนกข้อมูลตามแหล่งที่มาของข้อมูลและความสัมพันธ์ทางเสียง โดยจะบันทึกทั้งคำแผลง ข้อความหรือวลีสั้นๆ ที่พบคำศัพท์นั้นๆ เลขหน้าและบรรทัดที่พบคำศัพท์นั้นๆ ทั้งนี้จะเก็บข้อมูลเอกสารวรรณคดีที่ละแหล่งข้อมูลจนครบ

เมื่อเก็บข้อมูลได้ครบทุกเรื่องแล้วจากนั้นจึงนำรายการคำศัพท์ที่พบทั้งหมดไปหาคำเดิมที่ควรเป็น ซึ่งหมายถึงคู่ของคำศัพท์นั้นๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับคำฐานก่อนที่จะผ่านกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมกลางในภาษาเขมร เช่น ได้คำว่า “ตรวจ” จากคำแผลง “คำตรวจ” ที่พบ ได้คำว่า “เดิน” จากคำแผลง “คำเนิน” ที่พบ หรือได้คำว่า “อาจ” จากคำแผลง “อำนาจ” ที่พบ เป็นต้น เมื่อได้คู่คำเดิมที่ควรเป็นครบแล้ว จึงนำไปเก็บข้อมูลคู่คำศัพท์จากวรรณคดีที่ละแหล่งข้อมูลอีกรอบหนึ่ง และบันทึกลงในตารางที่ 8 ซึ่งจะบันทึกคำเดิม ข้อความหรือวลีสั้นๆ ที่พบคู่คำศัพท์นั้นๆ เลขหน้าและบรรทัดที่พบคู่คำศัพท์นั้นๆ หากพบว่ามีคู่คำแผลงจะบันทึกในแถวเดียวกัน แต่หากคำศัพท์นั้นไม่พบคู่จะแยกเป็นอีกแถวหนึ่ง ซึ่งนั่นหมายถึงพบแต่คำเดิมเท่านั้น

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางเสียงของคำแผลงในภาษาไทยที่พบจะทำควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากที่ได้คำแผลงมาแล้ว และก่อนที่จะได้ “คำเดิมที่ควรเป็น” การวิเคราะห์ในขั้นนี้จะอาศัยเกณฑ์การสร้างคำด้วยการเติมกลางในภาษาเขมร ตามตารางที่ 7 การสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร (ดัดแปลงจาก สานติ ภัคดีคำ (2548), อนันต์ อารีย์พงศ์ (2549), Jenner (1980-1981), Huffman (1986), Jacob (1993) และ Smyth (1993)) นั่นคือจะเก็บได้เฉพาะคำแผลงที่เกิดจากการเติม $/-(a)mn-/$, $/-am-/$, $/-(a)m-/$ และ $/-(a)n-/$ เท่านั้น ทั้งนี้ ในขั้นตอนนี้จะได้คำศัพท์และคู่คำศัพท์ 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) พบทั้งคู่คำเดิมและคำแผลง (2) พบแต่คำเดิมที่ไม่มีคู่คำแผลง และ (3) พบแต่คำแผลงที่ไม่มีคู่คำเดิม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลตามความสัมพันธ์ทางเสียงของคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร

การวิเคราะห์ทางเสียงถือเป็นการวิเคราะห์คุณสมบัติอย่างหนึ่งของกระบวนการทางหน่วยคำ กล่าวคือ หากพบว่าคำศัพท์ใดๆ ที่มีลักษณะทางเสียงเข้ากับกฎ เมื่อผ่านกระบวนการทางหน่วยคำแล้ว จะได้เป็นคำใหม่ซึ่งมีรูปแบบเดียวกันหมด นั่นคือมีรูปแบบที่สม่ำเสมอ ดังนั้นเมื่อพบว่าในวรรณคดีเล่มหนึ่งๆ มีคำศัพท์และคู่คำศัพท์ไม่เป็นไปในรูปแบบทางเสียงเดียวกัน จะกล่าวได้ว่า รูปแบบที่พบนั้นไม่ใช่กระบวนการทางหน่วยคำ และไม่ใช่การเทียบแบบอีกด้วย แต่ถ้าคำศัพท์และคู่คำศัพท์เป็นไปในรูปแบบทางเสียงเช่นเดียวกัน อาจเป็นไปได้ทั้ง 3 กรณี คือ ยืมการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางมาจากเขมร การเทียบแบบ และยืมคำศัพท์มาอิสระจากกัน ดังนั้นจึงต้องวิเคราะห์ต่อไปว่ามีความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ตลอดจนภาษาที่มาของคำศัพท์เหล่านั้นสอดคล้องกันอย่างไร

2. วิเคราะห์ข้อมูลตามความสัมพันธ์ทางหน้าที่ของคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมรและคู่คำศัพท์ที่พบ

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามความสัมพันธ์ทางเสียงแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในตารางที่ 8 ประยุกต์สร้างเป็นตารางที่ 9 โดยในขั้นตอนนี้จะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ และหาความหมายของคำศัพท์ที่พบตามบริบทโดยใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 เป็นแนวทางในการให้ความหมาย บันทึกข้อมูลในตารางที่ 9 ความหมายของคำแผลงที่พบตามบริบทและความหมายของคำเดิมที่พบตามบริบท จากนั้นวิเคราะห์ความหมายที่ได้ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิมที่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางหน้าที่แบบไหน อ้างอิงตามตารางที่ 7 ตารางการสร้างคำด้วยการเติมกลางในภาษาเขมร และในขั้นตอนนี้เองอาจจะพบคำศัพท์บางคำที่ไม่พบคู่ซึ่งไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ แต่คำศัพท์เหล่านี้จะบอกให้ผู้วิจัยทราบได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบนั้นไม่มีความสม่ำเสมอ นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ลักษณะทางหน้าที่ หากพบว่ารูปแบบหนึ่งไม่มีความหมายแบบหนึ่งต่อหนึ่ง จะแสดงว่ารูปแบบนั้นเป็นการยืมคำศัพท์มาจากภาษาเขมรโดยอิสระจากกันเท่านั้น แต่ถ้าพบว่ารูปแบบดังกล่าวเป็นแบบหนึ่งต่อหนึ่ง อาจเป็นไปได้ว่าเป็นการยืมการสร้างคำมาจากเขมร หรือเป็นการเทียบแบบก็เป็นได้ ซึ่งการตัดสินใจว่าเป็นแบบใดจะต้องวิเคราะห์ภาษาที่มาของคำศัพท์ในลำดับต่อไป

3. วิเคราะห์ภาษาที่มาจากคำศัพท์และคู่คำศัพท์ที่พบ

เมื่อวิเคราะห์ความสม่ำเสมอของความสัมพันธ์ทางเสียงและหน้าที่แล้ว ขั้นตอนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาว่าคำศัพท์และคู่คำศัพท์ที่รวบรวมมาได้เป็นภาษาเขมรอย่างเดียวหรือไม่ หรือมีภาษาต่างประเทศ รวมถึงภาษาไทยเดิมปนอยู่ด้วยหรือไม่ โดยการค้นคว้าที่มาของคำศัพท์จากการเปิดพจนานุกรมที่บอกภาษาที่มาจากคำและพจนานุกรมคำยืมภาษาต่างประเทศ คำตอบที่ได้จะแสดงให้เห็นว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบซึ่งเป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมกลางในภาษาเขมร เป็นรูปแบบที่สร้างคำใหม่ได้หรือไม่แสดงถึงผลิตภาพ (productivity) จะสามารถกล่าวได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบเป็น (1) การยืมระบบหน่วยคำมาจากภาษาเขมร เมื่อคำศัพท์และคู่คำศัพท์ส่วนใหญ่เป็นภาษาเขมรและภาษาอื่นในปริมาณไม่แตกต่างกัน (2) การเทียบแบบ เมื่อพบคำศัพท์และคู่คำศัพท์ส่วนใหญ่เป็นภาษาเขมร และบางส่วนเป็นภาษาอื่น และ (3) เป็นการยืมคำศัพท์ เมื่อพบคำศัพท์และคู่คำศัพท์ทุกคำเป็นภาษาเขมร

4. วิเคราะห์สถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้จะวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดทั้งความสัมพันธ์ทางเสียง หน้าที่ และภาษาที่มาจากคำศัพท์ในภาษาไทย ในแต่ละแหล่งข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ความสม่ำเสมอและผลิตภาพ การที่จะบอกได้ว่ารูปแบบที่พบเป็นระบบหน่วยคำหรือไม่ สิ่งสำคัญคือต้องแสดงลักษณะกระบวนการทางหน่วยคำ (morphological process) นั่นคือ ความสม่ำเสมอ (regularity) และผลิตภาพ (productivity) (Trask, 1996; Haspelmath, 2002)

การมีความสม่ำเสมอ (regularity) หมายถึงการที่รูปแบบในภาษามีความสัมพันธ์ในรูปแบบเดียวกันทั้งทางเสียงและหน้าที่กับทุกๆ คำที่เข้ากับกฎการสร้างคำนั้นๆ กล่าวคือ คำศัพท์ที่พบซึ่งแสดงความสัมพันธ์ทางเสียงรูปแบบหนึ่งจะสัมพันธ์กับความสัมพันธ์ทางหน้าที่รูปแบบหนึ่งรูปแบบใดเท่านั้น เช่น ความสัมพันธ์ของคำศัพท์ด้วยการเติม /-am-/ จะแสดงลักษณะหน้าที่เป็นการทำให้เป็นกริยาก่อเหตุเท่านั้น แต่เมื่อพบว่า ความสัมพันธ์ของคำศัพท์ด้วยการเติม /-am-/ แสดงหน้าที่หลากหลายและไม่เป็นระบบ เป็นได้ทั้งการทำให้เป็นนาม การทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ หรือการทำให้เป็นเครื่องมือ จะไม่ถือว่าแสดงความสม่ำเสมอ

สำหรับการมีผลิตภาพ (productivity) คือการสร้างคำใหม่ได้ในภาษา ถือเป็นผลมาจากการที่รูปแบบความสัมพันธ์ของคำศัพท์มีความสม่ำเสมอ การวิเคราะห์ผลิตภาพในการวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์ว่ารูปแบบต่างๆซึ่งมีความสม่ำเสมอจะใช้สร้างคำใหม่ในภาษาได้หรือไม่ เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป หรือมีคำศัพท์ใหม่ๆ ในภาษา อาจมีที่มาเป็นคำยืมภาษาต่างประเทศ เมื่อรูปแบบคำศัพท์มี

ความสม่ำเสมอแล้ว จะสามารถสร้างเป็นคำใหม่ที่เป็นไปตามกฎการสร้างคำนั้นๆ ได้สอดคล้องไปในทางเดียวกัน คำใหม่ในภาษาจะเป็นไปได้ทั้งคำในภาษานั้นๆ คำยืมจากภาษาอื่นที่มีการสัมผัสภาษาซึ่งกันและกัน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้รูปแบบคำศัพท์ที่แสดงผลผลิตภาพคือรูปแบบที่มีภาษาที่มาของคำศัพท์ที่หลากหลาย สืบค้นภาษาที่มาของคำใหม่จะต้องพบว่ามิที่มาจากภาษาเขมร หรือภาษาไทยเดิม รวมถึงคำยืมภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในภาษาไทยที่มีปริมาณใกล้เคียงกัน ดังนั้นเมื่อต้องการวิเคราะห์รูปแบบคำศัพท์ในภาษาว่าเป็นระบบหน่วยคำในภาษาหรือไม่ จำเป็นต้องศึกษาความสม่ำเสมอและผลผลิตภาพควบคู่กันไป

ดังนั้นการจะบอกว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบในแต่ละแหล่งข้อมูลแสดงสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำที่ได้จำแนกเป็น 3 แบบ นั่นคือ เป็นกระบวนการทางหน่วยคำในภาษาไทย เป็นการเทียบแบบในภาษาไทย หรือเป็นการยืมคำศัพท์มาจากภาษาเขมร จะต้องพิจารณาความสม่ำเสมอและผลผลิตภาพควบคู่กันไป ดังนี้

(1) เป็นกระบวนการทางหน่วยคำในภาษาไทย เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบทางเสียงและหน้าที่มีความสม่ำเสมอ และมีผลผลิตภาพโดยที่คำแผลงและคู่คำเดิมส่วนใหญ่เป็นภาษาเขมรและภาษาอื่นในปริมาณไม่แตกต่างกัน

(2) การเทียบแบบ เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบทางเสียงและหน้าที่มีความสม่ำเสมอ และมีผลผลิตภาพกับข้อมูลบางส่วนเมื่อพบคำแผลงและคู่คำเดิมส่วนใหญ่เป็นภาษาเขมร และบางส่วนเป็นภาษาอื่น และ

(3) เป็นการยืมคำศัพท์ เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบทางเสียงและหน้าที่อาจมีหรือไม่มีสม่ำเสมอ และพบคำแผลงและคู่คำเดิมทุกคำเป็นภาษาเขมรเท่านั้น

5. การเปรียบเทียบสถานภาพทางหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการศึกษาข้อมูลแบบข้ามสมัย (diachronic study) ด้วยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารวรรณคดีแต่ละแหล่งข้อมูลซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละสมัยมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความแตกต่างทั้ง ด้านความสัมพันธ์ทางเสียง ด้านความสัมพันธ์ทางหน้าที่ และภาษาที่มาจากคำศัพท์และคู่คำศัพท์ในภาษาไทย

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้จะทำให้เห็นความแตกต่างของคำแผลง คู่คำเดิม และรูปแบบคำศัพท์ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมรในวรรณคดีแต่ละเรื่อง

ทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของสถานภาพทางวิชาหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน และจะสรุปได้ว่าแท้จริงแล้วภาษาไทยยืมการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางมาจากภาษาเขมรจริงหรือไม่ เป็นเพียงการเทียบแบบ หรือยืมคำศัพท์จากภาษาเขมรมาโดยอิสระจากกัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์สถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน ชั้นแรกผู้วิจัยได้แสดงและวิเคราะห์คำศัพท์ทั้งหมดที่พบในภาษาไทยทำให้เห็นคู่คำเดิมและคำแผลง จากนั้นวิเคราะห์ว่ารูปแบบคำศัพท์และคู่คำศัพท์ดังกล่าวแสดงกระบวนการทางหน่วยคำหรือไม่ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของกระบวนการทางหน่วยคำ (morphological process) ได้แก่ ความสม่ำเสมอ (regularity) และผลิตภาพ (productivity) ทางด้านความสม่ำเสมอ นั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบของคำศัพท์โดยจำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์ทางเสียงและหน้าที่ของคำศัพท์และคู่คำศัพท์ ขณะที่การพิจารณาผลิตภาพจะวิเคราะห์ภาษาที่มาของคำศัพท์ที่พบทั้งหมด และนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปสรุปในตอนท้ายแสดงสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำที่อาจเป็นไปได้ทั้งการเป็นกระบวนการทางหน่วยคำ การเทียบแบบ หรือการยืมคำศัพท์ และแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน

4.1 หน่วยเสียงเติมกลางที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทย

จากการรวบรวมข้อมูลคำศัพท์ด้วยการนำเกณฑ์ความสัมพันธ์ทางเสียงของคำฐานและคำแผลงในการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ซึ่งได้แก่ 1) แทรก /-(a)mn-/ 2) แทรก /-am-/ 3) แทรก /-(a)m-/ และ 4) แทรก /-(a)n-/ พบคำแผลงในภาษาไทย และสามารถนำไปหาคู่คำเดิมที่ควรเป็นที่สอดคล้องกัน จำแนกตามลักษณะทางเสียงได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) เติม /-amn-/ 2) เติม /-am-/ 3) เติม /-an-/ 4) เติม /-m-/ 5) เติม /-n-/ และ 6) เติม /-ŋ-/ ซึ่งมีรายละเอียดและตัวอย่างคำเดิมและคำแผลงดังนี้

4.1.1 การเติม /-amn-/ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเดิมและคำแผลง

สำหรับการเติม /-amn-/ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเดิมและคำแผลงนั้น พบจำนวน 30 คู่ คิดเป็นร้อยละ 38.46 จากจำนวนคำทั้งหมด 78 คู่ ดังแสดงตามคู่คำเดิมและคำแผลงที่พบดังนี้

ตารางที่ 11 การเติม /-amn-/ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเดิมและคำแผลง

ที่	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่าง คู่คำเดิมที่ควรเป็น และคำแผลงที่พบ	คำเดิม ที่ควรเป็น	คำแผลงที่พบ
1	เติม /-amn-/	กล /kōn/	ก้านด /kamnōn/
2		กั้น /kān/	ก้านัน /kamnān/
3		กัล /kān/	ก้านัล /kamnān/
4		เกิด /kǎ:t/	ก้านิด /kamnǎ:t/
5		กค /kòt/	ก้าหนด /kamnòt/
6		คับ /kháp/	ก้านับ /khamnáp/
7		คัล /khān/	ก้านัล /khamnān/
8		จง /cōŋ/	จ้านง /camnōŋ/
9		จวน /cūan/	จ้านวน /camnūan/
10		จอง /cō:ŋ/	จ้านอง /camnō:ŋ/
11		แจก /cè:k/	จ้านก /camnè:k /
12		จ่าย /cà:j/	จ้านาย /camnà:j/
13		ชัน /chān/	ช้านัน /chamnān/
14		ชาญ /chā:n/	ช้านาญ /chamnā:n/
15		เดิน /dǎ:n/	ด้าเนิน /damnǎ:n/
16		ตาน /tā:n/	ต้านาน /tamnā:n/
17		ตัก /tāk/	ต้าหนัก /tamnāk/
18		แต่ง /tè:ŋ/	ต้าหนัง /tamnè:ŋ/

ที่	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่าง คู่คำเดิมที่ควรเป็น และคำแผลงที่พบ	คำเดิม ที่ควรเป็น	คำแผลงที่พบ
19	เติม /-amn-/	ทอง /thō:ŋ/	ทำนอง /thamnō:ŋ/
20		ทาย /thāj/	ทำนาย /thamnāj/
21		เทียบ /thīap/	ทำเนียบ /thamniap/
22		เทา /thāw/	ทำเนา /thamnāw/
23		พัก /phák/	พำนัก /phamnak/
24		ลัก /lák/	ลำนัก /lamnak/
25		เลา /lāw/	ลำนา /lamnāw/
26		สวน /sū:an/	สำนวน /samnū:an/
27		ลัก /sàk/	สำนัก /samnàk/
28		เสียง /sīaŋ/	สำเนียง /samniāŋ/
29		อวย /ʔūaj/	อำนวย /ʔamnūaj/
30		อจ /ʔà:t/	อำนจ /ʔamnà:t/

จะเห็นได้ว่าคู่คำศัพท์ทั้ง 30 คู่ มีความสัมพันธ์ทางเสียงด้วยการเติม /-amn-/ โดยที่เสียงพยัญชนะต้นของคำเดิมทั้ง 30 คำ อาจมีเสียงแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาคำศัพท์เป็นคู่ๆ ระหว่างคำเดิมและคำแผลง จะเห็นได้ว่าคู่คำศัพท์ทุกคู่จะมีเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ของคู่คำศัพท์ที่มีการเติม /-am-/ บางรูป ดังนี้

4.1.2 การเติม /-am-/ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเดิมและคำแผลง

ความสัมพันธ์ทางเสียงของคำเดิมและคำแผลงด้วยการเติม /-am-/ พบได้จำนวน 16 คู่ คิดเป็นร้อยละ 20.51 จากจำนวนคำทั้งหมด 78 คู่ เมื่อพิจารณาเป็นคู่ๆ จะพบว่ามีความสัมพันธ์ของคำเดิมและคำแผลงเป็นเสียงเดียวกันทุกคู่ และมีคู่คำศัพท์ที่เสียงพยัญชนะต้นของคำเดิมและเสียงพยัญชนะต้นของคำแผลงที่พบแตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 การเติม /-am-/ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเดิมและคำแผลง

ที่	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่าง คู่คำเดิมที่ควรเป็น และคำแผลงที่พบ	คำเดิม ที่ควรเป็น	คำแผลงที่พบ
1	เติม /-am-/	กราบ /krà:p/	กำราบ /kamrà:p/
2		ไกร /krāj/	กำไร /kamrāj/
3		ครบ /khróp/	กำรบ /khamróp/
4		คราม /khrām/	กำราม /khamrām/
5		จรัส /carət/	จำรัส /camrət/
6		จราย /carāj/	จำราย /camrāj/
7		จรูญ /carū:n/	จำรูญ /camrū:n/
8		เจริญ /carġ:n/	จำเจริญ /camrġ:n/
9		เจี๋ยง /caŋiəŋ/	จำเจี๋ยง /camŋiəŋ/
10		ตรวจ /truat/	ตำรวจ /tamruat/
11		ตรา /trāʔ/	ตำรา /tamrāʔ/
12		แสดง /sadē:ŋ/	สำแดง /samdē:ŋ/
13		สรวม /sŭam/	สำรวม /samrŭam/
14		สรานู /sarā:n/	สำรานู /samrā:n/
15		สรวล /sŭan/	สำรวล /samrŭan/
16		เสร็จ /sət/	สำเร็จ /samrət/

4.1.3 การเติม /-am-/ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเดิมและคำแผลงที่มีเสียงพยัญชนะต้นแตกต่างกัน

คู่คำแผลงและคำเดิมที่มีความสัมพันธ์ทางเสียงด้วยการเติม /-am-/ แสดงเสียงพยัญชนะต้นของคำเดิมและคำแผลงที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็ยังมีความสัมพันธ์ทางเสียงต่อกันได้แก่ คู่ที่ 1 – 8 มีความสัมพันธ์ของเสียงพยัญชนะต้นของคำเดิมเป็นเสียงระเบิดอโฆมะ (voiceless plosive) กับเสียงพยัญชนะต้นของกลุ่มคำศัพท์เป็นเสียงระเบิดอโฆมะ (voiced plosive) ขณะที่คู่คำศัพท์คู่ที่ 9 - 17 คำเดิมมีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงชนิด (aspirated sound) ส่วนคู่คำศัพท์ที่มีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงชนิด (unaspirated sound) และคู่คำศัพท์ที่ 18 เสียงพยัญชนะต้นของคำเดิมเป็นเสียงปุ่มเหงือกเสียดแทรก (alveolar fricative) มีคู่คำศัพท์เป็นเสียงหลังปุ่มเหงือกเสียดแทรก (palato-alveolar approximant) พบคู่คำศัพท์ทั้งหมด 18 คู่ คิดเป็นร้อยละ 23.07 จากจำนวนคำทั้งหมด 78 คู่ ดังแสดงในตารางที่ 13 ต่อไปนี้

ตารางที่ 13 การเติม /-am-/ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเดิมและคำแผลงที่มีเสียงพยัญชนะต้นแตกต่างกัน

ที่	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคู่คำเดิมที่ควรเป็นและคำแผลงที่พบ	คำเดิมที่ควรเป็น	คำแผลงที่พบ
1	เติม /-am-/ และ /p/ → /b/	ปราบ /prà:p/	บำราบ /bamrà:p/
2		ปราศ /prà:t/	บำราศ /bamrà:t/
3		ปรุง /prūŋ/	บำรุง /bamrūŋ/
4		เปรอ /prǎ:/	บำเรอ /bamrǎ:/
5	เติม /-am-/ และ /t/ → /d/	ตรง /trōŋ/	คำรง /damrōŋ/
6		ตรัส /tràt/	คำรัส /damràt/
7		ตรี /trǐ?/	คำริ /damrǐ?/
8	เติม /-am-/ และ /th/ → /d/	เถกิง /thakǎ:ŋ/	คำกิง /damkǎ:ŋ/
9	เติม /-am-/ และ /ch/ → /c/	จาย /chaŋǎ:j/	จำาย /camŋǎ:j/
10		เฉลย /chalǎ:j/	จำเลย /camlǎ:j/

ที่	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่าง คู่คำเติมที่ควรเป็น และคำแผลงที่พบ	คำเติม ที่ควรเป็น	คำแผลงที่พบ
11	เติม /-am-/ และ /kh/ → /k/	ขจร /khacō:n/	กำจร /kamcō:n/
12		ขจัด /khacāt/	กำจัด /kamcāt/
13		ขจาย /khacā:j/	กำจาย /kamcā:j/
14		เขดา /khadāw/	กำเดา /kamdāw/
15		ขล้ง /khǎŋ/	กำล้ง /kamlǎŋ/
16		เขลาะ /khòʔ/	กำเลาะ /kamlòʔ/
17		แข็ง /khě:ŋ/	กำแหง /kamhě:ŋ/
18	เติม /-am-/ และ /s/ → /ch/	เซราะ /sóʔ/	ชำเราะ /chamróʔ/

4.1.4 การเติม /-aŋ-/ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเติมและคำแผลง

คำแผลงและคำเติม ที่สัมพันธ์กันด้วย /-aŋ-/ มีความสัมพันธ์ระหว่างคำเติมและคู่คำแผลงสอดคล้องกับคู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วย /-am-/ นั่นคือ พบแค่จำนวน 2 คู่ คิดเป็นร้อยละ 2.56 จากจำนวนคำทั้งหมด 78 คู่ มีทั้งคู่คำศัพท์ที่มีเสียงพยัญชนะต้นเดียวกันในคู่คำศัพท์แรก และเสียงพยัญชนะต้นแตกต่างกันในคู่คำศัพท์คู่ที่ 2 ที่มีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงชนิด (aspirated sound) ส่วนคู่คำแผลงมีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงชนิด (unaspirated sound) ดังนี้

ตารางที่ 14 การเติม /-aŋ-/ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเติมและคำแผลง

ที่	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่าง คู่คำเติมที่ควรเป็น และคำแผลงที่พบ	คำเติม ที่ควรเป็น	คำแผลงที่พบ
1	เติม /-aŋ-/	สวาย /sawǎ:j/	สังวาย /saŋwǎ:j/
2	เติม /-aŋ-/ และ /tʰ/ → /t/	ถวาย /thawǎ:j/	ตั้งวาย /taŋwǎ:j/

4.1.5 การเติม /-m-/, /-n-/ และ /-ŋ-/ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเติมและคำแผลง

คู่คำแผลงและคำเติม ที่มี /-m-/, /-n-/ และ /-ŋ-/ แสดงความสัมพันธ์กัน พบได้จำนวน 12 คู่ คิดเป็นร้อยละ 15.38 จากจำนวนคำทั้งหมด 78 คู่ โดยมีเสียงพยัญชนะต้นของคำเติมและคู่คำแผลงที่พบมีเสียงเดียวกันเช่นเดียวกับความสัมพันธ์ของคำเติมและคู่คำแผลงที่มีการเติมเสียงอื่นๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นอีกด้วย ดังแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 การเติม /-m-/, /-n-/ และ /-ŋ-/ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเติมและคำแผลง

ที่	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคู่คำเติมที่ควรเป็นและคำแผลงที่พบ	คำเติมที่ควรเป็น	คำแผลงที่พบ
1	เติม /-m-/	सान /sǎ:n/	สมาน /samǎ:n/
2		สุด /sùt/	สมุด /samùt/
3		สุน /sǔn/	สมุน /samǔn/
4	เติม /-n-/	ขาน /khǎ:n/	ขนาน /khanǎ:n/
5		สม /sǒm/	สนม /sanǒm/
6		สอง /sǒ:ŋ/	สนอง /sanǒ:ŋ/
7		สั้น /sǎn/	สนั่น /sanǎn/
8		สุก /sùk/	สนุก /sanùk/
9		เสาะ /sǒʔ/	เสนาะ /sanǒʔ/
10	เติม /-ŋ-/	เสียม /sǐ:am/	เสี้ยม /saŋǐ:am/
11		สบ /sòp/	สงบ /saŋòp/
12		สัด /sàt/	สัจด /saŋàt/

4.1.6 คู่คำเดิมและคำแผลงในภาษาไทย

เมื่อรวบรวมข้อมูลครบทุกแหล่งข้อมูลแล้วพิจารณาการมีคู่คำศัพท์ที่ยังแบ่งรูปแบบคำเดิมและคำแผลงได้ 3 ลักษณะ ได้แก่

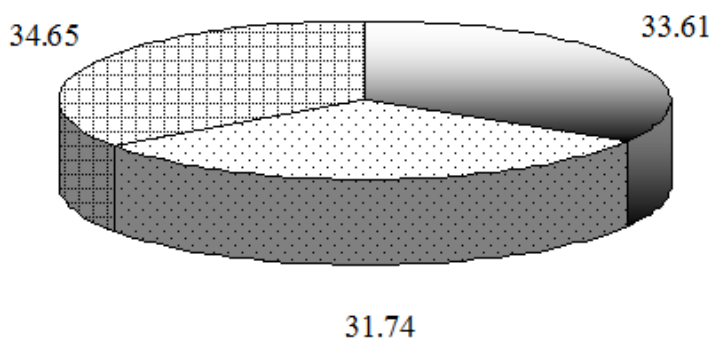
แบบที่ 1 คำแผลงที่พบคู่คำเดิม

แบบที่ 2 คำเดิมที่ไม่พบคู่คำแผลง

แบบที่ 3 คำแผลงที่ไม่พบคู่คำเดิม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ทางเสียงของคำแผลงและคู่คำเดิมที่พบในภาษาไทย พบว่ามีคำศัพท์ซึ่งไม่พบคู่เป็นจำนวนมาก นั่นคือ แบบที่ 2 และแบบที่ 3 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเดิมกลางในภาษาเขมรไม่มีความสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของกระบวนการทางหน่วยคำ ดังแสดงให้เห็นในแผนภูมิที่ 1 ที่ จะแสดงอัตราส่วนเป็นร้อยละของคำแผลงและคู่คำเดิมที่พบโดยนำเกณฑ์ทางเสียงมาจำแนก ทำให้ได้คำศัพท์ทั้งแบบที่ 1 แบบที่ 2 และแบบที่ 3 ที่จะกล่าวได้ในเบื้องต้นว่ารูปแบบที่ได้ไม่มีความสม่ำเสมอ เพราะถ้ามีความสม่ำเสมอจะต้องได้รูปแบบคำศัพท์แบบที่ 1 รูปแบบเดียวเท่านั้น ดังแสดงให้เห็นในแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 อัตราส่วนเป็นร้อยละของคำแผลงและคู่คำเดิมที่พบในภาษาไทย



รูปแบบคำเดิมและคู่คำแผลง

- แบบที่ 1 คำแผลงที่พบคู่คำเดิม
- แบบที่ 2 คำเดิมที่ไม่พบคู่คำแผลง
- แบบที่ 3 คำแผลงที่ไม่พบคู่คำเดิม

จากแผนภูมิวงกลมข้างต้นจะเห็นได้ว่าร้อยละของความสัมพันธ์ทางเสียงของคำศัพท์ และคู่คำศัพท์ที่พบในเอกสารวรรณคดีภาษาไทย จะมีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน นั่นหมายความว่า ปริมาณคำศัพท์แบบที่ 1 แบบที่ 2 และแบบที่ 3 มีปริมาณใกล้เคียงกัน แต่การที่พบว่าคำศัพท์แบบที่ 2 และแบบที่ 3 อยู่จำนวนมากนั้น แสดงว่ารูปแบบดังกล่าวในภาษาไทยไม่มีความสม่ำเสมอ และจะกล่าวได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปกติภาคกับกระบวนการสร้างคำในภาษาเขมรจึงไม่น่าจะเป็นกระบวนการทางหน่วยคำ แต่อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นการวิเคราะห์ทางเสียงเพียงอย่างเดียว การวิเคราะห์ความสม่ำเสมอของรูปแบบคำศัพท์จำเป็นต้องวิเคราะห์ทั้งทางเสียงและหน้าที่ ซึ่งหมายถึงรูปแบบคำศัพท์จะมีความสม่ำเสมอก็ต่อเมื่อรูปแบบดังกล่าวมีความสัมพันธ์ทางเสียงและหน้าที่เป็นแบบหนึ่งต่อหนึ่ง นั่นคือรูปแบบทางเสียงใดๆ ต้องมีรูปแบบทางหน้าที่ที่แน่นอนและมีเพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น ดังนั้นการวิเคราะห์ความสม่ำเสมอของรูปแบบคำเพลงในภาษาไทย จำเป็นต้องวิเคราะห์ความสอดคล้องทางเสียงและหน้าที่ของรูปแบบดังกล่าวอีกด้วย

4.2 ความสม่ำเสมอของรูปแบบความสัมพันธ์ของคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทย

ในการวิเคราะห์สถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของคำแผลงและคู่คำเดิมในภาษาไทย ผู้วิจัยได้อาศัยลักษณะสำคัญของกระบวนการทางหน่วยคำเป็นเกณฑ์สำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งได้แก่ ความสม่ำเสมอของรูปแบบคำศัพท์ และผลผลิตภาพของรูปแบบคำศัพท์

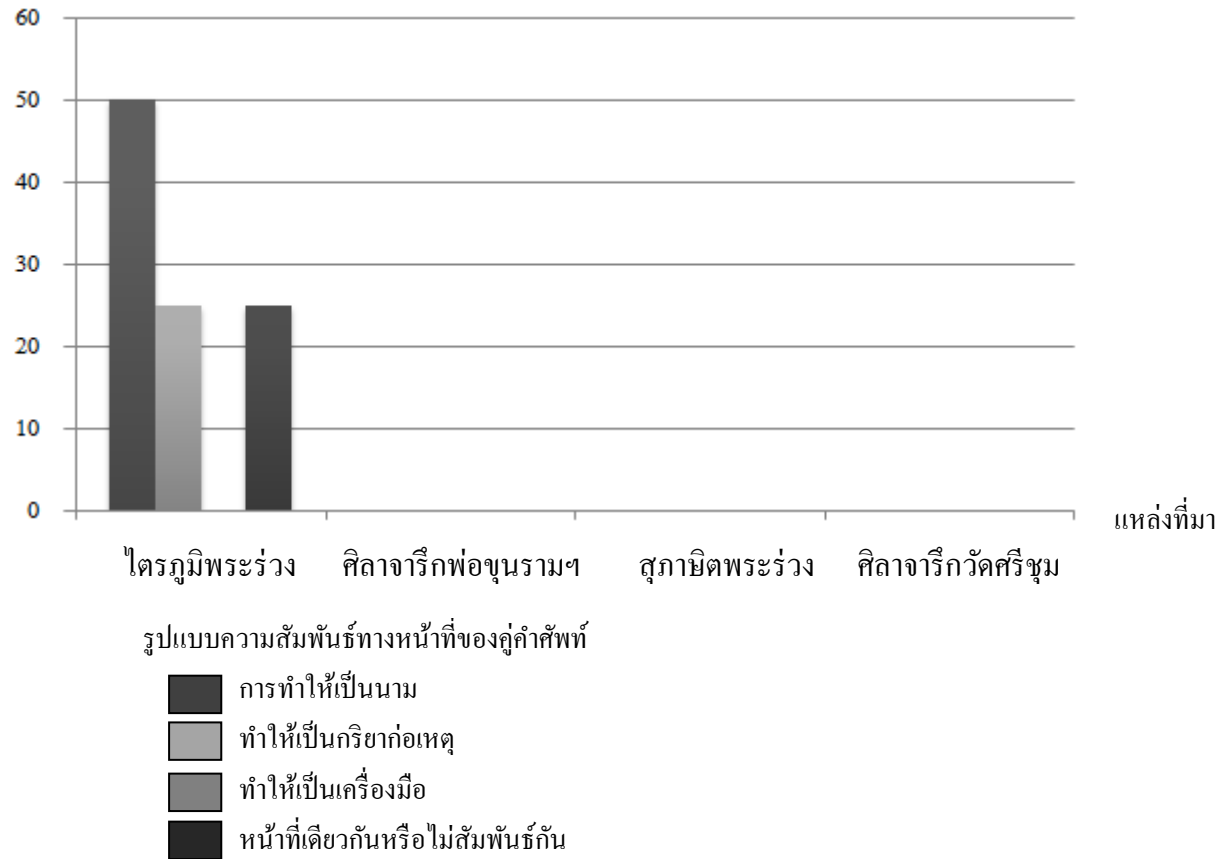
ความสม่ำเสมอเป็นลักษณะสำคัญของกระบวนการทางหน่วยคำ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสม่ำเสมอของรูปแบบคำศัพท์จากความสัมพันธ์ทางเสียงและหน้าที่ โดยได้แบ่งเป็น 6 ประเภทหลัก ได้แก่ คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันทางเสียงด้วยการเติม /-amn-/ , เติม /-am-/ , เติม /-an-/ , เติม /-anɯ-/ , เติม /-m-/ , /-n-/ และ /-ŋ-/ ดังนี้

4.2.1 คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/

คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันทางเสียงด้วยการเติม /-amn-/ ถือว่าเป็นรูปแบบทางเสียงที่พบมากที่สุด ในวรรณคดีและเอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทุกเรื่อง หากจะกล่าวว่ารูปแบบทางเสียงนี้ภาษาไทยยืมมาจากภาษาเขมรมาจะต้องมีลักษณะทางหน้าที่เป็นการทำให้เป็นนามเท่านั้น แต่จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีหน้าที่ทั้งการทำให้เป็นนาม การทำเป็นกริยาก่อเหตุ การทำเป็นเครื่องมือ รวมถึงการพบว่ามีหน้าที่เดียวกันหรือไม่สัมพันธ์กันซึ่งไม่ใช่ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ กล่าวคือ นอกจากจะไม่มี ความสม่ำเสมอแล้วยังไม่ใช้รูปแบบที่ยืมมาจากภาษาเขมรอีกด้วย ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2 ถึง 4 และตัวอย่างคำศัพท์ที่พบ

แผนภูมิที่ 2 ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยสุโขทัย

ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ ทั้งหมด



แผนภูมิที่ 2 แสดงร้อยละของคู่คำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยสุโขทัย ซึ่งประกอบด้วย ไตรภูมิพระร่วง ศิลปินรื้อฟื้นของขุนรามคำแหง สุภายิตพระร่วง และศิลปินรื้อฟื้นของวัดศรีชุม เมื่อพิจารณาแผนภูมิแล้วจะเห็นได้ว่าร้อยละของคู่คำศัพท์จะแสดงเพียงแหล่งที่มาจากไตรภูมิพระร่วงเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากไม่พบคำศัพท์ที่หาได้ในศิลปินรื้อฟื้นของขุนรามคำแหง สุภายิตพระร่วง และศิลปินรื้อฟื้นของวัดศรีชุม สำหรับข้อมูลที่แสดงจะเห็นได้ว่าคู่คำศัพท์มีทั้งที่มีหน้าที่ทำให้เป็นนาม ทำให้เป็นกริยาต่อเหตุ และมีหน้าที่เดียวกันหรือไม่มีความสัมพันธ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การทำให้เป็นนาม

อาจ /ʔà:t/ ‘สามารถ, กล้า’	อำนาจ /ʔamnà:t/ ‘ความสามารถ, กล้า’
เดิน /dʒ:n/ ‘ก้าวไป’	ดำเนิน /damnʒ:n/ ‘การก้าวไป’

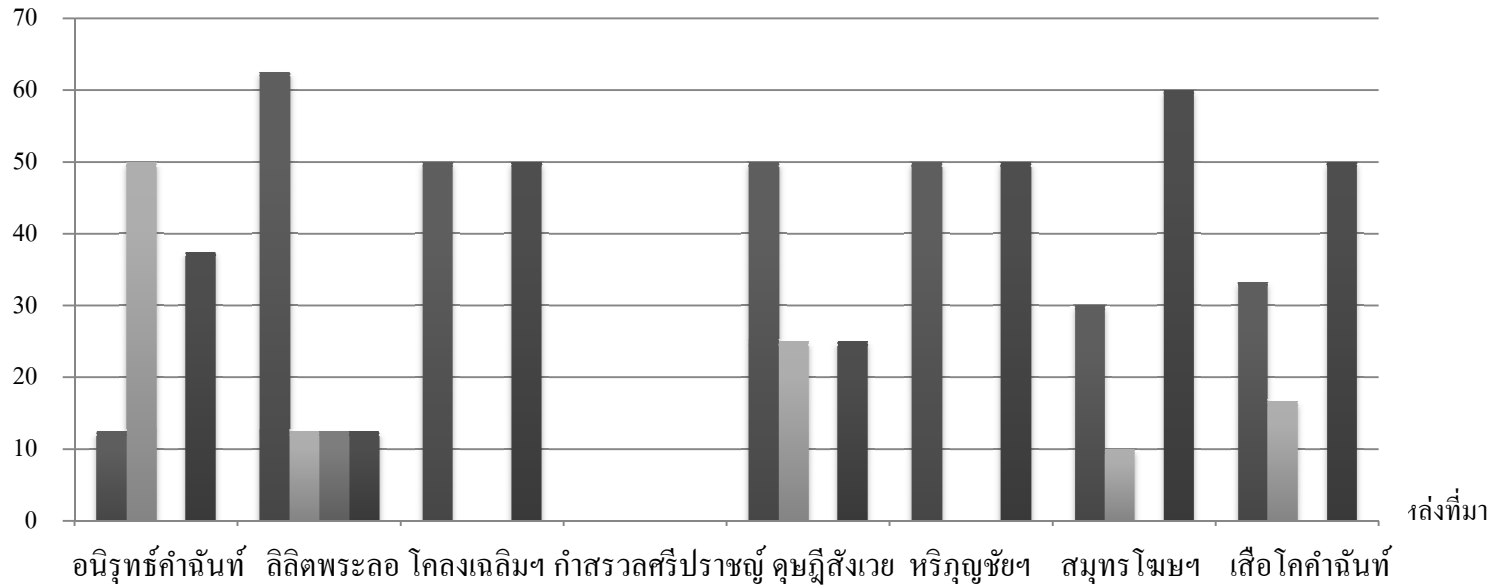
เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน

เกิด /kʰ:t/ ‘มีขึ้น’	กำเนิด /kamnʰ:t/ ‘มีขึ้น’
อวย /ʔūaj/ ‘อนุญาติ, ให้’	อำนาจ /ʔamnūaj/ ‘อนุญาติ, ให้’

ตัวอย่างแสดงให้เห็นรูปแบบที่ไม่มีความสม่ำเสมอ เนื่องจากรูปแบบทางเสียงหนึ่งๆ ไม่สัมพันธ์อย่างเป็นระบบหรือไม่สัมพันธ์แบบ 1 ต่อ 1 กับรูปแบบทางหน้าที่ ตัวอย่างที่แสดงมีความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำเดิมกับคำแผลงด้วย /-amn-/ ทุกคู่ แต่มีหน้าที่เป็นได้หลากหลาย ทั้งการทำให้เป็นนาม และเป็นกริยาที่มีความหมายเดียวกันซึ่งไม่ใช่ลักษณะของกระบวนการทางหน่วยคำ แต่ที่ปรากฏความสัมพันธ์ของคำเดิมและคำแผลงมีหลากหลายมาก ได้แก่ การทำให้เป็นนาม การทำให้เป็นกริยาต่อเหตุ การมีหน้าที่เดียวกัน และไม่มีความสัมพันธ์กัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ทำให้กล่าวได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบในวรรณคดีสมัยสุโขทัย ไม่มีความสม่ำเสมอ นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่ารูปแบบข้างต้นแสดงการไม่เป็นรูปแบบทางเสียงและหน้าที่ที่สอดคล้องกับภาษาเขมร กล่าวคือหากคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยมีที่มาจากกริยาการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลางในภาษาเขมรแล้ว คำเดิมและคำแผลงซึ่งสัมพันธ์กันด้วย /-amn-/ ทุกคู่จะต้องมีหน้าที่เดียวกันคือการทำให้เป็นนามเช่นเดียวกับภาษาเขมรเท่านั้น

แผนภูมิที่ 3 ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยอยุธยา

ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ ทั้งหมด



รูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ของกลุ่มคำศัพท์

- การทำให้เป็นนาม
- ทำให้เป็นกริยาต่อเหตุ
- ทำให้เป็นเครื่องมือ
- หน้าที่เดียวกันหรือไม่สัมพันธ์กัน

แผนภูมิที่ 3 แสดงร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยอยุธยา ซึ่งประกอบด้วย อนิรุทธคำฉันท์ ลิลิตพระลอ โคลงเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนารายณ์ กำสรวลศรีปราชญ์ คุชฎีสังเวศ นิราศหริภุญชัย สมุทรโฆษคำฉันท์ และเสื่อโคคำฉันท์ ข้อมูลทุกแหล่งที่มาแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคำศัพท์ที่มีหน้าที่ทำให้เป็นนาม ทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ ทำให้เป็นเครื่องมือ และมีหน้าที่เดียวกันหรือไม่มีความสัมพันธ์ แสดงให้เห็นถึงการไม่เป็นรูปแบบทางเสียงและหน้าที่แบบหนึ่งต่อหนึ่ง และอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบในวรรณคดีสมัยอยุธยาไม่มีความสม่ำเสมอเช่นเดียวกับข้อมูลในสมัยสุโขทัยอีกด้วย ดังตัวอย่างนี้

การทำให้เป็นนาม

คัล /khān/ ‘เฝ้า’

ค่านัล /khamnān/ ‘การเฝ้า’

จง /cōŋ/ ‘ตั้งใจ, หมาย’

จันจง /camnōŋ/ ‘ความตั้งใจ’

การทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ

เทียบ /thiāp/ ‘ชิด’

ทำเนียบ /thamnīap/ ‘ทำให้ชิดกัน’

การทำให้เป็นเครื่องมือ

กัน /kān/ ‘ป้อง’

กำนัน /kamnān/ ‘ผู้ป้องกัน’

ไม่มีความสัมพันธ์กัน

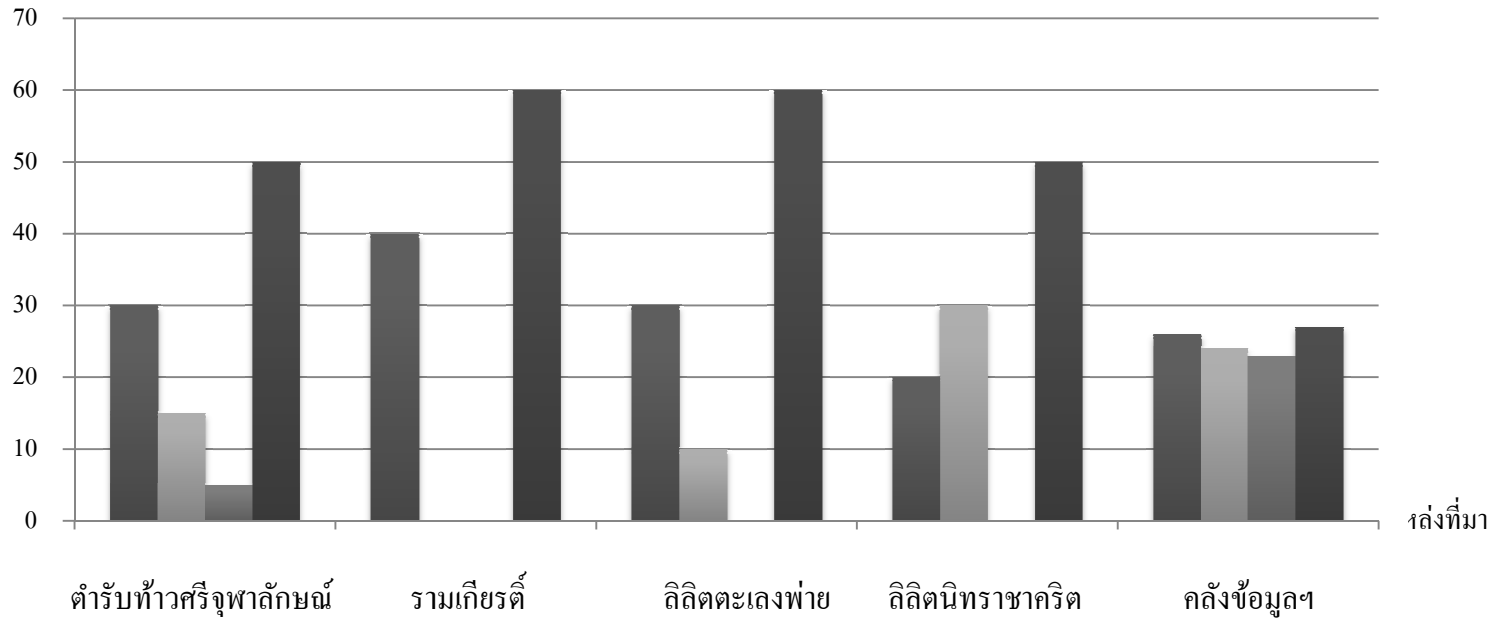
กัล /kān/ ‘เช่า’

ก่านัล /kamnān/ ‘ของที่ให้อย่างเต็มใจ’

ตัวอย่างแสดงให้เห็นรูปแบบที่ไม่มีความสม่ำเสมอ เนื่องจากรูปแบบทางเสียงหนึ่งๆ ไม่สัมพันธ์อย่างเป็นระบบหรือไม่สัมพันธ์แบบ 1 ต่อ 1 กับรูปแบบทางหน้าที่ ตัวอย่างที่แสดงความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำเดิมกับคำแผลงด้วย /-amn-/ ทุกคู่ แต่มีหน้าที่เป็นได้หลากหลาย ที่ปรากฏความสัมพันธ์ของคำเดิมและคำแผลงมีหลากหลายมาก ทำให้กล่าวได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ดังกล่าวที่พบในวรรณคดีสมัยอยุธยาไม่มีความสม่ำเสมอซึ่งเป็นลักษณะของกระบวนการทางหน่วยคำ นอกจากนี้ถ้าสังเกตเพิ่มเติมจะพบว่ารูปแบบดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงการไม่เป็นรูปแบบทางเสียงและหน้าที่ที่สอดคล้องกับภาษาเขมร กล่าวคือหากคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยมีที่มาจากกริยาการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลางในภาษาเขมรแล้ว คำเดิมและคำแผลงซึ่งสัมพันธ์กันด้วย /-amn-/ ทุกคู่จะต้องมีหน้าที่เดียวคือการทำให้เป็นนาม เช่นเดียวกับภาษาเขมรเท่านั้น

แผนภูมิที่ 4 ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยธนบุรี รัตนโกสินทร์ ถึงปัจจุบัน

ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ ทั้งหมด



รูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ของกลุ่มคำศัพท์

- การทำให้เป็นนาม
- ทำให้เป็นกริยาต่อเหตุ
- ทำให้เป็นเครื่องมือ
- หน้าที่เดียวกันหรือไม่สัมพันธ์กัน

แผนภูมิที่ 4 แสดงรายละเอียดของกลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยธนบุรี รัตนโกสินทร์ถึงปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยคำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ รามเกียรติ์ ลิลิตตะเลงพ่าย ลิลิตนิทราชาคริต และคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ข้อมูลทุกแหล่งที่มาแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคำศัพท์มีทั้งที่มีหน้าที่ทำให้เป็นนาม ทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ ทำให้เป็นเครื่องมือ และมีหน้าที่เดียวกันหรือไม่มีความสัมพันธ์ แสดงให้เห็นถึงการไม่เป็นรูปแบบทางเสียงและหน้าที่แบบหนึ่งต่อหนึ่ง และอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบในวรรณคดีสมัยนี้ไม่มีความสม่ำเสมอ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่

การทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ

จง /cōṅ/ ‘ผูก, ติด’

จำนอง /camnōṅ/ ‘ทำให้ผู้กกัน’

เป็นคำกริยาที่มีความหมายเหมือนกัน

ทาย /thāj/ ‘คาดเดา’

ทำนาย /thamnāj/ ‘คาดเดา’

เสียง /sīaṅ/ ‘สิ่งที่ได้ยิน’

สำเนียง /samniāṅ/ ‘สิ่งที่ได้ยิน’

ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สวน /sūan/ ‘พิจารณา’

สำนวน /samnūan/ ‘ถ้อยคำ’

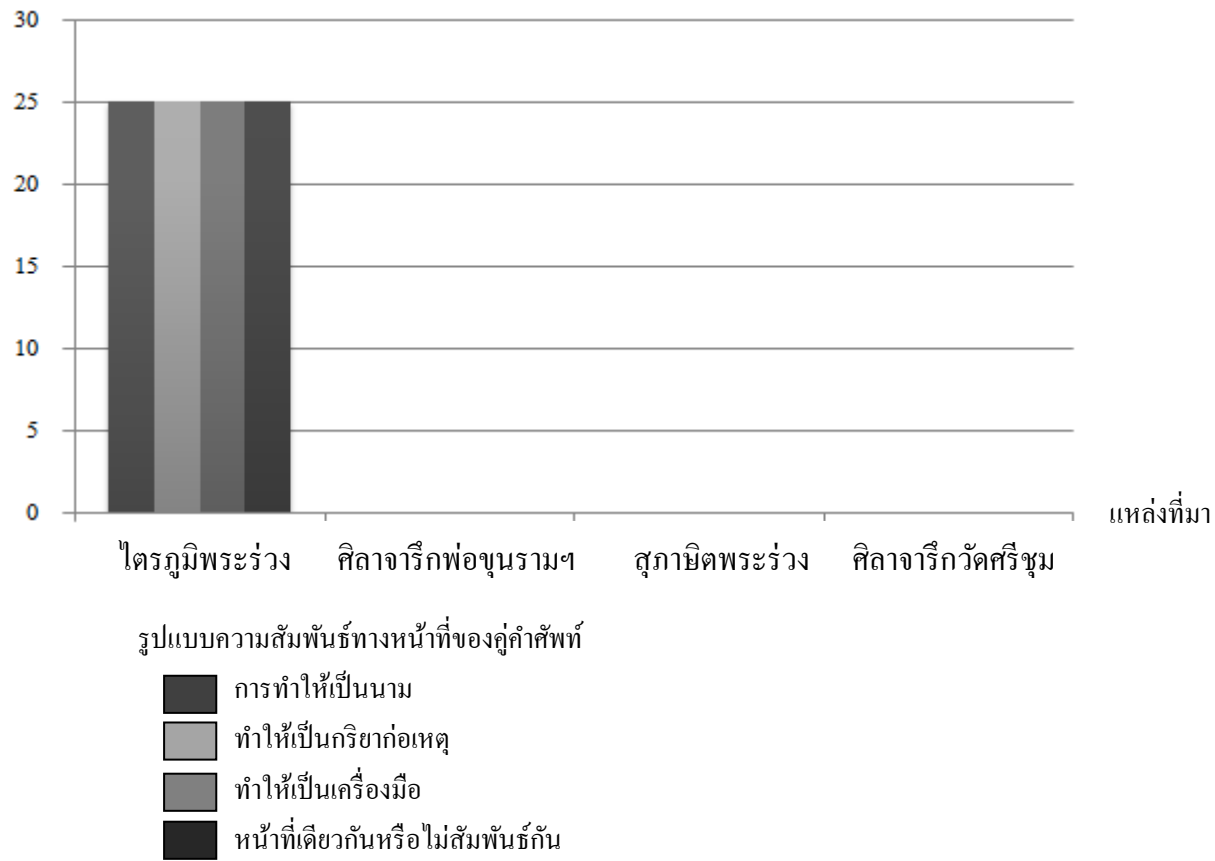
กล่าวได้ว่ากลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม /-amn-/ จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ จากแหล่งข้อมูลทุกแหล่งพบว่ากลุ่มคำศัพท์มีทั้งที่มีหน้าที่ทำให้เป็นนาม ทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ ทำให้เป็นเครื่องมือ และมีหน้าที่เดียวกันหรือไม่มีความสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่วิเคราะห์ไม่มีความแน่นอน ไม่มีเกณฑ์ที่ตายตัว ทำให้พบรูปแบบของคำศัพท์ที่หลากหลายไม่เป็นระบบ แสดงถึงการเป็นรูปแบบที่ไม่สม่ำเสมอ

4.2.2 กลุ่มคำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-am-/

กลุ่มคำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-am-/ ถือว่าเป็นรูปแบบทางเสียงที่พบในวรรณคดีและเอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทุกเรื่อง แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ การเติม /-am-/ ที่เสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเดียวกัน และการเติม /-am-/ ที่มีเสียงพยัญชนะต้นแตกต่างกันรูปแบบทางเสียงชนิดนี้จะมีลักษณะทางหน้าที่ ประกอบด้วย การทำให้เป็นนาม การทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ การทำให้เป็นเครื่องมือ และมีหน้าที่เดียวกันหรือไม่สัมพันธ์กัน รูปแบบที่พบจะแสดงในแผนภูมิที่ 5 ถึง 7 พร้อมกับตัวอย่างคำศัพท์ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 5 ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม **/-am-/** จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยสุโขทัย

ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม **/-am-/** ทั้งหมด



แผนภูมิที่ 5 แสดงร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม /-am-/ จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยสุโขทัย ซึ่งประกอบด้วย ไตรภูมิพระร่วง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง สุภษิตพระร่วง และศิลาจารึกวัดศรีชุม เมื่อพิจารณาแผนภูมิแล้วจะเห็นได้ว่าร้อยละของกลุ่มคำศัพท์จะแสดงเพียงแหล่งที่มาจากไตรภูมิพระร่วงเท่านั้น ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแผนภูมิที่ 2 สำหรับข้อมูลที่แสดงจะเห็นได้ว่ากลุ่มคำศัพท์มีทั้งที่มีหน้าที่ทำให้เป็นนาม ทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ และมีหน้าที่เดียวกันหรือไม่มีความสัมพันธ์ แสดงให้เห็นถึงการไม่เป็นรูปแบบทางเสียงและหน้าที่แบบหนึ่งต่อหนึ่ง และอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบในวรรณคดีสมัยสุโขทัยไม่มีความสม่ำเสมอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การทำให้เป็นนาม

ครบ /khróp/ ‘เต็ม’

คำรบ /khamróp/ ‘รอบ’

การทำให้เป็นเครื่องมือ

เฉลย /chalǰj/ ‘แก้’

จำเลย /camlǰj/ ‘ผู้แก้’

เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน

เสร็จ /sèt/ ‘สิ้น, จบ’

สำเร็จ /samrèt/ ‘สิ้นแล้ว’

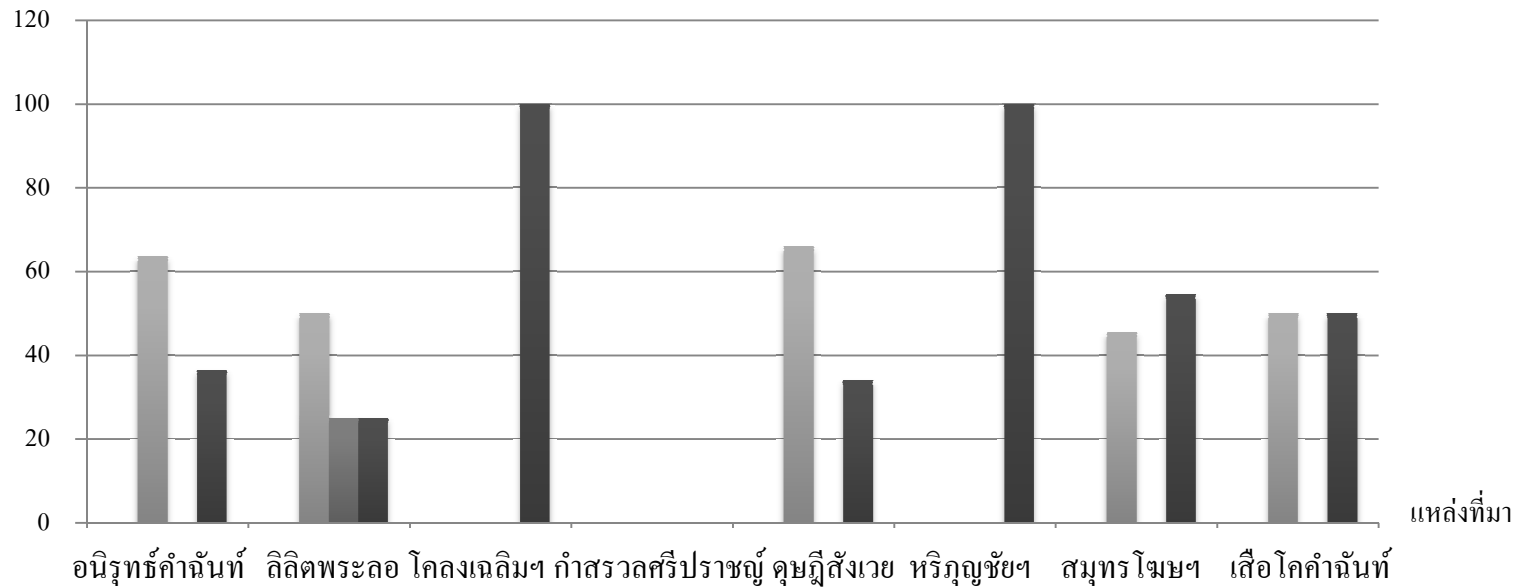
ตรี /tri?/ ‘คิด, ตรอง’

คำริ /damri?/ ‘คิด, ตรอง’

ตัวอย่างแสดงให้เห็นรูปแบบที่ไม่มีความสม่ำเสมอ เนื่องจากรูปแบบทางเสียงหนึ่งๆ ไม่สัมพันธ์อย่างเป็นระบบหรือไม่สัมพันธ์แบบ 1 ต่อ 1 กับรูปแบบทางหน้าที่ ตัวอย่างที่แสดงมีความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำเติมกับคำแผลงด้วยการเติม /-am-/ ทุกคู่ แต่มีหน้าที่เป็นได้หลากหลายทั้งการทำให้เป็นนาม การทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ การทำให้เป็นเครื่องมือ และไม่มี ความสัมพันธ์กันซึ่งไม่ใช่ลักษณะของกระบวนการทางหน่วยคำ นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่ารูปแบบคำศัพท์แสดงให้เห็นถึงการไม่เป็นรูปแบบทางเสียงและหน้าที่ที่สอดคล้องกับภาษาเขมร กล่าวคือ หากคำเติมและคำแผลงในภาษาไทยมีที่มาจากกริยาการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางใน ภาษาเขมรแล้ว คำเติมและคำแผลงซึ่งสัมพันธ์กันด้วยการเติม /-am-/ ทุกคู่จะต้องมีหน้าที่เดียว คือการทำให้เป็นกริยาก่อเหตุเช่นเดียวกับภาษาเขมรเท่านั้น แต่ที่ปรากฏความสัมพันธ์ของคำเติม และคำแผลงมีหลากหลายมาก

แผนภูมิที่ 6 ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม **/-am-/** จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยอยุธยา

ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม **/-am-/** ทั้งหมด



รูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ของกลุ่มคำศัพท์

- การทำให้เป็นนาม
- ทำให้เป็นกริยาต่อเหตุ
- ทำให้เป็นเครื่องมือ
- หน้าที่เดียวกันหรือไม่สัมพันธ์กัน

แผนภูมิที่ 6 แสดงร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม */-am-/* จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยอยุธยา ซึ่งประกอบด้วย อนิรุทธคำฉันท์ ลิลิตพระลอ โคลงเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนารายณ์ กำสรวลศรีปราชญ์ ดุษฎีสังเวย นิราศหริภุญชัย สมุทรโฆษคำฉันท์ และเสื่อโคคำฉันท์ ข้อมูลส่วนใหญ่ยกเว้นกำสรวลศรีปราชญ์ซึ่งไม่พบคู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์ทั้งทางเสียงและหน้าที่ แสดงให้เห็นว่าคู่คำศัพท์มีทั้งที่มีหน้าที่ทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ และมีหน้าที่เดียวกันหรือไม่มีความสัมพันธ์ ขณะที่การทำให้เป็นเครื่องมือพบเพียงคู่เดียวในลิลิตพระลอคือตำรวจ “ผู้ตรวจ” และตรวจ “พิจารณา” อย่างไรก็ตามคู่คำศัพท์ที่มีหน้าที่ทำให้เป็นนามจะไม่พบเลย และแสดงให้เห็นถึงการไม่เป็นรูปแบบทางเสียงและหน้าที่แบบหนึ่งต่อหนึ่ง และจะสรุปได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบในวรรณคดีสมัยอยุธยานอกจากไม่มีความสม่ำเสมอแล้วยังไม่ได้ยืมมาจากภาษาเขมรเช่นเดียวกับข้อมูลในสมัยสุโขทัยอีกด้วย ดังตัวอย่าง

การทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ

เถกิง /*thak̄c̄iŋ*/ ‘สูงศักดิ์’

คำเกิง /*damk̄c̄iŋ*/ ‘ยกให้สูง’

เป็นคำวิเศษณ์ที่มีความหมายเช่นเดียวกัน

จรัส /*carət*/ ‘สว่าง, รุ่งเรือง’

จำรัส /*camrət*/ ‘สว่าง, รุ่งเรือง’

ขจร /*khac̄ōm*/ ‘ฟุ้ง’

กำจร /*kamc̄ōm*/ ‘ฟุ้งไป’

ไม่มีความสัมพันธ์

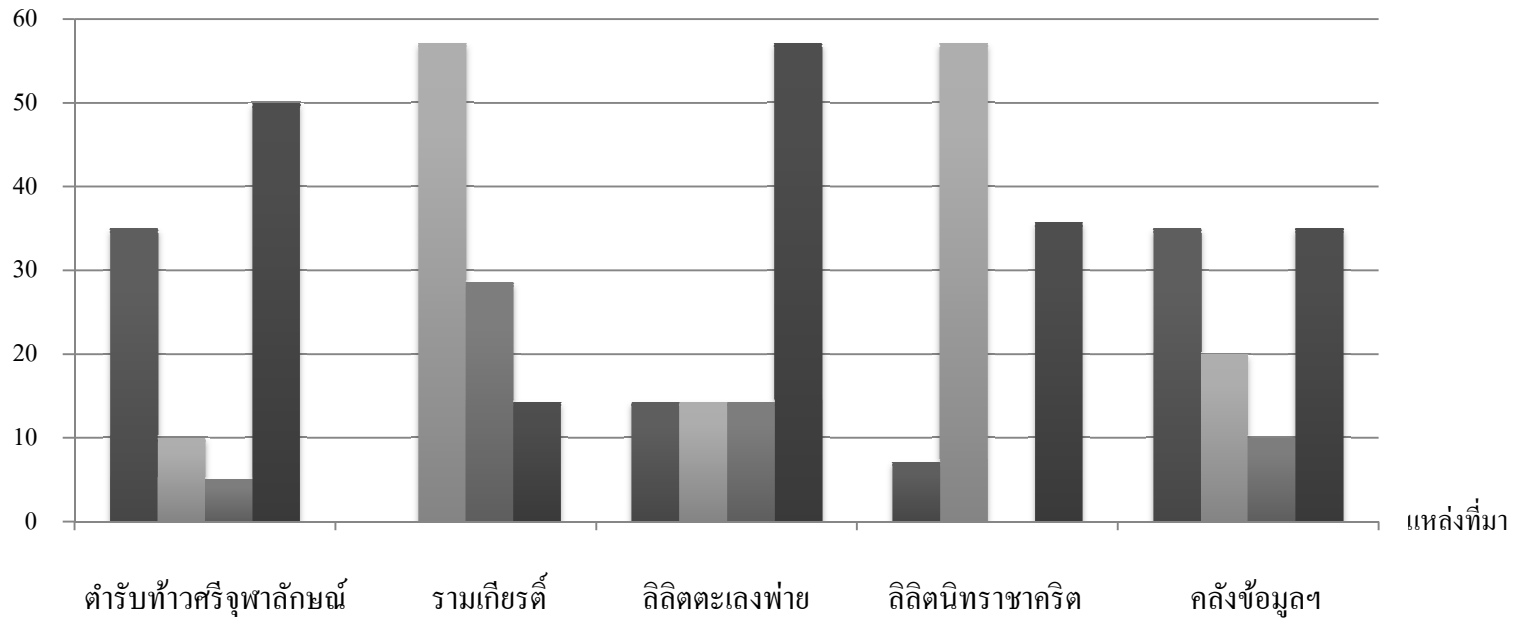
กถ /*kōn*/ ‘เป็นอุบาย’

กำนถ /*kamnōn*/ ‘เครื่องเช่น’

ตัวอย่างแสดงให้เห็นรูปแบบที่ไม่มีความสม่ำเสมอ เนื่องจากรูปแบบทางเสียงหนึ่งๆ ไม่สัมพันธ์อย่างเป็นระบบหรือไม่สัมพันธ์แบบ 1 ต่อ 1 กับรูปแบบทางหน้าที่ ตัวอย่างที่แสดงมีความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำเดิมกับคำแผลงด้วยการเติม */-am-/* ทุกคู่ แต่มีหน้าที่เป็นได้หลากหลาย นอกจากนี้ถ้าสังเกตเพิ่มเติมจะพบว่ารูปแบบดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงการไม่เป็นรูปแบบทางเสียงและหน้าที่ที่สอดคล้องกับภาษาเขมร คำเดิมและคำแผลงซึ่งสัมพันธ์กันด้วยการเติม */-am-/* ทุกคู่จะต้องมีหน้าที่เดียวคือการทำให้เป็นกริยาก่อเหตุเช่นเดียวกับภาษาเขมรเท่านั้น แต่ที่ปรากฏความสัมพันธ์ของคำเดิมและคำแผลงมีหลากหลายมาก

แผนภูมิที่ 7 ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม **/-am-/** จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยธนบุรี รัตนโกสินทร์ ถึงปัจจุบัน

ร้อยละของกลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม **/-am-/** ทั้งหมด



รูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ของกลุ่มคำศัพท์

- การทำให้เป็นนาม
- ทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ
- ทำให้เป็นเครื่องมือ
- หน้าที่เดียวกันหรือไม่สัมพันธ์กัน

แผนภูมิที่ 7 แสดงร้อยละของคู่คำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม */-am-/* จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ ในสมัยชนบุรี รัตนโกสินทร์ถึงปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วย คำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ รามเกียรติ์ ลิลิตตะเลงพ่าย ลิลิตนิทราชาคริต และคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ข้อมูลทุกแหล่งที่มาแสดงให้เห็นว่าคู่คำศัพท์มีทั้งที่มีหน้าที่ทำให้เป็นนาม ทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ ทำให้เป็นเครื่องมือ และมีหน้าที่เดียวกันหรือไม่มีความสัมพันธ์ แสดงให้เห็นถึงการไม่เป็นรูปแบบทางเสียงและหน้าที่แบบหนึ่งต่อหนึ่ง และอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบในวรรณคดีสมัยนี้ไม่มีความสม่ำเสมอเช่นเดียวกับข้อมูลในสมัยสุโขทัยและอยุธยาอีกด้วย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนได้แก่

ทำให้เป็นเครื่องมือ

ตรวจ /truat/ ‘พิจารณา’

ตำรวจ /tamrùat/ ‘ผู้ตรวจ’

เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน

ขจาย /khacāj/ ‘เรียขจาย’

กำจาย /kamcāj/ ‘เรียขจาย’

ตรัส /trət/ ‘พูด’

คำรัส /damrət/ ‘พูด’

แสดง /sadē:ŋ/ ‘ปรากฏ’

สำแดง /samdē:ŋ/ ‘ปรากฏ’

กล่าวได้ว่าคู่คำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการเติม */-am-/* จำแนกตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางหน้าที่ จากแหล่งข้อมูลทุกแหล่งพบว่าคู่คำศัพท์มีทั้งที่มีหน้าที่ทำให้เป็นนาม ทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ ทำให้เป็นเครื่องมือ และมีหน้าที่เดียวกันหรือไม่มีความสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่วิเคราะห์ไม่มีความแน่นอน ไม่มีเกณฑ์ที่ตายตัว ทำให้พบรูปแบบของคำศัพท์ที่หลากหลายไม่เป็นระบบ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพบคู่คำศัพท์ที่มีหน้าที่เดียวกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กันเลยซึ่งไม่ใช่ลักษณะทางไวยากรณ์หน้าที่

4.2.3 คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-aŋ-/

คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-aŋ-/ ถือว่าเป็นรูปแบบทางเสียงที่พบในวรรณคดีและเอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูลบางแหล่งเท่านั้น แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ การเติม /-aŋ-/ ที่เสียงพยัญชนะต้นไม่แตกต่างกัน และการเติม /-aŋ-/ ที่มีเสียงพยัญชนะต้นไม่แตกต่างกัน เป็นที่สังเกตว่ารูปแบบทางเสียงชนิดนี้หากสอดคล้องกับการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมรจะมีลักษณะทางหน้าที่เป็นการทำให้เป็นนามเท่านั้น แต่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคำศัพท์ในภาษาไทยแสดงหน้าที่เป็นเครื่องมือ ซึ่งพบได้ในแหล่งข้อมูลลิลิตตะเลงพ่ายและคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติเท่านั้น ซึ่งคำศัพท์ที่พบคือ

ถวาย /thawǎj/ ‘ให้’ ตังถวาย /taŋwǎj/ ‘ของที่ให้’

คู่คำศัพท์ที่พบไม่ได้แสดงความสัมพันธ์ทางหน้าที่เป็นการทำให้เป็นนาม แต่แสดงหน้าที่เป็นการทำเป็นเครื่องมือ จะสังเกตได้ว่าไม่เป็นรูปแบบทางเสียงและหน้าที่เช่นเดียวกับการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร

4.2.4 คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-m-/

คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-m-/ เช่น สาน-สมาน สุด-สมุด เป็นต้น ถือว่าเป็นรูปแบบทางเสียงที่พบในปริมาณไม่มากในวรรณคดีและเอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทุกเรื่อง และพบเฉพาะคำเติมหรือคำแผลงแบบใดแบบหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่มีข้อมูลที่จะวิเคราะห์รูปแบบคำศัพท์ชนิดนี้ได้ ซึ่งรูปแบบทางเสียงชนิดนี้จะมีลักษณะทางหน้าที่เป็นการทำให้เป็นนามและเป็นกริยาก่อเหตุเท่านั้นหากสอดคล้องกับการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร

4.2.5 คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-n-/

คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-n-/ ถือว่าเป็นรูปแบบทางเสียงที่พบในปริมาณน้อยในวรรณคดีและเอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทุกเรื่อง และเป็นที่สังเกตว่ารูปแบบทางเสียงชนิดนี้จะมีลักษณะทางหน้าที่ ประกอบด้วยการทำเป็นนามและการทำให้เป็นเครื่องมือเท่านั้นหากสอดคล้องกับการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร แต่จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าพบคู่คำศัพท์ประเภทนี้ในแหล่งข้อมูลประกอบบางแหล่งเท่านั้น ได้แก่ ลิลิตพระลอ โคลงนิราศหริภุญชัย สมุทรโฆษคำฉันท์ เสือโคคำฉันท์ ลิลิตตะเลงพ่าย ลิลิตนิทราชาคริต และคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สม /sǒm/ ‘เหมาะ, ร่วมด้วย’	สนม /sanǒm/ ‘นางใน’
สอง /sǒw:ŋ/ ‘จำนวนหนึ่งบวกหนึ่ง’	สนอง /sanǒw:ŋ/ ‘รองรับ’
ขาน /khǎ:m/ ‘เรียก’	ขนาน /khanǎ:m/ ‘เรียก’
สั้น /sǎn/ ‘โยก, คลอน’	สนั่น /sanǎn/ ‘ดังกึกก้อง’

จะเห็นว่าคู่คำศัพท์ที่พบไม่มีความสัมพันธ์กันทางหน้าที่หรือมีหน้าที่เดียวกัน ซึ่งไม่ใช่คุณสมบัติของกระบวนการทางหน่วยคำ นั่นคือไม่มีความสม่ำเสมอทางเสียงและหน้าที่นั่นเอง

4.2.6 คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-ŋ-/

คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-ŋ-/ เช่น สบ-สงบ สัด-สัจด์ เป็นต้น เป็นรูปแบบทางเสียงที่พบในปริมาณน้อยในวรรณคดีและเอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทุกเรื่อง เช่นเดียวกับคู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันด้วยการเติม /-m-/ หากสังเกตเพิ่มเติมจะพบว่ารูปแบบทางเสียงชนิดนี้จะมีลักษณะทางหน้าที่เป็นการทำให้เป็นนามเท่านั้นหากสอดคล้องกับการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร แต่จากการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พบเฉพาะคำเติมหรือคำแผลงแบบใดแบบหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่มีข้อมูลที่จะวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสม่ำเสมอและผลผลิตของคำศัพท์และรูปแบบคำศัพท์ชนิดนี้

4.3 ผลผลิตภาพของรูปแบบความสัมพันธ์ของคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทย

นอกจากการพิจารณาความสม่ำเสมอ (regularity) จากความสัมพันธ์ของกลุ่มคำศัพท์ทางเสียงและหน้าที่แล้ว การพิจารณาผลผลิตภาพ (productivity) ด้วยการวิเคราะห์ภาษาที่มาจากกลุ่มคำศัพท์ที่สอดคล้องกันทั้งทางเสียงและหน้าที่ ยังช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ของคำเดิมและคำแผลง การวิเคราะห์คำเดิมและกลุ่มคำแผลงที่พบทั้งหมด 194 คำ ด้วยการนำคำศัพท์ดังกล่าวไปค้นที่มาทางภาษาของคำจากพจนานุกรมไทยที่บอกภาษาที่มาจากคำและพจนานุกรมคำยืมภาษาต่างประเทศ รวมถึงพจนานุกรมภาษาต่างประเทศ ดังนี้

กาญจนา นาคสกุล . พจนานุกรมไทย-เขมร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

เรียรชัย เอี่ยมวรเมธ. พจนานุกรมไทย ฉบับใหม่. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2544.

วิทย์ เทียงบูรณธรรม. พจนานุกรมศัพท์ทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศ พร้อมคำอธิบาย. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น, 2532.

ศานติ ภัคดีคำ. พจนานุกรมคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2549.

ผลจากการค้นหาภาษาที่มาจากคำศัพท์พบว่าคำศัพท์ทั้งหมด 194 คำ เป็นคำที่มีที่มาจากภาษาเขมรทั้งสิ้น ดังแสดงให้เห็นในตารางต่อไปนี้ ซึ่งบอกคำศัพท์ในภาษาที่มาเป็นภาษาเขมรทุกคำ ดังนี้

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ด้านภาษาที่มาเป็นภาษาเขมรของคำเดิมและกลุ่มคำแผลงที่พบในภาษาไทย

คำเดิมที่พบ	คำศัพท์ในภาษาเขมร	ความหมาย	คำแผลงที่พบ	คำศัพท์ในภาษาเขมร	ความหมาย
กัน	กาน់	ดำรงไว้	ก้านั้น	ก้านัน	ผู้ดำรงไว้
เกิด	เกิด	มีขึ้น	กำเนิด	ก่เนิด	ทำให้มีขึ้น
กต	กต	หมาย, ตรา	กำหนด	กัณฑ์	การหมายไว้
คัด	คาล់	เฝ้า	ค่านัด	ค่านาล់	การเฝ้า
จง	จง	หมาย, ตั้งใจ	จ้านง	จันง	ความตั้งใจ
จอง	จง	ผูก, ติด	จ้านอง	จันง	ทำให้ผูกกัน
แจก	แจก	ให้, แบ่ง, แยก	จำแนก	จันแนก	ให้, แบ่ง, แยก

คู่คำเดิม ที่พบ	คำศัพท์ ในภาษาเขมร	ความหมาย	คำแผลง ที่พบ	คำศัพท์ ในภาษาเขมร	ความหมาย
ชาญ	ฉาญ	คล่องแคล่ว	ชำนาญ	ฉนำญ	คล่องแคล่ว
เดิน	เฎีร	ก้าวไป	ดำเนิน	เฎีเริร	การก้าวไป
ทาย	ทาย	คาดเดา	ทำนาย	ทำนาย	คาดเดา
เทียบ	เทียบ	ชิด	ทำเนียบ	ทำเนียบ	ทำให้ชิด
พัก	พาก់	อาศัย	พำนัก	พำนัก	อาศัย
เสียง	เสียง	สิ่งที่ได้ยิน	สำเนียง	สำเนียง	สิ่งที่ได้ยิน
อาจ	อาจ	สามารถ, กล้า	อำนาจ	อำนาจ	ความสามารถ, กล้า
กราบ	กุราบ	หมอบราบลง แสดงความ เคารพ	กำราบ	กำราบ	ทำให้ราบลง
ครบ	คุรប់	เต็ม	คำรบ	คำรบ	การมีครบ, รอบ
จราย	จุราย	กระจาย	จำราย	จำราย	กระจาย
เจรียง	เจุรียง	ขับร้อง	จำเรียง	จำเรียง	ขับร้อง
ตรวจ	ตุรวต	พิจารณา	ตำรวจ	ตุ้รวต	ผู้ตรวจ
ตรา	ฎุรา	บันทึก	ตำรา	ฎุ้รา	สิ่งที่บันทึกไว้
แสดง	แสฎง	ปรากฏ	สำแดง	สมฎง	ปรากฏ
สรรวม	สุรรวม	ระวัง	สำรวม	สมรรวม	ระวัง
สรานู	สุรานู	รื่นเริง	สำรานู	สมรานู	รื่นเริง
สรวด	สุรวด	รื่นเริง	สำรวด	สมรวด	รื่นเริง
เสร็จ	เสุรจ	สิ้น, จบ	สำเร็จ	สมเรจ	สิ้น
ขจร	ขุจร	ฟุ้ง	กำจร	กัจจร	ฟุ้ง
ขจัด	ขุจาด์	ขับออก	กำจัด	กัจจาด์	ทำให้้อออก
ขยาย	ขุยาย	เรียราย	กำยาย	กัจยาย	เรียราย
เขดา	เกฎา	ร้อน	กำเดา	กัมฎา	ร้อน
ขลัง	ขุลัง	อำนาจ	กำลัง	กัมลัง	สิ่งที่ทำให้เกิด อำนาจ

คู่คำเดิม ที่พบ	คำศัพท์ ในภาษาเขมร	ความหมาย	คำแผลง ที่พบ	คำศัพท์ ในภาษาเขมร	ความหมาย
เขละ	โบละ	ไม่รู้เท่าทัน	กำเลาะ	กัโละ	หนุ่มสาวผู้ไม่รู้
แข็ง	แขง	กล้า	กำแหง	กัแหง	กล้า
ตรง	ตรง	เที่ยง, แท้, ซื่อ	คำรง	ฎัรง	ทำให้คงอยู่
ตรัส	ตุรัส	พูด	คำรัส	ฎัรัส	พูด
ตรี	ตุริะ	คิด	คำริ	ฎัริะ	ความคิด
เถกิง	เถกิง	สูงศักดิ์	คำกิง	ฎักิง	ยกให้สูง
เขราะ	โฆระ	ไหล	ชำเราะ	ชำโระ	ไหล, ให้ไหล
จาย	จาย	ไหล	จ่างาย	จ่างาย	ห่างไกล
เจलय	เจลีย	แก้	จ่าเลย	จังลีย	ผู้แก้
ปราบ	บราบ	เอาชนะ	บ่าราบ	บมราบ	ทำให้ราบ
ปราศ	บราศ	พ้นไป	บ่าราศ	บมราศ	หายไป
ปรง	บรุง	แต่งให้ดี	บ่ารุง	บมรุง	ทำให้เจริญ
เปรอ	เบรี	ดูแล	บ่าเรอ	บมเบรี	ดูแล
เสวย	เสวีย	กิน, ได้รับ	ตั้งเวย	ตงเวีย	บวงสรวง
ถวาย	ถวาย	ให้	ตั้งววย	ตงววย	ของที่ให้
ขาน	ขาน	เรียก	ขนาน	ขุนาน	เรียก
เสียม	เสียม	สำรวจ	เสงี่ยม	เสงี่ยม	สำรวจ

จากตารางข้างต้นแสดงคู่คำเดิมที่พบและคำแผลงที่พบ โดยมีคำศัพท์ในภาษาที่มาเป็นภาษาเขมรทุกคำ การศึกษาในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยนี้ไม่แสดงผลิตภาพ (productivity) ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของกระบวนการทางหน่วยคำ กล่าวคือเมื่อรูปแบบคำศัพท์ดังกล่าวเป็นกระบวนการทางหน่วยคำจะสามารถนำไปใช้สร้างคำใหม่ซึ่งอาจเป็นภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาเขมร เช่น ภาษาไทยเดิม ภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาจีน หรือคำยืมจากภาษาอื่นที่ปรากฏในภาษาไทย เป็นต้น จะทำให้พบว่าคำศัพท์ส่วนใหญ่มาจากภาษาเขมรและภาษาอื่นในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่หากพบว่าปริมาณคำศัพท์ที่มาจากภาษาเขมรมากกว่าภาษาอื่นอย่างเห็นได้ชัดจะถือว่าเข้ากับลักษณะที่สำคัญของการเทียบแบบ ซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวเช่นเดียวกับกระบวนการทางหน่วยคำ ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้พบว่าคำศัพท์ทุกคำมีที่มาจากภาษาเขมร จะกล่าวได้ว่าแสดงลักษณะของการยืมคำศัพท์ นั่นคือคำศัพท์ที่พบยืมมาจากภาษาเขมรทั้งสิ้น

4.4 ความเป็นกระบวนการทางหน่วยคำของรูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทย

เพื่อวิเคราะห์สถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทย ผู้วิจัยอาศัยลักษณะสำคัญ 2 ประการของกระบวนการทางหน่วยคำคือ ความสม่ำเสมอ และผลิตภาพ โดยลักษณะทางเสียงและลักษณะทางหน้าที่จะแสดงความสม่ำเสมอ กล่าวคือรูปแบบคำศัพท์มีรูปแบบที่ตายตัวซึ่งการเติมเสียงหนึ่งจะมีหน้าที่ได้เพียง 1 รูปแบบเท่านั้น เช่น การเติม /-am-/ จะมีหน้าที่เป็นการทำให้เป็นนามเท่านั้น ทางด้านผลิตภาพนั้นผู้วิจัยศึกษาจากภาษาที่มาจากภาษาที่มีปริมาณคำศัพท์ตามภาษาที่มาจากจะบอกได้ว่าเป็นกระบวนการทางหน่วยคำหรือไม่ เมื่อรูปแบบของข้อมูลแสดงลักษณะผลิตภาพจะได้คำศัพท์ที่มีที่มาจากภาษาเขมรในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกับคำศัพท์ที่มีที่มาจากภาษาอื่น กล่าวได้ว่าหากข้อมูลที่วิเคราะห์ไม่แสดงความสม่ำเสมอและผลิตภาพก็จะไม่เป็นกระบวนการทางหน่วยคำนั่นเอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามแหล่งที่มาของข้อมูล พบว่าข้อมูลจากแหล่งที่มาเอกสารวรรณคดีทุกเล่มแสดงให้เห็นว่ารูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยไม่แสดงลักษณะกระบวนการทางหน่วยคำ ดังนี้

เมื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในภาษาไทยพบว่าจะสามารถจำแนกคำเดิมและคำแผลงตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ของคำศัพท์และคู่คำศัพท์ทางเสียงซึ่งพบได้ในเอกสารวรรณคดีทุกเล่มได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ คู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันทางเสียงด้วยการเติม /-amn-/, เติม /-am-/, เติม /-an-/, เติม /-anɯ-/, เติม /-m-/, เติม /-n-/ และเติม /-ŋ-/ นอกจากนี้ยังพบคำศัพท์และคู่คำศัพท์ได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) พบคู่คำเดิมและคำแผลง (2) พบแต่คำเดิมแต่ไม่พบคู่คำแผลง และ (3) พบแต่คำแผลงแต่ไม่พบคำเดิม การที่ยังมีคำศัพท์บางส่วนที่ไม่พบคู่แสดงให้เห็นถึง การไม่อยู่ในรูปสม่ำเสมอซึ่งเป็นคุณสมบัติของกระบวนการทางหน่วยคำ และจะกล่าวได้ว่ารูปแบบทางเสียงระหว่างคำเดิมและคู่คำแผลงในภาษาไทยที่พบไม่เป็นกระบวนการทางหน่วยคำ

เมื่อนำข้อมูลคำศัพท์ที่พบคู่ไปวิเคราะห์ความหมายพบว่ามีความสัมพันธ์ทางหน้าที่ทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลางในภาษาเขมร จะจำแนกคู่คำศัพท์ได้ดังนี้ (1) การทำให้เป็นนาม (nominalization) (2) การทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ (Causativization) (3) การทำเป็นเครื่องมือ (Instrumentalization) (4) หน้าที่และความหมายของคู่คำศัพท์เหมือนกัน และ (5) ไม่มีความสัมพันธ์กันทางหน้าที่และความหมาย ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้การที่พบว่ามีคู่คำศัพท์บางส่วนไม่มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่และความหมาย รวมถึงไม่มีความสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่าไม่อยู่ในรูปสม่ำเสมอ (regularity) เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ทางเสียง และในขั้นตอนนี้อเองสำหรับคู่คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันทางหน้าที่พบว่าบางรูปแบบหน้าที่ไม่มีความหมายแบบหนึ่งต่อหนึ่ง นั้นแสดงว่ารูปแบบนั้นเป็นการยืมคำศัพท์มาจากภาษาเขมรเท่านั้น

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำศัพท์และคู่คำศัพท์ที่รวบรวมมาได้เป็นภาษาเขมรอย่างเดียวหรือไม่ หรือมีภาษาต่างประเทศ รวมถึงภาษาไทยเดิมปนอยู่ด้วยหรือไม่ โดยการค้นคว้าที่มาของคำศัพท์จากการเปิดพจนานุกรมที่บอกภาษาที่มาจากคำและพจนานุกรมคำยืมภาษาต่างประเทศ พบว่าข้อมูลจากเอกสารวรรณคดีทุกเล่มแล้วแต่มีที่มาของภาษาเป็น “ภาษาเขมร” ทั้งสิ้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ชี้ให้เห็นว่าคำศัพท์ที่พบแล้วแต่มีที่มาจากคำยืมคำศัพท์จากภาษาเขมรมา คำตอบที่ได้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบคำศัพท์ที่พบซึ่งเป็นปฏิภาคกับกระบวนการสร้างคำด้วยการเติมกลางในภาษาเขมร ไม่มีความเป็นผลิตภาพ (productivity) กล่าวคือไม่พบคำศัพท์ที่เป็นคำไทยเดิมหรือคำจากภาษาต่างประเทศ นอกจากภาษาเขมรเลย

ผลการเปรียบเทียบข้อมูลวรรณคดีแต่ละเล่มพบว่าทุกเล่มนอกจากจะพบว่าข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กันทางเสียงและหน้าทีแล้ว การพบว่าภาษาที่มาเป็นภาษาเขมรทั้งสิ้น ช่วยตัดสินใจชัดเจนว่ารูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่พบไม่มีความสม่ำเสมอ (regularity) และไม่มีผลิตภาพ (productivity) นั่นคือ ไม่เป็นกระบวนการทางหน่วยคำ ดังแสดงจากแผนภูมิวงกลมต่อไปนี้

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบข้อมูลโดยใช้ความสม่ำเสมอและผลิตภาพเป็นเกณฑ์

ที่	แหล่งข้อมูล	รูปแบบคำเดิมและคำแผลง	
		มีความสม่ำเสมอ	มีผลิตภาพ
1	ไตรภูมิพระร่วง	×	×
2	หลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงหลักที่ 1	×	×
3	หลักศิลาจารึกวัดศรีชุม	×	×
4	สุภายิตพระร่วง	×	×
5	อนิรุทธคำฉันท์	×	×
6	ลิลิตพระลอ	×	×
7	โคลงเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	×	×
8	กำสรวลศรีปราชญ์	×	×
9	คุษฎีสังเวยกล่อมช้าง	×	×
10	นิราศหริภุญชัย	×	×
11	สมุทรโฆษคำฉันท์	×	×
12	เสื่อโกคำฉันท์	×	×

ที่	แหล่งข้อมูล	รูปแบบคำเดิมและคำแผลง	
		มีความสม่ำเสมอ	มีผลผลิตภาพ
13	ตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์	×	×
14	ตะเลงพ่าย	×	×
15	รามเกียรติ์	×	×
16	ลิลิตนิทราชาคริต	×	×
17	คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ	×	×

✓ หมายถึง มีคุณสมบัติ

× หมายถึง ไม่มีคุณสมบัติ

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าวรรณคดีและแหล่งข้อมูลทุกแหล่งที่มาพบรูปแบบคำเดิมและคำแผลงที่ไม่มีทั้งความสม่ำเสมอและผลผลิตภาพ กล่าวคือไม่มีความสม่ำเสมอเนื่องจากรูปแบบทางเสียงและหน้าที่ไม่มีความเป็นระบบ และไม่มีผลผลิตภาพนั้นคือภาษาที่มาเป็นภาษาเขมรทุกคำ คุณสมบัติดังกล่าวนี้เป็นคุณสมบัติของ “การยืมคำศัพท์ (lexical borrowing)” ในขณะที่ไม่พบทั้งรูปแบบทางเสียงและหน้าที่ที่มีความสม่ำเสมอ ภาษาที่มาส่วนใหญ่เป็นภาษาเขมรและภาษาอื่นในปริมาณใกล้เคียงกัน หมายถึง ไม่พบ การยืมระบบหน่วยคำ (morphological borrowing) เช่นเดียวกับการไม่พบรูปแบบทางเสียงและหน้าที่ที่มีความสม่ำเสมอ ภาษาที่มาส่วนใหญ่เป็นภาษาเขมร บางส่วนเป็นภาษาอื่น นั้นแสดงให้เห็นว่า ไม่พบ การเทียบแบบ (analogy) และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จะกล่าวได้ว่าไม่มีความเปลี่ยนแปลงของสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำเดิมและคำแผลง ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน เนื่องจากสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำเดิมและคำแผลง ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบันไม่ได้เป็นกระบวนการทางหน่วยคำและแสดงถึง “การยืมคำศัพท์” ทุกแหล่งข้อมูล จึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ที่วิเคราะห์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อวิเคราะห์สถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน และ 2) เพื่อวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำศัพท์ในภาษาไทยที่เป็นปฏิภาคกับกระบวนการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมร ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของกระบวนการทางหน่วยคำ (morphological process) ได้แก่ ความสม่ำเสมอ (regularity) และผลิตภาพ (productivity) ทางด้านความสม่ำเสมอที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบของคำศัพท์โดยจำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์ทางเสียงและหน้าที่ของคำเติมและคู่คำแผลง ขณะที่การพิจารณาผลิตภาพได้วิเคราะห์ภาษาที่มาของคำศัพท์ที่พบทั้งหมด และนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปสรุปแสดงสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำเติมและคำแผลงในภาษาไทยตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 จนถึงปัจจุบัน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากการรวบรวมข้อมูลคำศัพท์ด้วยการนำเกณฑ์ความสัมพันธ์ทางเสียงของคำฐานและคำแผลงในการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเติมกลางในภาษาเขมรไปใช้เก็บข้อมูล ซึ่งได้แก่ 1) แทรก /-(a)mn-/ 2) แทรก /-am-/ 3) แทรก /-(a)m-/ และ 4) แทรก /-(a)n-/ พบคำแผลงในภาษาไทย ซึ่งสามารถนำไปหาคู่คำเติมที่ควรเป็นที่สอดคล้องกัน จำแนกตามความสัมพันธ์ทางเสียงของคำเติมและคำแผลงได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) เติม /-amn-/ 2) เติม /-am-/ 3) เติม /-an-/ 4) เติม /-m-/ 5) เติม /-n-/ และ 6) เติม /-ŋ-/ นอกจากนี้เมื่อรวบรวมข้อมูลครบทุกแหล่งข้อมูลแล้วพิจารณาการมีคู่คำศัพท์จะยังแบ่งรูปแบบคำเติมและคำแผลงได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) แบบที่ 1 คำแผลงที่พบคู่คำเติม 2) แบบที่ 2 คำเติมที่ไม่พบคู่คำแผลง และ 3) แบบที่ 3 คำแผลงที่ไม่พบคู่คำเติม การที่พบคำศัพท์แบบที่ 2 และแบบที่ 3 แสดงถึงการไม่มีความสม่ำเสมอ เพราะถ้ามีความสม่ำเสมอจะต้องได้รูปแบบคำศัพท์แบบที่ 1 รูปแบบเดียวเท่านั้น

ในการวิเคราะห์ความสม่ำเสมอของรูปแบบคำเติมและคำแผลงในภาษาไทย ข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นรูปแบบที่ไม่มีมีความสม่ำเสมอ เนื่องจากรูปแบบทางเสียงไม่สัมพันธ์อย่างเป็นระบบหรือไม่สัมพันธ์แบบ 1 ต่อ 1 กับรูปแบบทางหน้าที่ และมีหน้าที่เป็นได้หลากหลายทั้งการทำให้เป็นนาม การทำให้เป็นกริยาก่อเหตุ การทำให้เป็นเครื่องมือ และเป็นคำที่มีความหมายเดียวกัน รวมถึงไม่มี

ความสัมพันธ์กันซึ่งไม่ใช่ลักษณะของกระบวนการทางหน่วยคำ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงการไม่เป็นรูปแบบทางเสียงและหน้าที่ที่สอดคล้องกับภาษาเขมร กล่าวคือหากคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยมีที่มาจากการยืมวิธีการจากภาษาเขมรแล้ว คำเดิมและคำแผลงทุกคู่จะต้องมีความสัมพันธ์ทางเสียงและหน้าที่สอดคล้องกับเกณฑ์การสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลางในภาษาเขมร แต่ที่ปรากฏความสัมพันธ์ของคำเดิมและคำแผลงมีหลากหลายมาก ทำให้กล่าวได้ว่านอกจากรูปแบบคำศัพท์ที่พบไม่มีความสม่ำเสมอแล้ว ยังไม่ได้เกิดจากการยืมรูปแบบการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำเดิมกลางมาจากภาษาเขมรด้วย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาว่าคำเดิมและคู่คำแผลงที่รวบรวมมาได้เป็นภาษาเขมรอย่างเดียวหรือไม่ หรือมีภาษาต่างประเทศ รวมถึงภาษาไทยเดิมปนอยู่ด้วยหรือไม่ เพื่อศึกษาเรื่องผลิตภาพโดยการค้นคว้าที่มาของคำศัพท์จากการเปิดพจนานุกรมที่บอกภาษาที่มาจากคำและพจนานุกรมคำยืมภาษาต่างประเทศ พบว่าข้อมูลจากเอกสารวรรณคดีทุกเล่มล้วนแล้วแต่มีที่มาจากภาษาเป็น “ภาษาเขมร” ทั้งสิ้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ชี้ให้เห็นว่าคำศัพท์ที่พบล้วนแล้วแต่มีที่มาจากกรณียืมคำศัพท์จากภาษาเขมรมา แสดงให้เห็นว่ารูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยไม่มีความเป็นผลิตภาพ (productivity) ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของกระบวนการทางหน่วยคำ กล่าวคือไม่พบคำศัพท์ที่เป็นคำไทยเดิมหรือคำจากภาษาต่างประเทศ นอกจากภาษาเขมรเลย

ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุกแหล่งที่มาแสดงให้เห็นว่ารูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยไม่มีความสม่ำเสมอ นั่นคือรูปแบบทางเสียงไม่สัมพันธ์อย่างเป็นระบบหรือไม่สัมพันธ์แบบ 1 ต่อ 1 กับรูปแบบทางหน้าที่ และมีหน้าที่อย่างหลากหลาย รวมถึงการแสดงความไม่สัมพันธ์กันของลักษณะทางเสียงและหน้าที่ซึ่งไม่ใช่ลักษณะของกระบวนการทางหน่วยคำ ทำให้สรุปได้ว่ารูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยไม่ได้เป็นกระบวนการทางหน่วยคำ นอกจากนี้ก็ยังพบอีกว่าภาษาที่มาจากคำศัพท์ดังกล่าวมีที่มาจาก “ภาษาเขมร” ไม่แสดงถึงผลิตภาพ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของกระบวนการทางหน่วยคำ และการเทียบแบบ กล่าวคือหากเป็นการเทียบแบบจะพบภาษาที่มาเป็นภาษาเขมรส่วนใหญ่ และภาษาอื่นบางส่วน ดังนั้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยไม่มีความสม่ำเสมอ และไม่แสดงผลิตภาพ นั่นคือไม่ใช่กระบวนการทางหน่วยคำ และไม่ใช้การเทียบแบบ ข้อมูลจากทุกแหล่งข้อมูลชี้ให้เห็นว่ารูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยทั้งทางเสียงและหน้าที่ไม่มีความสม่ำเสมอ และภาษาที่มาจากคำศัพท์มาจากภาษาเขมรทุกคำ แสดงความไม่มีผลิตภาพ เป็นลักษณะของ “การยืมคำศัพท์” (lexical borrowing) นั่นคือข้อมูลทุกแหล่งข้อมูลแสดงรูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยเป็นการยืมคำศัพท์ทุกแหล่งตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน และจะกล่าวได้ว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางวิทยาหน่วยคำของรูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน

การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกเก็บเฉพาะคำเดิมและคำแผลงที่พบในปริมาณมากและพบโดยทั่วไป ทั้งในงานวรรณกรรมและเอกสารสมัยปัจจุบัน คำเดิมและคำแผลงบางส่วนที่อาจพบในงานวรรณกรรมอาจไม่ได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นข้อมูลบางส่วนคงที่ได้ยกตัวอย่างในการดำเนินการวิจัยอาจไม่ได้รับการเก็บรวบรวม แต่อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าความสัมพันธ์ของคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยที่มีมากถึง 194 คำ ซึ่งได้มากจากแหล่งข้อมูลถึง 17 แหล่งข้อมูล ทั้งที่เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรอง ครอบคลุมตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน ไม่แสดงถึงลักษณะกระบวนการทางหน่วยคำ นั่นคือไม่มีความสม่ำเสมอและไม่มียุติภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดว่าเมื่อวิเคราะห์คำศัพท์หรือรูปแบบคำศัพท์ที่ไม่ได้เก็บรวบรวมดังกล่าวจะให้ผลเช่นเดียวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าภาษาที่มาจากคำศัพท์ในภาษาไทยคำว่า “เสียง” /sian/ ‘สิ่งที่ได้ยิน’ มาจากภาษาจีนโบราณ (พิทยวัฒน์ พิทยาภรณ์ (Pittayaporn, 2009a)) ถือเป็นคำจากภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย อย่างไรก็ตามดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าการวิจัยครั้งนี้ในการวิเคราะห์ผลผลิตภาพหากพบภาษาที่มาจากคำศัพท์มาจากภาษาเขมรและภาษาอื่นในปริมาณใกล้เคียงกันจะถือว่าแสดงผลผลิตภาพ ทั้งนี้ยังไม่พบว่ามียุติภาพคำศัพท์อื่นที่แสดงภาษาที่มาเป็นภาษาต่างประเทศเช่นเดียวกับคำว่า “เสียง” ในปริมาณมาก ดังนั้นการพบภาษาที่มาจากคำศัพท์เพียงคำเดียวเป็นคำยืมภาษาต่างประเทศ จากปริมาณคำศัพท์ทั้งหมด 194 คำ จะกล่าวไม่ได้ว่ารูปแบบคำเดิมและคำแผลงของภาษาไทยแสดงผลผลิตภาพ

จากที่ผู้วิจัยได้กล่าวไปแล้วว่าเอกสารซึ่งเป็นวรรณคดีที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้แต่งบางท่านอาจมีปรีชาและความรู้เรื่องการเติมหน่วยคำเดิมกลางในภาษาเขมรเป็นอย่างดี บางท่านนิยมใช้คำแผลงเพื่อประโยชน์ในงานประพันธ์ จึงใช้คำแผลงในงานประพันธ์จำนวนมาก เมื่อวิเคราะห์รูปแบบคำศัพท์อาจจะแสดงความสม่ำเสมอและผลผลิตภาพของภาษาที่ผู้แต่งท่านนั้นใช้ อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาคำแผลงในไวยากรณ์ภาษาไทย แต่ไม่ได้ศึกษาเฉพาะผู้ใช้ภาษาเป็นรายบุคคล ดังนั้นเอกสารที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งประกอบด้วยวรรณกรรมร้อยกรองจำนวน 16 วรรณกรรมที่ครอบคลุมวรรณคดีที่มีการประพันธ์ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 จนถึงปัจจุบัน และวรรณกรรมร้อยแก้วจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ข้อมูลที่ได้ถือว่าเป็นภาษาในไวยากรณ์ภาษาไทย ไม่ใช่การใช้ภาษาของผู้แต่งวรรณคดีบางท่านท่านนั้น และทำให้การวิจัยในครั้งนี้สรุปได้ชัดเจนว่ารูปแบบคำแผลงในภาษาไทยไม่มีความสม่ำเสมอและไม่มียุติภาพ

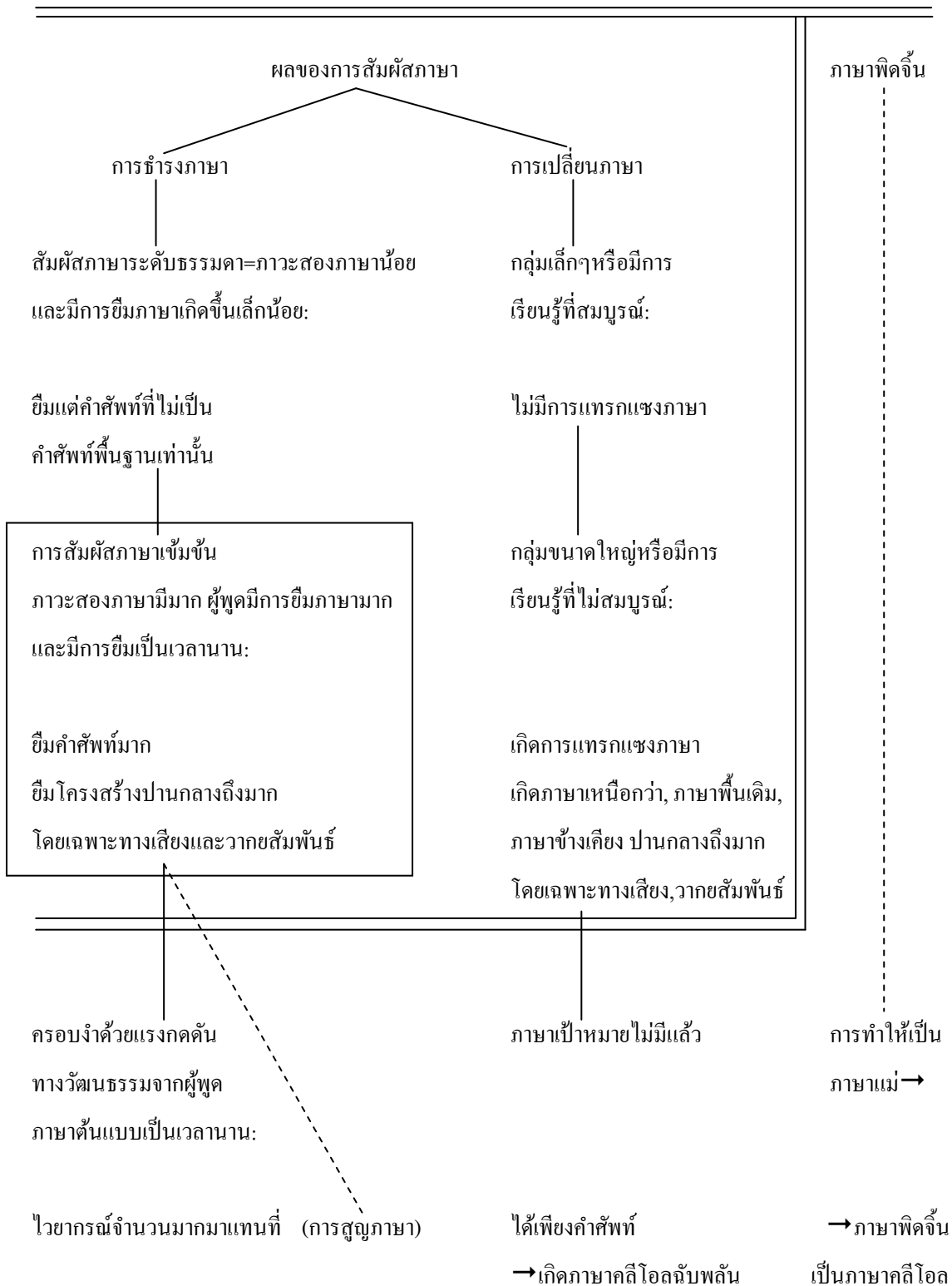
5.2 อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ถึงปัจจุบัน ไม่มีลักษณะของกระบวนการทางหน่วยคำ ที่มีความสม่ำเสมอ (regularity) กล่าวคือไม่พบความสัมพันธ์ทางเสียงและหน้าที่ที่แน่นอน รูปแบบคำศัพท์ที่มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับกระบวนการเดิม หน่วยคำเดิมกลางในภาษาเขมร นอกจากนี้ยังไม่มีลักษณะที่แสดงผลิตภาพ (productivity) กล่าวคือคำศัพท์เป็นคำที่มาจากภาษาเขมรเท่านั้น ไม่มีคำศัพท์ที่แปลออกไปที่แสดงว่ารูปแบบคำศัพท์เกิดจากการสร้างคำใหม่ขึ้นใช้ในภาษาไทย

อีกนัยหนึ่งการแผลงคำไม่ใช่กระบวนการทางหน่วยคำและไม่ใช้การสร้างคำด้วยการเดิมหน่วยคำเดิมกลาง รูปแบบดังกล่าวเป็นเพียงการอธิบายความสัมพันธ์ของคำเดิมและคำแผลงที่เกิดจากการยืมคำศัพท์มาจากภาษาเขมรจำนวนมากเข้ามาในภาษาไทยเท่านั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าไม่ควรจะจัดให้คำแผลงเป็นคำประเภทหนึ่งในภาษาไทย และการแผลงคำเป็นการสร้างคำใหม่ในภาษาไทย ตามที่ พระยาอนุমানราชชน (2508) เปลื้อง ณ นคร (2516) เสาวรัตน์ ดาราวงษ์ (2517) Gehr (1951) และ Noss (1964) ได้กล่าวไว้ แต่น่าจะกล่าวเพียงว่าคำแผลงมีสถานภาพเป็นคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาเขมร และจัดให้อยู่ในประเภทคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยเท่านั้น การแผลงคำก็จัดเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของคำยืมจำนวนมากเหล่านั้นเท่านั้น นอกจากนี้ก็ไม่ควรจะถูกกล่าวว่าเป็นการยืมกระบวนการแผลงคำมาจากภาษาเขมรอีกด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าคำแผลงไม่ใช่คำแผลง ดังนั้นอาจให้คำจำกัดความของคำแผลงได้ว่า “คำศัพท์ในภาษาไทยที่เกิดจากการยืมมาจากภาษาเขมร มีรูปแบบคล้ายคลึงกับคำแผลงในภาษาเขมร”

ผลการวิจัยนี้ซึ่งพบว่ารูปแบบคำเดิมและคำแผลงในภาษาไทยไม่ใช่กระบวนการทางหน่วยคำ สอดคล้องและสนับสนุนแนวคิดของกัตญญู ชูชื่น (2543) และสุนันท์ อัญชลีนุกูล (2546) ซึ่งเชื่อว่าการแผลงคำไม่ได้เป็นกระบวนการทางหน่วยคำในภาษาไทย เนื่องจากไม่ได้เป็นลักษณะหลักในไวยากรณ์ไทย และไม่สามารถอธิบายด้วยลักษณะไวยากรณ์ไทย นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังช่วยอธิบายข้อสังเกตของอนันต์ อารีย์พงศ์ (2539) ซึ่งเห็นว่าคำแผลงในภาษาไทยสอดคล้องกับคำในภาษาเขมรจำนวนมาก และน่าจะเป็นคำยืม ผลการวิจัยในครั้งนี้ช่วยอธิบายเพิ่มเติมข้อสังเกตดังกล่าว และกล่าวได้ว่าคำแผลงในภาษาไทยเป็นคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาเขมรทั้งหมด

ภาพที่ 2 ผลของการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมร (ดัดแปลงจาก Thomason and Kaufman (1988))



การวิจัยนี้นอกจากจะกล่าวได้ว่า รูปแบบคำเติมและคำแผลงในภาษาไทยไม่เป็นกระบวนการทางหน่วยคำแล้วยังแสดงให้เห็นผลของการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมรตามแนวคิด Thomason and Kauffman (1988) ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ว่าการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมรน่าจะเป็นการยืม แต่ยังรับภาษาไทยไว้ การสัมผัสภาษาไทยและภาษาเขมรอยู่ในระดับการยืมคำศัพท์จำนวนมาก คือมีความเข้มข้นของการสัมผัสภาษามาก มีภาวะสองภาษามาก มีการยืมมากและนานทำให้มีการยืมคำศัพท์มากขึ้นตาม แต่ไม่ถึงระดับการยืมกระบวนการทางหน่วยคำ ซึ่งเกิดจากสถานการณ์การสัมผัสภาษาที่เกิดจากแรงกดดันทางวัฒนธรรมมากและระยะเวลาาน กล่าวคือภาษาไทยและภาษาเขมรมีการสัมผัสภาษากันมาอย่างช้านาน ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 เป็นต้นมา ภาษาไทยยืมคำศัพท์จำนวนมากมาจากภาษาเขมร แสดงให้เห็นถึงความเข้มข้นของการสัมผัสภาษาระหว่างสองภาษาที่อยู่ในระดับมาก และชี้ให้เห็นว่ามีผู้รู้สองภาษาจำนวนมาก ผู้พูดภาษาไทยได้ยืมคำศัพท์จากภาษาเขมรมาจำนวนมากและเป็นเวลานาน แต่มีแรงกดดันทางวัฒนธรรมเขมรไม่นานนักและไม่ยาวนาน จึงทำให้การสัมผัสภาษาระหว่างสองภาษาไม่ถึงระดับการแทนที่ทางไวยากรณ์

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

5.3.1 การสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำ (affixation) สามารถจำแนกได้เป็นการเติมหน่วยคำเติมหน้า (prefixation) การเติมหน่วยคำเติมหลัง (suffixation) และการเติมหน่วยคำเติมกลาง (infixation) การศึกษาในครั้งนี้จำกัดเฉพาะการเติมหน่วยคำเติมกลางเท่านั้น ดังนั้นเพื่อผลการวิจัยที่อธิบายอดีตได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และอธิบายการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมรให้แม่นยำมากยิ่งขึ้น จึงควรมีการศึกษาการสร้างคำด้วยการเติมหน่วยคำทุกประเภท

5.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เอกสารที่ยังไม่ได้บันทึกทางคอมพิวเตอร์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาจทำให้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเก็บรวบรวมข้อมูลได้ไม่ครบถ้วนและเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย และทำให้ข้อมูลบางส่วนไม่ได้เก็บรวบรวม การศึกษาครั้งต่อไปผู้วิจัยอาจจะเลือกเอกสารที่ต้องการมาบันทึกทางคอมพิวเตอร์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนเช่นเดียวกับคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็จะทำให้ค้นคว้าได้ง่ายตามที่ผู้วิจัยต้องการได้ง่ายและครบถ้วน

5.3.3 เพื่อผลการวิจัยที่อธิบายปรากฏการณ์การสัมผัสภาษาในอดีตให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด ควรเพิ่มปริมาณแหล่งข้อมูลทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมากขึ้น การศึกษาในครั้งต่อไป อาจเพิ่มแหล่งข้อมูลประเภทวรรณคดีให้มากยิ่งขึ้น และอาจเพิ่มแหล่งข้อมูลประเภทร้อยแก้ว ซึ่งอาจพบข้อมูลที่หลากหลายกว่าผลการวิจัยที่ได้จากครั้งนี้ก็เป็นได้

5.3.4 ภาษาในวรรณคดีอาจแสดงหลักฐานที่แตกต่างไปจากภาษาทั่วไปที่คนไทยใช้อาจเป็นไปได้ว่าภาษาในวรรณคดีแสดงความสม่ำเสมอและผลิตภาพของการแปลงคำ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าจะทำการศึกษาต่อไปว่าผู้ที่รู้กฎเกณฑ์การแปลงคำเป็นผู้ที่อาจจะใช้ภาษาที่แสดงถึงกระบวนการแปลงคำได้

5.3.5 การวิจัยนี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเขมร การศึกษาในอนาคตสามารถนำการวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการศึกษาการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางภาษาศาสตร์ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กตัญญู ชูชื่น. คำยืมภาษาต่างประเทศ ชุด ภาษาเขมรในภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2543.
- กรรณิการ์ ชินะโชติ. คำไทยและอิทธิพลบางประการของภาษาไทยในภาษาเขมร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2522.
- กาญจนา นาคสกุล. คำสันนิษฐานในภาษาไทยที่มีมูลรากเป็นคำภาษาเขมร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2501-2502.
- กาญจนา นาคสกุล. พจนานุกรมไทย-เขมร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- กาญจนา นาคสกุล. อ่านภาษาเขมร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- กำชัย ทองหล่อ. หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2509.
- จิราภรณ์ ภัทราภาณุภัทร. ภาษาเขมรที่สัมพันธ์กับภาษาไทย, เอกสารประกอบการสอนวิชา 2201326. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542.
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. ลิลิตนิทราชาคริต. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์, 2520.
- คุชฎีพร ชำนิโรคนานต์. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและภาษาไทยเปรียบเทียบ. (ม.ป.ท.), 2526.
- เทพี จรัสจรวงเกียรติ. หน่วยเชื่อมโยงปริจเฉทภาษาไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ. พจนานุกรมไทย ฉบับใหม่. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2544.
- นภลัย สุวรรณธาดา. ปรีทรรศน์วรรณคดีไทย. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 4 หน่วยที่ 1-7. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2541.
- นวรรณ พันธุมเมธา. การใช้ภาษา 2. กรุงเทพฯ: อา-หลาน, 2527.
- บรรจบ พันธุมเมธา. พจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับทุนพระยาอนุমানราชชน, เล่ม 2. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์น, 2521.
- บรรจบ พันธุมเมธา. พจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับทุนพระยาอนุमानราชชน, เล่ม 3. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์น, 2523.

- บรรจบ พันธุเมธา. **ลักษณะภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.
- ประยูร ทรงศิลป์. **การเปลี่ยนแปลงของภาษา: คำยืมในภาษาไทย**, เอกสารประกอบการสอน. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครุชนบุรี, 2526.
- ปราณี กุลละวณิชย์. **แบบลักษณ์ภาษา**. โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. **การใช้ภาษาร้อยแก้วในภาษาไทยสมัยอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- เปรมินทร์ การะวี. **คำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- เปลื้อง ณ นคร. **ปัญหาภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น, 2516.
- พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล. **การเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์: กรณีศึกษาภาษากลุ่มลาว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- ไพทยา มีสัจย์. **การศึกษาคำช่วยหน้ากริยาที่กลายมาจากคำกริยาในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ภาควิชาภาษาศาสตร์. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **“Thai Concordance Online”** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/ThaiConc/> [มกราคม–กันยายน 2554]
- มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. **สุภาพิตพระร่วงคำโคลง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ตามเค้าของเดิม**. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเขมม, 2499.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, 2525
- ราชบัณฑิตยสถาน. **ศัพท์ภาษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2546.
- รามคำแหง, พ่อขุน. **ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง**. กรุงเทพฯ: ศิริมิตรการพิมพ์, 2517.
- ลิไทย, พระยา. **ไตรภูมิพระร่วง**, พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: บรรณาการ, 2515.

- วิจินตน์ ภาณุพงศ์. ระบบหน่วยคำ: การศึกษาโครงสร้างภายในคำ. เอกสารประกอบการสอนวิชา ระบบหน่วยคำ. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2528.
- วิทย์ เทียงบุญธรรม. พจนานุกรมศัพท์ทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศ พร้อมคำอธิบาย. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น, 2532.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. เขมรผสมไทย : การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ภาษาไทย. ภาษาและภาษาศาสตร์ 19(2):35-50, 2544.
- ศรีสุนทร ไหวหาร, พระยา. อนันตวิภาค (ภาษาไทยภาคที่ 2). กรุงเทพฯ: คลังวิทยา, 2504.
- सानติ ภัคดีคำ. พจนานุกรมคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง, 2549.
- ศิลปากร, กรม. จารึกสมัยสุโขทัย, จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสฉลอง 700 ปีลายสือไทย พุทธศักราช 2526. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2527.
- ศิลปากร, กรม. ชุมนุมเรื่องพระลอ. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์, 2547.
- ศิลปากร, กรม. ลิลิตเตล่งฟ้าย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2515.
- ศิลปากร, กรม. กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์. วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2532.
- ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยสุโขทัย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2528.
- ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2530.
- ศิลปากร, กรม. กองหอสมุดแห่งชาติ. ศิลปจารึกสุโขทัยหลักที่ 2 (จารึกวัดศรีชุม) ฉบับผลการ สัมมนา พุทธศักราช 2523. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2527.
- ศึกษาธิการ, กรม. 2448. โบราณศัพท์: ศัพท์โบราณแผลง สำหรับประถมศึกษา. ใน วัฒนธรรมทาง ภาษาไทย. โรงพิมพ์อักษรนิสต์, สำนักงานส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ, 2540.
- สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่อง “คำแผลง” ในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- สุทินี สุขตระกูล. วิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2526.

- สุนันท์ อัญชลีอนุกุล. ระบบคำภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- สุรีเนตร จรัสจรุงเกียรติ. “ยัง” การศึกษาเชิงประวัติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- เสาวรัตน์ ดาราวงษ์. คำผานและที่มาของหน่วยผานในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- อนุমানราชชน, พระยา. “คำแผลงในภาษาไทยชนิดยี่ดเสียงคำเดิม”. ความรู้ทางอักษรศาสตร์. ราชบัณฑิตยสถาน, 2508.
- อนันต์ อารีย์พงศ์. ภาษาเขมรที่สัมพันธ์กับภาษาไทย. สงขลา, การกิจเอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2548
- อนันต์ อารีย์พงศ์. วิเคราะห์คำแผลงในตำราหลักภาษาไทย. ใน พินิจภาษาและวรรณกรรม, ที่ระลึกครบเกษียณอายุราชการศาสตราจารย์สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2539.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง การพัฒนา. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- อรวรรณ บุญยฤทธิ์ และคณะ. ร่องรอยภาษาเขมรในภาษาไทย. โครงการตำราภาษา-จารึก ลำดับที่ 4 ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2553.
- อุดม วโรตม์สถิตดิษฐ์. ภาษาศาสตร์เหมาะสมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นธรรม, 2537.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2511.

ภาษาอังกฤษ

- Aikhenvald, A. Y. **Grammar in contact: a cross-linguistic perspective.** In A.Y. Aikhenvald, and R. M. W. Dixon, *grammars in contact: a cross-linguistic typology*, pp.1-66. Oxford: Oxford University press, 2007.
- Anderson, J. M. **Structural aspects of Language Change.** London: Longman, 1973.
- Anttila, R. **An Introduction to Historical and Comparative Linguistics.** New York: The Macmillan, 1972.
- Arlotto, A. **Introduction to Historical Linguistics.** New York: Houghton Mifflin, 1972.
- Appel, R. and Muysken, P. **Language Contact and Bilingualism.** London: Edward Arnold, 1987.
- Bisang, W. **Areal Typology and Grammaticalization: Processes of Grammaticalization Based on Nouns and Verbs in East and Mainland South East Asian Languages, Studies in Language 20 (1996) : 519-598.**
- Blake, B. **Global Trends in Language. Linguistics 39 (2001) : 1009-1028.**
- Bloomfield, L. **Language.** New York: Holt, Rinehart and Winston, 1939.
- Brenzinger, M. **Language Contact and Language Displacement.** pp.273-284 of Coulmas, 1998.
- Bybee, Joan, Perkins, Revere, and Pagliuca, William. **The Evolution of Grammar: Tense, Aspect and Modality in the Language of the World.** Chicago: University of Chicago press, 1994.
- Bynon, T. **Historical Linguistics.** London: Cambridge University press, 1977.
- Clark, R. **Necessary and Unnecessary Borrowing.** pp. 137-143 of Papers from the third international conference on Austronesian linguistics, Vol3: Accent on variety, edited by A. Halim, L. Carrington, and S. A. Wurm. Canberra: Pacific Linguistics, 1982.
- Clyne, M. **Dynamics of Language Contact.** Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- Crowley, T. **An Introduction to Historical Linguistics.** 3nd ed. Oxford: Oxford University press, 1994.

- Crystal, D. **The Cambridge Encyclopedia of Language**. Cambridge: Cambridge University Press, 1987.
- Crystal, D. **A Dictionary of Linguistics and Phonetics**. Great Britain: Basil Blackwell in Association with Andre Deutch, 1988.
- Field, F. W. **Linguistic Borrowing in Bilingual Contexts**. Amsterdam: John Benjamins, 2001.
- Gehr, E. **Affixion in Siamese**, *Journal of the Siam Society* 39 (1951): 63-83.
- Gleason, H. A. **An Introduction to Descriptive Linguistics**, revised edition. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1955.
- Haspelmath, M. **Understanding Morphology**. London: Oxford University press, 2002.
- Heine, B., Claudi, U. and Hunnemeyer, F. **Grammaticalization: a Conceptual Framework**. Chicago: University of Chicago Press, 1991.
- Heine, B. and Kuteva, T. **World Lexicon of Grammaticalization**. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.
- Heine, B. and Kuteva, T. **On Contact-induced Grammaticalization**. *Studies in Language* 27 (2003) : 529-72.
- Heine, B. and Kuteva, T. **Language Contact and Grammatical Change**. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Holyoak, K. J., Gentner, D., & Kokinov, B. N. **Introduction: The Place of Analogy in Cognition, the Analogical Mind**. MA.: MIT Press, 2001.
- Huffman, F. E. **Thai and Cambodian; A case study of Syntactic Borrowing**. In the 28th International Congress of Orientalists at Canberra, Australia, 1971.
- Huffman, F. E. **Khmer Loanwords in Thai**. New Haven and London: Yale University press, 1986.
- Iwasaki Shoichi and Preeya Ingkaphirom. **A Reference Grammar of Thai**. London: Oxford University press, 2005.
- Jacob, J. M. **Introduction to Cambodian**. London: Oxford University Press, 1968.

- Jacob, J. M. The Structure of The Word in Old Khmer, **Cambodian Linguistics, Literature and History**. School of Oriental and African Studies, University of London, 1993.
- Jeffers, R. J. and Lehiste I. **Principle and Methods for Historical Linguistics**. Cambridge: the MIT Press, 1982.
- Jenner, P. N. **Mon-Khmer Studies IX-X**. Honolulu: The University of Hawaii, 1980-1981.
- Karnchana Nacaskul. **A Study of Cognate Words in Thai and Cambodian**. Master's thesis, School of Oriental and African Studies, University of London, 1962.
- Lass, R. **Historical Linguistics and Language Change**. Cambridge: Cambridge University Press, 1997.
- Lehmann, W. P. **Historical Linguistics: An Introduction**. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1962.
- Matisoff, J. A. **Contact-induced change, genetic relationship, and scales of comparison**. In Pan-Asiatic Linguistics Symposium, Institute of Language and Culture for Rural Development, Mahidol University, January 8 – 10, 1996.
- McMahon April M. S. **Understanding Language Change**. Cambridge, Cambridge University Press, 1995.
- Myers-Scotton, C. **Contact Linguistics**. Oxford: Oxford University Press, 2003.
- Myers-Scotton, C. and Okeju, J. **Neighbours and Lexical Borrowings**. *Language* 49 (1973) : 871-889.
- Nida, E. A. **Morphology: the Descriptive Analysis of Words**. Ann Arbor: University of Michigan press, 1962.
- Noss R. B. Noss. **Morphology and Syntax, in Thai Reference Grammar**. Washington D. C.: U.S. Government Printing Office, 1964.
- Noss R. B. Noss. **Thai Reference Grammar**. Bangkok: Kurusapha Ladprao Press, 1971.
- Payne, T. E. **Exploring Language Structure: a Student's Guide**. Cambridge University, 2006.
- Pittayawat Pittayaporn. **Phonology of Proto-tai**. Doctoral's thesis, Cornell University, 2009a.

- Pranee Kullavanijaya. **A Historical study of /thîi/ in Thai.** In Anthony Diller and Jerold A. Edmondson (eds). **The Tai-Kadai Language**, 1-28. London: Routledge Press.
- Riionheimo, H. **Morphological attrition and Interference in Language Contact: sketching the Framework.** In **Language Contact, Variation and Change**, edited by J. Niemi, T. Odlin, and J Heikkinen. pp 246-68. University of Joensuu, 1998.
- Sapir, E. **Language.** New York: Harcourt, Brace & World, 1921.
- Seam, U. T. and Blake, N. F. **Phonetics English-Khmer Dictionary.** Bangkok: Seam & Blake Books, 1991.
- Smyth, D. A. **Cambodian Linguistics, Liturature and History: collected articles.** London: School of Orientel and African Studies, University of London, 1993.
- Sridhar, S. N. **Linguistics Convergence: Indo-Aryanization of Dravidian Language.** Studies in the Linguistics Sciences 8/1 (1978) : 197-215.
- Thomason, S. G. **Can Rules be borrowed?** In press in a Festschrift. University of Michigan, 2001.
- Thomason, S. G. **Language Contact: an Introduction.** Edinburgh: Edinburgh University Press, 2001a.
- Thomason, S. G. and Kauffman, T. **Language Contact, creolization, and genetic linguistics.** Berley; Los Angeles; Oxford: University of California press, 1988.
- Trask, R. L. **Historical Linguistics.** London: Arnold, 1996.
- Weinreich, U. **Language in Contact.** New York: Linguistic Circle of New York, 1968.
- Wolff, J. U. **Malay Borrowing in Tagalog.** In Cowan, C. D. and Walters, O. W. Southeast Asian History and Historiography Essays presented to D. G. E. Hall. U.S.A.: Cornell University press, 1976.

ภาคผนวก

ข้อมูลสมัย สุโขทัย

ที่มา: ไตรภูมิพระร่วง

ลิไทย, พระยา. ไตรภูมิพระร่วง, พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: บรรณาการ, 2515.

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	อำนาจ (เขมร)	ด้วยอำนาจบุญสมการนั้นจึงได้ ปราบทั่วทั้งจักรวาล	ความสามารถ กำลัง	อาจ (เขมร)	แทรก /-amn-/ /	Nominalization	แลพระญาองค์ใดองค์หนึ่งก็ดี และอาจสามารถและแต่ง เครื่องสรรพยุทธ์	สามารถ, กล้า
2	ดำเนิน (เขมร)	สันธมิตดาจึงค่อยลุดไปแลมี ดำเนินเป็นอันงาม	การก้าวไป, การเดิน	เดิน (เขมร)	แทรก /-amn-/ /	Nominalization	ท่านนั้นก็มิทันเห็นแลธก็เดิน ไปภายภาคหน้าฯ	ก้าวไป, ไป
3	สำเร็จ (เขมร)	ข้อมได้สำเร็จในต้นไม้นั้นทุก ประการแลฯ	สิ้น, จบ	เสร็จ (เขมร)	แทรก /-am-/ /	เป็นคำกริยาที่มี ความหมาย เหมือนกัน	แลกระจะจวงจันทนทั้งหลาย เสร็จแล้ว	สิ้น, จบ
		วัน ๒๖ วันเป็นสำเร็จแล้วแล นิพานปัจจโยฯ					ทรงพระนามชื่อพระพุทธสิขิเจ้า นั้นเสร็จมาโปรดโลกย์ทั้งหลาย	
4	จำเลย (เขมร)	และบังคับโทษและจำเลยนั้น คว้นตั้งชื่อและชอบธรรม	ผู้แก้	เฉลย (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /c/ > /ch/ /	Instrumental	อาจารย์ผู้เฉลยว่าดังนี้ อันว่าเกิด อุปปาติโกโยนิ้นั้นคุณนางผู้หนึ่ง	แก้

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
5	กำเนิด (เขมร)	เปרטฟุงนี้เมื่อกำเนิดเกิดก่อน เขา นี้ตระหนี่นักแล เปิร์ตจำพวกนี้เมื่อกำเนิดเขา กระทำก่อนนั้น	มีขึ้น	เกิด (เขมร)	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	กลางคาบเล่าได้ไปเกิดเป็นท้าว เป็นพระญาผู้ใหญ่ ท่านบ่ฮ้อนรู้ไปเกิดในแผ่นดิน ๓ อันนั้นเลย	มีขึ้น
6	อำนาจ (เขมร)	แลอำนาจทานอำเกรงสมณ พราหมณ์ผู้มีศีลแลบุษชาธรรมทั้ง ปวงนี้	อนุญาต, ให้	อวย (เขมร)	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	ธ จึงอวยทานรักษาศีลสิ้น ๗ วัน	อนุญาต, ให้
7	คำริ (เขมร)	อนึ่งให้คำริถึงบุญ อนึ่งให้ พิจารณานูญ	คิด, ตรอง	ตรี (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	วิตกกแต่ตรีบริทำนบาปฯ วิจารณ์พิจารณาแก่บาปฯ	คิด, ตรอง
8	คำรบ	นรกว่าอันเป็นคำรบ ๔ นั้น ชื่อว่า อังกรรกาสูมนรก	รอบ	ครบ	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	Nominalization	พระอาทิตย์ตั้งนั้นรอบเขาพระ เมรุราชพอได้ขวบปี ๑ จึงครบที่ เก่าแล	เต็ม
9	กำไร	นานได้สองไชยแลแสนมหาถลป กำไร ไสดกระทำสมภารบารมี เท่ากัน	ยิ่ง, เกิน	ไกร	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
10	ตำรวจ	ฝูงคนทั้งหลายแต่งแ่งแผ่นดินแล้ว แลนั่งอยู่ในที่ <u>สำราญ</u>	สุขสบาย	สรอายุ	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			
11	กำลัง	ท่าน <u>ผู้อื่น</u> ด้วยตนมีกำลังกว่า ครั้น ว่าตายได้ไปเกิดในนรก	แรง, สิ่งที่ทำ ให้เกิดอำนาจ ความเข้มแข็ง	ขลัง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			
12	กำหนด	ไพร่ฟ้าราษฎรกรรมทั้งหลาย แล เรียกเอามากกว่ากำหนดท่าน	หมายไว้	กต	แทรก /-amn-/ และ /t/ > /d/			
13	จำเริญ	กลางคืนใสเขาได้เป็นเทพยดา แล มีนางฟ้าเฝ้า <u>จำเริญ</u> แลได้สวย สมบัติอันเป็นทิพย์ดังเทพยดาแล	มีสุข	เจริญ	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/			
14	ค้ำับ			ค้ำ	แทรก /-amn-/ และ /t/ > /d/		เหยียดตีนมือบมิได้ดั่งท่านเอา ใส่ไว้ในที่ค้ำับฯ	แน่น
15	จำแนก			แจก	แทรก /-amn-/ และ /t/ > /d/		แล <u>แจก</u> ให้เป็นทานแก่คนอัน เที่ยวมาขอ	ให้, แบ่ง, แยก
16	คำรง			ตรง	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/		อย่าว่าแก่ฝูงสัตว์อันมีจิตแล้วว่า จะตั้งอยู่มั่นคง <u>ตรง</u> เที่ยง ได้โดยแล	เที่ยง, แท้, ซื่อ

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่างคำ แผลงที่พบกับคำ เดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่างคำ แผลงที่พบกับคำ เดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
17	จ้านง			จง	แทรก /-amm-/		แต่ให้กูกินเนื้อลูกกูเองทุกวันจง อย่ารู้สิ้นสักคาบเลย	หมาย, ตั้งใจ

ข้อมูลสมัย สุโขทัย

ที่มา: ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราชหลักที่ 1

รามคำแหง, พ่อขุน. ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง. กรุงเทพฯ: ศิริมิตรการพิมพ์, 2517.

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่างคำ แผลงที่พบกับคำ เดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่างคำ แผลงที่พบกับคำ เดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	บ้ำเรือ	กูบ้ำเรือแก่พ่อกู กูบ้ำเรือแก่แม่กู	คุณเฒ่า	เปรอ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			

ข้อมูลสมัย สุโขทัย

ที่มา: สุภษิตพระร่วง

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. สุภษิตพระร่วงคำโคลง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ตามเค้า
ของเดิม. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเชชม, 2499.

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	ค่านับ	ตระกูดตจนจกค่านับ อย่าจับลิ้นแก่ คน	ทำความเข้าใจ เคารพ	คับ	แทรก /-amm-/			
2	จำแนก	บั้น เจ็ดจำแนกแจ้ง พิศดาร ความ เอย	ให้, แบ่ง, แยก	แจก	แทรก /-amm-/			
3	จ้านง			จง	แทรก /-amm-/		น้ำเชื้อวออย่างวางเรือ ที่สู่มเสื่อ จงประหยัด จงเร่งระมัดพิ่นไฟ ที่ทับจงมีไฟ ที่ไปจงมีเพื่อน ผิจะบังบังจงลับ ผิจะจับจับจง มัน ผิจะคั่นคั่นจงตาย ผิจะ หมายหมายจงแท้	หมาย, ตั้งใจ

ข้อมูลสมัย สุโขทัย

ที่มา: ศิลาจารึกวัดศรีชุม

ศิลปากร, กรม. จารึกสมัยสุโขทัย, จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสฉลอง 700 ปีลายสือไทย พุทธศักราช 2526. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2527.

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	เสี้ยม	สกกอนนรบุณรุคุณทาน <u>สงขม</u> มรรยาทอาจสงัวอนตน	เรียบร้อย	เสียม	แทรก /-ŋ-/			
2	กำลัง	ก้นำมนน (ซาง) <u>กำลัง</u> (ง)	ความแรง	ขลัง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			
3	คำหนัก	ทงหลาย ลงแห่งปลุกมหา <u>ต้านกกลสาลามหาตร</u>	ที่อยู่	ตัก	แทรก /-amn-/			
4	คำเนิน			เดิน	แทรก /-amn-/		ข้างสรายนน <u>เดิน</u> เจบหนก หนาคนหนดิน	ก้าวไป
							ทงหลายมุงดงจ <u>ครหา</u>	
5	สังเขย			เสวย	แทรก /-aŋ-/		<u>เสวย</u> ราชในนครสอง	ได้รับ
6	ตำแหน่ง			แต่ง	แทรก /-amn-/		<u>แต่ง</u> แง่เลงคูมีรูป	จัดตั้ง

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
7	จำนง			จง	แทรก /-amn-/		ทรงหลายมุงดงขงครหา	หมาย, ตั้งใจ
8	กำเนิด			เกิด	แทรก /-amn-/		ราชจุลามาณีเกิดในนครสรลวง สองแคว	มีขึ้น
			หากทวยในสงสารากพอนนโท ลกดอดไปมาแล เมดไต					
9	สนอง			สอง	แทรก /-n-/		ราชจุลามาณีเกิดในนครสรลวง สองแคว	จำนวนนับ หนึ่งบวก หนึ่ง
			เสวยราชในนครสอง					
10	คำรัส			ตรัส	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/		กูแลยงจกกโคตรสสแกสรร เพญเดญาน	พูด
11	สำเร็จ			เสร็จ	แทรก /-am-/		ใหญ่ควยอดสรจบริบวรมแล้ว จึงไป	สิ้น, จบ
12	จรัส			จรัส	แทรก /-am-/		แสงจรสสโอภาแล	รุ่งเรือง
			แดงคำขวขาวภาจรสส สอง ในโลกธาตุดทุกแหง					

ข้อมูลสมัย อยุธยา

ที่มา: อนิรุทธคำฉันท์

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2530.

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	สำเนียง (เขมร)	คือเสียงกระวี <u>สำเนียง</u> นิรันดร์	สิ่งที่ได้ยิน, เสียง	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามอีกคำที่มี ความหมาย เช่นเดียวกัน	คือเสียงพระพรหมพิชญอุศวร บันดาล	สิ่งที่ได้ยิน
		กีก้องศัพท์ <u>สำเนียง</u> อุโฆษ คชสาร					คือเสียงกระวี <u>สำเนียง</u> นิรันดร์	
		พระเทพอาร์กย์ สดับศัพท์ <u>สำเนียง</u>					จำเรียงसान <u>เสียง</u> ประอศ ประเอียง	
		เทพาล้อมท่า <u>ฟังศัพท์</u> <u>สำเนียง</u> เสียงจับ ประกาศชื่นชมแซรง					เทพาล้อมท่า <u>ฟังศัพท์</u> <u>สำเนียง</u> <u>เสียง</u> จับ ประกาศชื่นชมแซรง	
		คือคิดอิงเอง บพัดผสาน <u>สำเนียง</u> นวล					<u>เสียง</u> สันทับทุกด้าน <u>เสียง</u> สพื้น ทุกแดน	
2	จำนอง (เขมร)	จำนองกระฮือโดย ทุกขทรวงก็ให้โหย	ผูกกัน	จอง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	ต้องสร ไกรสิทธิ์ จำนำจำนอง <u>จอง</u> จำ	ผูก, ถูกกัน

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
3	ก้านัด	ถึงถวายนัด กำหนดคนานา แต่งไว้เป็นธรรก้านัด ทั่วท้าว เคียมคัด	ของที่ให้กัน ด้วยความ เต็มใจ	กัด	แทรก /-amm-/ ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	กัลดายกัลด โหยโยใจ	เข้า
4	สำรวจ (เขมร)	เอาใจทั้งรืพล ก็สำรวจสำรวจ สรवल เรียบเทียบทีกสรา <u>สำรวจ</u> สำรวจริมถนน นางใดจะคู่ควร <u>สำรวจ</u> สุขเปรม ปราช แห่งห้อยพรวนเพื่อง <u>สำรวจ</u> สำรวจเหตุภัย	หั่วเราะ, รุ้นเริง	สรवल (เขมร)	แทรก /-am-/ เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	นฤบดีนทรสรवलศรี เลสีหนาท สำแดง เอาใจทั้งรืพล ก็สำรวจสำรวจ สรवल สรवलเสียงกันเอาเอา มโนเทพ รังรักษ์ ชมชายชายไซย ฤดีดีโดย สำรวจสรवलสา	หั่วเราะ, รุ้นเริง	
5	จัญญ (เขมร)	เหิรหาวคือโคม <u>จัญญ</u> จาร์ส ประกิดา ใสสุทธีร์ศรี คือสุริยสับคจัญญ ใสสังขรูจี <u>จัญญ</u> จาร์สจักรพาพ เทียบทีย <u>จัญญ</u> จาร์สทิพาราตรี	รूंเงื่อง, งาม	จัญญ (เขมร)	แทรก /-am-/ เป็นคำวิเศษณ์อีกคำ ที่มีความหมาย เช่นเดียวกัน	รूंเงื่องจรัสจัญญ จาเริญจาร์ส รังสี	รूंเงื่อง, งาม	

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
6	ชำนาญ (เขมร)	ครั้นกล่าวแล้วประเทเทียบ นฤนารถชำนาญ	รู้, คล่องแคล่ว	ชาญ (เขมร)	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	ชื่นชมชำนาญสนาม เขียวชำนาญ ชำนาญไชย	รู้, คล่องแคล่ว
		ลองพลเมืองนอง จงชำนาญ ชำนาญในรณ					ลองพลเมืองนอง จงชำนาญ ชำนาญในรณ	
		ล้ำนายพลคชขงยุทธ วิริยวิบุติ ชำนาญชาญ					ล้ำนายพลคชรอรณูรณู มาร วิชัยชำนาญ ชเขศรอรณู	
		คมด้วยราชา ผู้หนึ่งชำนาญชาญ สนาม					ชำนาญก็ชำนาญเหลือเชียว เรียวกี้ เรียวกี้แรงก็แรง	
		ชำนาญแสะห้าวหั้น ชื่นชมรณ ห้าวหับ					พลหอยหีสเวด ชาญชเขศ ปลอด ประดับศิลปี	
7	จรัส (เขมร)	เทียมทิพยจรัส จรัสทิพาราตรี	สว่าง, รุ่งเรือง	จรัส (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	รุ่งเรืองจรัสจรัญ จำเริญจรัส	สว่าง, รุ่งเรือง
		พลหอยหยเรื่อรัตน แสง จรัสพิส ทรพรายเพรส						
		ไสตั้งจรัจิจิ จารุญจรัสจักรพาพ						
		อ้าพระเสด็จพนจรัส พรณ แสงแสงจรัสองค์						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
8	สำแดง (เขมร)	เพียงปาดป้ายลม แลศรศิลป์ <u>สำแดง</u> นฤปดินทรสรวลศรี เลสีหนาท <u>สำแดง</u> ลองคิดปะสมเค็จ <u>สำแดง</u> นุเคไซ ไชย ออกจากถ้ำทุมพล <u>สำแดง</u> พลาพรารี	ปรากฏ	แสดง (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	เสด็จ <u>แสดง</u> เนาในเมืองทวารพดี สมญา หลานพระจักรี ก็ <u>สร้าง</u> บรรหาร ไชย <u>แสดง</u> ความโศกศรี <u>แสดง</u> อันเสียดแต่กำเดา <u>ดอง</u> เดชะศรีสี หนาท <u>ผาด</u> แผลง <u>แสดง</u>	ปรากฏ
9	ทำเนียบ (เขมร)	ปลงรถและสาร รประเทียบ <u>ทำเนียบ</u> เนา	ชิดกัน	เทียบ (เขมร)	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	ครั้นกล่าวแล้ว <u>ประเทียบ</u> นฤนารถ <u>ชำนาญ</u>	ชิด
10	ระบำ (เขมร)	บั้ง <u>จับ</u> ระบำ แอวยนวนวย <u>รำ</u> นางนาง โถง <u>แอง</u> และ <u>จับ</u> ระบำ <u>รำ</u> ถวาย	การเต้นรำ	รำ (เขมร)	แทรก /-b-/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	Nominalization	บั้ง <u>จับ</u> ระบำ แอวยนวนวย <u>รำ</u> นางนาง โถง <u>แอง</u> และ <u>จับ</u> ระบำ <u>รำ</u> ถวาย	เต้นรำ
11	จำเริญ (เขมร)	รุ่งเรื่องจรัส <u>จรูญ</u> <u>จำเริญ</u> จรัส รังสี	รุ่งเรือง	เจริญ (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	เป็นคำวิเศษณ์ที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	ของ <u>เจริญ</u> ลวีส คิพิ <u>พัฒ</u> นเมธา	รุ่งเรือง

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
12	กำจาย (เขมร)	คือจักรจักรี จักรจักรกำจายสร	เรียราย	ขจาย (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	เป็นคำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	หิมพานตขจัดขจาย จุลเพลิง	เรียราย
		พลามพรรณราย						
		คูจวิดเมรุให้ทลาย โจมจายราย ขจายอรินาศ						
		ขาดขรรคจรรย์ จักรายจราย ขจายขจัด						
		ดินช้างช้างชน กี่ฟุ้งขจาย						
		กลางแปลง						
13	กำจัด (เขมร)	กำจัดขจัดจาย พลมารมากมรณ์	ทำให้ออก	ขจัด (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	เป็นคำกริยามี ความหมายเดียวกัน	กำจัดขจัดจาย พลมารมากมรณ์	ทำให้ออก
14	ชำเราะ (เขมร)	จากไพรค้อมคอย คิริชำเราะ เซราะธาร	ทำให้ไหลเป็นทาง	เซราะ (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /s/ > /ch/	Causativization	จากไพรค้อมคอย คิริชำเราะ เซราะธาร	ไหลเป็นทาง
15	คำกึ่ง (เขมร)	แก้วนึนในกลารณ คำกึ่งกร กระลิ่งไถ	ทำให้ยกสูงขึ้น	เถกิง (เขมร)	แทรก /-amn-/ และ /th/ > /d/	Causativization	มั่งสบุดายดา มณีดูประดับดู เถกิง	สูงศักดิ์, รุ่งเรือง
		ผกผกาดคำกึ่งชยชคลา						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
16	กัจจ (เขมร)	รายบุษปมาไลย สุคนธรส <u>กัจจ</u>	ฟุ้งไป	จจร (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	เป็นคำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	เครื่อง <u>จจร</u> มีเมาร สรวจ <u>จจร</u> เสาว คนธ์เทศมาธูร	ฟุ้ง
		ตฤบรสสุคนธ <u>กัจจ</u> จรงใจสองสมร					<u>จจร</u> คนธระหลบ โอฟาร ฟุ้งฟ้าจักรพาพ	
							<u>จจร</u> คนธอบอาย ภูมรีภมรมัว	
17	คำริ (เขมร)	ความ <u>ตริ</u> คำริหตรอง ก็คำริสร่าฟิงไฉน	คิด, ตรอง	ตริ (เขมร)	แทรก /-amn-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	ความ <u>ตริ</u> คำริหตรอง ก็คำริสร่าฟิงไฉน	คิด, ตรอง
		รักษเลงไปมา คำริคคีครวญเครือข						
18	จํราย (เขมร)	ขาดขรรคจํารณ จํรายจรายขจายขจัด	กระจาย	จราย (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	ขาดขรรคจํารณ จํราย <u>จราย</u> ขจายขจัด	กระจาย
		คฺจขวิดเมรุให้ทลาย โจอมจํรายขจายอรินาส						
		ห่าฝนศรสน จํรายจํารัตแผลงผลง						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
19	สำเร็จ (เขมร)	ครั้น <u>คำ</u> ล้ม <u>ท</u> ก็ <u>เสร็จ</u>	สิ้น, จบ	เสร็จ (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	เสร็จ <u>สว่าง</u> เสร็จ <u>ตื่น</u> จาก <u>ผสม</u>	สิ้น, จบ
		แล <u>สำเร็จ</u> ก็ <u>เร่ง</u> เขียน					เสร็จ <u>เสีย</u> อาจ <u>ม</u>	
		จึง <u>เสร็จ</u> <u>สำเร็จ</u> เพียร <u>งาน</u>					ครั้น <u>คำ</u> ล้ม <u>ท</u> ก็ <u>เสร็จ</u>	
		จิต <u>ต</u> จิน <u>ดา</u>					แล <u>สำเร็จ</u> ก็ <u>เร่ง</u> เขียน	
		จึง <u>เสร็จ</u> <u>สำเร็จ</u> เพียร <u>งาน</u>				จิต <u>ต</u> จิน <u>ดา</u>		
		เสร็จ <u>ม</u> ล้าง <u>สุรา</u> สุ <u>ร</u> สุ <u>เร</u> น				ทร <u>อ</u> เน <u>ก</u> เหลื <u>อ</u> หล <u>า</u> ม		
20	งาน (เขมร)	จึง <u>เสร็จ</u> <u>สำเร็จ</u> เพียร <u>งาน</u>	ความตั้งใจ	จง (เขมร)	แทรก /-amn-/	Nominalization	ขอ <u>ง</u> เจ <u>ริ</u> ญ <u>ส</u> วั <u>ส</u> ค <u>ิ</u> พ <u>ิ</u> พัฒ <u>น</u> เม <u>ธ</u> า	หมาย, ตั้งใจ
		จิต <u>ต</u> จิน <u>ดา</u>					ขอ <u>ง</u> เจ <u>ริ</u> ญ <u>อ</u> า ย <u>ุ</u> สม <u>อ</u> า <u>ค</u> ม <u>ย</u> ิน <u>ย</u> ง	
		ขอ <u>ธ</u> า <u>ร</u> งาน <u>ง</u> สิ <u>ท</u> ธิ <u>ศ</u> รา <u>บ</u> น <u>ถ</u> พ <u>า</u> น					อ <u>ร</u> ร <u>ร</u> ด <u>อ</u> า <u>ค</u> ม ก <u>ิ</u> จ <u>ไ</u> ค <u>อ</u> น <u>จ</u> ใจ <u>ง</u>	
							ขอ <u>ง</u> เจ <u>ริ</u> ญ <u>อ</u> า ย <u>ุ</u> สม <u>อ</u> า <u>ค</u> ม <u>ย</u> ิน <u>ย</u> ง	
21	บำเรอ	อ <u>ำ</u> พระ <u>จะ</u> ละ <u>ส</u> นม <u>บ</u> ำ <u>เร</u> อ	ปรนนิบัติ	เปรอ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
		บริ <u>ร</u> ัก <u>ษ</u> แ <u>ล</u> ่ <u>ห</u> ล <u>า</u> ย						
		นาง <u>บ</u> ำ <u>เร</u> อ <u>ร</u> ัก <u>ษ</u> ษ <u>พ</u> ระ <u>บ</u> า <u>ท</u> น <u>ถ</u> ม <u>ล</u>						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
22	สำราญ	แห่งห้อยพรวนเฟื้อง สำรวล สำราญหุทัย บัดเดี้ยวจะคืนมา ประสบน้อง สำราญรมย์ เรียบเทียบทีกสร่า สำรวล สำราญริมถนน	รื่นเริง	สร่าญ	แทรก /-am-/			
23	คำนึง	แก้วพ็อย่าคราญคราง <u>คำนึง</u> นัก บเปนกล ท้าวท่าวทรวงขรร ก็คิด <u>คำนึง</u> เน่งนาน จวงจัดอันมั่นหมาย บวางวาย <u>คำนึง</u> กลอน จงนใจ <u>คำนึง</u> พรรณ มิใช่ พักตรนฤมล	คิดถึง	คึง	แทรก /-amm-/			
24	กำหนด	ถึงถวยก้านัล <u>กำหนด</u> นนานา	ตั้งไว้, หมาย	กต	แทรก /-amm-/			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
25	อำนาจ	ด้วยเดชอำนาจศรัลปี	ความสามารถ, กำลัง	อาจ	แทรก /-amm-/			
26	สำนัก	ถึงไทรทศสายสิง <u>สำนักนี้</u>	ที่ตั้ง, ที่อยู่	สัก	แทรก /-amm-/			
		ลาขังสุทธศรี <u>สำนักนิพานสุดา</u>						
		อ้าอรอนงคทพิยลักษ์ <u>ณสำนัก</u> นีสาวสวรรค์						
27	จำเรียง	<u>จำเรียง</u> सानเสียง ประอศ ประเอียง	ขับร้อง	เจเรียง	แทรก /-am-/ และ /c/ > /ch/			
		ควรงนางบำเรอคูริย <u>จำเรียง</u> บัน คัคคพม						
28	ขำนัล	ครีบครุข <u>ขำนัล</u> พิงพอ ใจฟ้า เย็นขอ	คล่อง	ซัด	แทรก /-amm-/			
		เพื่อจะยุทสุบรรณ <u>ฤทธิ์ขำนัล</u> แก้วนกล						
		ขำน <u>ขำนัล</u> คือ ครุทราชเหิรหาว						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
29	จ้านัด	เสนาโจษจล <u>จ้านัด</u> นุมนตริมุข	เบียดเสียด	จัด	แทรก /-amm-/			
30	คำรัส	ความตริคำริหตรอง <u>ก็คำรัส</u> รำพึงไฉน	พูด	ตรัส	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/			
31	คำราม	ขบฟันคเคียดใหม่ อยู่คู่ครั้น <u>คำราม</u> รณ	บู่	คราม	แทรก /-am-/			
		<u>คำราม</u> แล้วก็เดินต่อนิรุทธชม ไชย						
		ค้ำก็ <u>คำราม</u> ปะทะด้วยสมเด็จ เสด็จ						
32	กำเลาะ	เกรียงไกร <u>กำเลาะ</u> พลก็พัน	ไม่รู้เท่าทัน	เขเลาะ	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			
		พลคชคชเคิกไภษ <u>ไกรกำเลาะ</u>						
		ไชย ขชาญชยศ						
		มโนเวกไววิริย์ พิริยพล <u>กำเลาะ</u>						
		หาญห้าวเทิดทิด <u>กำเลาะ</u> กำลัง แสนแสะ						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
33	กำลัง	หาญห้าวเทิดทัด กำเลาะกำลังแสนแสะ พลแซงซ้ายขวา กำลังรั้งขงยุทธ ถืออาวุธไกร กำลังกำเลาะแสนสาร	ความแรง	ขลัง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			
34	ชำนาญ	เดิบสูงคือคิริ ชำนาญคิริเมฆด	เหยียบ	ชัน	แทรก /-amn-/			
35	บาราต	ไอ้เจ็บบาราตราส บสว่างคือคมแด	หายไป	ปราศ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
36	พำนัก	เป็นที่พำนักกัก ดิแก่เทพ คนธรรพ์	อาศัย	พัก	แทรก /-amn-/			
37	กำแหง	แกลั่วกล้ากำแหงแรง รยีนัยกษัยกษา	กล้า	แข็ง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			
38	ตำรา			ตรา	แทรก /-am-/		ตราโดยเสด็จราช หลานสมเด็จพระ พระจักรี	กำหนด, จำ

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
39	กำเนิด			เกิด	แทรก /-amm-/		เดโชไชชยชาติเรกฤทธิ์เกิด ฟ้าห่าบรจรใจ	มีขึ้น
40	ทำนอง			ทอง	แทรก /-amm-/		กรายหมวกหมายทองทรง	โลหะสี เหลือง, สี อย่างโลหะ สีเหลือง
		พลรถถลายทอง เรื่องล้งลงแก้ว						
		ประอรประเอียง กรกริดเพ็ชทอง						
41	ก้านัด			คัด	แทรก /-amm-/		เหนือเกล้าบังคม บังคัดเคี่ยมคัด	เฝ้า
		แต่งไว้เป็นธำก้านัด หัวท้าว เคี่ยมคัด						
42	สังเขย			เสวย	แทรก /-aŋ-/		สองสว่างนิทราชื่นชม ชื่นชู เสวยรมย์	กิน, ได้รับ
		เสวยสุขภิรมย์ ด้วยสนมท้าวไท						
43	อำนาจ			อวย	แทรก /-amm-/		บั้งจับระบำ แอวยนวนวยรำ	อนุญาต, ให้
		คือเสียงพระพรหมพิษณุอิศวร บันดาล อวยพระภูบาล ลลิตศ						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
44	ตั้งวาย			ถวาย	แทรก /-aj-/ และ /th/ > /t/		ถึงถวายกำนัล กำหนดนานา	ให้
		บรรสานเสียงถวาย เขียว ผลัดเปลี่ยนกัน						
45	กำไร			ไกร	แทรก /-am-/		เกรียงไกรกำเลาะพลก็พัน	ขี้
		ถ้ออาวุธไกร						
		กำลังกำและแสนสาร อนกโยธา อนาวุธเกรียงไกร						

ข้อมูลสมัย อยุธยา

ที่มา: ลิลิตพระลอ

ศิลปากร, กรม. ชุมนุมเรื่องพระลอ. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์, 2547.

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	ทำนอง	ทำนองนาสิกไ้ คือเทพนฤมิต	แบบอย่าง, ทาง	ทอง	แทรก /-amm-/	ไม่มีความสัมพันธ์	ดูจะให้ทองเต็ม โกฎิ ทั้งผู้บอก โศตรจะรางวัล	โลหะสี เหลือง, สี อย่างโลหะ สีเหลือง
	รู้ซิดใช้กลคล่อง บอกทำนองทุกอัน	ตั้งเตียงทองรองราชาสนัน พิदानคาศัดขร เทียบขนน เจนยตรระสั๊ก						
		ถววยรูปเทียนทองไหว้ กราบ เกล้าสตุคิ						
		จักถววยแก้วแก้ว โกฎิ เงินทอง						
		ชมดอกไม้แก้วเกล้า เพื่อนไ้ แพงทอง						
		นางขุกราชรอบเฝ้า ทราชทอง เกล้าคู่เคียง ระมั่งเมียงม่ายคู่						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
2	สำเร็จ (เขมร)	ครั้นแล้วการ <u>สำเร็จ</u> สมเด็จพระพิตรธิให้สำหรับ ธกั้ประสาทรางวัด พลัน <u>สำเร็จ</u> แล้วไส้	สิ้นแล้ว	เสร็จ (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	ครันเทียบพลเศิก <u>เสร็จ</u> ท้าวธเศด็จพยุบาตร ปู่ <u>เสร็จ</u> จึงว่า สองนางอย่ากล่าวอ้าง อย่ารคนคเนเท็จ ริรอบ <u>เสร็จ</u> จึงทำ อย่ามชมความเท็จ ริรอบ <u>เสร็จ</u> เกือทางธรรม์ ครบทุกหมู่ทุกหมวด ตรวจให้สรรพโดยเขบั้ง จัดให้ <u>เสร็จ</u> โดยขบวร <u>เสร็จ</u> สั่งนาฎสั่งสนม ถ้วนทุก กรมกำนัล อยู่ ณ ที่ควรเศด็จ <u>เสร็จ</u> เขาถววยโภชนาหาร เชิญธสำราญคีนหนึ่ง	เสร็จ, สิ้น

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
3	ก้านัน (เขมร)	นายแวงเป็นหัวพัน ชาวก้านัน เป็นไพร่	ผู้ป้องกัน	กัน (เขมร)	แทรก /-amm-/	Instrumental	ท้าวพิไชยพิชฌุกรกันเมืองได้ ไ้ที่แมนสรวงเสด็จคืน ที่จะกันกันจหมัน ที่จะกันกัน จงเป็นกล	ป้อง
4	สนอง	หน้าผู้ใดจะลงดู สนองนางทุทรฐ แรงบุญส่งสนองมา พูลเพิ่ม แลแม่ กุศลส่งสนองไป ถึงที่ สุขนา สองสนองคำอ่อนพริ้ง จะบอก จริงแก่น้อง สองราประนมมือสนอง ว่าพระ ทองแม่ณเกล้า	รองรับ	สอง	แทรก /-n-/	ไม่มีความสัมพันธ์	สองสมเด็จเสด็จคำว สู้ห้อง เรือนหลวง ท่านแล สองกราบกรบังคม เคี่ยมไหว้ สองถวายเครื่องอุดม สบสิ่ง แลนา แล้วสองกราบไหว้บ่า บวงสรวง ท่านนา สองสมพาสสองสรวล สองเสพย์ จึงสองนางพี่เลี้ยง ทูลแค่สอง เนื้อเกลี้ยง ถี่ถ้วนสารแสดง	จำนวนหนึ่ง บวกหนึ่ง

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
5	อำนาจ (เขมร)	ครวีอาวุธของอาจ เอ็บ <u>อำนาจ</u> บมิกลัว	ความสามารถ , กำลัง	อาจ (เขมร)	แทรก /-amm-/	Nominalization	ธมีอำนาจมีบุญ คุณตุไกลท่าน ใ้ สองราชันนฤาได้ อาจ <u>ยี่อฤา</u> ถึง	สามารถ, กล้า
		ผู้มีฤทธิ <u>อำนาจ</u> อาจลงธมาได้						
		ธมี <u>อำนาจ</u> มีบุญ คุณตุไกลท่าน ใ้ สองราชันนฤาได้ อาจ <u>ยี่อฤา</u> ถึง						
6	สนม	มีบริวารพระ <u>สนม</u> ถ้วนทุกกรม กำนัล	นางใน	สนม	แทรก /-nn-/	ไม่มีความสัมพันธ์	ครั้นจะไป <u>สนม</u> สองนาฏ แลนา	เหมาะ, ร่วมด้วย
		จำพ้จำจากแก้ว ไป <u>ช้</u> คีน <u>สนม</u>						
		นกสนมสนรปากป้อน ถนคั้งเจ้า เขียวอ่อน อ่อนใ้ <u>เรียม</u> โลม						
		รับราชโองการ <u>สนม</u> ใ้ <u>เกล้า</u>						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
7	คำนำถ (เขมร)	เขาถวายนำถนำถ สำหรับโภชนาหาร น้ำอบธารสรงเสวย	การเฝ้า	ถ (เขมร)	แทรก /-amm-/	Nominalization	เข้าไปบังคมถ ถพระนุ แลนา	เฝ้า
							ร้อยเอ็ดเมืองราชถ ถังเฝ้า	
							ถึงบาทงกชถ ถเี่ยมไหว	
							ส่วนชาวเจ้าถนำถ ถเี่ยมถ โดยระบอบ	
							สองบังถเคารพ กราบไหว	
							ชวมหาถเป็นถนำถ เฝ้าถังถ โดยกำหนด	
8	คำเนิร (เขมร)	ระร่ายรายดินดิน คำเนิรหงส์ยก	ก้าวไป, ไป	เนิร (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	เนิรเวหาไปสู่แลนา	ก้าวไป, ไป
							ขุนตำรวจสารวัด จัดแจงเนิรถู	
							เียง ม้าเนิรเรียงเนิรราย	
		ไพร่เนิรนายเนิรถับ สำหรับถ้วนขุนหาญ						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาถิ่น)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาถิ่น)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
9	คำรง (เขมร)	ใต้ความเมืองจงตรง คำรงพิภพให้เย็น คำรงใจได้อ่อน อยชชบ อยู่ณา ธมีอาจที่จะคำรง พระองค์ท้าวธอยู่ได้ จึงมนตรีผู้เฒ่า คัดคำรงชาวเจ้าอย่าให้คิดความ ก่อนรา อยู่ระไวต่างองค์ คำรงรั้งรักษา ภาราเราจงบำรุง	คงไว้	ตรง (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	ใต้ความเมืองจงตรง คำรงพิภพให้เย็น	คงไว้
10	คำรวจ (เขมร)	ขุนคำรวจสารวัด จัดแจงเคิร์คูเคียง ม้าเคิร์เรียงเคิร์ราย แวงองครักษ์คำรวจ กวดขัน แหนแห่ห้อม	ผู้ตรวจ	ตรวจ (เขมร)	แทรก /-am-/	Instrumental	ครบทุกหมู่ทุกหมวด ตรวจให้สรรพโดยเขบ็จ จัดให้เสร็จโดยขบวร	นับ, พิจารณา
11	ชำนานู (เขมร)	ว่าแก่หมูกล้าทหาร ช้ำผู้ ชำนานูผู้ใหญ่	ู้, คล่อง	ชาญ (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	ชาญชำนันเคิกเสื่อ ปราบแผล้ว	ู้, คล่องแคล่ว

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
12	จ่านง (เขมร)	ท้าวธจะได ^๓ ตั้งใจจง ความจ่านง ตุลาภ	ความตั้งใจ	จง (เขมร)	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	Nominalization	นับอยู่ในใจจง จอดไป ^๓ ท้าวธจะได ^๓ ตั้งใจจง ความจ่านง ตุลาภ สิ้นแต่สิ้นจงเจ้า แม่ได้แรงกิน ตุลาภเขือข้าคือย ทำได้โดยจง ไต่ความเมืองจงตรง ดำรงพิภพ ให้เย็น ที่จะกันกันจงหมั้น ที่จะกันกัน จงเป็นกล อยู่ระไวต่างองค์ ดำรงรักษา ภาราเราจงบำรุง ดูจะให้ลาภจงครัน จะให้รางวัล จงพอ	ตั้งใจ, หมาย
13	จรัส (เขมร)	ทรงทองกรจรัส พายุ ^๓ ครูป มังกรกลาย	สว่าง, รุ่งเรือง	จรัส (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	คำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	เดือนจรัส ^๓ โพยมแจ่มฟ้า ฝิบได้ เห็นหน้า	สว่าง, รุ่งเรือง

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
14	กำหนด (เขมร)	ให้สำหรับพระเมรุ เกณฑ์กำหนดทุกกรม ชวามหาดเป็นก้านัด เฝ้าคลังคลังโดยกำหนด กำหนดพระราชสีมา ตั้งพพลาทัพหลวง บอกพระราชกำหนด กฎหมายวันอันบรรจจุธาตุ	ข้อบังคับ	กค	แทรก /-amm-/ 	Nominalization	อย่า <u>ก</u> ดูใจ <u>พ</u> ็น <u>ย</u> ่า นาน <u>น</u> ัก	บังคับ, ช่ม
15	ดำริ	<u>ดำ</u> ริ <u>ห</u> ้โดยราช <u>น</u> ี้ เขียว <u>น</u> าน	ความคิด	ตริ	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/			
16	บำรุง	อยู่ระ <u>ว</u> เต่างอง <u>ค</u> ์ ดำ <u>ร</u> ง <u>ร</u> ั้ง <u>ร</u> ัก <u>ษ</u> า การ <u>า</u> เร <u>า</u> จ <u>ง</u> บ <u>ำ</u> ร <u>ุง</u>	ทำให้เจริญ	ปรุง	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
17	ลัก	ลูก <u>ท</u> ้าว <u>ธ</u> ได้ <u>เม</u> ีย <u>ร</u> ัก ล <u>ำ</u> น <u>ัก</u> เ <u>น</u> ต <u>ร</u> เส <u>น</u> ห <u>า</u>	งาม	ลัก	แทรก /-amm-/ 			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
18	ก้านัด	สาวโสกาพระสนม ถ้วนทุกกรมก้านัด	ของที่ให้กันด้วยความเต็มใจ	กัณฑ์	แทรก /-amm-/			
		ระดับกษัตริย์ก้านัด สรรพโภคพิพิชิตตาม						
		ชวามหาดเป็นก้านัด ใฝ่คั่งคัลโดยกำหนด						
		ส่วนชาวเจ้าก้านัด เคียมคัลโดยระบอบ						
		ปวงนางก้านัดสุด ถึงไพร่เมืองนา						
		เสร็จส่งนาฏสังสนม ถ้วนทุกกรมก้านัด						
19	ค่านับ	เขถวายค่านัดค่านับ สำหรับโภชนาหาร น้ำอบธารสงเสวย	ทำความเข้าใจ	คับ	แทรก /-amm-/			
		ถึงถวายสาสน์ค่านับ และทรัพย์สินจะแต่งศพ						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
20	สำนัก	ถื่นหน้าหามืออยู่ <u>สู่นัก</u> ท่าน ไ้	ที่อยู่	สัก	แทรก /-amn-/ และ /p/ > /b/			
21	บ่าเรือ	ถวย <u>บ่า</u> เรือท้าว ไ้ ธิราชผู้มีบุญ	ปรนนิบัติ	เปรอ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
22	คำนี้้ง	<u>คำนี้้ง</u> ไคอย่าแกล้ว ลุลาภโดยใจ แก้ว	พิจารณา, นึกตรง	กึ่ง	แทรก /-amn-/ และ /p/ > /b/			
		<u>คำนี้้ง</u> หลังห้วงหน้า ใจพิ่เพียง เป็นบ้ำ						
		พระเสด็จดลนั้งแล้ว พระ <u>คำนี้้ง</u> น่องแก้ว เพื่อน ไ้แพงทอง						
		ไ้ <u>คำนี้้ง</u> น่องหน้า คร้าแค้น ครวญสมร						
		อย่าไ้แกล้วรำพึง <u>คำนี้้ง</u> อย่ารู้ มลาย						
23	กำลัง	สุด <u>กำลัง</u> เขาชี้ ขากแท้ทุกอัน	ความแรง	ขลั้ง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
24	ตำแหน่ง	นายจี๋จับเข็มแดง ล้วนตำแหน่ง ยศเจ้าหล้า	ฐานะ	แต่ง	แทรก /-amm-/			
25	บ้านาญ	ผู้ได้อันแกลั่วหาญ จะบ้านาญยิ่ง รู้หลัก	ให้เงินตอบ แทน	บาย	แทรก /-amn-/			
26	สำราญ	สำราญราษฎร์สัมฤทธิ์ พิพิธราช สมบัติ	สุขสบาย	สรานู	แทรก /-am-/			
		กลับบ้านสำราญ ก่อนเทอญ						
		เสวยสวัสดิ์สำราญมี สุขอยู่ ไสนา						
		อยู่ ณ ที่ควรเสด็จ เสร็จเขาถวายโภชนาหาร เชิญสรานูคืนหนึ่ง						
		ปากกล้วยกลับกลายสรนุก สำราญ สุขเปรมปรีดี						
27	พำนัก	ขอเป็นที่พำนัก นิตยแต่ เพื่อนา	พัก, อาศัยอยู่	พัก	แทรก /-amn-/			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
28	จำนอง	ท้าวธำรงโคลงอ้าง โคลง บพิตรเจ้าช้าง ชื่อแท้ใดเทียม เทียบนา	ผูกกัน	จง	แทรก /-amm-/ 			
		จึ่งจำนอง โคลงอ้าง ถวายแด่ บพิตรเจ้าช้าง ท่านผู้มีบุญ แลนา						
29	เสนาะ	ฟังเสนาะโคปุณ เปรียบได้	ไพเราะ, นำ ฟัง	เสาะ	แทรก /-n-/ 			
		เสียงเสนาะสองเจ้า พี่น้องนิทรา						
		สองศรีกล่าวเสนาะใด						
		เสียงเสนาะเอาใจ ใช้น้อย						
		สรงสนุกน้ำแล้วกลับ สนุกบก เล่านา						
		สมสนุกเล่นไหล่ แหล่งสร้อย สวนขวัญ						
30	สนุก	แสนสนุกศรีหรือโยธยา ถารำ ถึงเลย	รื่นเรียง	สุก	แทรก /-n-/ 			
		เห็นสระสนุกชล จักอาบ ตนนา						
		เห็นสระสนุกมี ใจใคร่ ชมนา						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
31	คำรัส			รัส	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/		แล้ว <u>ด</u> รั <u>ด</u> ตั้งขุนพล พวกพหล เหี้ยมหาญ	พูด
							แล้ว <u>ด</u> ก็ <u>ด</u> รั <u>ด</u> ให้หา ทูตานุทูตมา <u>ไ</u> ซ <u>ร</u>	
							พระ <u>ก</u> ษ <u>า</u> ล <u>ด</u> รั <u>ด</u> ศ <u>ร</u> อง ไ <u>ว</u> ไ <u>ช</u> าง <u>ด</u> อง <u>ม</u> ้า <u>ล</u>	
32	คำไร			ไร	แทรก /ɾam/		ศรี <u>ล</u> ิ <u>ท</u> ิ <u>ท</u> ุ <u>ท</u> ิ <u>ช</u> ย <u>ไ</u> กร <u>ก</u> ร <u>ง</u> อ <u>ด</u> ง เด <u>ช</u> ฟ <u>ู</u> ง <u>ฟ</u> ้า	ยั้ง
							เส <u>ี</u> ย <u>ป</u> ระ <u>ค</u> อ <u>ม</u> ค <u>รี</u> น <u>ก</u> ็ <u>อง</u> แห <u>ล</u> ่ง <u>ห</u> ล <u>้า</u> ก <u>ร</u> ง <u>ไ</u> กร	
							แห <u>น</u> ห <u>ว</u> า <u>ช</u> ้าย <u>ห</u> ล <u>ือ</u> ด <u>ร</u> า แห <u>น</u> ห <u>ว</u> า <u>ห</u> ล <u>ือ</u> <u>ไ</u> กร	
							ย <u>ร</u> ร <u>ย</u> ง <u>ศ</u> ัพ <u>ท</u> <u>ไ</u> กร <u>เก</u> ร <u>ี</u> ย เส <u>ี</u> ย <u>ด</u> ร <u>ส</u> ัง <u>ข</u> พั <u>ท</u> ย <u>ม</u> ็ <u>อง</u>	
							ก <u>ล</u> ั <u>ว</u> ฤ <u>ท</u> ์ <u>พ</u> ระ <u>บ</u> ู ผู้ <u>มี</u> เด <u>ช</u> เก <u>ร</u> ี <u>ย</u> ง <u>ไ</u> กร	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
33	สำเนียง			เสียง	แทรก /-amm-/		สมปี่ <u>ผู้</u> เสียง <u>คู่</u> ล่อ <u>เค้า</u> โคม <u>ใจ</u>	สิ่งที่ได้ยิน
							เสียง <u>ภา</u> เสียง <u>เล่า</u> อ <u>่าง</u> อัน <u>ไค</u> พิ <u>เอ</u> ย	
							เสียง <u>ย้อม</u> ย <u>อ</u> ย <u>ศ</u> ไ <u>คร</u> ท <u>ั่ว</u> ห <u>ล้า</u>	
							พ <u>ิง</u> เสียง <u>แสร</u> ก <u>เง</u> ำ <u>ง</u> ู <u>ด</u> ท <u>ิง</u> ทุ <u>ด</u> บ <u>่น</u> พ	
							พ <u>ิม</u> เสียง	
							เสียง <u>ด</u> ุ <u>เห</u> ว <u>่า</u> เก <u>รี</u> น <u>ร</u> ็ <u>อง</u> เ <u>ส</u> ค <u>ี่</u> ง <u>ู</u>	
							ห <u>้อง</u> บ <u>ัง</u> ค <u>น</u> น <u>าง</u> ถ <u>ว</u> าย <u>ช</u> ล <u>เ</u> า <u>ง</u> า <u>ร</u>	
34	สำรวล			สรवल	แทรก /-am-/		สร <u>ว</u> ล <u>เสียง</u> ข <u>ับ</u> อ <u>่าน</u> อ <u>่าง</u> ไ <u>ด</u> ป <u>า</u> น	หัวเราะ, รื่น ริง
							ส <u>อง</u> ส <u>ม</u> พ <u>า</u> ส <u>อง</u> ส <u>ร</u> ว <u>ล</u>	
							เม <u>ียง</u> ด <u>่า</u> ท <u>าง</u> ต <u>า</u> ส <u>ร</u> ว <u>ล</u> ส <u>ั่ง</u> ช <u>ู</u>	
							ส <u>อง</u> พ <u>ิง</u> ส <u>อง</u> ค <u>่อ</u> ย <u>ั</u> ม <u>ิ</u> น <u>ส</u> ร <u>ว</u> ล	
							ว <u>าน</u> ช <u>่วย</u> ส <u>ร</u> ว <u>ล</u> ก <u>่</u> ห <u>น</u> ้ำ	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
35	ตั้งว้าย			ถว้าย	แทรก /-aŋ-/ และ /th/ > /t/		ถว้ายบำเรอท้าวไท ปู่เจ้าปู่สมิงพราย ถึงถว้ายกร กราบไหว้ ถว้ายรูปเทียนทองไหว้ กราบเกล้าสคูดี สองถว้ายสการบูชา สองกราบกรบังคม เคี่ยมไหว้ สองถว้ายเครื่องอุดม สบสิ่ง จักถว้ายแก้วเก้าโกฏิ เงินทอง เสียดูเหว่าเกร็นร้อง เสด็จคู่ ห้องบังคน นางถว้ายชลเอางาร อยู่ ณ ที่ควรเสด็จ เสร็จเขาถว้ายโภชนาหาร เชิญธำราญคืบหนึ่ง ข้าไหว้ถว้ายชีวิต เพื่อข้าชิดข้าเชื้อ	ให้

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
36	ถั่งเขย			เสวย	แทรก /-aj-/		<p>สวรรคาโดยแล้วเสร็จ พระลอสเด็จพระเสวยราชย์</p> <p>ไอสวรรย์บ่เป็นสุข เสวยโสศ ใสนา</p> <p>ปนหมากเสวยท่านไต้ แลนา</p> <p>เสวยสุข โสศเสวยสวรรค เพราะอยู่ ก็ดี</p> <p>บังจงกับข้าวแต่ง ของเสวย</p> <p>เสวยสุขอย่าเคื่องข้อง ขุ่นแค้นอารมณ์</p> <p>เสวยสวัสดิ์ศำราญมี สุขอยู่ ใสนา</p> <p>เขาถวยค้ำน้ำค้ำนบ สำรับ โภชนาหาร น้ำอบธารสงเสวย</p> <p>เสวยพิภพล้านเข้า ชั่วฟ้าล่มกัล</p>	ได้รับ, ประสบ

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
37	บ่าราบ			ปราบ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/		ปราบทุกทิศ ฤทธิรุกรานู	เอาชนะ
							ชาญชำนาญศึกเสื่อ ปราบแล้ว	
38	ทำเนียบ			เทียบ	แทรก /-amn-/		ครันเทียบพลศึกเสร็จ ท้าวธ เสด็จพยุบาตร	ชิด, เปรียบ
							ตั้งเตียงทองรองราชอาสน์ พิदानดาษัตตยร เทียบขนน เขนยตระสั๊ก	
39	กำจร			ขจร	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/		ขจรข่าวถึงหูสอง ฟีน้อง	ฟัง
							พี่ฟังหอมขจร บารณี	
							ชร้องนี้วนบบาทให้ บุญขจร	
							ซ้องนางคลี่สร่ายขจร โบกเรียก พระฤา	
							ลมขจรคันชดอไม้ ท้าวชคิด กลั่นไต้ ออกท้าวทั้งสอง	
							รอยท้าวทูลบาทเบื่อง บุญขจร	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
40	สำแดง			แสดง	แทรก /-am-/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม		จึงสองนางพี่เลี้ยง ทูลแค่สอง เนื้อเกลี้ยง ถัดวันสารแสดง	ปรากฏ
							ภูบาลสร้างแสดงองค์ สองไหว บงกชบาท	
							กลางคาบแสดงคู้ใช้ กลางคาบ ไ้ไ้ธดำราญ	
41	กำนด			กล	แทรก /-am-/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม		รู้ซิดใช้กลคดอง บอกทำนองทุก อัน	เป็นอุบาย
							หอมกลกลิ่นจอมขวัญ ขวัญพี่ พระเอย	
							หอมกลิ่นจงกลกล กลิ่นแก้ว	
							ที่จะกันกันจงหมั้น ที่จะกันกัน จงเป็นกล	
42	จำเลย			เฉลย	แทรก /-am-/ และ /c/ > /ch/		ปู่เฉลยใช้คนทราวม คนชั่ว ฌ แม่	แก้

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
43	กำราบ			กราบ	แทรก /-am-/ 		ปู่เจ้าปู่สมิงพราย ถึงถวายกร กราบไหว้	หมอบกราบ ลงแสดง ความเคารพ
							จึงทูลสารสอง ไ้ สองราชกัม กราบไหว้ พระบาทเจ้ากุนา	
							ถวายรูปเทียนทองไหว้กราบ เกล้าสดุดี	
							สองกราบกรบังคม เคี่ยมไหว้ สองถวายเครื่องอุดม สบสิ่ง	
							แล้วสองกราบไหว้บ่า บวงสรวง ท่านนา	
							ถึงสมเด็จพระเจ้าหล้า กราบเกล้าทูลสาร	
							สองถึงสองกราบไหว้ บทมาลัย	
							สองเห็นเสื่อกราบเฝ้า คร้ามกลัวก้มกราบเข้า ไปกราบไหว้ทั้งสอง	

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
44	จำเริญ			เจริญ	แทรก /-am-/		จนเจริญขึ้นมา トラบได้	รุ่งเรือง
45	คำรบ			ครบ	แทรก /-am-/		ครบทุกหมู่ทุกหมวด ตรวจให้สรรพโดยเข็ญ จัดให้เสร็จโดยขบวร	เต็ม
46	ตำรา			ตรา	แทรก /-am-/		ແ່ນหนขวากซ่ายเหลือ <u>ตรา</u> ແ່นหนขวเหลือไกร	กำหนด, จำ
47	สำรวจ			สรรวม	แทรก /-am-/		ว่าข้าบาทสรรวมชีพ เจ้าจอมทวีปโองการ	ระวัง
			ชก็ให้เอาเชือก <u>สรรวม</u> คอ ปอสืบรัคมัดศอก					
			บุญพระ <u>สรรวม</u> ดูข้า พระแต่งกลบเคลื่อนหน้า					
48	กำเนิด			เกิด	แทรก /-amm-/		เจ็บตายเห็นหน้าแก้ว เกิดเกล้า <u>กามา</u>	มีขึ้น

ข้อมูลสมัย อยุธยา

ที่มา: โคลงเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2530.

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	จ้านง (เขมร)	พระจ้านงใดได้คุณนั้นจงมี	ตั้งใจ	จง(เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	หมื่นผจงจจับจ้วง จงซัด	ตั้งใจ
							สารทรงจงบจับข้าง ไพรหาญ	
							ของปิ่นธรรร มิกราช	
2	สำเนียง (เขมร)	ผสานเสียงสำเนียงถวาย สังกัด	สิ่งที่ได้ยิน	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามที่มี ความหมายเดียวกัน	ทำโอบอุโฆษด้วย เสียงสาร	สิ่งที่ได้ยิน
							ส้าวแซ่เสียงปิ่นผิง ป่าก้อง	
							เสียงสารสำเทียรมน มทโมห์	
3	จำเริญ (เขมร)	ของจจำเริญฤทธิ์ จอมโลก	รุ่งเรือง	เจริญ (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำวิเศษณ์อีกคำ ที่มีความหมาย เช่นเดียวกัน	เจริญมิ่งมงคลยศ เลิศแล้ว	รุ่งเรือง
							ของเจริญศักดิ์ ภูวานถ	
4	ก้านถ	โรงธารก้านถถวาย อภิวาท	ของที่ให้กัน ด้วยความ เต็มใจ	กัถ	แทรก /-amm-/			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
5	จำนอง	ตรวจรื่องจำนองอัด โยนแยก	ทำให้ผู้ถูกกัน	จอง	แทรก /-amm-/			
6	สังเวช	อวยสังเวชพัศตร์แล้ว นอบน้อม สดุดี	บวงสรวง	เสวย	แทรก /-aŋ-/			
7	ดำเนิน	เสด็จดำเนินยังพน เวศนั้น	ก้าวไป	เดิน	แทรก /-amm-/			
8	บำนาญ	ตามบำนาญการทำ ชอบใช้	ให้เงินตอบแทน	บำญ	แทรก /-amm-/			
9	พำนัก	ของงผ่านพำนัก นรโลก	อาศัย	พัก	แทรก /-amm-/			
		เป็นพำนักไทท้าว ทั่วพื้นภูวดล						
10	ชำนาญ	ชชำนาญเหนืออัคร์ แผลผู้	เหยียบ	ชัน	แทรก /-amm-/			
11	ชำนาญ	ฉลาดเจวียนชำนาญฉวาง วาริศ	สลัก	เขียน	แทรก /-amm-/			
12	ชำนาญ			ชาญ	แทรก /-amm-/		ขุนขี้มีไชยชาญ เร่งเร้า	รู้, คล่องแคล่ว
13	สำเร็จ			เสร็จ	แทรก /-am-/		สร่งเสร็จเส็ดลอคคั้น โดยทาง	สิ้น, จบ
							เสร็จสร่งอกิเชกด้วย ชลรัตน์	
							เสร็จเสวยสุขแล้วเล่น พนสมณ์	
14	สำรวจ			สรวล	แทรก /-am-/		กระสากระสันต์สรวล เรียงร้อย	หัวเราะ, รื่นเริง

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
15	กัจจร			จจร	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/		บานเบ่งคนจรสเร้า	ฟุ้ง
							เพื่องฟุ้งจจรถวาย มาสำราชทุกขเร้า รุ่งฟ้าดินจจร	
16	อำนวย			อวย	แทรก /-amn-/		อวยสังเวฬุพัศตร์แล้ว นอบน้อมสคูตี	อนุญาต, ให้
17	ตั้งววย			ถววย	แทรก /-an-/ และ /th/ > /t/		พระยศปางให้ข่าว มาถววย	ให้
							พจนถววยตั้งววยจร นาลิศ	
							ถววยตั้งอาภรณ์พัศตร์ อาสน์แก้ว	
							ขอถววยดอกไม้มาศ เงินเจลา	
18	กำไร			ไกร	แทรก /-am-/		ในกัมพูชผู้เอก กรุงไกร	ยั้ง
19	จำแนก			แจก	แทรก /-amn-/		แล้วลงหลังไหลจัด จนแจก ไปนา	ให้, แบ่ง, แยก

ข้อมูลสมัย อยุธยา

ที่มา: โคลงกำสรวลศรีปราชญ์

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2530.

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	บาราศ	พระไต่ <u>บาราศ</u> แก้ว กูมา	หายไป	ปราศ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
2	บ่ารุง	จัก <u>บ่ารุง</u> ใครใคร ช่วยได้	ทำให้เจริญ	ปรุง	แทรก /-amn-/ และ /p/ > /b/			
3	จ่างาย	อ่าจจิงรั๊กษเจ้า <u>จ่างาย</u>	ห่างไกล	จงาย	แทรก /-am-/ และ /c/ > /ch/			
4	อ่านาจ	อ่านาจบุญเพรงพระ ก่อ <u>เกื้อ</u>	ความสามารถ , กำลัง	อาจ	แทรก /-amn-/ และ /c/ > /ch/			
		อัครรย์ไ้อ้อ่านาจ สารสตัยไ้แม่						
5	ก่าจร	รฎก <u>ก่าจร</u> จนนทน์ อายโอยฐ <u>พูน</u> ถา	พุ่งไป	ขจร	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
6	ทำนอง (เขมร)			ทอง (เขมร)	แทรก /-amm-/ 		ในทาบทองแล้วเนื้อ นอกโสรรม ฯ	โลหะสี เหลือง, สี
							เรือนทองเทพแปลงปลุก ยินยาก	อย่างโลหะ สีเหลือง
7	กำไร (เขมร)			ไกร (เขมร)	แทรก /-am-/ 		ไกรพิพหงงสรรค สวรรคแต่่งแต่้ม	ยี่ง
8	จำเลย (เขมร)			เฉลย (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /c/ > /ch/		ไก่อโคชนนนิ่งน้อง นางเฉลย	แก้

ข้อมูลสมัย อยุธยา

ที่มา: คู่มือสังเวยกล่อมช้าง

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2530.

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	ดำเนิน (เขมร)	อาจเดิน <u>ดำเนิน</u> นัก กุมบิ <u>เดิน</u> บิ เจริญ <u>จบ</u> ข่อม โขลง <u>แสง</u> สรรคฺ สำ <u>ภา</u> <u>ดำเนิน</u> โส <u>ภา</u> งาม <u>ทั่ว</u> สรร <u>พ</u> างคฺ ค <u>ล</u> ้อย <u>ดำเนิน</u> โส <u>ภา</u> นำ <u>ส</u> ว <u>ดิ</u> โ <u>ค</u> ย <u>บุ</u> ร <u>พ</u> โ <u>ษ</u> ฐ <u>ดำเนิน</u> สิ <u>วิ</u> ท <u>น</u> ว <u>าร</u>	ก้าวไป	เดิน (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	อาจ <u>เดิน</u> ดำเนินนัก กุมบิ <u>เดิน</u> บิ เจริญ <u>จบ</u> ทำ <u>ทาง</u> เดิน <u>เห็น</u> ก็ <u>ส</u> บ <u>าย</u> คว <u>า</u> น <u>ุ</u> ช <u>ก</u> บ <u>น</u> า <u>ย</u> <u>ป</u> ระ <u>จ</u> ำ <u>บ</u> ห <u>่อ</u> น ค <u>ล</u> า <u>ไ</u> ค <u>ล</u> ได้ <u>เดิน</u> ใ <u>ก</u> ล <u>ั</u> ก <u>ร</u> า <u>ย</u> ไป <u>มา</u> <u>ข</u> อ <u>โ</u> ษ อ <u>ำ</u> ล <u>า</u>	ก้าวไป
2	จำเจริญ (เขมร)	ส <u>ร</u> ว <u>ม</u> เอ <u>ก</u> ท <u>ัน</u> ต <u>น</u> จำ <u>เร</u> ิ <u>ญ</u> จำ <u>ห</u> ี <u>ย</u> น ส <u>ค</u> ำ <u>น</u> ุ <u>เจ</u> ิ <u>ย</u> ร <u>ด</u> ม <u>า</u>	รุ่งเรือง	เจริญ (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำวิเศษณ์อีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	อาจเดิน <u>ดำเนิน</u> นัก กุมบิ <u>เดิน</u> บิ <u>เจริญ</u> <u>จบ</u>	รุ่งเรือง

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
3	สำเนียง (เขมร)	เสียงลักษณะนินามสดับ ศัพท์สำเนียงบิระหเสนง ขยลกบิมวยดอง บิระหสำเนียงคนตรี	สิ่งที่ได้ยิน	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำนามอีกคำที่มี ความหมาย เช่นเดียวกัน	เขดาโดงสดับศัพท์สำเนียง พระแสงพองเสียง อุกมมบักยิพรรณเขี้ยว แสรกเสียงกรุยเกรียว	สิ่งที่ได้ยิน
4	อำนาจ (เขมร)	สรวมสรรพเทวนุจงอวย พรนุอำนาจถวาย เดโชอำนาจนะมะสิวาย อภิวันทลมวขณมา	ความสามารถ , กำลัง	อาจ (เขมร)	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	Nominalization	อาจเถออบินักสขบ กุมบิขอกจร ลิ่งฮอง	สามารถ, กล้า
5	สำเร็จ (เขมร)	คชปนพิทชยาง คสำเร็จก็เจิมจูลณ เกิดกักรเบญจทศสาน คสำเร็จสำหรับองค์	สิ้น	เสร็จ (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	อวยสรรพเพ็ญชนะพีธี กรรม เสร็จก้านลถวาย เนาในสังวาลนพสุตร เสร็จแสดงคังใจดล โดยศาสตรเสร็จจรในพน นุประเทศศิขร เสร็จพฤทธิบาคนุปรธาน นิตยอวยอำนาจถวาย	สิ้น, จบ

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
6	จ่านอง (เขมร)	ข้างใดต้องบาศบไคล <u>จ่านอง</u> จ่องไป	ผูกกัน	จอง (เขมร)	แทรก /-amm-/ และ /p/ > /b/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	ข้างใดต้องบาศบไคล <u>จ่านอง</u> <u>จ่องไป</u>	ผูกกัน, ติด
7	กำจร	กลางตัวตัวผู้มาเอา กลิ่นตัวเมีย เมารศิริศักกำจร	ฟุ้งไป	ขจร	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	เป็นคำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	ดอกไม้อันหอมคชพรรณ <u>ขจร</u> กลิ่นวังเวงใจ	ฟุ้ง
8	ก้านล	อวยสรรพเพ็ญชนะพีธี กรรม เสร็จก้านลถวาย	เครื่องเช่น	กถ	แทรก /-amm-/ และ /p/ > /b/			
9	บ่าเรอ	สดับศัพทปักษี บิบบ่าเรอหสบไถง มาเป็นขำนิรนริน ครเลี้ยงบ่าเรอหใน เราะหเสนงสกรไค บิบบ่าเรอหนุด้ศษม	ปรนนิบัติ	เปรอ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
10	สำราญ	ป่าคงถาจะเปรียบปวนปาน เบื้องสุขสำราญ เป็นที่อาศัยสนุกนี้ สำราญบรรทม	สุขสบาย	สราญ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
12	กำแหง	อ้าพ่องเงียพยศอันเปลื้อง แลอย่าเลื่อมกำแหงแรง	ความแข็งแรง	แข็ง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			
13	ก้านัน			กั้น	แทรก /-amn-/		พระแลงพองเสียง บิรมเสนาะกั้นเจริญ	ป้อง
14	สำแดง			แสดง	แทรก /-am-/		เนาในสังวาลนพสูตร เสร็จแสดงคังใจดล	ปรากฏ
15	ชำนานู			ชาญ	แทรก /-amn-/		ครันดีเชื่องชาญในสนาม กิน ผอกเหลือหลาม	รู้, คล่องแคล่ว
16	อำนวย			อวย	แทรก /-amn-/		อวยสวัสดิอวยไชย สุขที่รมชีวา สรวมสรรพเทวนุจอวย พรนุอำนาจถวาย เสร็จพฤทธิบาศนุปรธาน นิตยอวยอำนลถวาย อวยสรรพเพ็ญชนะพีธี กรรมเสร็จกำนลถวาย	อนุญาต, ให้

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
17	ตั้งวาย			ถวาย	แทรก /-aŋ-/ และ /th/ > /t/		มอกถวายบังคมรัศมีตะฉาย	มอบ, ให้
							เสร็จพฤทธิบาสนุปรธาน	
							นิตยอวยอานถวาย	
							มาลาแลเสวตรฉัตรธง ถวายด้วย ใจจง จงท่านอย่าได้ปรีชา	
						สรวมสรรพเทวนุจถวาย พรนุอานาถถวาย		
18	สำรวม			สรวม	แทรก /-am-/		สรวมสิทธิสรวมบวรศักดิ์	ระวัง
							ดิประเสริฐสรวมพร สรวมคชกฤษรบวร	
							สรวมสารวโกมสุปดิย ฐกรินทร์ โฉมฉาย สรวมสังขทันตปิพรรณราย นวมหากษาธาร	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาถิ่น)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาถิ่น)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
19	กำไร			ไกร	แทรก /-am-/		บูชาพระไพร แลไกรแสงพระผอง	ยิง
20	ตำรา			ตรา	แทรก /-am-/		กล้วยอ้อยพร้าวตาลนานา หญ้าเผือเหลือตรา	กำหนด, จำ
							อันได้ด้วยหวัง แลบาศไปคล้องตรึงตรา	
							เพชฌุให้ทรงธรรม เลิศล้ำไครตรา	
21	จ้านง			จง	แทรก /-amn-/		มาลาแลเสวตรจักรธง ถวายด้วย ใจจง จงท่านอย่าได้บีฑา	หมาย, ตั้งใจ
							จักนำยังโรจรัดนประไพ จิตรจงสำราญรมย์	
							จงชมบึงบางเซราะเซรา	
							อ้าพ่อจงเสียดยศอันเปลื้อง แลอย่าเลื่อมกำแหงแรง	

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
22	ชำระ			ชำระ	แทรก /-am-/ และ /s/ > /ch/		จงหมบึงบาง <u>ชำระ</u> ชำระ ที่ธารทาง <u>ทา</u>	ไหลเป็น ทาง
23	ทำเนา			เทา	แทรก /-amn-/		จงหมบึงบาง <u>ชำระ</u> ชำระ ที่ธารทาง <u>ทา</u>	ขอบตัวลง
24	กำเนิด			เกิด	แทรก /-amn-/		<u>เกิด</u> กักรเบญจทศสาน ตสำเร็จสำหรับองค์	มีขึ้น

ข้อมูลสมัย อยุธยา

ที่มา: โคลงนิราศหริภุญชัย

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2530.

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	สำเนียง (เขมร)	ยินสำเนียงนี้ถ้อง เทียงถ้องถาม เรียม	สิ่งที่ได้ยิน	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามที่มี ความหมายเดียวกัน	เสียงล่าเพียงเกลี้ยไกล้ ช่วยคำชูเรียม	สิ่งที่ได้ยิน
		ปักยี่ส่งเสียงวอน วอนเจต รักเอย						
		ฟังบนโบกสลายสลาย เสียงสวาสดี ลมแฮ						
2	คำเนิน (เขมร)	เทาคำเนินเขื่อนฮ้าย พร้าพร้อม เดินเดี่ยว	ก้าวไป, เดิน	เดิน (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	เดินถวิลแห่งหริภุญ ชัยเชษฐ ชิดแฮ	ก้าวไป
		จึงไปเดี่ยวเดินชล ยังรูป						
		เทาคำเนินเขื่อนฮ้าย พร้าพร้อมเดินเดี่ยว						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาถิ่น)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาถิ่น)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
3	คำริ (เขมร)	คำริตรีตรองสาว สืบเขียง คูเอย	คิด, ตรอง	ตรี (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	คำริตรีตรองสาว สืบเขียง คูเอย	คิด, ตรอง
4	สนอง	วานเทพสมสนองรา ธิบร้า	รองรับ	สอง	แทรก /-n-/	ไม่มีความสัมพันธ์	สองเสรีจถวายให้ได้ แต่ซ่อนสินเฝ้า	จำนวนหนึ่ง บวกหนึ่ง
		อินทร์พรหมครุฑนาคน้ำ นำสนอง แครา					จักเบ่งกุศลสอง ส่วนให้	
		รับราชกุศล สนอง โสภ ชัยรา					ระวังเวียงแวดชั้น สมสอง สว่างแฮ	
		ปดตำงานไว้ข้า ข่าวน้องนำ สนอง						
5	สนม	สนมสนาฎเลื่อนเลื่อนล้อม เนตรหน้าเต็มพลาณ	นางใน	สนม	แทรก /-n-/	ไม่มีความสัมพันธ์	นิสาสาวบ่าวพร้อม สนมสนุก นั้นแฮ	เหมาะ
							องค์อรสมสมรนอน พราภขวัญ	
6	บาราต	จักรีรำขุด บาราต นุชนิ	หายไป	ปราต	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
7	บำเรอ	อัปสรบำเรออินทร์ อัครเทพ ทิพเอช	ปรนนิบัติ	เปโร	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
8	สนุก	แสนสนุกนานาหลาย หลากเหล่น	รื่นเริง	สุก	แทรก /-n-/ 			
		สนุกสนานปานด่าหัวล้าน หล่อหุ้มเมทนี						
		นิสาสาวบำพพร้อม สมสนุก						
		ปุนสนุกพื้นไพรสนาม สนิทเช่นรักเอช						
9	กำเคา	ยังกำเคาทุกข์ซ้อน ขอค้อนขวัญสลาย	ร้อน	เขดา	แทรก /-am-/ และ /k ^h / > /k/			
		แถมกำเคาเข้าผู้ เร่นร้อนรันทรวง						
		พิชกำเคาปวนแปล ดวงแดแดเลข						
10	ตำนาน	เป็นตำนานเรื่อง แต่งตั้งเป็นสาร	นิทาน, เรื่อง เล่า	ตาน	แทรก /-amn-/ 			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
11	ตั้งวาย			ถวาย	แทรก /-aŋ-/ และ /t ^h / > /t/		เทียนทุงพีจักถวาย	ให้
							เป็นส่วน บุญแฮ	
							เชิญเสวยรสเข้า	
							ม่วนน้อมทูลถวาย	
							เทียนทุงที่ปถือถวาย เคนคู่	
							อวเรย	
							ปูนเค็จแตงวันถวาย ชิวก	
							เวนเอย	
							ท่านทั้งถวายพินพุม เรียกรู้	
							กระษัตราดิงเทศเกล้า ก่อถวาย	
							สองเสร็จถวายให้ได้	
		แต่ซ็อนสิเน่หา						
		ถวายกลั่นกับดวงเพีย เพื่อน้อง						
		มาเทินจักยั้นไม้ มาลถวาย						
		ยามชลพีจันถวิล ถวายอำ รุงเอย						
12	กำเนิด			เกิด	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/		มณีแก้วกล้าเกิด กลางตา ก็ดี	มีขึ้น

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
13	สำเร็จ			เสร็จ	แทรก /-am-/		สองเสร็จจถวายให้ได้ แต่ซ่อนสินเหน้า ก็เพื่อหนุน้องแสรัง เสร็จสร้างอดิเร	สิ้น, จบ
14	ทำเนา			เทา	แทรก /-amn-/		เทาดำเนินเขื่อนชัย พราพร้อมเดินเคียว	ยุบตัวลง
15	จ้านง			จง	แทรก /-amn-/		จงใจปราสาทน้อย อัญญา	ตั้งใจ
16	สนั่น			สิ้น	แทรก /-n-/		สารถีสิ้นสายเขือ ยังเขือก ชักแฮ	โยก, คลอน
17	สังเวช			เสวย	แทรก /-aŋ-/		ร้อยร่างเสวยรสน้ำ คอกนั้นนารีรมย์ เชิญเสวยรสเข้า ม่วนน้อมทูลถวาย	กิน, ได้รับ
18	อำนวย			อวย	แทรก /-amn-/		เทียนทุงคู่คบสว อวยแวน วิกเฮย	อนุญาต, ให้

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
19	ตำแหน่ง			แต่ง	แทรก /-amm-/		โพงสั่นเฉลิมปาน แต่งแต้ม เป็นตำนานเรือรั้ง แต่งตั้งเป็นสาร	จัดตั้ง

ข้อมูลสมัย อยุธยา

ที่มา: สมุทรโฆษคำฉันท์

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2530.

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	สำเนียง (เขมร)	เสียงครุวิสามาเนียงอีกถกคึง พ้องไชยอ้ออึง แลสังขกาหลไชย บรีศวับรรพสำเนียงพลอึง เอาไชยเสียงสิ่ง หนาทเต็มธรรณี คลไกล้เดิมชวักราชา ใให้ห้ามเสนา ประหยัดซึ่งศัพท์สำเนียง ร่อนร้องรมสม และบรรสานสำเนียงสี สวนศัพท์เปรมปรี คิประคุดตั้งครุียงค์	สิ่งที่ได้ยิน, เสียง	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามอีกคำที่มี ความหมาย เช่นเดียวกัน	ชื่อเสียง ไกรหาญ ปานปลัน เมืองมาร ขุนมารหักหัน เสียงถกขสารสำเทียร หัยศัพท์ หันเหียน แลเสียงทหารโห หรรษ์ เสียงอัยฎาฐพันกัน ดาลประเปนควัน เสียงแดรเสียงสังข์สำเร็จ เสียงพลตเมนเชิง แลชิงประเบียดแห่แหน บรีศวับรรพสำเนียงพลอึง เอา ไชยเสียงสิ่ง หนาทเต็มธรรณี	สิ่งที่ได้ยิน

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	สำเนียง (เขมร)	<p>ดูรูปนানা ดูปีกษาประอรเอียง ฟังสาร<u>สำเนียง</u>เสียง นุประเภท นานา</p> <p>พวกพรรคพิททเหลือหลาย เหีรจับเรียงราย บรรสาน <u>สำเนียง</u>เอียงอร</p> <p>ไกรหงส์<u>สำเนียง</u>เสียงกร วิกบรรสานสมร แลเทพยฟังสิตการ</p> <p>เวียนร่อนรื่องว่อนเวหา เหีรจับพฤกษา บรรสาน<u>สำเนียง</u>เสียงสม</p>	สิ่งที่ได้ยิน, เสียง	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามอีกคำที่มี ความหมาย เช่นเดียวกัน	<p><u>เสียง</u>เทพอวยอาศิรพาท กำธร อากาศ ภาหลวงไชยไช</p> <p><u>เสียง</u>ดุริยสำเนียงอีกถกถึง ฆ้อง ไชยอ้ออิ่ง แลสังฆาหลไช</p> <p>พลพายทองพายสระสม <u>เสียง</u>ดุริยระงม แลสังฆก้อง กาทล ดูงเสียงฟ้าฟาดภูวคต <u>เสียง</u>ชลก้องกล</p> <p>บมิตคบบมิต้องสักที จระจระ<u>เสียง</u>จรี อันแทงคะแคว้งเวียนไว</p>	สิ่งที่ได้ยิน
2	คำเนิน/ คำเนิร (เขมร)	พระ <u>คุดำ</u> เนิรหง สพฐอันรางซาง ย่าง <u>เข็อง</u> รบ้านาง และประเอียง ประอรองค์	การก้าวไป, การเดิน	เดิน (เขมร)	แทรก /-amm-/	Nominalization	ปางสองท้าวท่องธรณี <u>เดิร</u> คตลชลธิ ลันลูงด้วยแสนโสกา	ก้าวไป, ไป

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
3	สำแดง (เขมร)	ปางท้าวทุกแดนโครมโรม กริชาพลโจอม สำแดงสมเด็จพระหัสสา ในท้องธารา สำแดงธนู บดินบดฟ้าบดแสง สุริยศักดิ์ สำแดง ทรหุลด้วยฐูลิเลื่อน อรุโณดมร์ศมีแสง สุริยศักดิ์ สำแดง ในขอยคุณุทธศรี ท้าวต่อท้าวพวกพหลหาญ ต่อทหารอันเข้มแข็ง แข็งเพ็งระแรงรบสำแดง อำนาจอาจในสงคราม คู่ปราบชาวชาวเลื่องใน คีนมา เมืองไทย เพื่อจักสำแดงฝีมือ	ปรากฏ, ทำให้เห็น, ทำให้ปรากฏ	แสดง (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	ปางเสด็จแสดงศิลปประลอง ผจญท้าวทั้งฟอง ด้วยศิลปศรดาบ โดม แสดงศิลปธนูศรศรี ผจญคนกษัตริย์ อ้าท้าวผู้ทรงฤทธิ์ปรากรม เกียรติสาขแสดง เดโชชยาสิทธิแสง ทวยท้าวเรืองฤทธิ์เข้มแข็ง ขึ้น รถดูแสดง แลแรงชำนาญนา แกลิ่งกล่าวแก่ท้าวทั้งธานี คลม็วอังก์ใด อาจกษณุชคใน รณรงคดูแสดง มาแสดงพิธีทั้งสอง ประยุท ประลอง ให้หาสห้องหาหน	ปรากฏ

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
4	สนม	เรื่องรัตนโรงทา รก้านลทรนาว เนื่อง นางสนมเลิศนางเมือง อภิลาสลีลา โหม่พ่อและพระสนมสมพอง กลกามแกลิ่งเกลา	นางโน	สนม	แทรก /-น-/ ไม่มี	ไม่มีความสัมพันธ์	ปางนางรังแต่งศาลา ไขช่วง รจนา คำนานแต่สองสนมกัน	เหมาะ, ร่วม ด้วย
5	สนอง	ท้าวเกรงนางน้องสนององค์ สุรสุคาพอง บควรจักกลาศคลาศรี โอบอุ้มเทพีโลมลา ศรีสุรสุคา พิลาปทุลสารสนอง คุณราชนรา ธิปข้าก็สนอง นฤนาถจงครอง ภพสุขสำราญ	รองรับ	สอง	แทรก /-น-/ ไม่มี	ไม่มีความสัมพันธ์	ปางเสวยกรีฑาสาทร พินทุมดี สมร แลสองสนุกเสวยรมย์ เสร็จสองแทงกันจระโจรม จักเล่นแรดโครม กำลังกำลังถเมนเชิง ท้าวไทอภิเษกสองศรี เวรพรหมบุรี อันเพ็ญพิภพเสวย ปางนางรังแต่งศาลา ไขช่วง รจนา คำนานแต่สองสนมกัน ปางสองท้าวทองธรณี เดิรค ชลธิ์ ถันลุดด้วยแสน โศกา	จำนวนหนึ่ง บวกหนึ่ง

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
6	จรัส (เขมร)	จงเรื่องจรัสทั้ง ทิศาภาคทุก พาย จงแจ้งจำหลักภาพ อันขย้งด้วยลวดลาย พอสิ้นสุดพรรษระคู อาสยช เสพผลู แลเดือนจรัสเวหา บุรีคือคลองใน เจ็ดชั้นพิศาลไส จรัสจันทรแสงโสม มนเทียรพิมานรัต นจรัสด้วย รัศมี เรื่องรัศมีจามี กรแก้ว กระลอกแสง	สว่าง, รุ่งเรือง	จรัส (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำวิเศษณ์อีกคำ ที่มีความหมาย เช่นเดียวกัน	รตรัตนพรรณรายจรัสใจ เทียวทองธงไชย แลแข่งกรลคชุมสาย พระภุชเรศคีถึงสถาน กฤษณกาลการ แสงสิทธิจรูญจรัส ศศิธรจรจรัสสว่างไส คล้ายเห็น ท้าวไท ว่าพัศตรสุรสุดา จึงวาดโคมพระโลกบาล เสด็จนุชปพิมาน แลเรื่องจรัสจรัสจรูญ	สว่าง, รุ่งเรือง
7	จรรูญ (เขมร)	นรกินนรีเรียง เสาศคมกดูเพียง นพรัตน์จรรูญเรือง	รุ่งเรือง, งาม	จรรูญ (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำวิเศษณ์อีกคำ ที่มีความหมาย เช่นเดียวกัน	พระภุชเรศคีถึงสถาน กฤษณกาลการ แสงสิทธิจรูญจรัส	รุ่งเรือง, งาม
8	จ่าเริญ (เขมร)	เสด็จเสวยรมยจ่าเริญราชสุขสม สวนนุชปโครนม	รุ่งเรือง	เจเริญ (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำวิเศษณ์อีกคำ ที่มีความหมาย เช่นเดียวกัน	เดียรดายในกลางไพร มากหมุ่บู้ภิภรณ์ไพ จิตรเพลินเจเริญตา	รุ่งเรือง

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
9	กัจจ (เขมร)	สิบนิ้วกราสคนธกัจจ เทียนรูป บวร แลเสร็จประการกระสุท เสารภยรสร้อย สุขพายุพัด เลว สวายสอกัจจเซว ไม้ให้ล้หลายหลายพรรณ คณ โนพนาไลย เกสรกัจจไซ	พุ่งไป	ขจร (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	เป็นคำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	เสวยราชย์ในราชนคร พรหมบุรี ขจร ด้วยราชเกียรติประกาศ ม่านแก้วแพรวกาญ จนแซงบรรจบอบขจร ลมกับพัดพุกษาพรรณ กีบดิง สักอัน และสร้อยไขไรศขจร	พุ่ง
10	ก้านด (เขมร)	แต่งถ้วนกรรมการพิไสย เทียน ธงศรีไสว แลกก้านดบุชา	เครื่องเช่น	กด (เขมร)	แทรก /-am-/	ไม่สัมพันธ์กัน	แต่งถ้วนกรรมการพิไสย เทียน ธงศรีไสว แลกก้านดบุชา	เป็นอุบาย
11	ทำนอง	จะให้บรรหาร ษสภาพพระการ ตระกลชาญชม ทำนุกทำนอง	แบบอย่าง, ทาง	ทอง	แทรก /-amn-/	ไม่มีความสัมพันธ์	ของทองอันท่องท่อง ธรณิดู ระสม เชื่องข้อมาชายชม สมเด็จท้าวเสด็จคลาย	โลหะสี เหลือง, สี อย่างโลหะ สีเหลือง
12	คำริ (เขมร)	โลมลาวาเจ้าเปนใด แม่มา หลงไหล ฤมิตำริตรีตรอม พันลอกอันออกอันขึ้นชื่อ คำริห์ คือดั่งอัคคี โศกเฝาระเว้าดุรฤติ	คิด, ตรอง	ตรี (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	ตรีแล้วเสร็จพระเสด็จคัล ท้าวผู้ ทรงธรร มพินทุ์ตฤบาล ตรีแล้วเสร็จพระขึ้นชม เสด็จแทบพระบรรธรรม พระบัคก็บังนิตรา	คิด, ตรอง

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
13	จ่านง (เขมร)	พระค่านิ่งน้องแก้วกัลยา เสวย แสนโศกา แลใจจ่านงเทพี	ตั้งใจ	จง (เขมร)	แทรก /-amm-/ /	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	ไชยสิทธิติบะ จูงสานดิสุชชาษตรี	ตั้งใจ, หมาย
		คิดควรบปรุลุ แก้อ่านาจจ่านงขง บิษรินทตอง คมม่อมมมรรใจ					หวังเสด็จเสวยสุขพนรมย์ ชม ไพรมพนม แลจูงสำราญ	
		สองเสวยสุขสุดจ่านง กรโอบ เอวองค์ อนุชกลี้วกริษา					แม้ว่ามีงหาญ จูงออกมาพาน	
		ลูจินดาลากจ่านง เหาะเห็จคือ หง สไปจรเพรียวมินาน					จูงแตกระแหง ว่ามิงทรามแรง แลมาตระนง	
		จรโดยนภคต กลแผ่นดินภูวทรง มณฑภาพจ่านง คมนาศทิตไค					จะเล่นจูงสุด ปางพระสมุทร์	
							จูงเป็นพระยศ พระเกียรติปรากฏ พระภูบดี จูงพุลไพบูลย์ ในพระบุรี อโยชยาศรี	
							จูงเรื่องจรัสทั้ง ทิศาภาคทุก พาย จูงแจ้งจำหลักภาพ อันขยั้งค้ำยลวดลาย	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
14	ชำนาญ (เขมร)	<p>ที่<u>ผู้ชำนาญ</u>การ กูจะวานอย่าแะเว เวน ปางเดียวพืมาเปน พ่านักนี้ น้องอันเจ็บจง</p> <p>เลือกหาแก้วนรวิการ ธรรมรงค์ <u>ชำนาญ</u> ชำนาญ แก่พลไพร่</p> <p>ท้าวไคอันจีพิชยรต และ เทียมคชลำแดงเด โขชาญ <u>ชำนาญ</u>ฤทธิมห อำนาจแก้ว กระลิ่งขรรค์</p> <p>พระกั้ใช้พิเรนทรผู้หาญ เด โข <u>ชำนาญ</u> ก็นำนักร โขธา</p>	รู้, คล่องแคล่ว	ชาญ (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	<p>ให้ทวยนักรคน<u>ผู้ชาญ</u> กลเล่น โดยการ ยเปนบำเพ็ญธรณี</p> <p>วันนี้ใช้<u>วัชว์</u>ทรม เลี้ยงเล่น<u>ชาญ</u>สนาม แลเรียกชื่อ<u>อ้าย</u>กะแขงเป็ง</p> <p>ปีติ<u>อติชาญ</u>ไชย จับจรีแทงไป ปีติมนโรโตรม</p> <p>จะให้บรรหาร ยศภาพตระการ ตระกล<u>ชาญ</u>ชม ทำนุกทำนอง</p>	รู้, คล่องแคล่ว
15	คำรัส (เขมร)	นฤปคินทร์ศดับอรรด <u>ศคำรัส</u> อย่าขวยขวน ใช้เชื้อเปนท่างล	พูด	ตรัส (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	<u>ตรัส</u> ชวนชไมยมาตย์ ทวิชาตินุตรา หนึ่งเสวกานา ขกนามสุสังกัถ	พูด

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
16	สำรวจ (เขมร)	ธมีหลายจันท์ จะเป็นสำรวจ สำรวจแก่กัน จะไว้ปนบรรพ พในราชตรี	หั่วเราะ, รีนเริง	สรวล (เขมร)	แทรก /-am-/ เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	ผีท้าวสู้บร้างชาติรี รอดเลขฤาดี แลคคคคค้อยอิน <u>สรวล</u>	หั่วเราะ, รีนเริง
		โศกสร้างก็ทรงสรวล <u>สำรวจ</u> เรียกยุพาพะงา ห่อนเห็นกลับ โศกา พิลาปเล่ากำเดาแด					โศกสร้างก็ทรง <u>สรวล</u> <u>สำรวจ</u> เรียกยุพาพะงา ห่อนเห็นกลับ โศกา พิลาปเล่ากำเดาแด	
17	ตำแหน่ง	ฉันใดจักโคลนครู่ บมีรู้ กำหนดหมาย แหงนค้ำบลทิศ ทุกพาย กับแจ้งตำแหน่งจรัล	ที่ตั้ง	แต่ง	แทรก /-amn-/ ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	ปางนางรัง <u>แต่ง</u> ศาลา ใช้ช่าง รจนา ดำนานแต่สองสมกัน	จัดตั้ง
		โคม่าคือมาใช้ สืบเหตุให้ทุก แหงน ห่อนแถลงตำแหน่งขล ขดัยพักสำนักนี้ใน					<u>แต่ง</u> ถ้วนกรรมกรพิไสย เทียน ธงศรีไสว แลกถก้านลนุชา	
18	พำนัก (เขมร)	ที่ผู้ชำนาญการ กูจะวานอย่าแะแะเวน ปางเดียวพม่าเป็น <u>พำนัก</u> นี้้องอันเจ็บจง	อาศัย	พัก (เขมร)	แทรก /-amn-/ มีความหมายเช่นเดียวกัน	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	โคม่าคือมาใช้ สืบเหตุให้ทุกแหงน ห่อนแถลงตำแหน่งขล ขดัยพักสำนักนี้ใน	อาศัย

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
19	อำนาจ (เขมร)	คิดควรบปรุลุ แก่อำนาจจ้านงยง บิชารัตนคตอง คมม่อมมมรรใจ	ความสามารถ , กำลัง	อาจ (เขมร)	แทรก /-amm-/	Nominalization	อำนาจอันอาจสง หาญไพรีนริน และทรนง	สามารถ, กล้า
		ชัยชัยรุทราทิตยทา รุณฤทธิ เจษฎา นุภาพพิริยอำนาจ						
		ท้าวต่อท้าวพวกพหลหาญ ต่อ ทหารอันเข้มแข็ง แข็งแข็ง ระแรงรบสำแดง <u>อำนาจ</u> อาจใน สงคราม						
		จึงกล่าวแก่ท้าวทุก ทิศเรื่อง <u>อำนาจ</u> แรง เดชะอันจักแสวง รณรงคทุกพาย						
20	อำนาจ (เขมร)	โทษใดอาตมประมาทแลมีใน นุชนง เจริญอร <u>อำนาจ</u> ปลง อโภย	อนุญาต, ให้	อวย (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	เสียงเทพ <u>อวย</u> อาศิรพาท กำธร อากาศ ภาหลวงไชยไชย	อนุญาต, ให้
		สืบถามในคามนิคมเขต ก็แจ้งเหตุบหิงกาล ชีหนึ่ง <u>อำนาจ</u> นิตยทาน					เสร็จพระ <u>อวย</u> พรเสนา เรียบเทียบพลพา หเหยบทั้งห้องชาติรี	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
21	สำเร็จ (เขมร)	พระพายพิณทรไปบวง สุรสรวง <u>สำเร็จ</u> การ ลาให้ครโลกพสุธาร	สิ้นแล้ว	เสร็จ (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	เสร็จเสวยสุร โลกพิณุลย์ เสร็จเสด็จมาพูล ในมรรตทรงธรมณี สิบนิ้วคราสคนธกำจร เทียบรูปบวร แลเสร็จประการกระสุทธ เสร็จพระ โลมลาพนิดา จักเสด็จ ลีลา ประพาสพรางวังसार ลาแล้วท้าวสังสบนสถาน <u>เสร็จ</u> พระภูบาลก็คืนยังแก้วกัลยา ตรีแล้ว <u>เสร็จ</u> พระเสด็จคัด ท้าวผู้ ทรงธรร มพินทุทัตภูบาล <u>เสร็จ</u> สองแท่งกันจระ โจรม จักเล่นแรดไชรม กำลังกำลังถเมินเชิง	เสร็จ, สิ้น
22	ลำเนา (เขมร)	จากมนทิตพิพ <u>ลำเนา</u> ข้ามพื้นพน เขา ก็เข้าในรมขนคร	แนวป่า	เลา	แทรก /-amm-/			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
23	คำรง (เขมร)	เพื่อจกคำรงพิภพมณ ทลถ้ำจะ ข่มเข็ญ รัชยาฟงสาธุและ บำเพ็ญ	คงไว้	ตรง (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	ตรงเข้าตระกองบาท ยุคลราช ตระบัดดล เศียรชบสยบสกันร์	คงไว้
		อ้อองค์อศิศวรสามี จักเสวย สวัสดี คำรงพระชนม์กลไฉน						
24	ก้านัด	เรื่องรัตนโรงทา รก้านัดทรนา เนือง นางสนมเลิศนางเมือง อภิลาสลีลา	ของที่ให้กัน ด้วยความ เต็มใจ	กัถ	แทรก /-amm-/			
		พระ โภคแลก้านัดแลทนาย ทุก กรมถือถวาย จ่านำบำเรอราชา						
25	ค่านัด	ข้ามรมขบุรีถึงสถาน มรเทียร ทองธาร ค่านัดกรลาจรวจรัต	การเฝ้า	คัถ	แทรก /-amm-/			
		เปรียบปั่นค่านัดนาง ประจำจับ ค่านับดู ฟังพอประดับกุ						
26	ค่านับ	เปรียบปั่นค่านัดนาง ประจำจับ ค่านับดู ฟังพอประดับกุ ธรรัตนกัถยา	ทำความ เคารพ	คัถ	แทรก /-amm-/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
27	จำนอง	พระให้กล้าภาพยนตร์ <u>จำนอง</u> โดยกล ตระการเพลงยศพระ ชนพลังเพ็ญช้างต่อตาม เทียมหมอตอดตาม <u>จำนอง</u> คลอคล้องคอง อ้าพระอันรักยัสัตวโลก ยและ โลกยควรครอง อ้าพระอันรักย และ <u>จำนอง</u> สัตวโลกยสงสาร	ทำให้ผู้ถูกกัน	จอง	แทรก /-amm-/			
28	สนุก	ปางเสวยกรีธาสาธร พินทุมดี สมร แลสอง <u>สนุก</u> เสวยรมย์ ปางนั้นพนจรใจพราย คั่นคว่า ป่าหมาย <u>สนุก</u> นิในไพรสนธ์ จงเป็นพระยศ พระเกียรติ ปรากฏ พระภูบดี จงพุดไพบูลย์ ในพระบุรี อโยชยาศรี <u>สนุก</u> เสวยรมย์	รื่นเริง	สุก	แทรก /-n-/			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
29	สำราญ	ปางชมแทนไพฑูรย์เมลือง แสงแก้วโรเรือง แลสองสำราญสรศัลย์	สุขสบาย	สรกาญ	แทรก /-am-/			
		หวังเสด็จเสวยสุขพนรมย์ ชมไพฑูรย์พนม แลจงสำราญสะศัลย์						
		เจียวว่าวท้าวทูลแกลงกล สุขในไพฑูรย์ สัควสำราญธรณี						
		สุขสัควไพฑูรย์สรสำราญ น้ำไหลทะธาร สุทธิไสเสมอรอง						
		ธมีหลายฉันท จะเป็นสำรวล สำราญแก่กัน จะไว้ไปนบร พในชาติตรี						
30	ตำนาน	จะตั้งตำนาน ตำนายพิสดาร	นิทาน, เรื่อง เล่า	ตาน	แทรก /-amm-/			
		ตำนานหนึ่งมา ลาวไทยอาสา						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
31	กำลัง	เสร็จสองแท่งกันจระ โจรม จักเล่นแรดโครม กำลังกำลังถมิเนิง เลือกหาผู้แก่ลัวกว่าสีห์ กำลัง ภูษพี รียอจประหารหัสดิน	แรง, สิ่งที่ทำ ให้เกิดอำนาจ ความเข้มแข็ง	ขลัง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			
32	บำเรอ	พระโกลแลก้านัดแลทนาย ทุกกรมถือถวาย จ่านำบำเรอราชา พระแลค่านิงนาง อัดหนุ่มหน้า สมบุรณ์จันทร์ จ่านำบำเรอคัล	ดูแล	เปรอ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
33	สำนัก	ลาไพรแล้วพระลีลา เอาพล ยตรา จะหาสำนักนี้พลนอน โคกม้าคือม้าใช้ สืบเหตุไ้ทุก แห่งหน ห่อนแถลงตำแหน่งขล ขัตยพักสำนักนี้ใน สระนี้ที่พื้นรำพึง เคนนิตยี่สำเนิง สำนักนี้จำเนียรกาล	ที่ตั้ง, ที่อยู่	สัก	แทรก /-amm-/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
34	สังเขย			เสวย	แทรก /-an-/	ไม่มีความสัมพันธ์	เสร็จเสวยสุร โลกพิบูลย์ เสร็จเสด็จมาพุด ในมรรตทรวงธรณี หวังเสด็จเสวยสุขพนมรมย์ ชมไพรมพนม แลจงตำราญสะคัดย์ จงเป็นพระยศ พระเกียรติ ปรากฏ พระภูติ จงพุดไพบูลย์ ในพระบุรี อโยชยาศรี สนุก เสวยรมย์ เสวยราชสุขสม บดีเรื่องพระ ไชยศรี เวรพรหมบุรี อันเพ็ญพิภพ เสวยรมย์ เสด็จเหาะคลแดนหิมพานต์ เสวยสุขสบสถาน คิริชรองคูหา	กิน, ใ้รับ

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
35	บำรุง	ตุมแต่รมยนคร ปราบกฐฐร ทำนุบำรุงคือครู	ทำให้เจริญ	ปรุง	แทรก /-amm-/ และ /p/ > /b/			
36	กำหนด	พอยามคติมี สุกฤกษเพลา เลือก ส่วนกำหนดพา รพีธสวยมพร ขลยอคคีร์จรัส วิโรจนร์ชญา พราย ไกลาสกฐหมาย กำหนด นามกรมี	หมายไว้	กค	แทรก /-amm-/			
37	ตั้งวาง			ถวาง	แทรก /-an-/ และ /th/ > /t/		ปางอินทผู้เรื่องฤทธา ไซให้ พระมา ตูลีเอารถมาถวาง พระโภคแลก้านัลแลทนาย ทุก กรมถือถวาง จำนำบำเรอราชา พิทยากรถวางขรรค์ไชย พระ กุมแก้วไกว	ให้
38	การาบ			กราบ	แทรก /-am-/		สัน โสภคณาสาร และสกอด้วย สารพฐ ไกรสรมาแกมสุ กรเคลื่อนก็กราบกราน	หมอบราบ ลงแสดง ความเคารพ

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาถิ่น)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาถิ่น)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
39	กำไร			ไกร	แทรก /-am-/		ชื่อเสียงไกรหาญ ปานปล้น	ยิง
		เมืองมาร ขุนมารหักหัน						
		เสื่อสาขสรรร โสขสรรรพและไกรสร ร้องสำเทินสาร						
40	ตำรา			ตรา	แทรก /-am-/		หอมปรวดปรวดบาศตริงตรา	กำหนด, จำ
							หลายชั้นทวารยนต์ฉิดชม สิบ เล็ดลอคดลม บังอาจรนั่งตรังตรา	
41	กำเนิด			เกิด	แทรก /-amm-/		น้ำคือมรดกแลกมล เกิดแกม	มีขึ้น
							โคมกล ปัทมราชมณี ยอดใหญ่ไสลวิบูลยเบญ จกฏเกิดประดิษฐาน เทิดทัดทิมัมพรบันดาล	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
42	ทำเนียบ			เทียบ	แทรก /-amm-/		มนตรีตรวจเตรียมทวยหาญ เรียบเทียบทุกสถาน แลสบ สังกัดกองกรร	จัด, เปรียบ
		เทียบคชเทียบทศโยธา เทียบรถ ราชา อันเทียมด้วยอาษาไนย						
		ซ้ายขวาหน้าหลังโจษจรร พลเทียบเทียบทงัน						
43	ตำรวจ			ตรวจ	แทรก /-am-/		มนตรีตรวจเตรียมทวยหาญ เรียบเทียบทุกสถาน แลสบ สังกัดกองกรร	นับ, พิจารณา
		ตรวจตราโยธาชาญไชย จับ ศัสตราไสว สรวางด้วยด้างโตมร						

ข้อมูลสมัย อยุธยา

ที่มา: เสือโคคำฉันท์

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2530.

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	คำเนิน / คำเนิร (เขมร)	แห่งเสื่อ <u>คำเนิร</u> กล กิจกล่าวก็ชอบธรรม	ก้าวไป	เดิน (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	มีโคแม่ลูกชายโซย <u>เดิน</u> คั่นศาล	ก้าวไป
		บามบพระทวยทาง <u>คำเนิน</u> นางทั้งสองไป					<u>เดิน</u> คงโดยดัดวันวาร สัตตมาศประมาณ ก็ลุนครกรุงไกร	
2	สำแดง (เขมร)	ขอ <u>แสดง</u> สำแดงกิจขุบล กลนิติ	ปรากฏ	แสดง (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	พาลพยัคฆ์ <u>จึงแสดง</u> โดยความ	ปรากฏ
							อันมีมาตาม ขุบลแจ้แรกรังรักรัย เป็นบุตรนัดดา ทวีชากระษัตริย์ แสดง ฤาแพสยพิง <u>แสดง</u>	
3	คำริ (เขมร)	ตระบัดตระนั้น สองพี่น้อง <u>ชั้น</u> <u>คำริ</u> ห้ตรีการ	คิด, ตรอง	ตรี (เขมร)	แทรก /-amm-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	ตระบัดตระนั้น สองพี่น้อง <u>ชั้น</u> <u>คำริ</u> ห้ <u>ตรี</u> การ	คิด, ตรอง

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
4	สนอง	แม่เสื่อพึ่งสารขุบล แห่งลูก ตัวตน ก็ <u>สนอง</u> ด้วยเพโทบาย กล่าว <u>สนอง</u> ทำนองกล ขุบล ราชปฤษฎณา มหิทธิพิพิธอดุลย์ เศษ <u>สนอง</u> สุน ทรภาพ แม่เสื่อ <u>จึง</u> <u>สนอง</u> คำลูกทั้งสอง	รองรับ	สอง	แทรก /-n-/	ไม่มีความสัมพันธ์	ดูรายพาลพยัคฆ์ พฤศก <u>ทั้งสอง</u> ศรี ซึ่ง <u>สู</u> จ้านงมี วรจิตรใจอารย์ <u>สอง</u> เสด็จพนาคร จรรจรด กำหนดอา แจ้งกิจนั้นเสร็จ ฤทธิสาร <u>ผู้</u> เสด็จ ไป นามฤคคณาโคไล <u>ทั้งสอง</u> ผู้ ที่ อาศรม แม่เสื่อ <u>จึง</u> <u>สนอง</u> คำลูกทั้งสอง	จำนวนหนึ่ง บวกหนึ่ง
5	จ้านง (เขมร)	ดูรายพาลพยัคฆ์ พฤศก <u>ทั้งสอง</u> ศรี ซึ่ง <u>สู</u> จ้านงมี วรจิตรใจอารย์ เบญจางคจิตร <u>จ้านง</u> จ้านา กรรมฐานธรรม คาวิวราช <u>จ้านง</u> เหากรอันขง กระทบกระทุ่มเกรี อาโภคราชา <u>จ้านง</u> เนาบคลาศรี	ตั้งใจ	จง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	<u>จง</u> เปนสาภษีพันภก แต่ <u>ดู</u> ข้ามฤค อันมิมโนเทียงธรรม์ <u>จง</u> ไปโดยปอง เปนมิ่งไมตรี สารภีภิรมยา ผกากลั่น <u>กำ</u> จร <u>จง</u> <u>จง</u> ทำนให้สัตย์ช้อย่านาน จักจรยัง สถาน ที่โคสำนักมถล	ตั้งใจ, หมาย

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
6	สำเร็จ (เขมร)	ที่จะแแรกกรกิจ แลมหิทธิจำนวน ยชการทั้งมวญู ที่จะสฤยดิ สำเร็จ	สิ้นแล้ว	เสร็จ (เขมร)	แทรก /-am-/ คำแผลงที่พบกับคำเดิม	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	แจ้งกิจนั้นเสร็จ ฤยิสำฐ์เสด็จ ไป นำนมฤคคลาไคค ทั้งสองผู้ที่ อาศรม	สิ้น, จบ
		เลงลักษณะสองเสร็จ สมเด็จพระ รฤกนบาล ฤเบสวโรการ ปราไส สองสิ้นเหา						
		ขัยณนั้นชก็สมา ธิญาณสมเด็จ คลดอาตมก็เสร็จ สุทธการพิธี						
7	จำนอง (เขมร)	ชาดาวรรฤทธิจำนอง สฤยดิ โลกยสพสกล	ทำให้ผู้กกัน	จอง (เขมร)	แทรก /-amn-/ คำแผลงที่พบกับคำเดิม	Causativization	แจ่มจันทรเจิมจอง ชฤฎา	ผู้กกัน, ดิด
		เปรมปราชฤฎวาที ทำนองจอง ทำนุกกันท์						
8	กำจร (เขมร)	สารภีกริมยา ผกากลันกำจรจง เสด็จขึ้นเกษมาส ทาษีเกลลากร แบกคนธกำจร โดยเสด็จ กระษัตริย์	ฟุ่งไป	ขจร (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/ คำแผลงที่พบกับคำเดิม	เป็นคำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	สุคนธาคำเพยขจร	ฟุ่ง
		ซึ่งมล้างทูลเทศยอุทก อาจให้ ขอยก พระเกียรติยศฤฎขจร						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
9	อำนาจ (เขมร)	สิบหม้ออันมีในหิมวา ทยเลิศ อำนาจพงศ์	อนุญาต, ให้	อวย (เขมร)	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	จะอาจะอวยสรร จะสฤษดิสองเพื่อ	อนุญาต, ให้
		อวยฤทธิเดชขาราทัท อวย สิทธิอวยสวัสดิ์ สองเสมอ						
		เราจักอวยพรพิศาล พิเศษ โอฬาร พิพิธเดโชไชย						
10	ทำนอง	เปรมปราชญวาทิ <u>ทำนอง</u> จอง ทำนุกนันท์	แบบอย่าง, ทาง	ทอง	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ไม่มีความสัมพันธ์	ฝ่ายทรัพยากรนองเนื่อง เงิน <u>ทอง</u> รองเรื่อง พิพิธ โภคสมบัติ	โลหะสี เหลือง, สี อย่างโลหะ สีเหลือง
		กล่าวสนองทำนองกล ขุบล ราชปฤษณา						
11	คำรัส (เขมร)	อยู่ในร่มไทรไพจิตร ต่างคนต่าง พิศ ก็ต่าง <u>คำรัส</u> อัศจรรย์	พูด	ตรัส (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	เสนามาตยาคังคัต ตกแต่งด้วย พลัน คติสมเด็จ <u>คำรัส</u> ไตร	พูด
12	จำหน่าย (เขมร)	แจกจ่ายจำหน่ายทาน ทรัพย์วา ระหกแสน	ขาย	จ่าย (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	แจก <u>จ่าย</u> จำหน่ายทาน ทรัพย์วา ระหกแสน	ขาย

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
13	จรัส (เขมร)	กฤษติจิตรอัน ละจรัสจรัส เรื่อง	สว่าง, รุ่งเรือง	จรัส (เขมร)	แทรก /-am-/ ความหมายเดียวกัน	คำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	จิ่งขึ้นเรือนไชยชื่อสุรย์ พิมาน จรัสจรัส พิพิชพรรณพรรณา	สว่าง, รุ่งเรือง
		แสงแก้วแกมกาญจนา พรายพรายพิพหา จรัสจรัสรามเรื่อง						
14	จรัส (เขมร)	กฤษติจิตรอัน ละจรัสจรัสเรื่อง	รุ่งเรือง, งาม	จรัส (เขมร)	แทรก /-am-/ ความหมายเดียวกัน	เป็นคำวิเศษณ์อีกคำ ที่มีความหมาย เช่นเดียวกัน	จิ่งขึ้นเรือนไชยชื่อสุรย์ พิมานจรัสจรัส พิพิชพรรณพรรณา	รุ่งเรือง, งาม
		แสงแก้วแกมกาญจนา พรายพรายพิพหา จรัสจรัสรามเรื่อง						
15	สำรว (เขมร)	สองสาพิลาศลาน มนชั้นสำรวสำรว	ห้าวเราะ, รื่นเริง	สำรว (เขมร)	แทรก /-am-/ ความหมายเดียวกัน	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	สองสาพิลาศลาน มนชั้นสำรวสำรว	ห้าวเราะ, รื่นเริง
16	ชำนาน	บัดนั้นบมึนนาน นางอันชำนาน ชำนานมี ถวายกรประนม อัญเชิญเสด็จดี	สู้, คล่องแคล่ว	ชาน	แทรก /-amn-/ ความหมายเดียวกัน			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
17	ก้านัด	ส่วนเข้ามาลาก้านัด ราฟิงไฟฝุ่น นั้นใจจะได้นั่งคราญ	ของที่ให้กัน ด้วยความ เต็มใจ	กัด	แทรก /-amm-/			
18	สำนัก	คล้ายคล้ายลิลาลูถึง แถวสถาน สำนึ่ง สำนึกนักสิทธิฤณี เป็นสุขสุขา ภิรมยารารักษ์ รังรสสำนึกภักย์ รศกษิรมาดา จงท่านให้สัตย์ยาวนาน จักจรยัง สถาน ที่โคสำนักมอดล ลูกตอบคำแม่บักใจ จักบอก อาไศรย ที่โคสำนักด้วยดี มีทวิพฤศกคลาไคล แม่ลูกมาใน สำเนาสำนึกนักรธรรม์ กล่าวเกลี้ยงไมตรีชวนซัก สิ่งสติดย์สำนัก สำเนาอรัญอาไศรย	ที่ตั้ง, ที่อยู่	สัก	แทรก /-amm-/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
19	กำลัง	ไภยพันกำลัง พวกพลทั่วทั้ง แผ่นดินเปลี่ยนแปลง จักมาด้วยฤทธิ์แรงเริง กำลังมัน เถกิง ประมาณเจ็ดสิบข้างสาร	ความแรง	ขลัง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			
20	จำนวน	ที่จะแรกวกรกิจ แลมหิทธิจำนวน ยุทธการทั้งมวญ ที่จะสฤษดิ์ สำเร็จ	ขอรวมที่ กำหนดไว้เป็น ส่วนๆ	จวน	แทรก /-amn-/			
21	ลำเนา	มีโคแม่ลูกชายโซย เดินคั่นคาล โดย ลำเนาตู้อาไศรย พระเกษยชัยแขง คือแสงนิลนิ ลา คิ้วค้อมลำเนาจา ปักธารก่ง ไก มีทิวพฤศกคลาไคล แม่ลูกมาใน ลำเนาสำนักนักรธรรม์ กล่าวเกลี้ยงไมตรีชวนชัก สิ่ง สคัญ์สำนัก ลำเนาอรัญญาไศรย	แนวป่า	เลา	แทรก /-amn-/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
22	สำราญ	จึงให้พาลพักษ์กนิมนม ลูกเสื่อ ชื่นชม ก็กิน <u>สำราญ</u> บานใจ ครั้นถึงเวลาเสด็จคล ยังพระ เขนยขนน สำเร <u>ง</u> สำราญนิทรา	สุขสบาย	สรานู	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
23	บำเรอ	ขออยู่เป็นช่วงชาญใน อาศรม อาไศรย จำนำ <u>บำเรอ</u> บมิคลา บูรณ <u>บำเรอ</u> รักห้อง แะไห่ว ถวยพร	ปรนนิบัติ	เปรอ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
24	กำหนด	สองเสด็จพนาดร จจรด <u>กำหนด</u> อา	หมายไว้	กต	แทรก /-amn-/ และ /p/ > /b/			
25	บำรุง	ท่านให้ <u>บำรุง</u> กิจตั้งนั้น บมินาน ก็ <u>เสริ</u> จกร	ทำให้เจริญ	ปรุง	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
26	เสนาะ	กลองไชยบมิเสียงสี หนาทโดยมิ <u>เสนาะ</u> สนั่นครั้นเครง กอดบาท <u>รำ</u> ไร ก็ <u>เสนาะ</u> ทั้งเทพา	ไพเราะ, น่า ฟัง	เสาะ	แทรก /-n-/ และ /p/ > /b/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
27	สนั่น	กลองไซขบมีเสียงสี หนาทโดย มี เสนาะสนั่นครั้นเครง	กึกก้อง	สนั่น	แทรก /-n-/			
28	จำแนก			แจก	แทรก /-amn-/		แจกจ่ายจำหน่ายทาน ทรัพย์วา ระหกแสน	ให้, แบ่ง, แยก
29	กำราบ			กราบ	แทรก /-am-/		ลูกขึ้นกราบเกล้า พระพี่ยาเจ้า สรว่มกอดอนุชา	หมอบกราบ ลงแสดง
		กราบเกล้าบังคมไท ธิบดินทร ทรงธรรม์					ความเคารพ	
30	ตำแหน่ง			แต่ง	แทรก /-amn-/		ว่าเจ้าจงแต่งสรร พสุคันธคนธา	จัดตั้ง
		เสนามาดยาคังคัต ตกแต่งด้วย พลัน คดีสมเด็จตรีศไตร						
31	จำเริญ			เจริญ	แทรก /-am-/		สรรเสริญเจริญคุณมหิมา เหลือไทรคณา บรู่ก็โกฏิสรุมท	รุ่งเรือง
		สรรเสริญเจริญฤทธิราชา ธิราช มหา คุ โณตโมโอาพาร						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
32	สำเนียง			เสียง	แทรก /-amm-/		เสียงสัตว์จรูญวน ฤไทยทวด กระษัตริย์	สิ่งที่ได้ยิน
			กลองไชยบมีเสียงสี หนาทโดย มี เสนาะสนั่นครั้นเครง					
			เสียงสาธิตกาไกร กรวิเกษแถม					
33	สังเวช			เสวย	แทรก /-aj-/		ให้เจ้าทั้งสองเสด็จไป <u>เสวย</u> รา ไชยใน พิกพองค์แลกรุง	ได้รับ
			เชิญอยู่เสวยสุข ข้าข้อยขอลา					
34	กำเนิด			เกิด	แทรก /-amm-/		ไว้เป็นมาดาโดยอิษฐ์ สืบสาย โลหิต คือข้างเกิดในครรภ์	มีขึ้น
			เกิดเหตุอันใด เชิญพระนุชไข โดยกิจอันมี					
			จันใดจะแจ้งอภิปราย ไนยนี้ โดยหมาย วิบัติเกิดกลใด					
			เมื่อนั้นเกิดกาลประไลย ชุกเชื้อเปนไทย พินาศสิ้นนรชน					

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
35	ตั้งวาย			ถวย	แทรก /-aj-/ และ /t ^h / > /t/		เทวณทร์สุเรนทรานุสุรา	ให้
		โดยถวยนมนัสการ						
		บุรณ บำเรอรักรซ้อง แซ่ไหวถวยพร						
		บัดนั้นบมินาน นางอินชำนานู						
		ชำนินภูมิ ถวยกรประนม						
		มาถวยเราโดยปรารภ จักแบ่ง แผ่นดินพ ะมาณภาครางวัด						
		แถลงถวยแต่อาที						
โสจรจตรงวรองคัฎฐี เอรศวารี ไปถวยแก่เชษฐกุมาร								
36	กำไร			ไกร	แทรก /-am-/ 		เสียงสาธิตาไกร	ขี้
		เดินดงโดยดัดวันวาร สัตตมาศ ประมาณ ก็ลุนครกรุงไกร						
		บัดนั้นพหลราชชไร ชรชากฤติไกร						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
37	ก้านด			กด	แทรก /-am-/ 		ขอแกลงลำแดงกิจขุบล กณินทิสายสาร	เป็นอุบาย
			ฉันไคจะแจ้งอภิปราช ไนยนี้ โดยหมาย วิบัติเกิดกดไค					
			กล่าวสนองทำนองกด ขุบลราชปฤษณา					
			แห่งเสื่อคำเนิรกด กิจกล่าวก็ชอบธรรม์					
			บัดนั้นลูกพยัคฆ์ ใ้กดทำรัก แม่เข้าไปหา					

ข้อมูลสมัย ชนบุรีและรัตนโกสินทร์

ที่มา: นางนพมาศ (ตำรับทำวศรีจุฬาลักษณ์)

ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยสุโขทัย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินติง กรุ๊ป, 2528.

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	ชำนานู (เขมร)	ตำรับตำราพิชัยยุทธเวทมนต์ คงกระพัน ชำนิชำนานูเป็นอันดี ตั้งแต่ ๗ ขวบจนจำเริญชนมายุ ได้ ๑๕ ปี ก็ถึงซึ่งชำนิชำนานู สิ้นเสร็จ ล้วนแต่ชำนานูในไตรเพทมา ประชุมกันตั้งพระเทวรูป ประจำทิศ ซ่อมหัดนิกรทวยหาญให้ชำนิ ชำนานูในการศึกสงคราม ปั้นกลิ้งหล่อหลอมสรรพวิชา ช่างต่างๆ ชำนิชำนานูโดยมาก	รู้, คล่องแคล่ว	ชาญ (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	อุดมรูปปรีชา <u>ชาญ</u> ยิ่ง นแม่ จึงออกพระณรงค์ฤทธิรึบาล <u>ชาญ</u> ชลสินธุ์	รู้, คล่องแคล่ว

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
2	จำเริญ (เขมร)	ส่งเครื่องราชบรรณาการไปมา จำเริญทางพระราชไมตรี จึงตกแต่งรูปสิริวิลาสให้เป็นที่ จำเริญตา ทั้งได้กำเนิดใน ตระกูลวงศ์ อันว่าความจำเริญและมีจำเริญก็ บังเกิดมีแก่นางสกุณ โกลญา ทั้งหลาย บรรดาม่าเรอร้อง ถวายสัทสำเนียง อันตำนานนิทานฝ่ายข้างความ จำเริญดี โดยพระพุทธฎีกา สำแดงเทศนา อันความจำเริญก็บังเกิดมีแก่ ตัวเจ้า บัดนี้เจ้ามาละเลยการการวะอัน เป็นความจำเริญของเจ้าเสีย	รุ่งเรือง	เจริญ (เขมร)	แทรก /-am-/ เป็นคำวิเศษณ์อีกคำ ที่มีความหมาย เช่นเดียวกัน	พระศรีจุฬาลักษณ์ท่านกล่าว ความสวัสดิเจริญของสตรี อุปถัมภ์บำรุงข้าน้อยผู้เป็นบุตร ให้เจริญชนมายุมีความสุข	รุ่งเรือง	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
2	จำเริญ (เขมร)	<p>จำเริญศรีสมบูรณ์ประยูรศักดิ์ ตั้งแต่ ๗ ขวบจนจำเริญชนมายุได้ ๑๕ ปี ก็ถึงซึ่งงานชำนานู สิ้นเสร็จ</p> <p>อวยชัยถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ทรงพระจำเริญสุข สิ้นกาลทุกเมื่อ</p> <p>ทรงพระจำเริญสุขสวัสดิ์ เสวยสิริสมบัติบริบูรณ์ด้วยพระโศคลาก</p> <p>เพื่อให้สมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน ทรงจำเริญในราชสมบัติ</p> <p>ความสวัสดิ์จำเริญก็บังเกิดแก่พระมหานคร</p>	รุ่งเรือง	เจริญ (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำวิเศษณ์อีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน		รุ่งเรือง
3	สำเนียง (เขมร)	ฟังสำเนียงเสียงว่าร้องเสนาะ ลั่นฟ้า	สิ่งที่ได้ยิน, เสียง	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามที่มีความหมายเดียวกัน	แล้วก็ส่งเสียงอันไพเราะร้องสรรเสริญคุณเด่นพระไท	สิ่งที่ได้ยิน

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
3	สำเนียง (เขมร)	<p>ร้องหนังรำระบำโคมทุกวันคืน มิได้ขาด เอ็กเกริกไปด้วย <u>สำเนียง</u>นิกรประชาเสสรวล สำรวลเล่นและซ้อขายจ่ายแจก</p> <p>เพลงดุริยางค์โหยหวน<u>สำเนียง</u> เสียงเสนาะนำฟังฟัง</p> <p>มิได้เป็นใจที่จะปลง<u>สัทสำเนียง</u> ส่งเสียงร้องบ้ำเรอให้ไพเราะ</p> <p>และทรงฟังซึ่ง<u>สำเนียง</u>นางนง กระเรียนร้องยิ่งกว่าการขับรำ</p> <p>มาปลง<u>สัทสำเนียง</u>ถวายเสียง ร้องบ้ำเรออยู่นั้น</p> <p>อันว่าความจำริฐและมิจำริฐก็ บังเกิดมีแก่นางสกุณ โทญจา ทั้งหลาย บรรดามำบ้ำเรอร้อง ถวาย<u>สัทสำเนียง</u></p>	สิ่งที่ได้ยิน, เสียง	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามที่มี ความหมายเดียวกัน	<p>ฟัง<u>สำเนียง</u>เสียงว่าร้องเสนาะ ลั่นฟ้า</p> <p>เพลงดุริยางค์โหยหวน<u>สำเนียง</u> <u>เสียง</u>เสนาะนำฟังฟัง</p> <p>มิได้เป็นใจจะปลง<u>สัท</u>สำเนียง ส่ง<u>เสียง</u>ร้องบ้ำเรอให้ไพเราะ</p> <p>มี<u>ชื่อเสียง</u>อยู่ในแผ่นดินได้นั้น เป็นอันยากยิ่งนัก</p> <p>สั่งให้ราชบุรุษกำจัดเสียงจากที่ อันจะร้องถวาย<u>เสียง</u></p> <p>มาปลง<u>สัท</u>สำเนียงถวาย<u>เสียง</u> ร้องบ้ำเรออยู่นั้น</p>	สิ่งที่ได้ยิน

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
3	สำเนียง (เขมร)	ฝูงนกกระเรียนที่พากันมาร้องด้วยสำเนียงอันไพเราะ ตัวเจ้ามีรูปร่างกึ่งคนกึ่งสัตว์ สำเนียงเสียงร้องก็ไพเราะ	สิ่งที่ได้ยิน, เสียง	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามที่มี ความหมายเดียวกัน	จึงร้องก้องโกญจนาทด้วยสุ รเสียงเป็นอันดัง ตัวเจ้ามีรูปร่างกึ่งคนกึ่ง สำเนียงเสียงร้องก็ไพเราะ	สิ่งที่ได้ยิน
4	อำนาจ (เขมร)	มีมนุษย์ชายหญิง ด้วยอำนาจ พรหมให้บังเกิด ผู้ใดน้ำจิต โลเลดูอำนาจแก่กาม คุณไปร่วมสังวาสด้วยบุรุษ สินจ้าง และจะทำทุจริตดูอำนาจแก่ ความรัก ได้อยู่เย็นเป็นสุขด้วยอำนาจ ปัญญาของท่าน ย่อมมีความผาสุกสบายด้วย อำนาจคุณโลกเป็นธรรมดา ไม่เทียบเทียมให้อยู่ในอำนาจ	ความสามารถ , อำนาจ	อาจ	แทรก /-amm-/	Nominalization	สามารถอาจดั่งข้าศึกศัตรูได้ ทุกทิศ ทรงพหลกำลังอาจประจัญพระ ยาไกรสรราชสีห์	สามารถ, กล้า

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
5	ดำเนิน (เขมร)	ทั้งดำเนินมรรคาก็รวดเร็วได้วัน ละร้อยโยชน์ โดยกำหนดเป็น กเขนทร ครั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระ ราชดำเนินขึ้นแล้ว นางอากาศจารีก็ดำเนินเที่ยว แสวงหามาจนพบนาง ด้วยว่ามีกำลังน้อย พญานา เคนทรสุประคิษฐ์จึงต้องดำเนิน ไปแต่ผู้เดียว	ก้าวไป	เดิน (เขมร)	แทรก /-amm-/ 	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	เดินขบวนแห่ข้างอันทรงพระ เทวกรรม งามทหารเดินแห่ล้วนแต่ใส่เสื้อ หมวกสีต่างๆ เครื่องคชาเฉลิมเกียรติพระยา ข้างระวางคันเดินสนานงาม วันเป็นคำรบสองเดินข้างมา ระวางวิเศษ วันเป็นคำรบสาม เดินข้างม้า	ก้าวไป
6	สำรวจ (เขมร)	ร้องนังรำระบำโคมทุกวันคืน มิได้ขาด เอ็กกริกไปด้วย สำเนียงนิกรประชาเสสรวล สำรวจเล่นและซ้อขายจ่ายแจก	หัวเราะ, รื่นเริง	สรवल (เขมร)	แทรก /-am-/ 	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	ร้องนังรำระบำโคมทุกวันคืน มิได้ขาด เอ็กกริกไปด้วย สำเนียงนิกรประชาเสสรวล สำรวจเล่นและซ้อขายจ่ายแจก	รื่นเริง
7	ทำเนียบ	คือกลบท ทำนุก <u>ทำเนียบ</u> อักษร	แบบแผน	เทียบ	แทรก /-amm-/ 	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่เทียบเทียบให้อยู่ในอำนาจ	เท่า

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
8	ทำนาย (เขมร)	โหราพราหมณาจารย์ก็ทำนาย ทายทักว่า เศษทำนายว่าสตรีจะมีบุตรเป็นชาย	คาดเดา	ทาย (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	โหราพราหมณาจารย์ก็ทำนาย ทายทักว่า	คาดเดา
9	สนอง	ข้าน้อยก็สนองคำบิดา ว่านก เบญจวรรณปราศจากป่า คิดแล้วนางนกได้ก็สนองวาจา ข้าน้อยก็ทูลสนองพระราช บัญชา ครั้นข้าน้อยได้สดับดังนั้นจึง สนองคำท่านบิดา	รองรับ	สอง	แทรก /-n-/	ไม่มีความสัมพันธ์	เชื่อมเขียนกันตามกำหนดมิได้ ขาดทั้งสองฝ่ายฟ้า ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ของพระราชมเหสีทั้งสอง คูกรท่นทั้งสองซึ่งเกิดเหตุ เภทภัยขึ้นทั้งนี้ ทั้งสองข้างนี้จะได้บำเรอพญา สุประดิษฐ์ เปลี่ยนเวรกันวันละสองข้าง	จำนวนหนึ่ง บวกหนึ่ง
10	สังเว	ถวายเป็นแล้วสังเวบวงสรวง ข้าง	บวงสรวง	เสวย (เขมร)	แทรก /-aŋ-/	ไม่มีความสัมพันธ์	ทรงพระจำริญสุขสวัสดิ์ เสวยสิริสมบัติบริบูรณ์ด้วย พระโชคลาภ	ได้รับ

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
11	กำเนิด (เขมร)	จึงตกแต่งรูปสิริวิลาสให้เป็นที่ จำเรียดา ทั้งได้กำเนิดใน ตระกูลวงศ์ อันจุดไปกำเนิดในภพต่างๆ มีปรทัตตูปชีวีปรตนั้นเป็นต้น	มีขึ้น	เกิด (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	ความสวัสดีจำเรียดาบังเกิดแก่ พระมหานคร จนได้เป็นตำราว่าเกิดขึ้นด้วย ปัญญาข้าน้อยนพมาศ อันเกิดมาเป็นชายได้เป็นราช บุรุษแล้วนั้น คูกรท่านทั้งสองซึ่งเกิดเหตุ เภทภัยขึ้นทั้งนี้ ท่านนั้นหามิได้อันธรรมดาเกิด มาเป็นชาติคชสาร แม่นเกิดเป็นชาติมนุษย์แล้ว ท่านผู้มีนามทันตะกุมภะนี้เกิด ในตระกูลคังโคยคชสาร มีมนุษย์ชายหญิง ด้วยอำนาจ พรหมให้บังเกิด	มีขึ้น

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
12	ระบำ (เขมร)	<p>ร้องหนังรำระบำโคมทุกวันคืน มิได้ขาด เอิกเกริกไปด้วย สำเนียงนิกรประชาเสสรวล สำรวลเล่นและซ้อขายจ่ายแจก</p> <p>ให้พระสนมกำนัลนางระบำ นางบำเรอ</p> <p>ชาวพนักงานที่เล่นการมหรสพ ระเบงระบำโหม่งครุ่มหกคะ เมน</p>	การเต้นรำ	รำ (เขมร)	แทรก /-b-/	Nominalization	<p>ร้องหนังรำระบำโคมทุกวันคืน มิได้ขาด เอิกเกริกไปด้วย สำเนียงนิกรประชาเสสรวล สำรวลเล่นและซ้อขายจ่ายแจก</p> <p>ขณะนั้นชาวพนักงานระเบงก็รำ จับร้องให้ท้าวพระยาทั้งหลาย</p> <p>และทรงฟังซึ่งสำเนียงนางนก กระเรียนร้องยิ่งกว่าการจับรำ</p>	เต้นรำ
13	จำแนก (เขมร)	<p>จักจำแนกชาติภาษามนุษย์ตาม ไปราณาจารย์</p> <p>มีการบำเพ็ญพระราชกุศลทรง ศีลจำแนกทาน</p> <p>แต่นี้ขึ้นน้อยผู้ซื้อศรีจุฬาลักษณ์ จะฟังจำแนกภาษาต่างๆ ต่อ ออกไป</p>	ให้, แบ่ง, แยก	แจก (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	<p>สำเนียงนิกรประชาเสสรวล สำรวลเล่นและซ้อขายจ่ายแจก</p>	ให้, แบ่ง, แยก

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
14	ตำแหน่ง	ดึกตำแหน่งข้างต้น มีคำ ราชยานราชนทร์	ที่ตั้ง	แต่ง	แทรก /-amm-/	ไม่มีความสัมพันธ์	จึงตกแต่งรูปสิริวิลาสให้เป็นที่ จำเรียดา ทั้งได้กำเนิดใน ตระกูลวงศ์ จะได้เป็นสินสำหรับใช้สอยซื้อ จ่ายเครื่องแต่งกาย จึงดำริสถามนางบำเรอทั้งปวง ว่าเพลงขับเรื่องนี้ผู้ใดตกแต่ง ให้ได้มา เป็นต้นว่าเครื่องแต่งกายให้นาง พนักงานบำเรอทั้งปวงตาม สมควร บรรดาประชาชนชายหญิง ต่างตกแต่ง โคมชัก โคมแขวน โคมลอย	จัดตั้ง
		ตำแหน่งนามนั้นออกพระ ศรีมโหสถ						
		ขับร้องเล่นเป็นที่สบาย ทุก ตำแหน่งนางใน						
		ดึกตำแหน่งเรือนหลวงเรือน พระสนมกำนัลก็ดี						
		ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ของพระราช มเหสีทั้งสอง						
		ดึกตำแหน่งพระสนมเอก ลูกหลวง หลานหลวง						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
15	สำเร็จ (เขมร)	และทำการพระนครสิ่งซึ่งยากให้ <u>สำเร็จ</u> ได้โดยเร็วก็ดี	สิ้น, จบ	เสร็จ (เขมร)	แทรก /-am-/ ความหมายเดียวกัน	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	ตั้งแต่ ๗ ขวบจนจำเริญจนมาอายุได้ ๑๕ ปี ก็ถึงซึ่งชันชำนานู <u>สิ้นเสร็จ</u>	สิ้น, จบ
		คงจะสู้เสียดล่องพระคุณให้ <u>สำเร็จ</u> ราชกิจของแผ่นดินให้จงได้					ได้บัญชากิจราชการ <u>สิ้นเสร็จ</u> เจ้าจงดูถ้าเห็นว่ามากไปด้วยริษยาพยายบาท	
		ถึงว่าราชการสิ่งนั้นจะ <u>สำเร็จ</u> ด้วยต้องเสียดทรัพย์สิ่งสินมายน้อยเท่าใด					<u>เสร็จ</u> แล้วก็แห่พระเทวรูปทั้ง ๔ ออกไปประดิษฐานไว้บนเกย	
16	อำนวยการ (เขมร)	แต่ที่ว่าบุญ <u>อำนวยการ</u> จึงมีสี่กายชาวหัวโลมหน้าคูบั้งบั้ง	อนุญาต, ให้	อวย (เขมร)	แทรก /-amn-/ มีความหมายเช่นเดียวกัน	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	อวยชัยถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ทรงพระจำเริญสุขสิ้นกาลทุกเมื่อ	อนุญาต, ให้
		<u>อำนวยการ</u> กมฺทบุษปะตันต์ไอยรา					พระศรีมหาเศวตผู้เป็นบิดาก็ <u>อวย</u> ชัยให้พร	
							หม่อมญาติและมิตรของบิดาก็ <u>อวย</u> ชัยให้พรแก่ข้าน้อย	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
17	คำรัส (เขมร)	<p>จึง<u>คำรัส</u>ตามนางบำเรอทั้งปวงว่าเพลงขับเรื่องนี้ผู้ใดตกแต่งให้ไ้มาได้มา</p> <p>ในราชกิจสิ่งใดถึงจะมีไ้<u>คำรัส</u>สั่งการควรฟังจะกระทำ</p> <p>สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็<u>คำรัส</u>ด้วยมารดาข้าน้อยตามพระราชอัชฌาสัย</p> <p>อันเป็นพนักงานนางในจะฟังบำเรอต่างๆ จึง<u>คำรัส</u>สั่งราชบุรุษ</p> <p>เมื่อใดพระเจ้าแผ่นดินได้ทรง<u>คำรัส</u>ใช้การงานสักเล็กน้อย</p> <p>รำแพนพิศำราราษฎรหฤทัย จึง<u>คำรัส</u>สั่งใ้นางพนักงานบำเรอขับเพลง</p>	พูด	ตรัส (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	<p>พระสัมมาสัมพุทธเจ้า<u>ตรัส</u>เทศนา จันทกนิริชาดก</p> <p>จะ<u>ตรัส</u>ใช้สิ่งใดก็ได้ราชการ ก็ย่อมจะชุลเลียง</p> <p>พระพุทธรูป<u>กาตรัส</u>พระธรรมเทศนา</p>	พูด

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
18	สำนวน	ไวย่างถ้อยคำสำนวนตามคติ นักปราชญ์	ถ้อยคำ	สวน	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ไม่มีความสัมพันธ์	ราชบุโรहितจึงกราบทูลว่า ข้า พระองค์ก็ได้คำนวณสวนสอบ ชาตาพระนคร	พิจารณา
19	ลำเนา	อยู่เป็นภูมิลำเนาติดต่อกัน ไป โดยระยะย่านบ้านเมือง	แนวป่า	เลา	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม			
20	สำแดง	มีปัญหาสอดส่องจับสิ่งเท็จออก สำแดงให้เห็นจริงด้วยกันทั่ว โลกก็ดี ทั้งสดับฟังพระธรรมกถึก สำแดงธรรมเทศนา อันตำนานนิทานฝ่ายข้างความ จำเรียดิ โดยพระพุทธรูฎีกา สำแดงเทศนา	ปรากฏ	แสดง	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม			
21	ตำนาน	อันตำนานนิทานฝ่ายข้างความ จำเรียดิ โดยพระพุทธรูฎีกา สำแดงเทศนา	เรื่องเล่า	दान	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
22	สำนัก	ว่าด้วยขนบธรรมเนียมนางสนม ในราชสำนัก เคยมาสู่สำนักพญาช้างแต่ กาลก่อน	ที่อยู่	สัก	แทรก /-amm-/ 			
23	คำริ	อย่านำพระราชดำริอันเป็น ความลับฝ่ายในออกไปไข ฝ่ายนอก จึงจะควรเทพเจ้าจึงคำริแล้วก็ แปลงเพศเป็นนกกกระต๊อยตีวิด ตัวผู้ มีคำริจิตคิดเห็นว่าต้นพระไทร ใหญ่ต้นนี้มีพระคุณกับเรายิ่งนัก	คิด, ตรอง	ตรี	แทรก /-amm-/ และ /t/ > /d/			
24	กำจัด	สั่งให้ราชบุรุษกำจัดเสียดอกที่ อันจะร้องถวายเสียง	ทำให้ออก	ขจัด	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
25	เสนาะ	เพลงดุริยางค์ไทยหวานสำเนียงเสียงเสนาะนำฟังฟัง	ไพเราะ	เสาะ	แทรก /-n-/			
		ถ้าข้างดั่งเสียงเสนาะหมุนนอนวันได้บาทนาฬิกา						
		ฟังสำเนียงเสียงว่าร้องเสนาะลั่นฟ้า						
26	สำราญ	รำเพยพืดสำราญราชหฤทัย จึงดำรงสั่งให้นางพนักงานบำเรอขับเพลง	สุขสบาย	สรอายุ	แทรก /-am-/			
		ให้เป็นผาสุกสนุกสนานสำราญใจ						
		พระเจ้าวัฒนราชเสด็จสถิตสำราญพระทัยอยู่ในปรารค์ปราสาท						
		แลมีสิ่งซึ่งสำราญหฤทัยพญาช้างนั้นก็สามประการ						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
27	บำรุง	บำรุงรักษัพระราชนุตรพระราชธิดา	ทำให้เจริญ	ปรุง	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
		อุปถัมภ์บำรุงข้าน้อยผู้เป็นบุตรให้เจริญชนมายุมีความสุข						
		ทำนุบำรุงพระบวรพุทธศาสนาให้ถาวรวัฒนารุ่งเรือง						
28	กำหนด	เชื่อมเขียนกันตามกำหนดมิได้ขาดทั้งสองฝ่ายฟ้า	หมายไว้	กค	แทรก /-amn-/			
		กาลกำหนดพระราชพิธีตรีขัมพวายแลตรีปวาย						
		ทั้งดำเนินมรรคาก็รวดเร็วได้วันละร้อยโยชน์ โดยกำหนดเป็นกเขนทร						
		ท่านจึงกำหนดวันอันเป็นมงคล						
		ในระหว่างใหญ่และเล็กนั้นก็มีจะกำหนดศอกนี้วันนั้นมิได้						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
29	บำเรอ	ตีกตำแหน่งพระสนมเอก ลูกหลวง หลานหลวง ราช ตระกูล นักสนมกำนัล นาง <u>บำเรอ</u> เป็นหมู่เป็นแถว ให้พระสนมกำนัลนางระบำ นาง <u>บำเรอ</u> มิได้เป็นใจที่จะปลงสัตสำเนียง ส่งเสียงร้อง <u>บำเรอ</u> ให้ไพเราะ อันว่าความจำเริญและมีจำเริญก็ บังเกิดมีแก่นางสกุณ โทณูจา ทั้งหลาย บรรดามาม <u>บำเรอ</u> ร้อง ถวายสัตสำเนียง มาปลงสัตสำเนียงถวายเสียง ร้อง <u>บำเรอ</u> อยู่นั้น อันเป็นพนักงานนางในจะพึง <u>บำเรอ</u> ต่างๆ จึงคำรัสตั้ง ราชบุรุษ	ดูแล ปรนนิบัติ	เปรอ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
29	บำเรอ	ทั้งสองข้างนี้จะได้ <u>บำเรอ</u> พญา สุประดิษฐ์ เหตุคั้งนั้นนางคชกชินทรอัน เป็นผู้ <u>บำเรอ</u> จึงจำเรณูรูปสิริ พระสนมกำนัลนาง <u>บำเรอ</u> ก็มี เป็นอันมาก รำเพยพัดสำราญราชหฤทัย จึง ดำรัสสั่งให้นางพนักงาน <u>บำเรอ</u> ขับเพลง เป็นคั้นว่าเครื่องแต่งกายให้นาง พนักงาน <u>บำเรอ</u> ทั้งปวงตาม สมควร นาง <u>บำเรอ</u> ก็กราบทูลว่าข้า พระองค์จะได้ทราบว่ามีผู้ใด นิพนธ์ผูกเพลง	ดูแล ปรนนิบัติ	เปรอ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			

ที่	คำแปล ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแปลที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแปลที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
30	สนม	<p>ตีกตำแหน่งพระสนมออก ลูกหลวง หลานหลวง ราช ตระกูล <u>นักสนม</u>กำนัล นางบำเรอเป็นหมู่เป็นแถว</p> <p>ให้พระสนมกำนัลนางระบำ นางบำเรอ</p> <p>พระสนมกำนัลนางบำเรอก็มี เป็นอันมาก</p> <p>ว่าด้วยขนบธรรมเนียมนางสนม ในราชสำนัก</p> <p>มาไว้เป็นนางพระสนมอยู่ใน พระราชวัง</p> <p>ควรจะเป็นพระสนมกำนัลอยู่ ในพระราชฐาน</p> <p>ตีกตำแหน่งเรือนหลวงเรือน พระสนมกำนัลก็ดี</p>	นางใน	สนม	แทรก /-ก-/			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
31	ก้านัด	ตีกตำแหน่งพระสนมเอก	ของที่ให้กันด้วยความเต็มใจ	กัด	แทรก /-amm-/			
		ลูกหลวง หลานหลวง ราชตระกูล นักสนมก้านัด						
		นางบำเรอเป็นหมู่เป็นแถว						
		ให้พระสนมก้านัดนางระบำนางบำเรอ						
		พระสนมก้านัดนางบำเรอก็มีเป็นอันมาก						
ควรจะเป็นพระสนมก้านัดอยู่ในพระราชฐาน								
		ตีกตำแหน่งเรือนหลวงเรือนพระสนมก้านัดก็ดี						
32	ตำรา	ตำรับตำราพิชัยยุทธเวทมนต์	สิ่งที่ได้บันทึกไว้	ตรา	แทรก /-am-/			
		คงกระพัน ชำนิชำนาญเป็นอันดี						
		จนได้เป็นตำราว่าเกิดขึ้นด้วยปัญญาชำนาญนพมาศ						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
33	กำลัง	<p>เที่ยวปราบปรามบ้านน้อยเมือง ใหญ่ อันมีกำลังไพร่พลและ สติปัญญา</p> <p>ด้วยว่ามีกำลังน้อย พญานา เคนทรสุประดิษฐ์จึงต้องดำเนิน ไปแต่ผู้เดียว</p> <p>เหตุว่าพญาช้างทรงพลกำลัง มาก</p> <p>แลมีพลกำลังมากนั้น ด้วยได้ บริโภคน้ำไม่หว่าประจำทวีป</p> <p>ทรงพลกำลังอาจประจัญพระ ยาไกรสรราชสีห์</p> <p>และมีกำลังกายยิ่งกว่านกกระ ด้อยตีวิดทั้งหลาย</p>	แรง, สิ่งที่ทำ ให้เกิดอำนาจ ความเข้มแข็ง	ขลัง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			
34	สังเวช	ข้อมกระทำสังเวชบวงสรวงตาม ตำรับพระคชกรรม	บวงสรวง	เสวย	แทรก /-an-/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
35	คำนับ	ข้าน้อยก็น้อมเศียรเกล้าลง <u>คำนับ</u> รับพรด้วยน้ำจิตโสมนัส ยินดี จึง <u>คำนับ</u> รับคำสอนจำใส่ใจไว้ มั่นคง	ทำความ เคารพ	คับ	แทรก /-amm-/ 			
36	คำนวน	ราชบุโรहितจึงกราบทูลว่า ข้า พระองค์ก็ได้ <u>คำนวน</u> สวนสอบ ชาตาพระนคร	พิจารณา	ควณ	แทรก /-amm-/ 			
37	คำรบ	และในเพลาธาตุอื่นเป็น <u>คำรบ</u> สอง <u>คำรบ</u> สามนั้น วันเป็น <u>คำรบ</u> สองเดินช้างมา ระวางวิเศษ วันเป็น <u>คำรบ</u> สาม เดินช้างม้า	รอบ	ครบ	แทรก /-am-/ 			
38	กำแหง			แข็ง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/ 		ทแกล้วทหารอันเข้มแข็งในการ ณรงค์สงคราม ทั้งเสนาบดีทแกล้วทหารก็ เข้มแข็งในการศึกสงคราม	แกร่งกล้า

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
39	บ่าราบ			ปราบ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/		เที่ยว ปราบ ปรามบ้านน้อยเมือง ใหญ่ อันมีกำลังไพร่พลและ สติปัญญา	เอาชนะ
40	จำหน่าย			จ่าย	แทรก /-am-/		ร้องหนึ่งรำระบำโคมทุกวันคืน มิได้ขาด เอ๊กเกริกไปด้วย สำเนียงนิกรประชาเสสรวล สำรวลเล่นและซื้อขายจ่ายแจก จะได้เป็นสินสำหรับใช้สอยซื้อ จ่ายเครื่องแต่งกาย	ขาย
41	กำราบ			กราบ	แทรก /-am-/		น้อมเศียรศิโรตม์ กราบ ถวาย บังคมพระบาท น้อมเศียรศิโรตม์ กราบ บังคม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มา กราบ ถวายบังคมสมเด็จพระ ร่วงเจ้าพร้อมกัน	ก้มลงแสดง ความเคารพ

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
42	ตั้งวาย			ถวย	แทรก /-aŋ-/ และ /th/ > /t/		<p>น้อมเสียดศรีโรตม์กราบ<u>ถวย</u> บังคมพระบาท</p> <p><u>ถวย</u>เสียงแล้วสังเวชบวงสรวง ข้าง</p> <p>อันว่าความจำเริญและมีจำเริญก็ บังเกิดมีแก่นางสกุณโกญจา ทั้งหลาย บรรดามำบำเรอร้อง <u>ถวย</u>สัทสำเนียง</p> <p>มาเปล่งสัทสำเนียง<u>ถวย</u>เสียง ร้องบำเรออยู่นั้น</p> <p>สั่งให้ราชบุรุษกำจัดเสียดจากที่ อันจะร้อง<u>ถวย</u>เสียง</p> <p>แล้วให้ข้าน้อย<u>ถวย</u>ชัชทานอัน ประณีตแก่พระสงฆ์เจ้า</p> <p>ธิดาพระศรีมโหสถ<u>ถวย</u>จน สิ้นบท</p>	ให้

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
43	จ้านง			จง	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม		ถ้าผู้ใดจะใคร่รู้ใคร่ฟังจงไป เสวนาในตำรับจามเทวีวงศ์ ได้บัญชากิจราชการสิ้นเสร็จ เจ้าจงดูถ้าเห็นว่ามากไปด้วย รียาพยาบาล ให้สำเร็จราชการของแผ่นดินให้ จงได้ ท่านจงโทษเอาที่พึงใจจะเล่นตัว ทำชั้นเชิงแง่งอนไปต่างๆ ท่านค่อยอยู่จงดี เราจะขอลาไปแล้ว จงมีบุญพาสนาบุญไถ่ยัง	หมาย, ตั้งใจ
44	คำรง			ตรง	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/		ที่กลางออกตรงเหนียงนั้นแห่ง หนึ่ง	บริเวณ
45	ตำรวจ			ตรวจ	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/		บ้างก็เลือกวันเลือกเวลามารับ ราชการพอกัน <u>ตรวจ</u>	พิจารณา

ข้อมูลสมัย ชนบุรีและรัตนโกสินทร์

ที่มา: บทละครเรื่องรามเกียรติ์

ศิลปากร, กรม. กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์. วรรณกรรมสมัยชนบุรี เล่ม 1. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินติง กรุ๊ป, 2532

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	จำนง (เขมร)	ไปเกิดให้ได้ดังประสงค์	ความตั้งใจ	จง (เขมร)	แทรก /-amm-/	Nominalization	จงเจ้าเป็นใหญ่ในไตรภพ	หมาย, ตั้งใจ
		จงสำเร็จจำนงปรารถนา					จงตกแต่ดลัษณ โองการ	
							เขียนลงเป็นราชธานี	
							ที่อวดฤทธิ์ดีจงขี้มัว	
						ผ่านฟ้าจะไปต่อตี		
						ให้ลือชื่อไว้กล้า		
						อัยกาเจ้าจงแจ้งใจ		
2	กำเนิด (เขมร)	เสียแรงกูเอากำเนิด	มีขึ้น	เกิด (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามที่มี ความหมายเดียวกัน	เสียแรงกูเอากำเนิด	มีขึ้น
		ให้ชั่วเกิดโทษไปภายนอก					ให้ชั่วเกิดโทษไปภายนอก	
							พอข้าข้าพณ์ท่ามไถ่	
							นางว่าเกิดในพนาศรี	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
3	สำเร็จ (เขมร)	ไปเดินให้ได้ดังประสงค์ จงสำเร็จงานปรารถนา	สิ้นแล้ว	เสร็จ (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	เทพามนุษย์เข้ายกศิลป์ <u>เสร็จ</u> สิ้นมิได้หวาดไหว	สิ้น, จบ
		บัดนี้สำเร็จการแล้ว จะลาน้องแก้วบพศรี					ครั้น <u>เสร็จ</u> ระเห็จทุกพลัน พลชั้นพร้อมแล้วภูมิ	
							ครั้น <u>เสร็จ</u> เสด็จขึ้นไป ยังในฟากฟ้าคุณดี	
							ผู้คุมครั้นไปทะเล <u>เสร็จ</u> พาเสด็จย่างไว้เวหา	
							เอาแหวนใส่ในชลธาร <u>เสร็จ</u> การขึ้นจากวารี	
							ทรงมงกุฎสังวาล <u>เสร็จ</u> สรรพ จับสะพักสะพายแล่งแสงสร	
4	สำนวน	ทั้งฟังถ้อยคำสำนวน ประมวลูกันพิพากษาไป	ถ้อยคำ	สวน	แทรก /-amn-/	ไม่มีความสัมพันธ์	แล้วจึงจะคิดบัญชา พิพากษาตามข้อใต้ <u>สวน</u>	พิจารณา
		ทศกัณฐ์ผู้คิดจะติดใจ จำจะให้สืบใส่ด้วย <u>สำนวน</u>						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
5	อำนาจ (เขมร)	คืนเคียดคั่นคิง โคนก้อง ร้อง	ความสามารถ , อำนาจ	อาจ	แทรก /-amm-/	Nominalization	ทำไมอุกมาถึงนี้ อง <u>อาจ</u> อวดดี	สามารถ, กล้า
		หรือไฉน						
		ไม่มีผู้ <u>อาจ</u> องทะนงศักดิ์ มาย่ำยี						
		พญายักษ์						
		ครั้นถึงซึ่งป่ากาลาวต อง <u>อาจ</u>						
เที่ยวไพรพฤกษา								
ทำไมอุกมาถึงนี้ อง <u>อาจ</u> อวดดี								
หรือไฉน								
อง <u>อาจ</u> กล่าวคำอหังการฯ ข้าติด								
ใจอยู่พระภูมิ								
6	ตำรา (เขมร)	จึงจะต้องตามตำราว่า แม่นใคร	สิ่งที่ได้	ตรา (เขมร)	แทรก /-am-/	Instrumental	แสนโสภวิโยคโสกา <u>ตริกตรา</u> ตั้ง	บันทึกไว้
		ซึ่งมาให้ตักษัย						
		เธอผ่านพื้นภพ โมลี ฤทธิมี <u>ตำรา</u>						
ประการใด								
จึงอ่านพระเวทคาถา ตาม								
ตำรับ <u>ตำรา</u> ว่าขน								

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
7	อำนาจ (เขมร)	พระโอยกาอำนาจพร ให้ถาวร ยซึ่งยิ่งใหญ่	อนุญาต, ให้	อวย (เขมร)	แทรก /-amm-/ 	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	แล้วอวยชัยหน่ออวตาร	อนุญาต, ให้
		แล้วจึงอำนาจอวยชัย ให้เป็น ใหญ่ไปทุกถิ่นฐาน					ให้ชัชวาลรุ่งฤทธิ์	
							ถึงว่าเทวัญจันทร์ ก็อัญชูลืออวยชัย	
							แล้วอวยพระพรชัยศรี ให้ชนะ อสุรียักษ์	
		แล้วจึงอำนาจอวยชัย ให้เป็น ใหญ่ไปทุกถิ่นฐาน						
8	สำเนียง (เขมร)	ฝ่ายพระฤาษีสั่นเสียง สำเนียง กึกก้องเวหา	สิ่งที่ได้ยิน, เสียง	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/ 	เป็นคำนามอีกคำที่มี ความหมาย เช่นเดียวกัน	สูงเสียงอะไรเมื่อก็ คิดว่าอสุรี	สิ่งที่ได้ยิน
		ได้ยินสำเนียงร้องมา จึงรู้ว่า มารยาอสุรี					พะพาน	
		ได้ยินสำเนียงว่าเจ้าพี่ บัดนี้หมู่ มารอกุศล					ฝ่ายพระฤาษีสั่นเสียง สำเนียง กึกก้องเวหา	
		ดูคะพิเภกฟังเสียง สำเนียงโยธา หรือไฉน					แล้วได้ยินเสียงเหมือนบิดา คิด ว่ายักษ์มันข้ายี่	
		ดูคะพิเภกฟังเสียง สำเนียงโยธา หรือไฉน						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
9	ตำรวจ (เขมร)	ตำรวจเข้าทูลทันที บัดนั้นครบาลมา ขุนตำรวจตรวจจัดรีพล เร่งพหลนิกรตามไป อสูรตำรวจตรวจตรา มั่นมาทางไหนดสูรี	ผู้ตรวจ	ตรวจ (เขมร)	แทรก /-am-/	Instrumental	รักษา <u>ตรวจ</u> จัดอัตรา ครอบห้าหกวันราตรี ขุน <u>ตำรวจ</u> ตรวจจัดรีพล เร่งพหลนิกรตามไป จึงสั่งให้ <u>ตรวจ</u> เตรียมกัน กูจะไปคมคัลพระอัยกา ออกมา <u>ตรวจ</u> เตรียมโยธา กะเกนเข้าเป็นทัพพลัน	นับ, พิจารณา
10	กำลัง (เขมร)	หนุมนแผ่นดิน โจนรับ จับกุมกันตามกำลังหาญ ฝ่ายพาลีอ่านคาถา เรียก <u>กำลัง</u> อสุรมาได้ ฟังดู <u>กำลัง</u> อสูรี ก็เลิกรีพลกลับพลับพลา	แรง, สิ่งที่ทำให้เกิดอำนาจ ความเข้มแข็ง	ขลัง (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	Nominalization	เพื่อน <u>ขลัง</u> อาคมวิทยา จะเอามาทำประการใด	มีอำนาจ
11	กำแหง (เขมร)	ยุคกระบัตรเอานิล <u>กำ</u> แหง แต่งกองพยุหษัยศรี	กล้า	แข็ง (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	เป็นคำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	ดู <u>แรง</u> แข็งขึ้นหรืออะไร พืดพันกันไปเป็น โกลา	กล้า

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
12	คำรบ (เขมร)	ครั้นถ้วนคำรบสามวันไชร์ เทวีญจะบรรลย์ด้วยฤทธา	รอบ	ครบ (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	Nominalization	รักษาตรวจจัดอัตรา <u>ครบ</u> ห้าหก วันราตรี ประนังทำจำลองกุมารา โส ตรวนชื่อคา <u>ครบ</u> ครัน	เต็ม
13	จำเริญ	อ้อหน่อนั้นค้อยจำเริญวัย ไป ลองศิลป์ชัยธนูศร ในภควดีศิดาเห็น เป็นชอบเนื้อ จำเริญใจนักหนา ด้วยพิ้งใหญ่ค้อยจำเริญวัย ทางไกลต่างคนต่างอยู่	รุ่งเรือง	เจริญ	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม			
14	คำราม	บัดนี้ท้าวพลอยสม เกลียคกลม คำรามแกลงไข	ขู่	คราม	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม			
15	ดำเนิน	ถึงจึ่งดำเนินขึ้นไป บนนิวาศ ท้าวไทยรักษา	ก้าวไป	เดิน	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม			
16	สำราญ	โพลภัยไม่มีมาพาน จะ <u>สำราญ</u> ทั้งอาตมา	สุขสบาย	สรานู	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
17	กำหนด	เถกิงคุณท์ระคมอย่างค แม้น ถ้วนกำหนดสามราตรี ทศกันฐ์ขอบคุณพระดาบส กำหนดไว้เหนือเศียรเกล้า	หมายไว้	กค	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่าง คกับค			
18	จรัส	เลิศแล้วแก้วเก้าไพบุลย์ จูต จรัสจัดแจ่มแอร่มฟ้า อับภิรมกันภิรมย์เสวตฉัตร จูต จรัสจัดแจ่มพระสุริย์ฉาย	สว่าง, รุ่งเรือง	จรัส	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง จกับจ			
19	สรรวม	ตั้งสัตย์ตรีสพลางสรรวมมนต์รี ฟังเป็นขึ้นอิงมี สมาธิสรรวมวิญญาณ์ อยู่ใน มหานที	ระวังตน	สรรวม	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง รกับร			
20	ทำนอง			ทอง	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่าง ทกับท		สิดากี่เข้าในม่านทอง ปิดป้อง กำบังผายผัน	โลหะสี เหลือง, สี อย่างโลหะ สีเหลือง

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาถิ่น)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาถิ่น)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
21	ตั้งวาย			ถวย	แทรก /-aŋ-/ และ /th/ > /t/		แต่พอสลบจับได้ จะเอาไป	ให้
		ถวยเซษฐา						
		หนุมานถึงจิ้งวันทา ถวยเศียร						
		อสุราทันที						
	ตัวข้าจะขอบรรยาย เล่าถวยให้	แจ้งกิจการ						
	หนุมานมัดเอามงกุฎมา พาเข้า	ถวยจับปล้น						
22	จ่านอง			จง	แทรก /-amŋ-/		นี่แน่เจ้าให้เขาจงจำ ทำโทษแก่	ผูกกัน, ดิด
		มันให้หนักหนา						
		ให้พ้นจากที่จงจำ นำออกยัง						
		ไพรพทุกษา						
	ข่มเหงห้าห้าอสุรา จงถนน	ข้ามมาพระบุรี						
	ประนังท่าจำองกุมารา ไซ้	ตรวนซื้อคาครบครัน						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
23	คำนำถ			ถัด	แทรก /-amm-/		ก็ชวนกันเข้าคมถัด	เฝ้า
							อัญชูลีท้าวมาลี	
							ท่านเร่งเข้าไปบังคมถัด มันอยู่หาไหนบอกมา	
						พอบพบมณีในพนาวัน จึงคมถัดอาศัยคลอดลูกยา		
24	กำราบ			กราบ	แทรก /-am-/		ฝ่ายนางมณโฑก็เรียนเอา กัม	หมอบราบ ลงแสดง ความเคารพ
							เกล้ากราบกรานมณี	
							จึงกราบทูลขอพระพร ให้ถาวร ยิ่งพรหมทุกทิศา	
							นนุเวกวายูเวกรับสั่ง บังคม กราบคนละสามท่า	
						ข้าจึงผาดแผลงอานุภาพ นางกราบประณตบทศรี		

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
25	กำไร			ไกร	แทรก /-am-/ และ /th/ > /d/		พายแพ้วพาลีหนีมา เข้านครลงกา กรุง <u>ไกร</u>	ยิ่ง
		ฝ้ายอว้ครั้นถึงซึ่งกรุง <u>ไกร</u> ขึ้น ไปเฝ้าไท่ไอศวรรย์						
		เท่านั้นหรือมีฤทธิ <u>ไกร</u> ที่ไหนบิดา จะให้จร						
26	คำเกิง			เกิง	แทรก /-amn-/ และ /th/ > /d/		เอ <u>ก</u> ิงกษัตริระดมอย่างด แม่น ถ้วนกำหนดสามราตรี	สูงศักดิ์, รุ่งเรือง
		หุ <u>ด</u> ีเพลิง <u>ก</u> เอ <u>ก</u> ิง <u>อ</u> ค <u>ค</u> ี ที่เชิงพระ สุเมรุบรรพต						
		ทำพิธีการวิทยา <u>ก</u> เอ <u>ก</u> ิง <u>ก</u> ษ <u>ท</u> ร <u>ฆ</u> เ <u>ฆ</u> า สุราลัย						
27	บ่าราบ			ปราบ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/		สำหรับนารายณ์อวตาร ได้ <u>ข</u> ี้ ปราบมาร <u>อ</u> ิสู <u>ร</u>	เอาชนะ
		เธอ <u>ป</u> ราบ <u>อ</u> ริน <u>ไ</u> พ <u>ริ</u> ใ <u>ซ</u> ุ่น <u>ก</u> ระ <u>บ</u> ี หนุ <u>ม</u> าน <u>ม</u> า						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
28	คำรัส			รัส	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/		จึง <u>รัส</u> ด้วยราชการศรี เสนิแต่ง แล้วหรือไฉน	พูด
			จึง <u>รัส</u> แก่สองอนุชา ทั้งพญา อนุมานชาญชัย					
			<u>รัส</u> ห้ามสองราชันดดา แล้ว ตริกตราตามข้อความไป					
			แล้ว <u>รัส</u> แก่พลวานร อันนคร หาพื้นมือไม่					
			ตั้ง <u>รัส</u> พลางสารวมมนต์รี ฟังเป็นขึ้นอิงมี					
29	ชำนานู			ชานู	แทรก /-amn-/		ชื่อหนุมาน <u>ชานู</u> ชัย สองไทคือ องค์อนุชา	รู้, คล่องแคล่ว
			อยู่กับหนุมาน <u>ชานู</u> ชัย มิได้จะ นिरาศคลาดคลา					
			จึง <u>รัส</u> แก่สองอนุชา ทั้งพญา อนุมาน <u>ชานู</u> ชัย					

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
30	ก้านัน			กั้น	แทรก /-amm-/ และ /t/ > /d/		เดิมล่าหาผลพบนาวา ได้มำก็สู กั้นปลัน	ป้อง
			เธอเป็นสหายรักกุมมา อนิจจา นัดตามาผัดกั้น					
31	คำรง			ตรง	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/		จึงตรงลงยังศิริ ที่สุวรรณถ้ำทอง คูหา	บริเวณ
			ตรีชฎาก็พาเข้าไป ตรงหน้า พิชัยธธา					
32	ขนาน			ขน	แทรก /-n-/ และ /t/ > /d/		เมื่อองคตเข้าไปว่าขน ทำห้าว หาญโกลีฟุ้งเฟื่อง	เรียก

ข้อมูลสมัย ชนบุรีและรัตนโกสินทร์

ที่มา: ลิลิตตะเลงพ่าย

ศิลปากร, กรม. ลิลิตตะเลงพ่าย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2515

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	สำเนียง (เขมร)	<p>ตราบตระหนักสำเนียง เสียง ฆ้องกลองปี่นศึก</p> <p>นฤนาทสัทท์สำเนียง เสียงกลอง ชนะ โครมคฤก เสียงพลฮึกเห็ง เสียงปี่นตั้งเอาฤกษ์</p> <p>ยังเสนาะสำเนียง ละห้อย</p> <p>เจื้อยกระแสงสำเนียง เสียง ระวังไพรพร้อง</p>	สิ่งที่ได้ยิน	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามอีกคำที่มี ความหมาย เช่นเดียวกัน	<p>เสียงบาทาทวยหาญ เสียงบาท สารสะเสนัน</p> <p>เสียงคชสารก้องกึก คคึกเสียง สะระร้อง ซร้องเสียง โกลน เดือนพั่ง</p> <p>เสียงอริกเท้าพล ฟ่างภูวดล ห้วนไหว เสียงฆ้องไชยกระแต แซ่เสียงแตรเสียงสังข์</p> <p>นฤนาทสัทท์สำเนียง เสียงกลอง ชนะ โครมคฤก เสียงพลฮึกเห็ง เสียงปี่นตั้งเอาฤกษ์</p>	สิ่งที่ได้ยิน, เสียง

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	สำเนียง (เขมร)	ห้องขานแข่งสำเนียง เสียงกลองชนะนี้สนั่น สนั่นสำเนียงเกียรติก้อง เกรอกล้ำแหล่งเลว	สิ่งที่ได้ยิน	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามอีกคำที่มี ความหมาย เช่นเดียวกัน	ยกพลผ่านด่านกว้าง <u>เสียงสนั่น</u> ม้าช้า บรรสาร <u>เสียง</u> ถวายทรอ ฟังกอ ใจ กอกรรม <u>เจ็ย</u> กระแสงสำเนียง <u>เสียง</u> ระวังไพรพร้อง กองทัพตามกันเต้า <u>เสียงสนั่น</u> ลั่นเท้า <u>เสียง</u> ฆ้องกลองครื้นครืน แตร สังข์คังคังพิน แผ่นหล้าแหล่ง ไหว	สิ่งที่ได้ยิน
2	ทำนาย (เขมร)	ข้อยผู้ข้าบาทง โหรครครง ทำนาย หลวงญาณโชคโลกที่ปรีบ ค่านวรทำนาย	คาดเดา ทาย	ทาย	แทรก /ʔam/ และ /n/	คำกริยาที่มี ความหมาย เหมือนกัน	ทายพระเคราะห์ถึงฆาฏ ฟังสาร ราชเอารส	คาดเดา

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
3	คำเนอน / คำเนิร / คำเนอร (เขมร)	จักร <u>คำเนอน</u> ในเบื้อง <u>เรื่อง</u> ราช	ก้าวไป	เดอร (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	ทิวทวน <u>ป็น</u> คีน <u>เดอร</u> เมอรคาบ	ก้าวไป
		พงสาว <u>คาร</u>					หิน <u>หาญ</u> ยู <u>ท</u> ท์	
		ขนาบ <u>พ</u> ุ <u>ห</u> ค <u>ข</u> ย <u>ัย</u>					ควน <u>เดอร</u> โดย <u>โ</u> ข <u>ล</u> น <u>ท</u> ว <u>าร</u> <u>พ</u> ว <u>ก</u>	
		ย <u>่าง</u> น <u>้อย</u> ค <u>ำ</u> เน <u>อร</u>					พ <u>ล</u> ห <u>าญ</u> แ <u>ห่</u> น <u>้ำ</u>	
		ช <u>ร</u> ค <u>เ</u> ย <u>ค</u> ด <u>ั</u> ษ <u>ค</u> ำ <u>เน</u> อ <u>ร</u>					ค <u>ำ</u> เน <u>อร</u> <u>เด</u> อ <u>ร</u> พ <u>ุ</u> ห <u>ไ</u> ต <u>้</u> ด <u>ำ</u>	
		ถ <u>ัด</u> ท <u>ัพ</u> ห <u>ล</u> ง <u>ค</u> ำ <u>เน</u> อ <u>ร</u>					พ <u>ล</u> ง <u>ใ</u> ห <u>้</u> คว <u>น</u> เด <u>อ</u> ร <u>พ</u> ล <u>ล</u> ุ <u>ค</u> ำ <u>บ</u> ล	
		เด <u>อ</u> ร <u>พ</u> ุ <u>ห</u> ไ <u>ต</u> ้ <u>ด</u> ำ					ไ <u>ช</u> ร <u>โย</u> ก	
		ค <u>ำ</u> เน <u>ิ</u> ร <u>แ</u> ห <u>่</u> เจ <u>้า</u> ห <u>ล</u> ำ					พ <u>ล</u> ง <u>ใ</u> ห <u>้</u> เด <u>อ</u> ร <u>ท</u> ว <u>ห</u> าร <u>อ</u> อ <u>ก</u>	
ค <u>ู</u> ด <u>ั่ง</u> พ <u>ล</u> เม <u>ื่อ</u> ง <u>ฟ</u> ำ	จ <u>า</u> ก <u>ก</u> า <u>ญ</u> จ <u>น</u> บ <u>ู</u> ร <u>ี</u>							
เด <u>ร</u> ี <u>ย</u> บ <u>ด</u> ัง <u>ว</u> าย <u>ค</u> ำ <u>เน</u> อ <u>ร</u>	ป <u>ู</u> เป <u>น</u> ส <u>ะ</u> พ <u>าน</u> ค <u>ำ</u> ช <u>ล</u> <u>ร</u> ่ <u>ง</u> ค <u>เ</u> อ <u>ร</u> พ <u>ล</u>							
เจ <u>ร</u> อ <u>ญ</u> ร <u>ศ</u> ร <u>า</u> ช <u>ไม</u> ต <u>ริ</u>	ช <u>ำ</u> ม <u>พ</u> าก							
ค <u>ำ</u> เน <u>อร</u> ใน <u>ม</u> ร <u>ร</u> ค <u>า</u> <u>แล</u> น <u>า</u>								
4	คำรบ (เขมร)	ถ <u>ก</u> อง <u>ก</u> าร <u>ม</u> ห <u>ร</u> ส <u>พ</u>	การมีครบ, รอบ	ครบ (เขมร)	แทรก /-am-/	Nominalization	ค <u>ร</u> บ <u>ค</u> ร <u>ี่</u> อง <u>พ</u> ระ <u>ค</u> ษ <u>า</u> ช <u>า</u> ร	เต็ม
		ค <u>ำ</u> ร <u>บ</u> ถ <u>ัว</u> น <u>ส</u> ัต <u>ต</u> ว <u>าร</u>					แ <u>ด</u> ง <u>ตั้ง</u>	
		ผ <u>ิน</u> แ <u>ว</u> ด <u>ว</u> ง <u>ด</u> ร <u>ง</u> ท <u>ัพ</u>					ค <u>ร</u> บ <u>ค</u> ร <u>ี่</u> อง <u>ค</u> ษ <u>า</u> ช <u>า</u> ร <u>ท</u> ร <u>ง</u>	
		น <u>ับ</u> ค <u>ำ</u> ร <u>บ</u> ส <u>า</u> ม <u>ค</u> ร <u>า</u>					พ <u>เ</u> ร <u>อ</u> ศ <u>แ</u> ร <u>ว</u>	

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
5	อำนาจ (เขมร)	เปนมมหาพารพรรทุก อธิกทาน <u>อำนาจ</u>	อนุญาต, ให้	อวย (เขมร)	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	ภูบาลอื่นอำนาจ อวยพระพร เลอคลื่น จงอุทธรอย่าพัน	อนุญาต, ให้
		<u>อำนาจ</u> รัตนวิบูลย์ นานะก แลเสย					เชอญงคอด <u>อวย</u> ทัณฑ์ ทวยโทษ นี่นา	
							ใครเชียวใครชาญ <u>อวย</u> ชเยศอ้าง <u>อวย</u> เกลอม	
6	ตำรวจ (เขมร)	สารวัดเวียนวัง <u>ตรวจ</u> ม้า <u>ตำรวจ</u> ควบไขว่	ผู้ <u>ตรวจ</u>	ตรวจ (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	Instrumental	สารวัดเวียนวัง <u>ตรวจ</u> ม้า <u>ตำรวจ</u> ควบไขว่	นับ, พิจารณา
		ดับหัวหมื่นพันทนาย หมายถึง หมู่ <u>พระตำรวจ</u>					เกณฑ์เมืองจัตวาตรี ไคร <u>ตรวจ</u> เอานา	
							พหูสงครามเขา <u>ตรวจ</u> ทุกหมู่ หมวดสรับเสรง	
							ปลางธให้ <u>ตรวจ</u> เตรียมพล โดย สถลพหูบาตร	
							ชก็ให้ <u>ตรวจ</u> พลผอง ส่งกองหน้า ไปก่อน	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
7	คำเกอง (เขมร)	สี่ร้อย <u>ดู</u> คำเกอง ทวยศรเพลง โดยดັบ	ทำให้สูงขึ้น	เกอง (เขมร)	แทรก /-amm-/ และ /th/ > /d/	Causativization	เกองพระเกียรติ <u>ฟัง</u> ฟ้า ภาตระ หลบแหล่งหล้า โลกล้วนสดุติ	สูงศักดิ์, รุ่งเรือง
		ดู <u>เกอง</u> เกรอกฤทธิ์ ดูอาจปลิด เดือนตระวัน						
		<u>เกอง</u> พระเกียรติคือคร้าว โลก ล้วนถวายกร						
		<u>เกอง</u> พระเกียรติตั้งต้อน สึกให้ แตกหนี						
		<u>เกอง</u> การมหรสพ คำรบถ้วน ตัดตวาร์						
8	สนอง	ทูลบาท <u>าสน</u> องนบ พระศพราช บิตุงค์	รองรับ	สอง	แทรก /-n-/ ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	<u>สอง</u> ฝากแนวรัชชญา ขุนอาชาโอ อาตม์	จำนวนหนึ่ง บวกหนึ่ง
		พื้น <u>โส</u> กปลอบน้มน้อง <u>สน</u> อง นาง						
		ต่าง <u>สน</u> องเสนอกล แก่ท้าว						
		งามเส็งยม <u>เ</u> ี่ยมเฝ้า อยู่ถ้า <u>ทูล</u> <u>สน</u> อง						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
9	สนม	สำสนมเฝ้าฝ่ายใน สำพลไกร กรีกหาญ	นางใน	สนม	แทรก /-n-/	ไม่มีความสัมพันธ์	จำใจจรจากสร้อย อยู่เมื่อย่า ละห้อย ห่อนซำคีนสนม แม่แล	เหมาะ, ร่วม ด้วย
		เชอญแม่ดับเทวศให้ อยู่ถ้ำคีน สนม						
		ชรองหางสนมสรวมเทรอด วะไลเลศสอดพลุก						
10	คำรัส (เขมร)	นฤบดีคำรัสด้วย การขุฑ์	พุด	คำรัส (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	สรวมอินทรีย์สร้างเคราะห์ ชตรัสยะะเขียงขลาด	พุด
		ชก็คำรัสพิภษ แด่มุขมาตชายง					สองสุริยกระษัตริย์ ตรัสต่อ กันแฮ	
		บัตถลคำรัสให้ ปุณยศ					ภูวไนยตรัสตรีการ ซึ่งจักรอญ ราญอริราช	
		บัตถลคำรัสให้ พระศรี					แล้วพระองค์ตรัสถาม สามสมิง นายกองม้า	
							พระตรัสแด่มนตรี มอบมิ่ง เมืองเฮย	

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
11	เสนาะ	ยัง <u>เสนาะ</u> สำเนียง ละห้อย	ดังกึกก้อง	เสาะ	แทรก /-n-/	ไม่มีความสัมพันธ์	จัก <u>เสียบ</u> จัก <u>เสาะ</u> ถาม เหตุ <u>ห้อน</u> รู้ <u>แฮ</u>	ค้นหา
12	สำนัก	สำนัก <u>นิ</u> ในบริเวณ วัดมหา <u>เถร</u> คั่น <u>ช่อง</u>	ที่อยู่	สัก	แทรก /-amn-/	ไม่มีความสัมพันธ์	ตี <u>ป่า</u> <u>สัก</u> เสร็จให้ เร่ง <u>ล้อม</u> ขอม หลวง	ประมาณ
13	กัจจ (เขมร)	ธกั <u>สร</u> ง <u>ธา</u> รา <u>เส</u> าว <u>ร</u> พ <u>ย</u> <u>ต</u> ระ <u>ห</u> ล <u>บ</u> สุ <u>ค</u> น <u>ธ</u> ก <u>ัจ</u> จ <u>ร</u> เจ <u>ล</u> อ <u>ม</u> วิ <u>เล</u> ป <u>น</u> อ <u>ว</u> ล <u>อ</u> บ <u>ต</u> ระ <u>ห</u> ล <u>บ</u> แม <u>ค</u> น <u>ธ</u> ก <u>ัจ</u> จ <u>ร</u>	ฟุ้งไป	ขจร (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	เป็นคำวิเศษณ์ที่มี ความหมายเดียวกัน	หอม <u>อ</u> ว <u>ล</u> อ <u>บ</u> อ <u>ย</u> ข <u>จ</u> ร <u>ร</u> <u>ท</u> ร <u>ง</u> บ <u>ว</u> ร วิ <u>ญ</u> ย <u>ิต</u> ร <u>อ</u> ย <u>อ</u> อ <u>อ</u> เอ <u>อ</u> ก <u>ว</u> า <u>ข</u> จ <u>ร</u> <u>ถ</u> ิง <u>น</u> ค <u>ร</u> เ <u>า</u> ต <u>ระ</u> ห <u>น</u> ก พ <u>ระ</u> ค <u>ษ</u> บ <u>ค</u> า <u>ล</u> ข <u>จ</u> ร <u>ร</u> <u>เจ</u> ร <u>อ</u> ณ <u>ญ</u> ท <u>ธิ</u> พ <u>ระ</u> น <u>า</u> ร <u>ว</u> ย <u>ร</u> ี <u>น</u> ร <u>ศ</u> ค <u>น</u> ธ <u>ข</u> จ <u>ร</u> <u>จ</u> ัง <u>ห</u> ว <u>ัด</u> ไ <u>พ</u> ร <u>น</u> า	ฟุ้ง
14	กำแหง (เขมร)	จัด <u>พ</u> ระ <u>ย</u> า <u>ร</u> าม <u>ก</u> ำ <u>ห</u> เ <u>ง</u> <u>เป</u> น <u>ข</u> ุ <u>น</u> แ <u>ง</u> ร <u>ำ</u> บ <u>า</u> น	กล้า	แขง (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	จัด <u>พ</u> ระ <u>ย</u> า <u>ร</u> าม <u>ก</u> ำ <u>ห</u> เ <u>ง</u> <u>เป</u> น <u>ข</u> ุ <u>น</u> แ <u>ง</u> ร <u>ำ</u> บ <u>า</u> น	กล้า

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
15	จรัส (เขมร)	รายบั้งแซรกบั้งสุริย์ เรื่องจรัส <u>จรัส</u>	รุ่งเรือง, งาม	จรัส (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำวิเศษณ์อีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	ตาบไพเราะอุริยเรื่องจรัส สอั้ง	รุ่งเรือง, งาม
		รัตนประพาพ						
		เรื่องรัตนจรัสจัญญ						
		รัตนรุ่ง เรื่องนา						
		คุณคาราเรื่องจรัส						
		ประภัสร์โสภาย						
จัญญจรัสรัตนสอั้ง								
เจ็ดแก้วก่องศรี								
เพียบนปางค์ไพรมูลย์ แจ่มจรัส								
จัญญสรัทกาล								
พิศจัญญจรัสพรายแพรว								
มยุรัตน์แก้วชุมสาย								
16	อำนาจ (เขมร)	พระเดชหากแสดงเอง	ความสามารถ, กำลัง	อาจ (เขมร)	แทรก /-amn-/	Nominalization	ไฟรีเรองใจอาจ	สามารถ, กล้า
		อำนาจ พระนา						
		หมายมั่นมณฑกชาติ					บริหารให้จัดผู้ <u>อาจ</u> องค์	
		พื้น <u>อำนาจ</u> อุรคินทร์						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
17	จรรูญ (เขมร)	รายบั้งแซกรบั้งสุริย์ เรื่องจรรูญ จาร์ต	รุ่งเรือง, งาม	จรรูญ (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำวิเศษณ์อีกคำ ที่มีความหมาย เช่นเดียวกัน	พิศจรรูญจรตพรายแพรว	รุ่งเรือง, งาม
							มยุรฉัตรแก้วชุมสาย	
							จรรูญจรตตันสอิ่ง เจ็ดแก้วก่องศรี	
							เพียบนภางคไพโรบลย์ แจ่มจรัส จรรูญสรทกาล เรื่องรัตนจรตจรรูญ รัตนรุ่ง เรืองนา	
18	จำแนก (เขมร)	จำแนกอรรถบรราช ถวาย วิชันนาศาร	ให้, แบ่ง, แยก	แจก (เขมร)	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	แจกกันชนลูกดิน หินปากนกตกแต่ง	ให้, แบ่ง, แยก
19	คำนำ (เขมร)	เนือกเนกคำนำนั้น นอบน้อม บทมูล	การเฝ้า	กัถ (เขมร)	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	Nominalization	เฝ้าคั้งกัถเคียมคม ถ้วนทุกกรม ทุกหมู่	เฝ้า
							ทั้งสามตนภากัน มาเคียงกัถ ไชเลศ	

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
20	ตั้งวาย (เขมร)	ควรถวายฉัตรบำบวง	ของที่ให้	ถวาย (เขมร)	แทรก /-aŋ-/ และ /t ^h / > /t/	Instrumental	โดยขนาดนุรพีประเพณี สอง	ให้
		ตั้งวายสว่างแสงชอบ					กระษัตริย์ถวายเพลง	
		เตรียมตั้งวายค่านอร์ เจริญยศ					เขาก็ตั้งโรราขมาพัก ตกแต่ง	
		ราชไมตรี					ค่ายถวายไท	
							ถวายสุคนธารสรอง อยู่ชรัอง	
							บรรสารเสียงถวายทรอ	
							ฟังก้อใจ กอกรรม	
							เนื่องพฐถวายกร นอบน้อม	
	แถลงลักษณะปางบรรพี มาเทียบ							
	ถวายแฮ							
	เดกของพระเกียรติคือคร้าว โลก							
	ล้วนถวายกร							
	ฝ้ายนักเสด็จผ่านเฝ้า เจ้าแลวก							
	ถวายบุตร							
21	ตำแหน่ง	โปรดให้เนาตำแหน่ง แห่ง ถ้านันครยศ พระราชกำหนด โดยดับ	ฐานะ	แต่ง	แทรก /-amm-/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
22	สำราญ	สำเริงราชสถาน สำราญราชสถิต ซัคส์ตวเสพยสำราญ รมยทั่ว กันนา เย็นย้งจันทรกานต์แก้ว เกอดน้ำน้ำแสง	สุขสบาย	สรานู	แทรก /-am-/			
23	กำหนด	กำหนดสี่โดยเสด็จ เห็ดเข้าใกล้ กองหน้า สุริยประภาทรงกลด จนกำหนด บายควาย โปรดให้เนาตำแหน่ง แห่ง ถานันดรยศ พระราชกำหนด บอกพราราชกำหนด กฎแก่ขุน ทัพขุนพล	หมายไว้	กค	แทรก /-amm-/			
24	สำนาน	เสนาหะโศตรสำนาน เป็นสุก สารเสวานิตย สำนานสนั่นอื้อ เอออรร ฌพแสะ	เสียง	सान	แทรก /-amm-/			

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
25	ลำเนา	พลา ^ง เมิลเมียงไม้ ^เ เขา โดย ^เ ลำเนา	แนวป่า	เลา	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม			
		แนว ^เ เดือน						
		โดย ^เ ลำเนา ^เ ลำ ^เ ดับ ถึง ^เ ดับ โท ^เ ก ^เ เผา ^เ หน้า						
		คา ^เ ดงไม้ ^เ ดงเขา โดย ^เ ลำเนา						
		แนว ^เ พนั ^เ ศ						
26	จำ ^เ เรียง	ถวิลถึง ^เ องค์ ^เ อรรคร ^เ เรศ ขาม ^เ คู ^เ ริ ^เ ษ ^เ ศ จำ ^เ เรียง	ขับ ^เ ร้อง	เจ ^เ เรียง	แทรก /-am-/ และ /c/ > /ch/			
27	บำรุง	ปอง ^เ พระ ^เ สา ^เ สน ^เ บำรุง ^เ ผดุง ^เ ชุม ^เ ชี	ทำ ^เ ให้ ^เ เจ ^เ ริ ^เ ญ	ปร ^เ ุง	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
		เพ็ ^เ ม ^เ ห ^เ ร ^เ ร ^เ ต ^เ บ ^เ ร ^เ เม ^เ ศ เบ็ ^เ ง ^เ น ^เ บุ ^เ เร ^เ ศ บำรุง						
28	บารา ^เ ศ	ถวิล ^เ ป ^เ าง ^เ บารา ^เ ศ ^เ เจ้า จาก ^เ เว ^เ ียง	หาย ^เ ไป	ปรา ^เ ศ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
		ทรง ^เ ข ^เ จัด ^เ อ ^เ บ ^เ ปี ^เ ท ^เ วัน ^เ ตรา ^เ ย บารา ^เ ศ ทุก ^เ ข์ ^เ นา						
29	สนุก	สนุก ^เ นี้ ^เ สบ ^เ สี ^เ มา ส้า ^เ เส ^เ นา ^เ น ^เ อบ เกล้า	รึ ^เ น ^เ เร ^เ ง	สุ ^เ ก	แทรก /-n-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม			
		จัก ^เ ช ^เ ว ^เ น ^เ แม่ ^เ สร ^เ ง ^เ สิน ^เ ธุ์ ^เ เส ^เ น ^เ สนุก ^เ นี้						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
30	สนั่น	ชกพลผ่านด่านกว้าง เสียง <u>สนั่น</u> ม้าซ้ำ	ดังกึกก้อง	สนั่น	แทรก /-n-/			
		สำน่าน <u>สนั่น</u> อื้อ เอออรร ฌพเส						
		เสียงบาทาทวยหาญ เสียงบาทสารแสะสนั่น						
		<u>สนั่น</u> สำเนียงเกียรติก้อง เกรอกหล้าแหล่งเลวง						
		กองทัพตามกันเต้า เสียง <u>สนั่น</u> สนั่นเท้า						
31	กำลัง	เอา <u>กำลัง</u> พลสรวบ เสด็จประทับเกษไชย	ความแรง	ขลัง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/			
		ท้าว <u>กำลัง</u> เลวลาญ โดยสัตยสาร เสาวพจน์						
		ข้าศึก <u>ดูกำลัง</u> หักให้พังให้ฟ่าย						
32	คำราม	รมาดเลาะเลมหนาม <u>ขลา</u> คำราม รนร้อง	ขู่	คราม	แทรก /-am-/			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
33	คำนึง	ใ้ <u>คำนึง</u> นุชพลาง ทางรุดงลาญถวิล เสริชวอรุระร้อนเร้า พราง <u>คำนึง</u> หนุมหน้า พลางพระ <u>คำนึง</u> นวล หนุ่มหน้า <u>คำนึง</u> นุชไปเปลือง จิตรท่านถวิลนา หนักหญไทยท่านพลาง ทาง <u>คำนึง</u> นวลสมร <u>คำนึง</u> นุชนาถุเนื้อ นวลสมร	พิจารณา, นึกตรอง	คึง	แทรก /-amm-/			
34	คำราบ			กราบ	แทรก /-am-/		มนตรีชูลิกราน <u>กราบ</u> แน่น เนื่องนา	หมอบราบ ลงแสดง ความเคารพ
35	ตำรา			ตรา	แทรก /-am-/		แลสรพราศสรพรั้ง คั้งคับนัับ เหลือ <u>ตรา</u>	จดไว้

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
36	สำเร็จ / สำเร็จ			เสร็จ	แทรก /-am-/		เหยียบกำพูขประเทศ ถึงปราช	สิ้นแล้ว
		ยศแล้ว <u>เสร็จ</u>						
		<u>เสร็จ</u> ทัพกลับถนอมสร้อย อย่า						
		เสรำเสียบศรี						
		<u>เสร็จ</u> เสาวนีสั่งสนม เนื่องบังคม						
		คำราช						
		<u>เสร็จ</u> สั่งความโอวาท ไท้						
		ประศาสนพระพร						
โดยพหูหสรับ <u>เสร็จ</u> บพิตรเสด็จ								
เลออาศน์								
ดีป่าสัก <u>เสร็จ</u> ให้ เร่งล้อมขอม								
หลวง								
ผลาญจง <u>เสร็จ</u> เต็คเกล้า เจ้ากำพูข								
ทุจจริต								
37	กำจัด			ขจัด	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/		ขจัดอมิตรหมูร้าย เร่งต้อนตน	ขับไล่
		ทรง <u>ขจัด</u> อุปวันตราย บำราศ						
							ทุกข์นา	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
38	คำรง			ตรง	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/		ตรงไปทางแม่กระษัตร์ จัดกัน	บริเวณ
			ซุ่มเป็นกอง					
			สูตรก็ตรงหมาย เหมือนตรี ตูนา					
			คริบต่างกันต้อง ต่อน้ำใจดู					
			ผินแวงตรงทัพ					
	นับคำรบสามครา							
	ตรงคนต่อบมิคู คาบนี้ผู้เฝ้าตกลง							
	ตามวิถีแวงดง ตรงทางไปหงษา							
39	กำเนอด			เกอด	แทรก /-amn-/ 		เกอดเปนหมอกมีดห้อง เวหา	มีขึ้น
			หนเฮย					
							ซัคส์ตวเสพยสำราญ รมยทั่ว	
							กันนา เย็นยั้งจันทรกานต์แก้ว	
							เกอดน้ำน้ำแสง	
40	กำไร			ไกร	แทรก /-am-/ 		ล้ำสนมเฝ้าฝ้ายใน ล้ำพลไกร	ยิ่ง
			เกริกหาญ					
							พลไกรล้วนกลิ่นกล้ำ กลางสมร	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
41	สำแดง			แสดง	แทรก /-am-/		แสดงแสดงพิริยพำหนัเพียง	ปรากฏ
		พระฟังความลูกท้าว ลาแสดง						
		ศึกค้ำ						
		กลางแสดงแห่งเหตุแพ้วไพบรี						
		เลขอินเขาวเรศชั้น สารแสดง						
		วิเลศไชชชาญแสดง ข่าวซ้า						
		แสดงแสดงขยั้งหล้า ภาไทร						
ภพแฮ								
พระแสดงเดชผิงพาย กุมแสง								
กรายกรณาด								
42	จำเรอญ			เจรอญ	แทรก /-am-/		ไปเป็นนมหัสจรรย เจรอญเกียรติ	รุ่งเรือง
		พระนา						
		เตรียมตั้งว้ายดำเนอร เจรอญรศ						
ราชไมตรี								
พระเดชบดาลขจร เจรอญญุทธิ								
พระนา								

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
43	สังเวย / สังเวอย			เสวย	แทรก /-aŋ-/		จึงพระองค์ชายเชษฐ นเรศวร สืบเสวยสวรรย์	กิน, ใ้รับ
		เอารสไทนฤเบศ นเรศวรเสวย สวรรยา						
		เสวยขบขลเขวห้อม						
		แล้วเข้าที่เสวย แลนา						
		เสวยวิมุตติลาภชั้น เสรจขร็อง ประสงค์						
		ทรงสืบเสวยศวรรยศ ฝ่าย ประเทศ กุรุรัฐ						
44	จ้านง			จง	แทรก /-amŋ-/		ผลาญจงเสร็จเด็ดเกล้า เจ้าคำพูช ทุจริต	หมาย, ตั้งใจ
		ภูบาลอื่นอำนาจ อวยพระพร เลอศล้น จงอุทรอย่าผัน						
		จงพิพลันภพหน้า แม่หน้านวน เฉลิม						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
44	จ้านง			จง	แทรก /-amm-/		จงจำคำพ่อไซ้ ^๕ สั่งสอน จงประสิทธิสมพร พ่อให้ จงเรื่องพระฤทธิรอนญ อริราช จงพ่ออุลลาภได้ เผลอด้วแดนสยาม	หมาย, ตั้งใจ
							จงอัยยาตฤทธนา เอาพัตราสัตว์	
45	ช้านาญ			ชาญ	แทรก /-amm-/		ล้วนงยุทธเชียวชาญ หาญหักศึก บมีย่อ	รู้, คล่องแคล่ว
							ทรงศรีสมรรตไชย ชาญชื่อเรีอณา	
							ทรงพระพิไชยชาญไชยชื่อ พระนาเพราะพระชาญชยศแค้น	
							วิเลศไชยชาญเสดง ข่าวซ่า	

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
46	สำรวจ			สำรวจ	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม		สำรวจอินทรีศรีสร้างเคราะห์	ระวัง
							ชดรัสยะเยี่ยงขลาด	
							เมอลหมู่พลบทจร <u>สำรวจ</u>	
							อาการไพโรจิตร	
							สำรวจหมวกยศรขยง	
				เต้าปะปนพลสาร <u>สำรวจ</u>		อลงการเสื่อหมวก		
				ชรองหางสม <u>สำรวจ</u> เทรอด		วะไลเลศสอดพลุก		
47	ทำนอง			ท่อง	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม		หัยฎาภรณ์พรรณราย พรายข่าย	โลหะสี เหลือง, สี อย่างโลหะ สีเหลือง
							กรอง <u>ท่อง</u> แกม	
							พลคาบชุดชัวศึก พิภกเหล่า <u>ท่อง</u>	
							ปราช	
				เสียดายคฤหาสน์ห้อง <u>หอท่อง</u>				
				รงชายปลายปลิวยาบ ทวน <u>ท่อง</u>			ปราบปลิวยับ	

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
48	บ่าราบ			ปราบ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/		ธงชายปลายปลิวยับ ทวนทอง ปราบปลิวยับ	เอาชนะ
			อาจปราบ โลกย์ลาญรงค์ เซอญ บาทงสู้เสดจกลา					
			พลาชปราบ ไกรจักรอ้าง เอก ฤทธิ์ อาจปราบคชทุกทิศ					
			ยามวิโยคชุทปอง ปราบเสี้ยน					
49	ทำเนียบ			เทียบ	แทรก /-amn-/		แถลงลักษณะปางบรรพ์ มาเทียบ ถวายเป็น	ชิด
			ภูธรตั้งให้เทียบ โยธี ทัพแฮ					
			เทียบพล ไกรหมื่นมวญ ปีกขวา ขบวรกองจัน ห้าพันเทียบทัพไชย					
			ฝ่ายเราเทียบพลทัพ รับเวียงไชยไซ้ของ					

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
50	คำริ			ตรี	แทรก /-amm-/ และ /t/ > /d/		ช กี่ปรีดาควงมาลัย เพื่อ <u>ตรี</u> การ สมหมาย	คิด, ตรง
			ภูวไนยตรี <u>ตรี</u> การ ซึ่งจักรอญ ราญอริราช					
			<u>ตรี</u> ไทรตรงคราวศึก เสื่อมหาญ ฮึกแบ่งเบา					
			สู <u>ตรี</u> ก็ตรงหมาย เหมือน <u>ตรี</u> ตูนา ตรีบต่างกันต้อง ต่อน้ำใจตู					

ข้อมูลสมัย ชนบุรีและรัตนโกสินทร์

ที่มา: ลิลิตนิทราชาคริต

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. ลิลิตนิทราชาคริต. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์, 2520

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
1	จ้านง (เขมร)	เรา <u>จ้านง</u> อย่างยิ่ง แต่ใช้สิ่งสำคัญ	ความตั้งใจ	จง (เขมร)	แทรก /-amm-/	Nominalization	จงประสิทธิ์ประสงศ์ข้า คิดต้อง คลองธรรม	ตั้งใจ
		ความ <u>จ้านง</u> ลุแต่แต่แรกเริ่มมา แม้ ทราบสิ้นเสรีจการ ตำราญ จิตท่านไสรี่ เพราะพระองค์ท่าน ได้					จงเสวยสุขพรรษา สมัยเมื่อ เข้า เฮย คังพระเป็นเจ้าให้ ค้อยน้อม ถวายพร	
		จักเสาะหามาให้ ส่วนเราไสรี่จำ ประสงศ์ จ้านงตามท่านรับ					ขอจงจำแนกข้อ คะนึ่งใด ใดเฮย	
		จำ <u>จ้านง</u> คลังไคล่ สติจักดำรงได้ แต่ผู้ฤามี เลขนา					กราบทูลเตือนพระสติ อ้าจงคำริ บพิตร พระอาทิตย์อุทัย	
		เขาก็ตั้งใจมั่นคง <u>จ้านง</u> ดังนี้ สรรพ					จงผันผ่อนรำพึง คะนึ่งเบื่อง บูรพา แต่เกิดมาแม่บ่ารุง	
							คังแม่จักทำให้ ลูกน้อยจงอิน	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
2	คำรัส (เขมร)	<p>บัตตลธกัคำรัส ตรัสบังคับ</p> <p>ข้ออ้างเร่งป่าวเร็วอย่าร้าง</p> <p>พระองค์คำรัสกริ้ว เรครัน หล่อนเอย</p> <p>พระหากคำรัสเสร้าง จักให้ พิศวง</p> <p>พระองค์คำรัสกริ้ว เรครัน หล่อนเอย</p>	พูด	ตรัส (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	<p>ธก็ตรัสไปประทับ จัดบรรดาพนักงาน</p> <p>เอื่อนอรรถตรัสบังคับ ขอดข้อ</p> <p>มีแต่เบื้องโบราณ ตรัสราชการ เค้นด้าว</p> <p>พร้อมขันดก้านัด เฝ้าเคียมคัด คอยสดับ ตรัสบังคับสั่งให้</p> <p>ซึ่งพระองค์ตรัสถาม ชื่อน้อง</p> <p>คลายความทุกข์โถมันส หนึ่งซึ่งตรัสสตัพยาอก หยอกถามข้าบาทงศ์</p> <p>บัตตลธกัคำรัส ตรัสบังคับ ข้ออ้างเร่งป่าวเร็วอย่าร้าง</p>	พูด
3	ชำนานู (เขมร)	มีคูริยางค์ประจำหัตถ์ ล้วน สันพักชำนานู	รู้, คล่องแคล่ว	ชานู (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	ทาสผู้ชานูใช้จิต ใ่วินิจฉินไว้	รู้, คล่องแคล่ว

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
4	ทำนอง	ทรงธรรมพิศ <u>ทำ</u> นอง เราใช้ <u>ทำ</u> น	แบบอย่าง, ทาง	ทอง	แทรก /-amm-/	ไม่มีความสัมพันธ์	เครื่อง <u>ทอง</u> กะกลตา รางแต่ง <u>ตั้ง</u>	โลหะสี เหลือง, สี อย่างโลหะ สีเหลือง
		แฮ						
		<u>ทอง</u> ประดับเพชร <u>ตั้ง</u> เตรียม เสร็จสำหรับ						
							กระจ่างเจริญเนตร ม่านโหมด เทศ <u>เลือกทอง</u>	
5	คำเนิน (เขมร)	ย้ายจากพระ โรงรจนา ไกยฟา	ก้าวไป	เคิร (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	เขาก็ <u>เผด็จ</u> มิตรชาด <u>เดิน</u> ทาง	ก้าวไป, ไป
		นำ <u>คำ</u> เนิน						
		เมศเรอพาคำ <u>เนิน</u> เดินนำหน้า						
		คลาไคล						
		คิดคะนึ่งในใจกลาง ทาง						
ยุรยัตร <u>คำ</u> เนิน							<u>เดิน</u> ไปนั่งอาสน์แก้ว เบญจางค์	
เปิดทวารพรางแพรวุ่ ่าง <u>เข็</u> ง							ผู้คน <u>คืบ</u> เดินถนน บินยลเรื่อ	
คำ <u>เนิน</u>							รหัท	
							<u>เดิน</u> ก็ <u>เดิน</u> ได้แข็ง เจ้า <u>ข้อ</u> แข็งขัน	
							คินา	

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
6	สำเร็จ (เขมร)	สำเร็จราชกิจข้าง ฝ่ายหน้าการ นคร	สิ้นแล้ว	เสร็จ (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำกริยาที่มี ความหมายเดียวกัน	ดูจุงทราบเรื่องนั้น <u>เสร็จ</u> สิ้นทุก อันแลนา	สิ้นแล้ว
		บนานสั่ง <u>เสร็จ</u> แล้ว ฐก็เสด็จ คลาดแคล้ว						
		ความจำนงลุแต่แต่แรกเริ่มมา แม้ ทราบสิ้น <u>เสร็จ</u> การ สำราญ จิตท่าน ไสร์ เพราะพระองค์ท่าน ได้						
		ครั้นสั่งสาร <u>เสร็จ</u> แล้ว เสด็จสู่ขี้กู่ แก้ว						
		เราขาน <u>เสร็จ</u> งานสูแต่เท่านั้นแฮ						
		ท่านตรีกการ <u>เสร็จ</u> แล้ว ทำจะให้ สอดแคล้ว เมื่อรู้ภายหลัง						
		แม้ทราบประสงค์ไฉน จัก <u>เสร็จ</u> สนองเฮย						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
6	ตำเร็จ (เขมร)		สิ้นแล้ว	เสเร็จ (เขมร)	แทรก /-am-/ ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	หะชั้นฟังเสเร็จสิ้น สารแสดงนั้นนอ	สิ้นแล้ว
		ชกีสรวลสันตักก้อง เสเร็จกิจสัมฤทธิ์ต้อง จิตไ้ปอง ประสงค์						
		กล่าวถ้อยคำเสเร็จแล้ว รีบออกจากบ้านแล้ว						
7	จรัส (เขมร)	เป็นกุดันเด่นนูน พิศจรัสจรัส	รุ่งเรือง, งาม	จรุญ (เขมร)	แทรก /-am-/ ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	เป็นคำวิเศษณ์ที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	สุริยะจรัสแจ่มฟ้า สว่างแต่ บัญชรอำ ออกไ้ฉงนงมฉาย ใจนา	รุ่งเรือง, งาม
							แสงสีจรัสโอกาส บัฒมราช เรือนสุวรรณ	
							พระเกียรติจรัสจรัส ไพโรจน์	
8	ขนาน (เขมร)	จั้งขนานนามนิยม สมชื่อในศาสนา	ไ้เรียก	ขาน (เขมร)	แทรก /-n-/ ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	Causativization	เราขานเสเร็จงานสุ แต่เท่านั้นแฮ	เรียก

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
9	สำแดง (เขมร)	ชาวบ้านดูเห็นบแคลง <u>สำแดง</u> ตนเป็นบ้า	ปรากฏ	แสดง (เขมร)	แทรก /-am-/ 	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	<u>แสดง</u> เป็นสยามพากย์ หลากแต่ เพลงไปม้	ปรากฏ
		แปลตั้งรอยเชือด <u>แสดง</u> เหตุอ้าง						
		ซึ่งประจักษ์แจ้งความ ตามยาย เล่าสมคำ ที่เขานำไป <u>แสดง</u>						
		หะชั้นฟังเสร็จสิ้น สาร <u>แสดง</u>						
		จะทำไฉนหนึ่งนั้น จะ <u>แสดง</u> กิจหัน						
		กาหลิบแสรัง <u>แสดง</u> คล้าย เหน้อยแท้ทำนอง						
		บุตร <u>แสดง</u> แกลงถ้อย						
10	กำจาย (เขมร)	เล่นขับร้องพ็อนรำ <u>กำจาย</u> ทรัพย์ เนื่องนิตย์	เรียราย	ขจาย (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	สรวมสวัสดีชัย เกริกกรุงไกร เกรียงยศ เกียรติปรากฏขจร <u>ขจาย</u>	เรียราย
		ขจัด <u>ขจาย</u> มารจง จิตร้าย เพราะ เดชแห่งพระองค์ กำจัด						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
11	จำหน่าย (เขมร)	ส่วนหนึ่งหากจำหน่าย <u>จ่าย</u> ซื้อบ้านเรือนสวน	ขาย	จ่าย (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	ส่วนหนึ่งหากจำหน่าย <u>จ่าย</u> ซื้อบ้านเรือนสวน ในจิตเดิมเห็น <u>สนุก</u> ลืมความทุกข์แต่หลัง จัดเรือนตั้งแต่ก่อนผ่อนเงินจ่ายจัดหา	ขาย
12	สำรวจ (เขมร)	<u>สำรวจ</u> ชวนเสพซ้ำ ชดสุราคือน้ำ กาหลิบเมียงม่านพ้อง จักใคร่ <u>สำรวจ</u> ก้อง จูงได้แรงใจ น้อยรา ภูมิกลัน <u>สำรวจ</u> เวลาจวนตึกแล้ว ฉันทกาหลิบเจ้า จัก <u>สำรวจ</u> เฮย กาหลิบจัก <u>สำรวจ</u> ความคิด เรานา	หัวเราะ, รื่นเริง	สำรวจ (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	วาทีเหลวเหลกฟุ้ง ฟุ้ง <u>สำรวจ</u> สันต์เฮย <u>สำรวจ</u> ดั่งไปเกลือกรู จักสุดการ เล่นสู้อไว้ก่อนดี กวานา ชก <u>สำรวจ</u> สันต์ก็ก้อง เสร็จกิจ สัมฤทธิ์ต้อง จิตไ้ปอง ประสงค์	หัวเราะ, รื่นเริง

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
13	คำริ (เขมร)	<p>ธจึงปราศรัยประกาย ว่าท่าน ฉลาด<u>คำริ</u> ตรีตรองครองชีพตน</p> <p>อุปถัมภกศาสนา ให้ถาวรดำรง ซึ่งพระองค์<u>คำริ</u> ตรีเห็นการไป ฉะนั้น</p> <p>กราบทูลเดือนพระสติ อ่าง<u>คำริ</u> บพิตร พระอาทิตย์อุทัย</p> <p>ตัดความเมืองชื่อตรง ไปเว้น ทรง<u>คำริ</u> ตรีจาดูราชการ</p> <p></p> <p></p> <p></p>	คิด, ตรอง	ตรี (เขมร)	แทรก /-amm-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำกริยาอีกคำที่ มีความหมาย เช่นเดียวกัน	<p>ตัดความเมืองชื่อตรง ไปเว้น ทรง<u>คำริ</u> ตรีจาดูราชการ</p> <p>ท่าน<u>ตรี</u>การเสร็จแล้ว ทำจะให้ สอดแล้ว เมื่อรู้ภายหลัง</p> <p>เดิมได้คิดแล้ว<u>ตรี</u>ว่าสิ้นแผ่นดิน แท้สิ้นก็สิ้นยาวแล้ว</p> <p>อุปถัมภกศาสนา ให้ถาวรดำรง ซึ่งพระองค์<u>คำริ</u> ตรีเห็นการไป ฉะนั้น</p> <p>ธจึงปราศรัยประกาย ว่าท่าน ฉลาด<u>คำริ</u> ตรีตรองครองชีพตน</p> <p>ภายหลังเหิมจิต<u>ตรี</u> ทรัพย์เราสิ มากมาย</p> <p>หนึ่ง<u>ตรี</u>ประโยชน์พารา ประมวลมาซึ่งราชทรัพย์</p>	คิด, ตรอง

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
14	พำนัก (เขมร)	หวังทราบการนานาหนึ่งผู้มาฟัง พัก <u>พำนัก</u> ท่านรับรอง	อาศัย	พัก (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาอีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	หวังทราบการนานาหนึ่งผู้มาฟัง <u>พัก</u> พำนักท่านรับรอง	อาศัย
15	ดำรง (เขมร)	อุปถัมภ์ภคศาสตร์นา ให้ถาวร <u>ดำรง</u> ซึ่งพระองค์ดำริ ตรีเห็นการไป ฉะนั้น ดำรงสิริราชฐาน สมบัติ จงสงบสงัดไว้ สติตั้ง <u>ดำรง</u> ว่ากายเจ้ายังคง <u>ดำรง</u> อยู่ตามเค้า ใครขอลินพิศวง ไป <u>ดำรง</u> จิตได้ จำงานคลัง ไคล้ สติจัก <u>ดำรง</u> ได้ แต่ผู้ฤามี เลยนา	คงอยู่	ตรง (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /t/ > /d/	เป็นคำวิเศษณ์ที่มีความหมายเดียวกัน	เครื่องสุราบานแต่งตก ยกตั้ง โต๊ะกลาง <u>ตรง</u> วางถ้วยลงรินสุรา หลากด้วย <u>ตรง</u> กัน ดินา เขาจึงได้มาทำ คำซึ่งขยายเจรจา กลับ <u>ตรง</u> มาเป็นพยาน คิดโดย <u>ตรง</u> ชื่อแท้ คงโปรด อนุญาตแล้ว ท่านให้ครองเมือง ตัดความเมืองชื่อ <u>ตรง</u> ไปเว้น ทรงดำริ ตรีจาตุรราชการ	คงอยู่, เทียง แท้

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
16	คำรบ (เขมร)	คือเล่นการมหรสพ <u>คำรบถ้วน</u> ทศวาร	การมีครบ	ครบ (เขมร)	แทรก /-am-/	Nominalization	บุตรชายชวนฟังศพ ไว้ทุกข์ ครบกำหนด	เต็ม
		หะชั้น ไกลบ่ช้า จึงเมศเรอ นำหน้า <u>สู่ห้องครบสาม</u>						
		<u>ครบเจ็ดใบ</u> ใพบูลย์ ตั้งโต๊ะพูน จังหวัด						
		งาม <u>ครบเครื่องดนตรี</u> งามเครื่อง ทรงนา						
		ทาย <u>ครบเครื่องดุริยางค์</u> ลางมะ ล็กมะลอบแด						
		หนึ่งบหมายมุ่ง <u>ครบถึงสอง</u> ราตรี						
17	คำหนัก	จะครรไลข่าวทัก <u>ยังคำหนักไซ</u> บิเด	ที่อยู่	ตัก	แทรก /-amn-/	ไม่มีความสัมพันธ์	จัดโต๊ะแต่งตั้ง <u>ตัก</u> เดือนท่าน เสพนา เสมอจิตเรา <u>ท้อ</u> เทียบ ให้เล็งเห็น	หน้าขา

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
18	สนอง	กาหลิบรับถ้วย <u>สนอง</u> คำตอบ จงใจเพ่งพัคตร์ผู้ <u>ทูลสนอง</u> ข้าพระเจ้าขอ <u>สนอง</u> จำนวน โคลงถวายพร องค์กรศิรท่าน ไว้ ก่อนพระเสวยได้ แม่ทราบประสงคฺ์ไฉน จักเสร็จ <u>สนอง</u> เฮย นวลนางขึ้นจิต <u>สนอง</u> เสนอ กราบ <u>ทูลนา</u> ถววจิตคิดคุณ <u>สนอง</u> คุณขอบ พลอดบจางจิตถ้อย ท่านพลอด เขาพลอดผล้อย พลอดโต้ต่อ <u>สนอง</u>	รองรับ	สอง	แทรก /- น -/	ไม่มีความสัมพันธ์	หนึ่งบหมายมุ่งคบ ครบถึง <u>สอง</u> ราตรี <u>สอง</u> นาง โขยเถียดเข้า ถวาย เครื่องสระหัดถ์เข้า แผ่นหล้า ทรงธรรม์ ดั่งเสียงตีกตนา <u>สอง</u> สามคราก็ <u>สงบ</u> จัดการจัดจําของ อาบ <u>สอง</u> แขน สลัด	จำนวนหนึ่ง บวกหนึ่ง

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
19	เสนาะ	เสียงบรรสานมโหรี คุจดนตรี ทิพย์ <u>เสนาะ</u> ไพเราะฟังพอ กรรม	ไพเราะ, น่าฟัง	เสาะ	แทรก /-n-/	ไม่มีความสัมพันธ์	สาวสืบ <u>เสาะ</u> ทุกซอก ทางจรัล จรวดจรด	ค้นหา
		ไต่ถามนามทราบแล้ว ชม ชื่อเสียงนางแก้ว <u>เสนาะ</u> แท้ใด ปาน					จัก <u>เสาะ</u> หามาให้ ส่วนเราไสร้จำ ประสงค์ จ้านงตามท่านรับ ขอ ค่านับส่งไป	
		งามเพราะ <u>เสนาะ</u> ถ้อย ถี่ถ้วน ล้วนงาม สามแห่งมาจากห้อง จัก <u>เสาะ</u> นางเปรียบน่อง					งามเพราะ <u>เสนาะ</u> ถ้อย ถี่ถ้วน ล้วนงาม สามแห่งมาจากห้อง จัก <u>เสาะ</u> นางเปรียบน่อง	
		เสียง <u>เสนาะ</u> สนั่นอัน ใดเกิด มี นอ						
		ก่อนกัลยาดีมิไชรี้ จึงกล่าวโคลง ถวายให้ <u>เสนาะ</u> แท้ใดทาน เทียบนา						
		เพลงสรรเสริญพระยศ ปราบภู เสียงกึกก้อง ฟัง <u>เสนาะ</u> เพราะ พร้อม ยิ่งล้ำดนตรี ทิพย์นา						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
20	กัจจ (เขมร)	ละเวงฉมคนธกัจจ กรกุมวาล	ฟุ้งไป	จจร (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	เป็นคำวิเศษณ์ที่มีความหมายเดียวกัน	สรวมสวัสดิชัย เกริกกรุงไกร	ฟุ้ง
		เกียรยชศ เกียรติปรากฏ <u>จจร</u> ขจาย						
		ความเจริญชูเชิด เลื่องลือเลิศนามกร <u>จจร</u> ทั่วหล้า						
		ข่าวลือ <u>จจร</u> แซ่ซ้อง ไปเนิ่นเลขาพวกพ้อง						
21	จรรูญ (เขมร)	เป็นกุดันเด่นนูน พิศ <u>จรรูญ</u> จรัส	รุ่งเรือง, งาม	จรรูญ (เขมร)	แทรก /-am-/	เป็นคำวิเศษณ์อีกคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน	พระเกียรติจร <u>จรรูญ</u> ไพโรจน์	รุ่งเรือง, งาม
22	ทำเนียบ (เขมร)			เทียบ	แทรก /-amm-/		จัดโต๊ะแต่งตั้งตัก เตือนท่าน	เท่า
		เสพนา เสมอจิตเราฤา <u>ทำ</u> เทียบให้เล็งเห็น						
		เพราะจะ <u>เทียบ</u> ใดเลย ไปได้						
		งามอาสน์อาบุดิต <u>เทียบ</u> ทั่ว						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
23	สำราญ (เขมร)	ฉันทมิตรสนิทให้อยู่ยังสำราญ ใจนา	รื่นเริง	สรราญ (เขมร)	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	เป็นคำวิเศษณ์อีกคำ ที่มีความหมาย เช่นเดียวกัน	ถวายแด่องค์เทพไท สมเด็จพระ มัจฉานให้ ท่านท้าวสรราญรมย์ แลนา	รื่นเริง
		เสด็จเสวยสำราญ ฟ่องแผ้ว						
		ความจำนงอยู่แล้วแต่แรกเริ่มมา แม้ ทราบสิ้นเสร็จการ สำราญ จิตท่านไสร้ เพราะพระองค์ท่าน ได้						
		บพิตรบ่สำราญ รมย์สนิท นิทรฤา						
		ลงโทษโปรดยกผู้ ก่อให้สำราญ						
		ฝูงประชาสำราญ พันภัยพาล พิบัติ						
24	กำจัด (เขมร)	ขจัดขจายมารจง จิตร้าย เพราะ เดชแห่งพระองค์ กำจัด	ทำให้ออก	ขจัด (เขมร)	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/	คำกริยามี ความหมาย เช่นเดียวกัน	ประสาทสิ่งสุขสวัสดิ์ ขจัด สรรพภัยอันตราย	จับไล่
							ขจัดขจายมารจง จิตร้าย เพราะ เดชแห่งพระองค์ กำจัด	

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
25	สำเนียง (เขมร)	<p>สดับถนัดสำเนียง ก๊กก้อง</p> <p>โดยสำเนียงครวญคราง ผุ่ง อนงค์นางขับขาน</p>	สิ่งที่ได้ยิน	เสียง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำนามอีกคำที่มี ความหมาย เช่นเดียวกัน	<p>เสียงสรรเสริญท้าวหน้า เจดท้าว ไพบูลย์</p> <p>เสียงเสนาะสนั่นอัน ไตเกิด</p> <p>ไต่ถลามนามทราบแล้ว ชม ชื่อเสียงนางแก้ว เสนาะแท้ไต่ปาน</p> <p>เพลงสรรเสริญพระยศ ปราบกฎ เสียงก๊กก้อง ฟังเสนาะเพราะ พร้อม ยิ่งล้ำดนตรี ทิพย์นา</p> <p>หัวหนูนหมอนนึ่งยืม หัวเราะ อึกดังปี่ม เจร็องระงมเสียง</p> <p>เสียงบรรสานมโหรี ดุจดนตรี ทิพย์เสนาะ</p> <p>พรรคพิทศเหิรก้อง เกริ่นเร้า เสียงระงม</p>	สิ่งที่ได้ยิน

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
26	สนม	พระสนมเอกเนือง กั้นนึ่งหัวแฮ	นางใน	สน	แทรก /-n-/	ไม่มีความสัมพันธ์	ซึ่งประจักษ์แจ้งความ ตามชาย	เหมาะ, ร่วมด้วย
		เล่าสมคำ ที่เขานำไปแสดง						
		กงกราบทูลท่านไ้ ถูกต้องสมกัน						
	พระสนมสนิทพูน พิศวาส					คู่อ้อยความสมหมด		
27	จ่านอง (เขมร)	ข้าพระเจ้าขอสนอง <u>จ่านอง</u> โคลงถวายพร องค์กรดีศรท่านไ้ ก่อนพระเสวยไ้	ผูกกัน	จอง (เขมร)	แทรก /-amm-/	เป็นคำกริยาที่มีความหมายเดียวกัน	เขาก็ไปแก้มัดจัดการจกจ่าจอง อาวุสองแขนสลัด	ผูกกัน, ดิด
28	สนั่น	เสียงเสนาะสนั่นอัน ไ้เกิด มีนอ	ดังกึกก้อง	สั้น	แทรก /-n-/	ไม่มีความสัมพันธ์	ตัวสั้นห้วนใจห้วน หวาดเพียงฟังขวัญ	โยก, คลอน
29	อำนาจ	ไปกตจีเป็นทาส เกิน <u>อำนาจ</u> สามี	ความสามารถ, กำลัง	อาจ	แทรก /-amm-/			
		กิจการในอำนาจ ราชธิราช อาณา						
		อำนาจท่านจักไ้ไหน เราไปไ้ไ้เลย						
		คู่อ้อยความสมหมด อีกปรากฏ <u>อำนาจ</u>						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
30	คำนับ	คำนับ โอนเกสี นอบไ้	ทำความเคารพ	คัับ	แทรก /-amm-/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม			
		จักเสาะหามาให้ ส่วนเราไสร้จำ ประสงค์ จ้านงตามท่านรับ ขอ คำนับส่งไป						
		เราบ่อยากคำนับ ตอบบ้าง						
		มารศรี <u>คำนับ</u> น้อม นั้งพลัน						
31	จำแนก	ของจง <u>จำแนก</u> ซื้อ อะนึ่งใด ไคเฮย	ให้, แบ่ง, แยก	แจก	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม			
32	สำนวน	ดูประหลาด <u>สำนวน</u> คั้งนี้	ถ้อยคำ	สวน	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม			
		ห่อนเสกสรร <u>สำนวน</u> กล่าวอ้าง						
33	กำลัง	กลืนบลงเลขเข้า อ่อนเปรี้ย <u>กำลัง</u>	ความแรง	ขลัง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม			
34	ทำเนา	ตรงหญิง <u>ผู้</u> อนัน <u>ทำเนา</u>	ทำให้ขยอม, ทำให้ลง	เทา	แทรก /-amn-/ เสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม			

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาที่มา)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
35	กำหนด	กำหนดนับประมาณ ขวบมาส	หมายไว้	กค	แทรก /-amm-/ 			
		ครบแฮ						
		ข้าพเจ้าขอทำ ตามราชกำหนด						
		ความทิ้งมวตทราบหมด ฐจึง						
		กำหนดเหตุทัย						
อาทิตยอัสดงคต ถึงกำหนดนาทิจ								
บุตรชายชวนฟังศพ ไว้ทุกข์								
ครบกำหนด								
36	บำเรอ	งามระเบียบบำเรอฝ้าง	ดูแล	เปรอ	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
		เนื่องอนงค์น้อมเกล้า ขับร้อง						
		บำเรอถวาย						
		คอยบำเรอรับนริทรราช พิณ						
พาทยนับเจ็ดวง								
สาวสะคราญไม่น้อย รุ่งรุ่งรำ								
เรียบร้อย ขับร้องบำเรอ รมย์แฮ								

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
37	ก้านัด	ในขณะที่จึงสุรางค์ นางนิกร ก้านัดก็พร้อมกัน โอนเมลิศ	ของที่ให้กัน ด้วยความ เต็มใจ	กัด	แทรก /-amm-/ 			
		ส่วนนงคราญก้านัด ต่างชวน กันร่ำร้าย ฝ่ายยุนุกร้าตาม						
		พร้อมขนัดก้านัด เฝ้าเคียมคัด คอยสดับ ตรัสบังคับสั่งให้						
		จึงชาวเจ้าพระก้านัด ชวนกัน แต่ง วรองค์						
38	บำรุง	บารมีพระเจ้าโปรด บำรุง พ่อ เทอญ	ทำให้เจริญ	ปรุง	แทรก /-am-/ และ /p/ > /b/			
		คิดบำรุงทั่วหน้า แต่ผ่านฟ้า โปรดปราน การสนุกยิ่งนัก						
		จงผันผ่อนรำพึง คะนึ่งเบื้อง บูรพา แต่เกิดมาแม่บำรุง						
		บารมีพระเจ้าโปรด บำรุง พ่อเทอญ						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
39	จำนวน	หนึ่งกาญจนครบร้อย <u>จำนวน</u>	ขอรวมที่ กำหนดไว้เป็น ส่วนๆ	จวน	แทรก /-amm-/			
40	สนุก	เล่น <u>สนุก</u> ต่างๆ อย่างคนหนุ่ม ทั้งปวง	รื่นเริง	สุข	แทรก /-n-/			
		นึก <u>สนุก</u> ใจด้วย ใครเหล่าน เหมือนกัน						
		คิดบำรุงท้าวหน้า แต่ผ่านฟ้า โปรดปราน การ <u>สนุก</u> ยิ่งนัก						
		ในจิตเหิมเหิม <u>สนุก</u> ลืมความ ทุกข์แต่หลัง จัดเรือนดังแต่ก่อน ผ่อนเงินจ่ายจัดหา						
41	ก้านับ	<u>ก้านับ</u> โอนเกสี นอบไ้	ทำความเข้าใจ เคารพ	กัับ	แทรก /-amm-/			
		เสนา <u>รับ</u> ถ้อยคำท่าน <u>ก้านับ</u>						
		<u>ก้านับ</u> สดับถ้อย ท้าวไ้บัณฑูร						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
42	กำแพง			แข็ง	แทรก /-am-/ และ /kh/ > /k/		แข็งเท่าแข็งหักให้อ่อนได้โดย ปลิ้น	กล้า
43	จำเลย			เฉลย	แทรก /-am-/ และ /c/ > /ch/		ฟังคำสั่งจำ <u>เฉลย</u> นามทุก นางนา	แก้
44	อำนวยการ			อวย	แทรก /-amn-/		โอรุ <u>อวย</u> วรวจิ เจริญสวัสดิ์	อนุญาต, ให้
45	สำรวจ			สรวม	แทรก /-am-/		<u>สรวม</u> สวัสดิชัย เกริกกรุงไกร เกรียงยศ เจริตปราคาฎจร ขยาย	ระวัง
46	กำไร			ไกร	แทรก /-am-/		สรวมสวัสดิชัย เกริกกรุงไกร เกรียงยศ เจริตปราคาฎจร ขยาย	ยั้ง

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
47	จำเจริญ			เจริญ	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม		เจริญสุขทุกคืนวัน วายทเวษ	รุ่งเรือง
		กระจ่างเจริญเนตร ม่านโหมด เทศเถือกทอง						
		โอบรู้อวยวรวิจิ เจริญสวัสดิ์						
		คิมมั่นหมายความเจริญ อาบ เพลินระวัง						
		นะเจ้าจงเจริญ สุขนา						
		เจริญศรีชนม์ชีพยัง ยืนนาน ยิ่ง เทอญ						
		ความเจริญชูเชิด เลื่องลือเลิศ นามกร ขจรทั่วหล้า						
48	ตำรวจ			ตรวจ	แทรก /-am-/ เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม		ท่านช่วยตรวจ ไตรคู จุ่งพร้อม	นับ, พิจารณา
		จักเสด็จตรวจให้ ทู่วทั้งเมือง หลวง						
		สถิตบังอยู่หลังทวาร คอยตรวจ ไตรนา						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
49	กำเนิด			เกิด	แทรก /-amm-/		ประกอบกิจเกิดนิจผล แม่หล้า	มีขึ้น
		จงผันผ่อนรำพึง คะนึ่งเบื้อง บูรพา แต่เกิดมาแม่บำรุง						
		เสียงเสนาะสนั่นอัน ไคเกิด มีนอ						
		แต่ซึ่งคิดเพื่อนแม่ เกิดด้วยเหตุใด						
		คือเขาหลับดอกไสร จึงเกิดสุบินให้						
		อ่านถวายเป็นเรื่องรายคดี ไคเกิด มีเฮย						
		ไปนี่กยศศักดิ์นั้น เกิดด้วยอันไค						
50	ตำรา			ตรา	แทรก /-am-/		พึงรู้ระลึกไว้ เป็นตรา เกิดรา	จดไว้
							พ่อฮาดราตรีเหี่ยม อย่าหุน หันเฮย	
51	ทำนาย			ทาย	แทรก /?am/ และ /n/		ทายครบเครื่องศุริยางค์ ตางมะ ลักมะลอบแล	คาดเดา

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
52	ตำแหน่ง			แต่ง	แทรก /-amn-/ 		เครื่องสูรaban <u>แต่ง</u> ดก ยกตั้ง	จัดตั้ง
		โต๊ะกลางตรง วางถั่วยลงรินสุรา						
		จิ้งชาวเจ้าพระก้านัด ชวนกัน						
		<u>แต่ง</u> วรรณคดี						
		ตก <u>แต่ง</u> ตนตรูพิศ เพรศพร้อม						
							เครื่องทองกะกวดา ราง <u>แต่ง</u>	
							ตั้งแฮ	
							จัดโต๊ะ <u>แต่ง</u> ตั้งตัก เตือนท่าน	
							เสพนา เสมอจิตเราฤาหื้อ เทียบ	
							ให้เล็งเห็น	
53	ก้านัด			คัด	แทรก /-amn-/ 		พร้อมขนาดก้านัด ฝ้าเคียม <u>คัด</u>	ฝ้า
							คอยสดับ ตรัสบังคับสั่งให้	
54	ตั้งวาย			ถวาย	แทรก /-an-/ และ /th/ > /t/		จงเสวยสุขหรรษา สมัยเมื่อ เช้า	ให้
							เฮย คั่งพระเป็นเจ้าให้ ค่อยน้อม	
							ถวายพร	
							เนื่องอนงค์น้อมเกล้า จับร้อง	
							บำเรอ <u>ถวาย</u>	

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
54	ตั้งวาย			ถวาย	แทรก /-aŋ-/ และ /th/ > /t/		ข้าพระเจ้าขอสนอง จำนอง โคลงถวายพร องค์อัครธาน ไท้ ก่อนพระเสวยได้	ให้
		ก่อนกลยาคีมไชรี้ จึงกล่าวโคลง ถวายไท้ เสนาะแท้ไคทาน เทียบนา						
		ถวายแด่องค์เทพไท สมเด็จพระ มัทวานให้ ท่านท้าวสุราษฎร์ แลนา						
		อ่านถวายเรื่องรายคดี ไคเกิด มี เฮย						
		ต่างประนังกันซ้อง ร้องถวายพร ชัย						
55	กำราบ			กราบ	แทรก /-am-/ 		กราบทูลไปอย่าขาม นามพระ เจ้าทรงธรรม	หมอบราบ ลงแสดง ความเคารพ
		นวลนางชื่นจิตสนอง เสนอ กราบ ทูลนา						

ที่	คำแผลงที่พบ (ภาษาถิ่น)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ควรเป็น (ภาษาถิ่น)	ความสัมพันธ์ทางเสียงระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างคำแผลงที่พบกับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
55	กำราบ			กราบ	แทรก /-am-/		กราบทุกเดือนพระสติ อ้าจงดำริบพิตร พระอาทิตย์อุทัย	หมอบกราบ ลงแสดง ความเคารพ
		เกรงเกียรติเชอกราบไหว้แทบเบื่องบาทกุ						
		กราบทุกยุบลดั่ง ไคผิด อภัยนา						
		โอนอ่อนหย่อนขำเกรง กราบเกล้า						
		สองนาง โขยเฉียดเข้า ถวายเครื่องสละหัดถ้ำ แผ่นหล้า ทรงธรรม์						
56	ส้วงเวย			เสวย	แทรก /-aŋ-/		จงเสวยสุขหรรษา สมัยเมื่อ เข้าเสย คั้งพระเป็นเจ้าให้ ค้อยนุ่มถวายพร	ได้รับ, กิน
		เสด็จเสวยสำราญ ผ่องแผ้ว						
		ข้าพระเจ้าขอสนอง จำนองโคลงถวายพร องค์กรท่านไท้ ก่อนพระเสวยได้						

ที่	คำแผลง ที่พบ (ภาษา ที่มา)	ตัวอย่าง	ความหมาย	คำเดิมที่ ควรเป็น (ภาษา ที่มา)	ความสัมพันธ์ทาง เสียงระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ความสัมพันธ์ทาง หน้าที่ระหว่าง คำแผลงที่พบ กับคำเดิม	ตัวอย่าง	ความหมาย
56	สังเขย			เสวย	แทรก /-aŋ-/		ควรจะคลาคลาดแล้ว <u>สู</u> ห้อง	"ได้รับ, กิน
		<u>เสวย</u> ผล ไม่นา						
		นั่งแอบแนบทรมรัก <u>เสวย</u> ตั้ง นี้ฤ						
		พี่ได้ <u>เสวย</u> สวรรค์ บัดนี้						
							แต่ในปัจจุบันสำ เร็จสบ ประสงคณา โลกนำพระจูงได้ <u>สู</u> ฟ้า <u>เสวย</u> สวรรค์	

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายรัชฎวิทย์ ศรีจันทร์ เกิดเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2527 ที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต จากภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2550 และได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบริหารศึกษาศาสาวิชาภาษาศาสตร์ ที่ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2552